

ÓΡΘΟΔΟΞΗ ΜΑΡΤΥΡΙΑ

Έκδοση παγκυπρίγ γενικής συλλόγου ὄρθοδοξών παραδόσεως
«οἱ φίλοι τοῦ ἀποστόλου ὥρυς»

ΑΡΙΘΜΟΣ 113 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟ 2017

ΔΡΙΘΜΟΣ 113 ΦΕΒΝΟΥΑΡΙΟ 2017

ÓΡΘΟΔΟΞΗ ΜΑΡΤΥΡΙΑ

ΈΚΔΟΣΗ ΠΑΓΚΥΠΡΙÙ ΣΥΛΛÓΓÙ ΌΡΘΟΔΟΞÙ ΠΑΡΑΔÓΣΕΩΣ
“ΟΙ ΦÍΛΟΙ ΣÙ ΑΠÙ ΌΡΥΞ”

ISSN 1011 – 1719

ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

* * *

Διεύθυνση:

T.K. 25524 – 1310 Λευκωσία

* * *

www.orthodoximartyria.com

* * *

Οι συνεργάτες έχουν τίν εύθύνη τῶν ἀπόψεών τους.

* * *

Ἐπίσια συνδρομή Κύπρου: 7 εύρω.

Τιμή τεύχους: 3 εύρω.

Ἐπίσια συνδρομή Ἑλλάδας: 10 εύρω.

Ἐπίσια συνδρομή ἔξωτερικοῦ: \$ 10.

Ο τραπεζικός λογαριασμός τοῦ Περιοδικοῦ εἶναι:

Τράπεζα Κύπρου. «Φίλοι τοῦ Ἀγίου Ὁρούς»,
173-05-016152, κόδικας πράξης 4222.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΕΛΙΔΑ

A' ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΗΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΝ ΖΩΗΝ

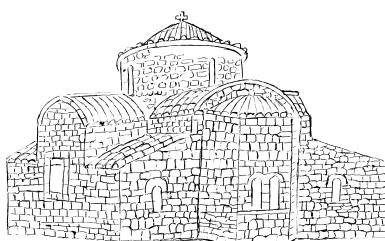
1. Ἀγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, Ὁμιλία στίν κατά σάρκα σωτηριάδον Γέννησην τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ	1
2. Ἀπό τὸν «Ἐνέργετινό», Σαρκική καὶ πνευματική συγγένεια	3
3. Γεώργιου Κάκκουρα, Δύο ὁμώνυμοι Ἀγιοι τῆς Κύπρου	5
4. Μητροπολίτη Μπάτσκας Εἰρηναίου, Ὁ Ἀγιος Πορφύριος ὅπως τὸν γνώρισα	9
5. Ἱερομόναχου Ἰσαάκ, Ἡ ἐγκατάσταση τοῦ Ἀγίου Παϊσίου στὸν «Παναγούδα»	13
6. Σάββα Ἀλεξάνδρου, Ἀρχιμανδρίτης Εὐσέβιος Γιαννακάκης	14
7. Ἀρχιμανδρίτη Γερβάσιου Ραπτόπουλου, Φυλακισμένοι καὶ μετάνοια	18
8. Χριστόδουλου Χατζηχριστοδούλου, Ἱερός ναός Παναγίας Χρυσελεούστης, Στροβόλου ..	22

B' ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΩΝ ΚΑΤΟΡΘΩΜΑΤΑ (ΑΦΙΕΡΩΜΑ)

9. Συμέων Πηγαδούλιώτη, Προλογικό στηρίζωμα	26
10. Μητροπολίτου Καστοριᾶς Σεραφείμ, Πάλιν νεοφανεῖς μάρτυρες εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ	31
11. Δημήτριου Ρίζου, Οἱ θύραθεν γιά τοὺς Νεομάρτυρες	35
12. Βασιλείου Χαραλάμπους, Ἀγιορεῖτες Μάρτυρες καὶ Ὁμολογητές ἐπί λατινόφρονος αὐτοκράτορος Μιχαήλ Η' Παλαιολόγου	38

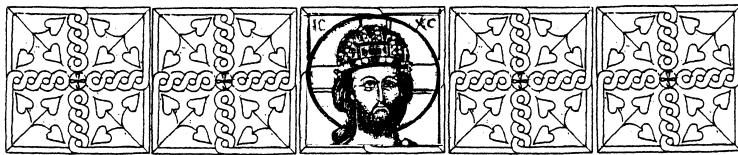
(Ἡ συνέχεια τῶν περιεχομένων στὴ 2η σελίδα τοῦ ὀπισθοφύλλου)

14. Μ.Π. Ὁ Ἅγιος Ἱερομάρτυρς Ἀθανάσιος ὁ Λιθουανός	42
15. Διάκονου Ἀνδρέα Ματέι, Τό μαρτύριο τοῦ Ἅγίου Νεομάρτυρος Κωνσταντίνου Μπρινκοβεάνου καὶ τῶν σύν αὐτῷ	45
16. Δημήτριου Χ. Καππανῆ, Ὁ Ἅγιος Νεομάρτυρας Γεώργιος ὁ Κύπριος (ό καὶ Ἰωάννης καλούμενος) καὶ ἐν Πτολεμαΐδι μαρτυρίσας	53
17. Σάββα Ἀλεξάνδρου, Ὁ Ἅγιος Κωνσταντῖνος ὁ ἐξ Ὑδρας	57
18. Χριστάκη Εὐσταθίου, Ἅγιος Πολύδωρος ὁ Κύπριος, ὁ ἐν Νέᾳ Ἐφέσῳ μαρτυρίσας	60
19. Χρυστάλλας Στυλιανοῦ, Γυναικες Νεομάρτυρες τῆς Τουρκοκρατίας	64
20. Χρίστου Δημητριάδη, Ἡ Ἅγια Νεομάρτυρς Ἀκυλίνα ἡ ἐκ Ζαγκλιβερίου	67
21. Φώτιου Σχοινᾶ, Θωμᾶς Πασχίδης ὁ Νεομάρτυρς	70
22. Ἀνδρέα Κυριακοῦ. Ἐνα δόνομα γιά τό Μηναῖο τοῦ Σεπτεμβρίου	75
23. Πρωτοπρεσβύτερου Ἰωάννη Κ. Ἰωάννου, Ἅγιος Ἱερομάρτυρς Βλαδίμηρος, μητροπολίτης Κιέβου	79
24. Πρωτοπρεοβύτερου Μιχαήλ Εὐθυμίου, Ἅγιος Πλάτων ὁ Ἱερομάρτυρς, πρῶτος Ἐπίσκοπος Ἐσθονίας	84
25. Πρωτοπρεοβύτερου Ἀγγελοῦ Ἀγγελακόπουλου, Νεομάρτυρες τοῦ Μπούτοβο τῆς Ρωσίας	87
26. Μάλαμας Βέργου - Στυλιανοῦ, Νεομάρτυρς Τατιάνα Νικολάγιεβνα Γκρίμλιτ	90
27. Ἀρχιμανδρίτη Γρηγόριου, Οἱ κόκκινοι παραστάτες τῆς ἐξωκλησίας. Ὁ ἄγνωστος ἱερέας μάρτυρας	93
28. Χριστόδουλου Βασιλειάδη, Ὁ Νεομάρτυρας κληρικός Γεώργιος Σκρέκας	95
29. Α. Μ. Νεομάρτυρας Εὐγένιος Ροντιόνωφ	96
30. Παναγιώτη Τελεθρίου, Ἐκκλησιαστικές εἰδήσεις	101
31. Βιβλιοπαρουσιάσεις - Βιβλία πού λάβαμε	103

Εἰκόνα ἐξωφύλλου: Φωτογραφία τῆς τοιχογραφίας τοῦ Ἅγίου Ἰλαρίωνος τοῦ Μεγάλου. Ἐγκλείστρα Ἅγιου Νεοφύτου, Πάφος. Ἐργο τοῦ Θεοδώρου τοῦ Ἀψευδοῦς 1183.

Εἰκόνα ὀπισθοφύλλου: Φωτογραφία τῆς ἐκκλησίας τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου (Παναγίας Ἐλεούστης). Κάτω Δρῦς (ἐπαρχία Λάρνακος). Κτίσμα τοῦ 12ου αἰώνος.

‘Αγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ

ΟΜΙΛΙΑ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑ ΣΑΡΚΑ ΣΩΤΗΡΙΩΔΗ ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΚΑΙ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΟΣ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Λήμερα βλέπω νά υπάρχει όμοτιμία ούρανοῦ καί γῆς καί νά ἀνεβαίνουν τά κάτω μέχρι ἐκεῖ πού βρίσκονται τά ύψηλότερα τῶν πάντων. Ὁποια καί ἂν εἶναι ἡ φύση, ἡ στάση καί ἡ τάξη τῶν ὑπερκοσμίων, δέν υπάρχει τίποτε πιο θαυμάσιο καί τιμιότερο ἀπό τό σπίλαιο καί τῇ φάτνῃ τῆς Βηθλεέμ καί ἀπό τά βρεφικά σπάργανα τοῦ Χριστοῦ. Ἀνάμεσα σέ ὅσα ἔγιναν ἀνά τούς αἰώνες ἀπό τὸν Θεό γιά τὸν ἄνθρωπο, δέν υπάρχει τίποτε πιο ὠφέλιμο γιά ὅλους καί πιο θεῖο ἀπό αὐτό πού γιορτάζουμε σήμερα, πού εἶναι ἡ Γέννηση τοῦ Χριστοῦ.

Ο προαιώνιος καί ἀπερίγραπτος Υἱός τοῦ Θεοῦ γεννιέται κατά σάρκα μέσα σέ ἔνα σπίλαιο. Εἶναι τὸν ὄρα ἐκείνη ἀστεγος. Δέν ἔχει ἔναν τόπο γιά νά μείνει καί τοποθετεῖται σάν βρέφος μέσα στή φάτνη τῶν ἀλόγων zώων. Γίνεται ὄρατός καί ψηλαφίζεται καί τὸν περιτυλίγουν μέ σπάργανα. Ἡ σάρκα του ὅμως δέν γεννήθηκε γιά νά διαλυθεῖ σέ λίγο. Μαζί της ἐνώθηκε ὁ Θεός στό δεύτερο πρόσωπο τῆς Ἀγίας Τριάδος κατά τρόπο ἀσύγχυτο καί συγκροτιθήκε μία θεανδρική ύπόσταση, ἡ ὁποία ἔμεινε στίν παρθενική κοιλιά καί γεννήθηκε, χωρίς νά θίξει τὴν ἀγνόπτη τῆς Παρθένου. Ἐκείνη ἐπίσης, ὅπως φάνηκε ἀνώτερη ἀπό κάθε ἐμπαθή ἥδονή κατά τή σύλληψη, ἔτσι καί τώρα φάνηκε ἀνώτερη τῶν φυσικῶν πόνων κατά τή γέννηση. Δέν εἶναι μόνο ἡ θεότητα ἀνεξίχνιαστη, ἀλλά καί ὁ τρόπος πού ἐνώθηκε μέ τή σάρκα ὁ Χριστός εἶναι ἀδύνατο νά κατανοθεῖ λογικά. Ἡ συγκατάβαση αὐτή τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀπερίγραπτη καί ὑπερέχει κάθε νοῦ καί λόγο. Τώρα ὁ Χριστός εἶναι ὁ ἴδιος καί τέλειος Θεός ἀλλά καί ἄνθρωπος τέλειος. Ὁταν εἶδε τά λογικά του πλάσματα νά ἀχρειώνονται ἀπό τὸν πτώση καί τὴν ἀμαρτία, τότε χάρισε τὸν ἔαυτό του σέ αὐτά καί τούς ἔδωσε τή δυνατότητα νά ἀπολαμβάνουν χωρίς κίνδυνο τὴν ἀφεση τῶν ἀμαρτιῶν τους.

Ο διάβολος δέν μποροῦσε νά δεχθεῖ νά εἶναι κατώτερος ἀπό κανέναν ἄγγελο ἀλλά οὔτε καί ἀπό τὸν Θεό. Θέλησε, λοιπόν, νά ἔξομοιωθεῖ καί μέ τὸν ἴδιο τὸν κτίστη. Τότε ὑπέστη τή φοβερή πτώση του. Στὴ συνέχεια, μή ὑποφέροντας αὐτό πού τοῦ συνέβη, κινήθηκε μέ φθόνο ἐναντίον τοῦ ἄνθρωπου καί μέ δόλο ἔσυρε τὸν Ἀδάμ στὶν ἀνυπακοή. Ἔτσι πρόβαλε ὁ ἀρχικακός τὸν ἔαυτό του ὡς πρότυπο κακίας, στὶν ὁποία μετέχουν στό ἔξης μόνο ὅσοι προτιμοῦν νά εἶναι μαζί του. Ὁ

φιλάνθρωπος Θεός εύδόκησε νά ἐλευθερώσει τά πλάσματά του ἀπό τήν ὑπερήφανη κακία τοῦ διαβόλου. Κατέβηκε ἀπό ψηλά, ταπεινώθηκε καί πτώχευσε σάν ἐμᾶς, ἀναμιγνύοντας τήν ἀνθρωπότητα μέ τή θεότητα. Ὅτις ἔπειτα ἔτσι σέ ὅλους τήν ταπείνωσην ὡς τόν δρόμο πού ὁδηγεῖ πρός τά ἄνω. Τώρα καί οἱ ἄγγελοι ἔμαθαν ἀπό τόν δεσπότη Χριστό ὅτι ὁ δρόμος τῆς ὁμοιώσεως μέ αὐτόν δέν εἶναι ἥ ἔπαρση ἀλλά ἥ ταπείνωση. Οἱ ἄνθρωποι μποροῦν εὔκολα νά διορθώσουν τά λάθη τους, ἀφοῦ ἀναγνωρίσουν ὅτι ἥ ταπείνωση εἶναι ὁ δρόμος πού τούς ἀνεβάζει στό Θεό, καί ἔτσι μποροῦν νά διορθωθοῦν. Μέ τή γέννησην τοῦ Χριστοῦ ὁ διάβολος καταισχύνθηκε καί κατανικήθηκε. Τώρα πιά καταπατεῖται ἀπό ἐκείνους πού ἦταν προηγουμένως κάτω ἀπό τά πόδια του.

Αὐτός πού ὄρίζει τά πάντα σήμερα περιτυλίγεται σέ φτωχά σπάργανα. Ἐκούσια γίνεται φτωχός καί ἀπογράφεται μαζί μέ τούς δούλους, γιατί θέλει νά ξαναδεῖ τόν ἀνθρώπο πλούσιο. Ὅποιος συνετίσθηκε καί κατανόησε τήν τιμήν πού ἔλαβε ἥ φύση μας ἀπό τόν Θεό καί ἀντιλήφθηκε τή φιλανθρωπία του, θά τρέξει μέ λαχτάρα σέ αὐτόν. Θά ἀκούσει καί θά μάθει τίς ἐντολές του. Θά ἐκπλαγεῖ ἀπό τό μυστήριο τῆς ἀναπλάσεώς μας.

Τό ἀστέρι πού συνόδευε τούς μάγους σταματοῦσε ὅταν σταματοῦσαν, προχωροῦσε ὅταν ξεκινοῦσαν πάλι. Ἡταν ὁδηγός τους πού δέν τούς ἔφεσε ποτέ μόνους, μέχρι νά φτάσουν στό σπίτι ὅπου βρῆκαν καί προσκύνησαν τόν Χριστό. Τοῦ πρόσφεραν χρυσό καί λιβάνι καί σμύρνα. Γιατί αὐτός μέ τόν θάνατό του, πού σύμβολό του ἦταν ἥ σμύρνα, χάρισε σ' ἐμᾶς τή θεία ζωή, τῆς ὅποιας εἰκόνα ἦταν τό λιβάνι, ἀλλά καί τή θεία λαμπρότητα καί βασιλεία, τήν ὅποια εἰκόνιζε ὁ χρυσός. Οι βοσκοί στίνουν σήμερα κοινό χορό μέ τούς ἀγγέλους γιά τόν νεογέννητο Χριστό. Ἡ αἵτια αὐτῆς τῆς κοινῆς δοξολογίας εἶναι τό χαρμόσυνο μήνυμα πού πήραν ὅτι σήμερα γεννήθηκε ὁ σωτήρας τῶν ἀνθρωπῶν. Εὔδοκία καί χαρά ἥρθε γιά ὅλους.

Ἄδελφοί, λάβαμε ὡς κληρονομιά ἀπό τόν Σωτήρα μας τό πνεῦμα τῆς υἱόθεσίας. Γίναμε κληρονόμοι τοῦ Θεοῦ καί συγκληρονόμοι τοῦ Χριστοῦ. Ἄς ἔχουμε, λοιπόν, εἰρήνην μεταξύ μας. Ἄς γινόμαστε σώφρονες, καί ἂς λέμε καί ἂς πράττουμε πάντοτε τά ἀληθινά καί δίκαια, ἐπιδιδόμενοι σέ προσευχές καί δεήσεις. Ἄς τραγουδοῦμε καί ἂς ψάλλουμε σέ αὐτόν μέ τίς καρδιές μας καί ὅχι μόνο μέ τά xείλη. Μέσα μας νά ἔχουμε εἰρήνη μέ τόν ἔαυτό μας καί νά ὑποτάσσουμε τή σάρκα στό πνεῦμα. Νά ἀνεχόμαστε τούς ἀδελφούς μας μέ ἀγάπη καί νά τούς προσφέρουμε ἀγάπη, ὅπως καί ὁ Χριστός σ' ἐμᾶς. Λυτρωθήκαμε ἀπό τή φθορά. Ἄς ἀπολαύσουμε τά οὐράνια καί αἰώνια ἀγαθά σάν παιδιά τοῦ οὐράνιου πατέρα μας. Αὕτη τήν ἀπόλαυσην εὔχομαι νά ἐπιτύχουμε ὅλοι μας καί νά χαροῦμε τή δόξα πού μᾶς ἐτοιμάζει στή μέλλουσα παρουσία του ὁ Κύριος καί Θεός καί σωτήρας μας Ἰησοῦς Χριστός.

· Από τόν «Εὐεργετινό»
ΣΑΡΚΙΚΗ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ

A'. ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΟ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΧΩΜΙΟΥ

ετά ἀπό πολλά χρόνια, ἀπό τότε πού ὁ Θεόδωρος ἐγκατέλειψε τόν κόσμο γιά νά γίνει μοναχός καί ἔγινε ἔνας ἀπό τούς πιό ἐπιμελεῖς μαθητές τοῦ Ἅγιου Παχωμίου, ἥλθε στό Μοναστήρι καί ὁ Παφνούτιος, ὁ ἀδελφός τοῦ Θεόδωρου, παρακαλώντας νά γίνει καί αὐτός μοναχός. Ὁ Θεόδωρος ὅμως δέν ἤθελε νά τοῦ συμπεριφέρεται ὡς κατά σάρκα ἀδελφός του, (διότι εἶχε πλέον ἀποβάλει ἀπό πάνω του τόν πολαιό ἄνθρωπο) καί γιά αὐτό ὁ Παφνούτιος ἤταν πολύ στενοχωρημένος καί συνεχῶς ἔκλαιε μετά δακρύων. "Οταν τό πληροφορήθηκε αὐτό ὁ Μέγας Παχώμιος λέγει στό Θεόδωρο: — Ἀδελφέ, εἶναι καλή καί ὠφέλιμη στίς ἀρχές ἡ συγκατάβαση πρός τούς νεοεισερχόμενους μοναχούς. Ὁπως ἀκριβῶς σέ ἔνα δέντρο πού μόλις ἔχει φυτευτεί χρειάζεται πολλή φροντίδα καί περιποίηση, ἔτσι καί σέ αὐτόν ὁ ὄποιος ξεκινᾷ τό δρόμο τῆς ἀσκήσεως χρειάζεται συγκατάβαση, μέχρι καί αὐτός μέ τή Χάρη τοῦ Θεοῦ νά ριζώσει καί νά στηριχτεῖ στήν πίστη. Μόλις τά ἄκουσε αὐτά ὁ Θεόδωρος, ἔκανε ὑπακοή στόν πατέρα, ὅπως ἔκανε πάντα καί ἄρχισε νά βοηθᾷ καί νά στηρίζει τόν ἀδελφόν του σέ ὅλα τά ζητηματα, διότι εἶχε ἀντιληφθεῖ πολύ καλά ὅλα ὅσα τοῦ εἶχε πεῖ ὁ Ἅγιος Παχώμιος.

B'. ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΟ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΙΚΙΟΥ

Κάποτε ἡ κόρη ἐνός συγκλητικοῦ ἤταν ἄρρωστη καί τά μέλη τοῦ σώματός της ἄρχισαν νά παραλύουν. Ἡ νέα αὐτή γυναίκα ἤταν εὔσεβής καί ἀσπαζόταν τό Χριστιανισμό. Ὁ δέ γαμπρός τοῦ Ἅγιου ἀπό τίν ἀδελφήν του, λυσσομανοῦσε μέ τίν προσευχή καί μέ τό σημεῖο τοῦ Σταυροῦ, τόν γαμπρό του ὅμως, ἐπειδή δέν μποροῦσε νά τόν πείσει καί νά τόν νουθετήσει ἔτσι ὕστε νά ἀποβάλει αὐτή τή φοβερή μανία πού εἶχε, ἔφτασε στήν ἀνάγκη τῆς τιμωρίας. Παραβλέποντας, λοιπόν, τά συναισθήματα τῆς συγγένειας καί λησμονώντας τό ἵδιό του τό αἷμα, χάρι τῆς εὔσέβειας, τυφλώνει μέ τίν προσευχή του τούς ὀφθαλμούς του. Ἐτσι, λοιπόν, ὁ ζηλός καί ἡ ἀγάπη τῆς θεοσεβείας ὑπερνικά ἀκόμα καί τήν ἵδια τή φύση καί ὁ ἀληθινός πόθος πρός τό Θεό γίνεται πιο δυνατός καί ἀπό τή συγγενική ἀνάγκη. Διότι, τήν μέν κόρη τοῦ συγκλη-

τικοῦ, παρόλο πού δέν ̄ταν συγγενής του, ὁ Ἀγιος Ἰωαννίκιος τῇ Θεράπευσε ἀπό τίν ἀσθένεια, διότι τιμοῦσε τή χριστιανική πίστη. Τόν ἄλλο ὅμως, παρόλο που ̄ταν γαμπρός του, ἐπειδή πολεμοῦσε τίς θεῖες εἰκόνες, τοῦ ἀφαίρεσε τίν ὄραστη καὶ μέ τήν τιμωρία πού τοῦ ἐπέβαλε νά μήν βλέπει, ἔδειξε πώς βλέπουν τά μάτια τῆς ψυχῆς.

Γ'. ΑΠΟ ΤΟ ΓΕΡΟΝΤΙΚΟ

Κάποιος ἄνθρωπος εὐλαβής, πού ἀγαποῦσε τή κατά Θεόν ζωή καὶ ὁ ὄποιος ὀνομαζόταν Καρίων, ἐπειδή ἄκουε καὶ θαύμαζε τήν μακαρία ζωή τῶν ἀσκητῶν καὶ κατακυριεύμενος ἀπό Θεῖο ἔρωτα πρός αὐτή τή ζωή, ἥλθε ἀπό μόνος του πρός τή Σκήτη. Αὐτός λοιπόν εἶχε καὶ ἔνα σαρκικό γιό, τόν ὄποιο ἔφερε μαζί του καὶ τόν ἀνέτρεφε και ὅλοι γνώριζαν ὅτι ̄ταν σαρκικό του παιδί. Τό δέ ὄνομα τοῦ παιδιοῦ ̄ταν Ζαχαρίας. Ὅταν, λοιπόν τό παιδί αὐτό ἔφτασε στήν ἐφηβική ἥλικα καὶ ἄρχισε νά σκανδαλίζει πολλούς ἀπό τούς ἀδελφούς, ἄρχισε νά γίνεται μεταξύ τῶν μοναχῶν μεγάλος γογγυσμός σχετικά μέ τό παιδί. Ἀφοῦ, λοιπόν, τά ἄκουσε αὐτά ὁ Ἀββάς Καρίων, εἶπε στό παιδί του:

— Ζαχαρία, σήκω νά φύγουμε ἀπό ἐδῶ, διότι οἱ πατέρες διαμαρτύρονται. Τοῦ εἶπε τότε τό παιδί: — Ἀββά, ὅλοι ἐδῶ γνωρίζουν ὅτι εἶμαι γιός σου. Ἐαν ὅμως πάμε κάπου ἀλλοῦ δέ θά ξέρουν καὶ νά λέγουν ὅτι εἶμαι γιός σου.

Καί τοῦ λέει ὁ γέροντας: — Σήκω, νά πάμε στή Θηβαΐδα. Καί μετέβηκαν ἐκεῖ. Μόλις παρέλαβαν ἔνα κελλί καὶ παρέμειναν λίγες μέρες, ἄρχισε νά γίνεται καὶ ἐκεῖ γογγυσμός σχετικά μέ τό παιδί. Εἶπε, λοιπόν, πάλι ὁ Ἀββάς Καρίων:

— Ζαχαρία, σήκω ἄς πάμε στή Σκήτη. Καί ἀφοῦ ἔφυγαν, δέν πέρασαν πολλές ἡμέρες καὶ ἄρχισε πάλι νά γίνεται γογγυσμός καὶ διαμαρτυρία γιά τό παιδί.

Τότε τό παιδί ὁ Ζαχαρίας, ἀφοῦ πῆγε στή λίμνη τοῦ Νίτρου καὶ ἔβγαλε τά ροῦχα του, μπῆκε μέσα στή λίμνη καὶ βύθισε τόν ἑαυτό του μέχρι τή μύτη του. Καί ἀφοῦ ἔμεινε ἐκεῖ ἀρκετή ὥρα, ὅση μποροῦσε, ἀσκήμωσε τό σῶμα του (ἔγινε ὅπως τόν λεπρό) καὶ ἀφοῦ βγῆκε ἔξω, φόρεσε ξανά τά ροῦχα του καὶ πῆγε πρός τόν πατέρα του. Ὁ δέ πατέρας του μετά δυσκολίας τόν ἀναγνώρισε. Ὅταν δέ ὁ Ζαχαρίας, σύμφωνα μέ τή μοναχική συνήθεια, μετέβη πρός τή Θ. Κοινωνία, ἀποκαλύφθηκε στόν Ἀγιο Ἰσίδωρο, τόν πρεσβύτερο τῆς Σκήτης, αὐτό τό ὄποιο εἶχε κάνει. Καί ἀφοῦ τόν εἶδε καὶ ἐθαύμασε εἶπε: — Τό παιδί ὁ Ζαχαρίας τήν προπούμενη Κυριακή ἥλθε καὶ κοινώνησε ώς ἄνθρωπος τώρα ὅμως ἔγινε Ἀγγελος.

• Απόδοση στή Δημοτική: ΣΤΕΛΙΟΣ ΣΟΛΕΑΣ
Θεολόγος

Γεώργιου Κάκκουρα
ΔΥΟ ΟΜΩΝΥΜΟΙ ΑΓΙΟΙ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Α) Ο ΟΣΙΟΣ ΣΩΖΟΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΠΟΤΑΜΙΑΣ

ί ἀρχαιότερες γραπτές μαρτυρίες γιά τόν Ἅγιο Σωζόμενο τῆς Ποταμίᾶς εύρισκονται στό γνωστό μας Χρονικόν, τοῦ χρονογράφου τοῦ 15ου αἰώνα Λεόντιου Μαχαιρᾶ, πού δύναται να γνωρίζουμε ἀντιλεῖ ἀπό παλαιότερές του πηγές (13ος αἰώνας) καὶ τίνη προφορική παράδοση. Ἡ γνωστή ἀναφορά πού προτάσσει Ἰωάννην ἀποτελεῖ καὶ τόν προσδιορισμό χρόνου ἀσκητικῆς τοῦ Ὁσίου Σωζομένου.

(...) Όνταν οἱ Σαρακηνοί ἐπῆραν τίνη γῆν τῆς ἐπαγγελίας, τότε ἐβγῆκαν οἱ πτωχοί οἱ χριστιανοί ἀποῦ ἐγλυτώσαν καὶ ἐπῆγαν δύνανται πού ποταμούς ἔσται ἀρχιεπισκόποι, ἐπισκόποι, ἵερεῖς καὶ λαϊκοί, καὶ ἐπῆγαν δύνανται φτάσαν. Καὶ ἥρταν καὶ εἰς τίνη περίφημον Κύπρον μία συντροφία, δύνανται ὄνομάτοι, καὶ γροικώντα, διά τόν φόβον ἐπῆγαν εἰς τό ἔναν μέρος καὶ εἰς τό ἄλλο, καὶ ἔσγαψαν τίνη γῆν καὶ ἐμπήκαν μέσα, καὶ ἐπροσεύχουνταν τῷ Θεῷ. Εύρισκεται εἰς τίν... Ποταμίαν ὁ Ἅγιο(s) Σωζόμενος...

Καὶ ἄλλοι δὲ ὁ ἕδιος στό Χρονικόν του γράφει: «τόν καιρόν ἐκεῖνον εὑρέθην εἰς τίνη Κύπρον ὁ πατριάρχης τῆς Ἀντιοχείας ὀνόματι Ἰγνάτιος... ἐποίκεν καὶ ἐποίκαν ἔναν σταυρόν μέγαν, ..., καὶ ἐβαλεν ἀπέ το σῶμαν τοῦ Κυρίου τῆς ἀγίας Πέρφητος μέσα, ..., καὶ ἐβαλεν λείψανα [τῶν Ἅγιων μας',] τοῦ Ἅγιου Ἐπιφανίου... Τριφυλλίου..., τοῦ Ἅγιου Σωζομένου Ποταμίας... Ἡρακλειδίου, καὶ τῶν Ἅγιων μὲν μαρτύρων τῶν ἐν Σεβαστείᾳ καὶ τοῦ Ἅγιου Εὐθύμιου μονῆς τῶν ἱερέων,...».

Μᾶς κάνει ἐντύπωση ἡ συμπεριληφτική καὶ τοποθέτηση ἱερῶν λειψάνων τοῦ Ὁσίου Σωζομένου στόν ἐν λόγῳ σταυρό μαζί μέντοι λειψάνων ἄλλων τεσσάρων ἀρχαίων καὶ μεγάλων Ἅγιων τῆς Κύπρου. Μήπως ὁ λόγος ἄραγε εἶναι γιατί, τό 1340 πού εἶχε ἐρθεῖ στήν Κύπρο ὁ Ἀντιοχείας Ἰγνάτιος, βρισκόταν σέ μεγάλη ἔκταση καὶ ἔνταση ἡ τιμῇ καὶ προσκύνηση τῶν θαυματουργῶν λειψάνων τοῦ Ὁσίου Σωζομένου; Οἱ τοιχογραφίες πού διασώζονται στό ἀσκητικό σπίλαιο τοῦ Ὁσίου, στό χωριό Ποταμία καὶ ἰστοροῦν σκηνές ἀπό τά θαύματά του καὶ τίς ἱατρεῖς του σέ πιστούς, ἀνάγονται καὶ αὐτές πάντως στόν 14 αἰώνα.

Ἐνας ἀπό τούς ἔξωθεν λοιπόν ἀσκητές, πού κατέφθασαν στήν Κύπρο, εἶναι καὶ ὁ Ἅγιος Σωζόμενος πού ἀσκήτευσε σέ σπίλαιο κοντά στό χωριό Ποταμία τῆς Λευκωσίας, (περιοχή Ἰδαλίου). Τό ἀσκητήριό

του σώζεται μέχρι σήμερα καί κοσμεῖται μέ τοιχογραφίες ὅπως προαναφέραμε πού χρονολογοῦνται ἀπό τὸν 11ο-16ο αἰώνα. Ἐδῶ ἔζησε τὴν ἄγια ἀσκητική καί ὁσιακή ζωή τῆς μετάνοιας καί ἀπόκτησε τὴν φήμην θαυματουργοῦ Ἀγίου. Τέλος καὶ σ' αὐτό τὸ σπίλαιο τάφηκε. Ἀργότερα τὸ ἀσκητήριο μεταβλήθηκε σέ ναό.

“Υστερα δημιουργήθηκε κοντά στὸ σπίλαιο οἰκισμός πού φέρει τὸ ὄνομα τοῦ Ἀγίου Σωζομένου, ἐγκαταλελειμμένος ὅμως, λόγῳ τῆς τουρκοανταρσίας, ἀπό τὸ 1964. Οἱ κάτοικοί του ἀνέγειραν ναό πρός τιμὴν του. Ἡ μνήμη του τιμᾶται μέ ἀκολουθία, πού περιλαμβάνεται καί στὰ Κύπρια Μνηματά, στίς 22 Νοεμβρίου.

* * *

Β) Ο ΑΓΙΟΣ ΣΩΖΟΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΚΑΡΠΑΣΙΑΣ

Ἐνας ἀπό τοὺς πιό γνωστούς καί ἀγαπητούς Ἀγίους τῆς Καρπασίας εἶναι ὁ Ὁσιος Σωζόμενος. Τίς πληροφορίες γιά τὴν ζωὴν τοῦ Ἀγίου ἀντλοῦμε ἀπό τὴν χειρόγραφη ἀκολουθία καί τὸ συναξάριο του. Ἐργα τοῦ Καρπασίτη μοναχοῦ Ἀκακίου. Τό χειρόγραφο πού ἀνῆκε στὸν ἐκκλησία τῆς Ἀγίας Τριάδος (Καρπασία) χρονολογεῖται στὰ 1732/33.

Σύμφωνα μέ τὸν Ἀκάκιο, ὁ Σωζόμενος, νέος ἀκολούθος τῶν ἀσκητικήν ζωὴν καί ἀσκήτεψε στὸν τοποθεσία «Κομμά», στὸ χωριό Ταύρου, στὸν Καρπασία. Τό πότε ἔζησε εἶναι ἄγνωστο. Ὁπως δηλώνεται ἦταν στὰ χρόνια τῆς «Χριστιανωσύνης», μᾶλλον δηλ. πρίν τὴν φραγκοκρατία στὸν Κύπρο (δηλ. πρίν τὸ 1192). Εἶχε τὸ χάρισμα τῆς θαυματουργίας καί τῆς ἱαστῆς. Ἐπίστη ἀναφέρεται ὅτι ὑπῆρξε συνεργάτης τοῦ Ἀγίου Αὐξεντίου, πού τιμᾶται στὸ χωριό Κώμη Κεπίρ (Καρπασίας) καί φέρεται ὡς ἀρχηγός τῶν 300 «Ἀλαμάνων» ἀσκητῶν Ἀγίων πού ἦρθαν καί ἀσκήτεψαν στὸν Κύπρο. Ὁ Ὁσιος Σωζόμενος τιμᾶται καί σέ ἄλλα μέρη τῆς Κύπρου ἐκτός τῆς Καρπασίας. Τοιχογραφίες του ὑπάρχουν στὸν Ἀγιο Νικόλαο τῆς Στέγης (14ος αἰώνας) καί στὸν Παναγία τῆς Ἀστίνου (14ος αἰώνας). Ναός τοῦ Ὁσίου ὑπάρχει στὸ χωριό Γαλάτα Σολέας (16ος αἰώνας) καί παρεκκλήσιό του στὸ χωριό Δαυλός. Ὁ Ὁσιος ἔορτάζεται στὶς 20 Νοεμβρίου. Πρόβλημα γιά τὴν Κυπριακή Ἀγιολογία ὑφίσταται ἀν ὁ Ὁσιος Σωζόμενος τῆς Καρπασίας καί ὁ Ὁσιος Σωζόμενος στὴν Ποταμιά (χωριό τῆς ἐπαρχίας Λευκωσίας), πού ἔορτάζεται στὶς 21 Νοεμβρίου εἶναι ἔνα καί τό αὐτό πρόσωπο. Φαίνεται ὅμως νά εἶναι δύο διαφορετικοί Ἀγιοι μέ τό ἴδιο ὄνομα. Στὴ συνέχεια παραθέτουμε τὸ Συναξάριο τοῦ Ὁσίου, ὅπως τὸ συνέταξε ὁ μοναχός Ἀκάκιος μέ τὸ γνωστό του γλωσσικό ἰδίωμα τῶν χρόνων τῆς Τουρκοκρατίας. Πρωτοδημοσιεύθηκε στὶς «Κυπριακές Σπουδές» τό 1947.

Ἐτούτου τοῦ Ἀγίου Σωζομένου, τό ἀσκητήριον ὃπου ἀσκήτευσε εἶναι μέσα εἰς ἔνα σπίλαιον, ἀπάνω εἰς ἔνα βουνόν, σιμά εἰς κάποια χωριά, ὃπου εύρισκονται τὴν σήμερον, Ταύρους, Γαλάτειας, Λειβαδίου καί ἄλλων χωρίων καί εἶναι ἐπαρχία τοῦ Καρπασίου. Καί τό βουνόν ὃπου

εῖναι ἀπάνω, λέγεται «κομψά». ἔλληνικά θέλει νά είπη, στρογγυλοειδής, διότι ἐπάνω ἔχει τόπον ὅπου εἶναι πεδιάδα, καί εἶναι ἡ Ἐκκλησία του ἐκεῖ κτισμένη, καί μέσα εἶναι τό σπίλαιον ὅπου ἥσκπτευσε καί ἀκόμη στέκονται καί μερικά ἀπό τά ἄγια του λείψανα καί εὐωδιάζουν κατά πολλά, καί τά προσκυνοῦν οἱ χριστιανοί, ὅσοι ὑπάγουν ἐκεῖ διά τάς ἀσθενείας ὅπου γίνονται εἰς τούς ἀνθρώπους. Διότι θαυματουργεῖ πολλά ἐτοῦτος ὁ εὐλογημένος Ἀγιος πόσον εἰς πιστούς, ὅσον καί εἰς ἀπίστους, ἔσωντας ὅπου ὑπαγαίνουν, καί πολλοί Ἀγαρνοί μέτα τάς γυναικας τους καί λαμβάνουν ταχέως τίν ἵασιν, ὡς καθώς εἶναι κάθε ἐνός ὅπιστις του, καί ὁ πόθος ὅπου ἔχει πρός τόν Θεόν καί εἰς τόν Ἀγιον.

Καὶ μέσα εἰς τίν Ἐκκλησίαν, κατά τόν βρόεαν ἔχει μιάν μακάραν, καί εἶναι ὁ ἄγιος ἐκεῖ μέσα ζωγραφισμένος γηραιός, καί εἶναι ὅσιος καί ὅχι ἱεράρχης καί ἔχει γράμματα ὅπου λέγουν, ὁ Ἀγιος Σωζόμενος (ώς ἐγώ τά ἀνέγνωσα ὅπόταν ἦμουν παιδί καί ἐζοῦσαν ἀκόμη οἱ γονεῖς μου ἐν ἔτει ἀχού Χριστοῦ). Ἀκόμη είχε καί μερικά λείψανα, καί ἦσαν μέσα εἰς τό ἄγιον σπίλαιον ὅπου ἀσκήτευε, καί τέλος πάντων ἐκοιμήθη ἐκεῖ.

Μά τώρα δέν ξεύρω ἐάν στέκουν μερικά ἄγια λείψανα, διότι εἰς τόν καιρόν ἐκεῖνον τοῦ μισόχριστου καί θεοκατάρατου Μαρκουλλῆ, ὅπου ἔκαμε τίν ἀπογραφήν ἤξουν τίν γράπτουσαν, ἐρίμαξεν ἡ Κύπρος, καί ἀπωλέσθησαν πολλοί χριστιανοί ἄλλοι ἐτούρκισαν, ἄλλοι ἔφυγαν καί ἐπῆγαν εἰς ἄλλους τόπους, ὅμοιώς καί οἱ συγγενεῖς μου ἔφυγαν. Ἐτότες, καί ἐπήγαμεν εἰς τά μέρη τῆς Κιλικίας, καί ἐστάθημεν ἐκεῖ χρόνους ν' καὶ ἐτότες, ὡσάν ἀπόθαναν οἱ γονεῖς μου ἥλθα πάλιν εἰς τίν Κύπρον ἐν ἔτει 1731 Χριστοῦ, καί ἐκάθησα εἰς τίν πόλιν τοῦ Καρπασίου καί ἔγραψα μερικούς Ἀγίους νέους τίν ἀκολουθίαν τους, ὡς φαίνεται ἐδῶ μέσα.

Ο Ἀγιος Σωζόμενος λέγω, καί εἶναι ἀπό τόν καιρόν τῆς χριστιανωσύνης, καί ἔστοντας ὅπου εἶναι νέος, καί δέν εύρεθεται εἰς τά βιβλία τῆς ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἐβάλθηκα εἰς τόν κόπον, ἔστοντας διά τά πολλά θαυμάσια ὅπου ἐνεργεῖ καί κάμνει, καί ἔκαμα του, ἥγουν ἐσύνθεσά του, ἐτούτα τά ὀλίγα στιχηρά, ὅπου εἶναι ἐδῶ γραμμένα ἄμποτες κανένα καιρόν νά τά εύρουν οἱ ἐκεῖσε χριστιανοί, νά τά μεταγράψουν νά τά ἐπάρουν νά τά διαβάζουν εἰς τίν ἀγίαν του ἔορτίν.

Ἐτοῦτος ὁ Ἀγιος λέγουν κάποιοι ἐκ παραδόσεως, ὅτι πώς ἦτο πρωτοσύμβουλος τοῦ Ἀγίου Αὔξεντίου, καί ὅταν ἔβαλαν καλήν βουλήν νά ἔλθουν ἐκεῖνοι οἱ τριακόσιοι Ἀλαμάνοι (ἔτσι γράφει ὁ βίος τοῦ Ἀγίου Αὔξεντίου ὡς ἐγώ ἐδιάβασα πώς εἶναι Ἀλαμάνος), εἰς τίν Κύπρον, ὅλοι ἐστάθησαν καί ἔκαμαν προσευχήν διά νά τούς βοηθήσει ὁ Κύριος νά τελειώσουν τίν ζωήν τους θεάρεστα καί νά τούς λυτρώνη ἀπό τάς παγίδας τοῦ δαιμονος. Καί οὕτως τελειώνοντας τίν προσευχήν τους, ἐφιλήθησαν ἀγίῳ φιλήματι, καί λαβόντες συγχώρησιν, ἐπῆγεν ὁ καθείς ἐκεῖ, ὅπου τόν ἐφώτισεν ὁ Κύριος. Ο δέ Ἀγιος Αὔξεντιος δέν ἀπεχωρίστην ἀπό τόν Ἀγιον Σωζόμενον, ἀλλά ὀλίγον μακράν ἀπόμειναν καί

προσευχόμενοι ὅλην τὴν ἑβδομάδα, τὸ Σάββατον τὸ βράδυ ἥρχετο ὁ Ἀγιος Αὐξέντιος, ἔστοντας ὅπου ἦτο νέος, εἰς τὸν Ἀγιον Σωzόμενον καὶ προσευχόμενος καὶ συνομιλῶντας πάλιν τὴν Κυριακήν τὸ βράδυ ἐπήγαινεν εἰ τὴν ἀσκησίν του, λαμβάνοντας πρῶτον συγχώρησιν. Καὶ ἔτσι ἀγωνιζόμενος ἔως τέλους τῆς ἀγίας τους ζωῆς, ἔως ὅτου ἀνεπαύθουσαν καὶ ἔλαφον τὸν μισθόν του κόπου τους μυριοπλασίως καὶ ἐπέκεινα. Καὶ ἔτσι κάμνομεν ἤγουν ποιοῦμεν τέλος καὶ λέγομεν ταῖς του Ὁσίου πατρός ἡμῶν Σωzόμενου πρεσβείαις Χριστέ ὁ Θεός ἡμῶν, Ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν 1733 Χριστοῦ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΚΚΟΥΡΑΣ
Θεολόγος, Διδάκτωρ Θεολογίας

Μητροπολίτη Μπάτσκας Εἰρηναίου
Ο ΑΓΙΟΣ ΠΟΡΦΥΡΙΟΣ ΟΠΩΣ ΤΟΝ ΓΝΩΡΙΣΑ

ἴκα γνωρίσει τό μεγάλο Γέροντα πρίν ἀπό ἀρκετά χρόνια ὅταν ἦμουν μετεκπαιδευόμενος στή Θεολογική Σχολή τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ὡς νεαρός ιερομόναχος τότε λειτουργοῦσα σέ διαφόρους ναούς καὶ δέ διάφορες Μονές τῆς Ἀττικῆς γενικότερα. Ἐτσι, μαζί μὲ κάποιους φίλους, πνευματικά τέκνα τοῦ Γέροντος Πορφυρίου, ἔτυχε νά βρεθῶ στό ταπεινό ἐκκλησάκι τοῦ Ἀγίου Νικολάου στά Καλλίσια τῆς Πεντέλης, ὅπου τότε ἔμενε ὁ Γέροντος καὶ νά λειτουργήσω ἐκεῖ.

Τότε, κάπως αὐθορμήτως, διατυπώθηκε ἀπ’ ὄλους ἐκεῖ ἢ ἐπιθυμίᾳ, μιά καὶ ἡ ὑγεία τοῦ Γέροντος ἥταν κλονισμένη, νά βοηθήσω καὶ νά λειτουργῶ ἐγώ ἐκεῖ, ὥστε ὁ Γέροντας νά μπορεῖ ν’ ἀντέχει νά ἔξομολογεῖ τόν κόσμο, νά δέχεται τούς ἀνθρώπους καὶ νά ἐκτελεῖ τό θεάρεστο ἔργο του. Ἐτσι, γιά μιά σειρά ἐτῶν, γιά ἐπτά συναπτά ἔτη, κάθε Κυριακή καὶ κάθε ἑορτή λειτουργοῦσα ἐκεῖ. Κι ἔβλεπα καὶ τό Γέροντα, ὁ ὅποιος μετελάμβανε σέ κάθε Θεία Λειτουργία καὶ μετά δεχόταν τόν κόσμο.

Ἄμεσως ἀπό τήν ἀρχήν ἤρθαμε σέ μία προσωπική ἐπαφή καὶ μάλιστα ἀπό τίς πρώτες κιόλας συναντήσεις μας εἶδα τό μεγάλο διορατικό κάρισμα, πού εἶχε ὁ Γέροντας ἀπό το Ἀγιο Πνεῦμα κι ἔμεινα ἔκθαμψος ἀπό τήν ἔμπειρία αὐτή.

Εἶχε ἔρθει μιά οἰκογένεια ἀπό μιά χώρα τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης. Δέν ἦσαν Ὁρθόδοξοι οὕτε ξέρω πῶς εἶχαν μάθει γιά τό Γέροντα. Ὄταν μπῆκαν μέσα, μέ φώναξε ὁ Γέροντας, γιά νά κάνω τό διερμηνέα. Κι ἀμέσως, προτοῦ ἐκείνοι μιλήσουν, μοῦ εἶπε:

— Πέξ τους νά μήν ἀγωνιοῦν γιά τό ἄρρωστο παιδί τους, γιά τό ὅποιο ἤρθαν ἐδῶ. Ἐγώ ὁ ταπεινός θά εὔχομαι καὶ ὁ Θεός εἶναι μεγάλος καὶ θά γίνει καλά τό παιδί τους. Καὶ νά πάνε στήν εύχή τοῦ Θεοῦ.

Τούς τό μετέφρασε ἐγώ. Οἱ ἄνθρωποι ἐκείνοι δέν εἶχαν στό μεταξύ προλάβει νά ξεστομίσουν οὕτε μιά λέξη. Ὄταν ἀκουσαν τά λόγια τοῦ Γέροντα ἔμειναν μέ τό στόμα ἀνοικτό, τόν εὐχαρίστησαν κι ἔψυχαν. Δέν χρειάστηκε ν’ ἀναφέρουν κάν τό πρόβλημά τους, ἀφοῦ ἤδη ὁ Γέροντας τούς εἶχε ἀπαντήσει σ’ αὐτό.

Μετά, ὅταν πολλές φορές πήγαινα νά ἔξομολογηθῶ κοντά του καὶ νά ζητήσω τή συμβουλή του, τίς πιό πολλές φορές συνέβαινε περίπου τό ἴδιο, ὅπως ἐκείνη τήν πρώτη φορά. Δηλαδή, χωρίς νά χρειάζεται κάν ν’ ἀναφέρω τά ἀμαρτήματα, τά προβλήματα, ὁ, τιδήποτε μέ ἀπασχολοῦσε τή στιγμή ἐκείνη, ὁ Γέροντας μοῦ ἔλεγε ὅχι ἀπλῶς πῶς νά τό ἀντιμετωπίσω, ἀλλά μέ τέτοιο τρόπο, πού ἔδειχνε ὅτι ἐκείνος κατανοοῦσε τό πρόβλημά μου σέ μεγαλύτερο βάθος ἀπ’ ὅ, τι θά μποροῦσα νά τό διατυ-

πώσω έγώ ό γενος.

Έκτοτε, ιδίως μετά τήν κοιμηση του Ἅγιου Ἰουστίνου Πόποβιτς στή Σερβία τό 1979, ό Γέρων Πορφύριος μέ πάρα πολλή ἀγάπη και ὑπομονή μέ δεχόταν ἐκεῖ. Έτσι πέρασα ἀρκετά χρόνια κοντά του κι ἔβλεπα πόσοι ἄνθρωποι ἔρχονταν ἐκεῖ πικραμένοι κι ἀπογοητευμένοι κι ἔφευγαν μέ λαμπερά πρόσωπα, μέ ἀνακουφισμένη πράγματι κι ἀναγεννημένη τήν ψυχήν. Εἶδα ἔτσι ἀπό κοντά, μέ τά ἴδια τά μάτια μου, τί σημαίνει τό χάρισμα τῆς πνευματικῆς πατρότητος στήν Ὁρθόδοξη Ἑκκλησία μας και πόσο μεγάλο δῶρο εἶναι τό ὅτι ό Θεός μας δέν ἀφίνει ἔαυτόν ἀμάρτυρον σέ οὐδεμία γενεά, ἀλλά τούναντίον, μέσω τῶν ἐκλεκτῶν του θεραπόντων, σέ κάθε γενεά, θεραπεύει και σώζει τίς ψυχές.

Ἐκεῖνο, πού θά ἥθελα νά τονίσω -παρόλο πού εἶναι πασίγνωστο, ποτέ δέν μᾶς βλάπτει, ἀλλά τούναντίον παρά πολύ μᾶς χρειάζεται νά τό ἐνθυμούμεθα- εἶναι ὅτι ὅσο ἔνας Γέροντας εἶναι σε ὕψη οὐρανομάκη, ἄφθαστα γιά ἐμᾶς τούς ἀμαρτωλούς κι ἐμπαθεῖς ἄνθρωπους, τόσο πιό πολύ τόν διακρίνει μιά βαθύτατη ταπεινοφροσύνη.

Ἐκπληκτικό δέ για μένα ἦταν πάντοτε ὅτι, χωρίς καμιά ἐπιφανειακή ταπεινοφροσύνη, ἀλλά μέ πολλή εἰλικρίνεια και πάρα πολλή πεποίθηση ό Γέροντας πάντοτε παρουσίαζε τόν ἔαυτό του ώς τόν μεγαλύτερο ἀμαρτωλό του κόσμου. Αὐτό ἦταν φανερό ὅτι ἀποτελοῦσε τή βαθιά ἐσωτερική βίωση κι ἐμπειρία του, ἐνῷ παράλληλα δέν ἀγνοοῦσε τό μεγαλεῖο του χαρίσματος, τό ὅποιο εἶχε ἀπό τό Ἅγιο Πνεῦμα.

Αὐτός ό συνδυασμός ἦταν γιά μένα κάτι τό ἐκπληκτικό, διότι ό Γέρων Πορφύριος οὐδεμία εἶχε ἀμφιβολία ὅτι ἐξ Ἅγιου Πνεύματος ὅμιλούσε. Κι ἦταν φανερό ὅτι, ἀν δέν εἶχε μία ἐσωθεν πληροφορία του Ἅγιου Πνεύματος, δέν μιλοῦσε, δέν ἀνοιγε κάν τό στόμα του. Παραλλήλως, ὅμως, μέ κάθε εἰλικρίνεια ἔλεγε: «Κοίταξε, ἐμένα ὅλοι οἱ ἄνθρωποι μέ περνοῦν γιά καλό. Ἀλλά ἐγώ δέν εἶμαι καλός, εἶμαι ἀμαρτωλός ἄνθρωπος».

Αὐτό τό «πῶς» εἶναι δύσκολο βεβαίως νά τό ἀπαντήσουμε. Νομίζω, ὅμως, ὅτι, ὅσο οἱ γένοι Γέροντες, μ' ἔνα τρόπο πράγματι γνήσια εὐαγγελικό, τονίζουν τήν ἀναξιότητά τους, τόσο ἐμεῖς οἱ ἀλλοι πρέπει νά ἔξαρουμε τήν ἀξία τῆς πίστεως, τῆς ἀγάπης και τῆς ἀρετῆς τους. «Ὅπου θέλει πνεῖ» τό Ἅγιο Πνεῦμα, ἀλλά ταυτοχρόνως μόνο οἱ καθαρές καρδιές μποροῦν νά καταστοῦν κατοικητήρια του μόνου Ἅγαθοῦ, του μόνου Ἅγιου.

Έτσι και τό Γέροντα Πορφύριο, λοιπόν, ό ὅποιος ἀπό μικρός εἶχε πάει στό Ἅγιον Ὁρος κι εἶχε μιά τελεία ὑπακοή κι ἀγάπη στούς ἐκεῖ Γέροντές του και ἀσκηση και ἀγρυπνία και χαμαικοιτία και ὅλα τά εἶδο τῆς μοναστικῆς ἀσκήσεως -και ὅλα αὐτά ὅχι ώς μιά ἀγγαρεία, ώς ἔνα ἔξωτερικό διακόνημα, ἀλλά ώς ἐσωτάπι ἀνάγκη του εἶναι του- ὅλα αὐτά τόν ἔκαναν νά γίνει κατοικητήριο του Ἅγιου Πνεύματος. Ἡ μεγάλη πίστη, ἡ μεγάλη ἀγάπη, ἡ ἄκρα καθαρότητα και ἀπάθεια εἶναι ὄπωσδήπο-

τε προϋποθέσεις αὐτῆς τῆς χαρισματικῆς καί ὑπερφυοῦς καταστάσεως, πού διακρίνει τούς Γέροντες τῆς Ὁρθοδοξίας μας.

‘Ο Γέρων Πορφύριος εἶχε πολλαπλά χαρίσματα. Ἡταν ὁπωσδήποτε μιά προφητική μορφή, μιά μεγάλη ἀσκητική μορφή, ἀλλά, παραλλήλως, εἶχε καὶ τό ἰαματικό χάρισμα. ‘Ο ἴδιος δέν μιλοῦσε γι’ αὐτό ἀρκετοί, δῆμως, ἥσαν αὐτοί, τούς ὅποιους θεράπευσε ὁ ἀείμνηστος Γέρων ἀπό διάφορες ἀσθένειες, ἀκόμη καὶ ἀνίατες, πού τούς ταλαιπωροῦσαν. ‘Ο Γέρων Πορφύριος εἶχε μέγιστο ποιμαντικό χάρισμα μποροῦσε νά ξεκινήσει, ἀπό ἐκεῖ ὅπου βρισκόταν, γιά ἔνα «ταξίδι» στὸν Κρήτην ἢ στὸν Κύπρο, γιά παράδειγμα, προκειμένου νά βοηθήσει μιά ψυχή, γιά τὴν ὅποια τὸ Ἅγιο Πνεῦμα τοῦ εἶχε ἀποκαλύψει ὅτι εἶχε ἀνάγκη. Εἶχε ἀπέραντη στοργή καὶ μέριμνα γιά τὸν συγκεκριμένο ἄνθρωπο.

Μιά φορά μοῦ εἶχε μιλήσει γιά κάποια μοναστήρια στὸ Σερβία ποὺ εἶναι, σέ ποιά κατάσταση βρίσκονται, πῶς εἶναι τὸ γύρω περιβάλλον, τὰ βουνά, πῶς εἶναι οἱ χαρακτῆρες τῶν ἀνθρώπων πού μένουν ἐκεῖ, τὰ πάντα. Κι ὅλα αὐτά, χωρίς ποτέ νά ἔχει βρεθεῖ σωματικῶς ἐκεῖ.

Κάτι, πού τονίζω πάντα, εἶναι ὅτι ὁ Γέρων Πορφύριος ἦταν καὶ βαθύς θεολόγος. Μελετοῦσε τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ ἡμέρα καὶ νύκτα, ἀπό τὴν νεότητά του. Κι ἐνῷ διδάσκω τὴν Καινὴ Διαθήκη στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ, πολλές φορές ντροπιαζόμουν μπροστά του, ὅταν ἀνέφερε σωροδόν παραθέματα ἀπό διάφορα βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἐνῷ τὴν Καινὴ Διαθήκη τῇ γνώριζε σχεδόν ἀπ’ ἔξω. Ἄλλα καὶ οἱ ἔρμηνεις, πού ἔδιδε, ἥσαν καρποί καὶ ἀναγνωσμάτων. Ἐκ πρώτης ὅψεως αὐτό δέν φαινόταν μέ τὸ ἀπλοϊκό του ὄφος, τό ὅποιο ἦταν ἐπίτηδες ἐπιλεγμένο, γιά νά τὸν καταλαβαίνουν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι.

Παραλλήλως, δῆμως, ἦταν σαφέστατα μιά χαρισματική εἰσχώρηση στὸ βάθος τοῦ νοόματος τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ. Ἐτσι καὶ ὡς θεολόγος, χωρίς νά ἔχει τὴν τυπικὴ θεολογικὴ μόρφωση, μποροῦσε νά βοηθήσει ἐμᾶς τούς θεολόγους. Πίγαιναν κοντά του καὶ καθηγητές πανεπιστημίων τῆς Ἑλλάδος καὶ τὸν συμβουλεύονταν πνευματικῶς. Ἐνθυμοῦμαι, λοιπόν, μέ πόστη διαύγεια καὶ πόσο βάθος ἀντιμετώπιζε τὰ αὐθιστρῶς θεολογικά ζητήματα. Θά ἔλεγα ὅτι τὸ χάρισμα, τό ὅποιο εἶχε, ἦταν πολυσύνθετο καὶ πολυμερέστατο. Ἡταν, πράγματι, ἔνας ἀξιοθαύμαστος συνδυασμός ὅλων τῶν χαρισμάτων.

‘Ο Γέρων Πορφύριος τόνιζε πάντοτε ὅτι πρέπει νά εἴμαστε πλήρεις ἐλπίδος καὶ αἰσιόδοξοι καὶ νά ξέρουμε ὅτι ὁ Χριστός εἶναι ἀγάπη. Καὶ ὅτι ὅστι καὶ νά εἶναι ἥ πιστη μας καὶ ἥ πίκρα μας καὶ ἥ κάμψη μας μπροστά στὰ μεγάλα προβλήματα τῆς ζωῆς, ποτέ δέν πρέπει νά χάνουμε αὐτὴ τὴν ἐσωτερικὴ χαρά, τὴν ὅποια ἔχουμε ἀπό τὸ γεγονός ὅτι ὁ Χριστός εἶναι zῶν καὶ παρών στὴν ζωή μας.

Αὐτὴ τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν αἰσιόδοξία, πού ἔδιδε ὁ Γέρων Πορφύριος, ἔβλεπες στὰ πρόσωπα ὅλων ὅσων ἔβγαιναν ἀπό τὸ εὐτελέστατο καὶ ταπεινότατο κελλί τῶν Καλλισίών καὶ ἀργότερα τοῦ Ὁρωποῦ· τὰ πρό-

σωπά τους ἔλαμπαν κυριολεκτικῶς.

Καί βεβαίως ἐκεῖνο, πού ἔθετε ὑπεράνω ὅλων, εἶναι τίν εὑμιστοσύνη μας πρός τίν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ως σῶμα θεανθρώπινο, ως «στῦλον καὶ ἔδραιόμα τῆς ἀληθείας».

Σ' ἐμένα προσωπικά εἶχε κάνει πολύ μεγάλη ἐντύπωση καὶ μέ εἶχε ὠφελήσει τά μέγιστα πνευματικῶς μιά συμβουλή, πού μοῦ εἶχε δώσει μια φορά· νά μήν διακρίνουμε μεταξύ μιᾶς ζωῆς ἡσυχαστικῆς, ἀναχωριτικῆς καὶ μιᾶς ζωῆς δράσεως. Αὐτή ἡ διάκριση εἶναι μᾶλλον ψευδής κι ἔξωτερική. Ἡ ούσια εἶναι, ὅπως μοῦ ἔλεγε ὁ μακαριστός Γέρων, ἂν κάνουμε πραγματική ὑπακοή στό θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας Του καὶ ἂν κάνουμε μέ ἀγάπη τό συγκεκριμένο διακόνημά μας.

Σᾶς ἔξομολογοῦμαι τώρα ὅτι εἶχα δυσκολευτεῖ πάρα πολύ στήν προσωπική μου ζωή, ὅταν ἔπρεπε ἀπό μιά ζωή ἀποτραβηγμένη, ἔστω ἔξωτερικῶς ἥσυχη καὶ ἡσυχαστική, μέ μελέτη καὶ μέ πολύ ἐλάχιστο κύκλῳ ἀνθρώπων πού συναναστρεφόμουν, νά βρεθῶ μετά σέ μια ζωή δημόσιας ἐκκλησιαστικῆς εὐθύνης, μέσα σέ ἐπιτροπές κι ἀντιπροσωπεῖες, νά τριγυρνῶ συνεχῶς σέ διάφορες εὐρωπαϊκές πρωτεύουσες, νά συναντῶ πολιτικούς, διπλωμάτες καὶ ἄλλους πράγμα, πού σήμερα ἀναγκάζομαι νά κάνω τόσο ὡς μέλος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὅσο καὶ λόγω τῶν συγκεκριμένων εὐθυνῶν μου ὅσον ἀφορᾶ τίς διεκκλησιαστικές σχέσεις τοῦ Πατριαρχείου μας. Αὐτό μέ κούραζε πολύ πνευματικῶς κι ἔτσι λαχταροῦσα κι ὄμολογῶ ὅτι καὶ σήμερα λαχταρῶ τήν παλαιά ἐκείνη ζωή τῆς ἥσυχίας, πού πήγαινα στά Καλλίσια καὶ κανείς δέν γνώριζε ὅτι ὑπῆρχε ἔνας μοναχός ὀνόματι Εἰρηναῖος, ἀπό ποῦ κατάγεται κ.ο.κ. Ο Γέρων Πορφύριος μοῦ ζήτησε νά ἐπιστρέψω στή Σερβία, ἐνῶ ἐγώ ἐπιθυμοῦσα νά μείνω κάπου στό Ἀγιον Ὄρος ἢ κοντά του. Αὐτή ἦταν ἡ δική μου ἐσωτερική ἀνάγκη, ἀλλά ὁ Γέρων Πορφύριος μοῦ εἶπε ὅτι ἡ ἀνάγκη τῆς Ἐκκλησίας ἦταν νά ἐπιστρέψω στή Σερβία καὶ νά προσφέρω τίς ὑπηρεσίες μου στόν τόπο μου. Καί μοῦ ἔξηγησε:

— Ἀκουσε, παιδί μου. Ὅταν ὅλα αὐτά σου τά ζητᾶ ἡ Ἐκκλησία καὶ τά ἐπευλογεῖ ὁ πνευματικός σου κι ἐσύ κάνεις αὐτή τήν ὑπακοή εἰλικρινῶς, τότε μέ τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ μας, αὐτή σου ἡ ὑπακοή θά μπορέσει νά μετατρέψει ὅλη αὐτή τήν ἔξωτερική κίνηση σέ προσευχές, χωρίς νά τό καταλαβαίνεις ἐσύ ὁ ἵδιος. Ἀν πάλι διαλέξεις καὶ τό πιό ἥσυχο μέρος τοῦ Ἀγίου Ὄρους ἢ σέ μιά ὁποιαδήποτε Μονή, ἀλλά αὐτό τό κάνεις μέ τό δικό σου θέλημα, γιά νά βολευτεῖς ἐσύ ὁ ἵδιος, ἔστω πνευματικῶς, γιά ἔνα βόλεμα πνευματικό ἄς τό ποῦμε καὶ χωρίς τήν εὐλογία τῆς Ἐκκλησίας ἢ τοῦ πνευματικοῦ σου, τότε, ὅ, τι καὶ νά κάνεις, ὅλα θά παραμείνουν χαμερπή, δέν θά φθάσουν πουθενά.

Μπορῶ νά σᾶς ὄμολογήσω ὅτι ἔκτοτε, ὁσάκις δυσκολευόμουν, θυμόμουν αὐτά τά λόγια του κι ἀμέσως ἀνακουφιζόμουν. Κι αὐτό ἴσχυει μέχρι σήμερα.

Ο ΜΠΑΤΣΚΑΣ ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

Ἱερομόναχον Ἰσαάκ

Η ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΪΣΙΟΥ ΣΤΗΝ «ΠΑΝΑΓΟΥΔΑ»

OΓέροντας, ἀφοῦ πέρασε ἔνδεκα χρόνια ἀγώνων καί προσφορᾶς στὸ Καλύβι τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, ἀποφάσισε ὅτερα γιά κάποιον πνευματικό λόγο νά ἀναχωρήσει ἀπό αὐτό. Ἀναζητώντας Κελλί στὸν Καψάλα, Θέλοσε νά μείνει μέ τὸν γέρο-Μνᾶ τὸν Ρουμάνο, πού ἦταν ἀόμματος, γιά νά τὸν γηροκομῆσει. Ἀλλά τὸ Μοναστήρι στὸ ὅποιο ἀνίκει τὸ Κελλί δέν τοῦ ἔδωσε εὐλογία. Στόν δρόμο παρακάλεσε μέ δάκρυα: «Παναγία μου, γιά ὄλους ἔχεις κατοικία στὸ Περιβόλι σου, γιά μένα δέν ἔχεις;».

Στίς 27 Φεβρουαρίου, ἡμέρα πού τοῦ εἶχε ἐμφανισθεῖ ὥς ἁγία Εὐφρο-μία, βρῆκε, καθ' ὑπόδειξη τοῦ γερο-Ιωακέιμ, τίν «Παναγούδα» πού ἦταν ἀμπελικιά μέχρι τότε τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Κουτλουμουσίου. Τό γεγονός τό αἰσθάνθηκε ὡς εὐλογία τῆς Ἁγίας καί συγκινημένος τίν εὐχαρίστησε γιά τίν πρόνοιά της. Οἱ πατέρες τῆς Μονῆς ὀλοπρόθυμα καί ἐνθουσιασμένοι δέχθηκαν τίν αἴτηση τοῦ Γέροντα, καί ἀφοῦ προσκόμισε τό ἀπόλυτήριό του, μετέτρεψαν τίν ἀμπελικιά σέ Κελλί, παρέχοντάς του ὄμολογο.

Ἡ Καλύβη τῆς «Παναγούδας» βρίσκεται στὸν ἀπόληξη λοφίσκου ἀνάμεσα σέ πυκνή βλάστηση. Εἶναι κοντά στὸ μονοπάτι πού συνδέει τίς Καρυές μέ τίν Ἰβήρων καί ἀπέναντι ἀπό τίν Σκήπτη τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος. Τό Ἑκκλησάκι κατέχει τή νοτιοανατολική γωνία τῆς Καλύβης καί τιμᾶται στὸν Γέννηση τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου (γι' αὐτό εἶναι γνωστὴ ὡς «Παναγούδα», δηλαδὴ μικρή Παναγία). Εἶναι στά δεξιά τοῦ διαδρόμου, μόλις εἰσέρχεται κανείς ἀπό τίν εἴσοδο, ἐνῶ ἀριστερά εἶναι τό Κελλί τοῦ Γέροντα. Στίν συνέχεια τό δεξιό Κελλί τό διαμόρφωσε σέ Ἀρχονταρίκι καί ἀριστερά ἔκανε τό ἐργαστήριό του. Μιά πόρτα βγάζει στίν ἀπλωταριά μέ θέα πρός τίς Καρυές.

Ἄν καὶ ἐπιζητοῦσε ἡσυχαστικό Κελλί στὴ Νότια πλευρά τοῦ Ὄρους, ὅμως ἔκανε θυσία κάριν τῶν προσκυνητῶν νά βρίσκεται σέ πιο προσιτό γι' αὐτούς μέρος, στίν «Παναγούδα». Εἶναι ἔνα μικρό συμμαζεμένο Κελλί, ὅχι πολὺ μακρυά ἀπό τίς Καρυές, γιά νά μήν ταλαιπωροῦνται οἱ προσκυνητές καί νά μποροῦν νά διανυκτερεύουν στά κοντινά μοναστήρια. Νά διασκορπίζωνται, ὥστε νά μή πέφτει τό βάρος τῆς φιλοξε-

¹ Από τό βιβλίο τοῦ Ἱερομόναχου Ἰσαάκ, *Βίος Γέροντος Παϊσίου τοῦ Ἅγιορείτου*, σελ. 277-280.

νίας μόνο σέ ἔνα μοναστήρι.

Ἐφερε νερό πόσιμο μέ πλαστική σωλῆνα ἀπό μιά πηγούλα. Ἐπειδή δόμως στέρευε τούς θερινούς μῆνες, ἐπιδιώρθωσε μιά παλαιά ὑπόγεια στέρνα, τίν ὅποια γέμιζε ἀπό τόν κειμῶνα. Περιέφραξε τίν περιοχή τῆς Καλύβης του μέ συρμάτινο πλέγμα, ἀφήνοντας δύο εἰσόδους. Ἐκανε καί ἔνα πολύ μικρό κππάκι, ὅπου φύτεψε λίγα ἄγριολάχανα, καί καλλιεργοῦσε κρεμμύδια, μαρούλια καί λίγες ρίζες ντομάτες τίποτε ἄλλο.

Τό Καλύβι εἶχε βασικές ἐλλείψεις γιατί ἦταν παλαιό καί ἐγκαταλειμμένο. Ἐλείπαν πόρτες, παράθυρα, ταφάνια· τό πάτωμα εἶχε τρύπες καί ἓ σκεπή ἔβαζε νερά. Ἀρχισε μέ πολύ κόπο τίς πλέον ἀναγκαῖες ἐπισκευές. Χρήματα δέν εἶχε, ἄλλα καί δύσκολα δεχόταν. Ὁλη τίν ἥμέρα ἐργαζόταν καί τό βράδυ πήγαινε μιά ὥρα δρόμο μέ τά πόδια καί ἔμενε σέ ἔναν μαθητή του, ὅπου εἶχε μεταφέρει καί τά λιγοστά του πράγματα. Στίς ἐργασίες τόν βοηθοῦσε ὁ μαθητής του καί οἱ Κουτλουμουσιανοί πατέρες, πού διέθεσαν καί τά zōa γιά τίν μεταφορά τῶν ὄλικῶν. Στίν ἀρχή φρόντισε νά τακτοποιήσει τό Ἐκκλησάκι καί ὕστερα τό Κελλάκι του, γιά νά μπορεῖ νά διανυκτερεύει.

Κάποια ἥμέρα, πηγαίνοντας στίν «Παναγούδα» καί σέρνοντας τά πόδια του ἀπό τήν κούραση, σκεφτόταν: «Νάταν τούλαχιστον ἔτοιμο τό κρεββάτι νά μποροῦσα λίγο νά ξεκουραστῶ». Φθάνοντας, εἶδε ἔνα ἀσκητικό κρεββάτι ἀπό μιά πόρτα, πού εἶχε φτιάξει κάποιος μοναχό!

Ἐκτός ἀπό τήν ὄλοιμερη κοπιαστική ἐργασία εἶχε καί τόν κόσμο. Ἐτοίμαζε τό τσιμέντο, καί ὅταν ἔρχονταν ἄνθρωποι μέ προβλήματα, καθόταν μαζί τους καί τούς ἄκουγε. Ὅταν πήγαινε νά ἐργασθεῖ, τό τσιμέντο εἶχε πήξει. Ἄλλα δέν ἀγανακτοῦσε. «Οἱ ἄνθρωποι ἔχουν τά βάσανά τους. «Τσιμέντο νά γίνει» τό τσιμέντο», ἔλεγε χαριτολογώντας, διασκεδάζοντας τήν δική του κόπωση ἀλλά καί τήν θλίψη τῶν ἄλλων. Ἀνέβαινε νά ἐπιδιωρθώσει τήν σκεπή, ἔρχονταν προσκυνητές, πάλι κατέβαινε. Ὅταν ἔφευγαν, ξανανέβαινε γιά νά συνεχίσει. Αὐτό γινόταν συχνά μέχρι πού ἐγκαταστάθηκε στό Κελλί, ἀλλά καί στή συνέχεια.

·Ιερομόναχος ΙΣΑΑΚ

Σάββα Ἀλεξάνδρου
ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΓΙΑΝΝΑΚΑΚΗΣ

“Αγιος Θεόδωρος ὁ Στουδίτης, μιλώντας γιά τούς Ἀγίους ἀναφέρει: «ἄνθρωποι ὑπῆρχαν κάκεῖνοι ὡς καὶ ἡμεῖς καὶ οὐδέν πλέον ἡμῖν ἐκέκτειντο εἰ μὴ ταπείνωσιν, πίστιν καὶ ἀγάπην». Οἱ ἄγιοι ἦταν ἄνθρωποι ὅπως ἀκριβῶς καὶ ἐμεῖς καὶ σέ τίποτα δέν διέφεραν ἀπό ἡμᾶς, παρά στό ὅτι εἶχαν ταπείνωση, πίστη καὶ ἀγάπη πρός τὸν Θεόν.

Μιά τέτοια ἀγιασμένη μορφή ὑπῆρξε καὶ ὁ ὁσιος Γέρων Εὔσέβιος Γιαννακάκης, κτίτορας τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀγίου Ιωάννου τοῦ Θεολόγου Αἰγιαλείας. Ὁ ὁσιος Γέρων ἀπό τά νεανικά του χρόνια ἀφίερωσε τή zωή του στό Θεό καὶ στή διακονία τοῦ πλησίον. Νέος εἰσέρχεται στή Μονή τῆς Ἀγίας Λαύρας καὶ βιώνει στήν ἐντέλεια τό μαρτύριο τῆς συνειδήσεως, τό ὅποιο ἐβίωσαν ὅλοι ὁσοι ἀρνήθηκαν τίς χαρές του κόσμου τούτου καὶ ἀσπάσθηκαν, κατά τούς θεοφόρους Πατέρες, τόν ἐμφιλόσοφον βίον. Ὁ ὅλος βίος του ἦταν «νηστεία, ἀγρυπνία, προσευχή».

“Ο ὁσιος Γέρων εὐρισκόμενος μέσα στό κλίμα τῆς Ὁρθόδοξης Παράδοσης ἐνσάρκωνε στό πρόσωπό του τό αὐθεντικό καὶ ἀληθινό πρότυπο τοῦ σωστοῦ μοναχοῦ ὅπως αὐτό δρίζεται ἀπό τόν Ἀγιο Νείλο. «Μοναχός ἐστιν ὁ ἀπό πάντων χωρισθείς καὶ σύν πᾶσι συνηρμοσμένος». Μοναχός είναι αὐτός, πού ἐνῷ τοπικά βρίσκεται μακριά ἀπό τούς ἀνθρώπους ὅμως ψυχικά νοιώθει νά είναι ἐνωμένος μέ δόλους διά τῆς ἀγάπης. Ζεῖ τό δράμα τῶν κατοίκων τῶν Καλαβρύτων, οἱ ὅποιοι ὡς γνωστόν ξεκληρίστηκαν ἀπό τούς Γερμανούς πού ἐκτέλεσαν ὅλους τούς ἄντρες, ἀπό δεκατεσσάρων χρονῶν καὶ ἄνω. Ὁ ὁσιος Γέρων βιώνει ἔμπρακτα τή θεολογική τοποθέτηση τοῦ Μεγάλου Ἀντωνίου, πού ἀναφέρει πώς «ὅδος τοῦ γνῶναι τόν Θεόν, τό ποιῆσαι τῷ πλησίον τό ἀγαθόν ἐστι». Ὁ δρόμος πού ὁδηγεῖ τόν ἄνθρωπο σέ μιά προσωπική σωστική σχέση πρός τόν Θεό είναι διά τῆς ἀγάπης πρός τόν πλησίον. Στήν προκειμένη περίπτωση ὁ ὁσιος Γέρων προστρέχει στής γύρω περιοχές γιά νά ἐφοδιάσει τά γυναικόπαιδα μέ τά ἀναγκαῖα, τρόφιμα, κουβέρτες, ρουχισμό. Είναι συγκλονιστικό τό γεγονός ὅτι ἔδινε ἀκόμα καὶ τό λιγοστό ψωμί του γιά τά ἀναγκεμένα παιδιά τῶν Καλαβρύτων, μένοντας ὁ ἴδιος νηστικός. Παιδιά πού δέκτηκαν τήν ἀγάπη καὶ τή στοργή του ἐπισημαίνουν πώς ἦταν «ἔνας φάρος, ἔνα φωτεινό παράδειγμα, ἔνας ἄγγελος ἀγάπης καὶ παρηγορίας στά δύσκολα ἐκεῖνα χρόνια τῆς κατοχῆς».

Μετά τίν καταστροφή κατέβαινε τακτικά στά Καλάβρυτα. Μάζευε τά παιδιά, πότε άνάμεσα στά χαλάσματα τῆς πυρπολημένης ἐκκλησίας, πότε σέ κάποιο ἐρημοκκλήσι καί προσπαθοῦσε μέ τά λόγια τοῦ Θεοῦ νά ἄπαλύνει τόν πόνο καί νά τούς δώσει λίγη ἐλπίδα καί χαρά.

Τό 1951 μέ τίν εὐλογία τοῦ ὩΗγουμένου τῆς Μονῆς ὁ ὅσιος Γέρων εἰσέρχεται στή Θεολογική Σχολή τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καί στή συνέχεια ζητᾶ νά διακονήσει στό Ἰπποκράτειο Νοσοκομεῖο. Γνωρίζει πολύ καλά τή θεολογία τοῦ Ἅγιου Πέτρου τοῦ Δαμασκηνοῦ γιά τίν ὑγεία καί τίν ἀρρώστεια. Λέει ὁ ἵερος Πατήρ: «‘Ο Θεός δέδωκεν ἐκάστου ἀνθρώπου εἴτε ὑγείαν πρός βοήθειαν τοῖς χρίζουσι, εἴτε νόσον πρός στέφανον ὑπομονῆς». Δηλαδή ὁ Θεός ἔδωσε στόν ἀνθρωπο εἴτε τίν ὑγεία γιά νά μπορεῖ νά διακονεῖ καί νά ὑπηρετεῖ τόν συνάνθρωπο του, εἴτε τίν ἀρρώστεια γιά νά πάρει τό στεφάνι τῆς ὑπομονῆς. ‘Υπ’ αὐτή τήν ἔννοια ὁ ὅσιος Γέρων συμπαραστέκεται στούς ἀρρώστους καί συμμετέχει στόν πόνο τους. Ἀναφέρεται ἀπό τό μπτροπολίτη Καλαβρύτων καί Αἰγιαλείας κύριο Ἀμβρόσιο: «‘Ο πατήρ Εὐσέβιος ἡνάλωσεν ἔαυτόν ἐργαζόμενος ὡς ἐφημέριος μεγάλου νοσοκομείου ἐπί εἰκοσιτετραώρου βάσεως. Ἡμέρα καί νύκτα τά βογγυπτά τῶν πονεμένων ἥταν ἡ μόνιμη συντροφιά του. ‘Ομως ταυτόχρονα ἥταν καί τό διαρκές ἐρέθισμα γιά ἐκτενεῖς δεήσεις, γιά ἀδιάλειπτη προσευχή καί γιά μιά ἀδιάκοπη προσφορά ὑπηρεσιῶν. Ἐκεῖ στό Ἰπποκράτειο συνήθιζε νά κοιμᾶται σέ μιά καρέκλα, ὅχι σέ κρεβάτι γιά νά εἶναι ἔτοιμος στό πρῶτο κάλεσμα».

“Υστερα, ἔχοντας ὑπ’ ὅψιν του, ὅπως λέκθηκε πιό πάνω, πώς ἡ ἀρρώστεια δόθηκε στόν ἀνθρωπο γιά νά πάρει τό στεφάνι τῆς ὑπομονῆς, ἔδινε κουράγιο στούς πονεμένους ἀνθρώπους συνδέοντάς τους μέ τίν ἔξομολόγησην καί τή θεία εύχαριστία. Γνήσιος ἐκφραστής τοῦ χαλκοδόνιου ἥθους τῆς Ἀνατολῆς προσπαθοῦσε παράλληλα νά καλύψει, πέραν ἀπό τίς πνευματικές ἀνάγκες καί τίς ὑλικές ἀνάγκες τῶν ἀρρώστων. Μέ ιδιαίτερη στοργή καί φροντίδα περιέβαλλε ὅσους προέρχονταν ἀπό τήν ἐπαρχία καί δέν εἶχαν κανένα στήν Ἀθήνα.

Σέ μεγάλη πιά ἥλικια, ἀνταποκρινόμενος στήν ἔφεση πνευματικῶν θυγατέρων του πού ἥθελαν νά μονάσουν, γίνεται κτίτορας τῆς Μονῆς τοῦ Ἅγιου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, ἀφοῦ οὐσιαστικά αὐτός ἀνοικοδόμησε τό ἐρειπωμένο μοναστήρι πού ὑπῆρχε ἐκεῖ προηγουμένως. Στό Μοναστήρι «ἔξωθεν τοῦ κόσμου καθήμενος» ὄντας γνήσιος μοναχός, κατά τή θεολογία τοῦ Ἅγιου Ἐφραίμ τοῦ Σύρου, δέεται ὑπέρ τοῦ κόσμου παντός καί γίνεται παράκληση καί παρηγορία, ὅχι μόνο γιά τίς ἀδελφές τῆς Μονῆς, ἀλλά καί γιά τούς κοσμικούς πού προσφεύγουν σ’ αὐτόν.

Στόν ὅσιο Γέροντα Εὐσέβιο Γιαννακάκη πραγματοποίηθηκε αὐτό πού λέει ὁ Ἅγιος Πέτρος ὁ Δαμασκηνός στή Φιλοκαλία: «‘Οταν ὁ ἀνθρωπος ταπεινωθεῖ, τότε ἡ Θεία Χάρη ἀνοίγει τά πνευματικά μάτια τῆς ψυχῆς πού ὁ σατανάς τύφλωσε καί ἀρχίζει νά βλέπει τά πράγματα κατά

φύσιν».

Ἐτσι τά πνευματικά μάτια τῆς ψυχῆς του μέ τί χάρη τοῦ Θεοῦ τοῦ ἔδωσαν τό διορατικό καὶ προορατικό χάρισμα. Ἀναφέρονται πολλές περιπτώσεις πού ἄνθρωποι θεραπεύτηκαν ἀπό αὐτόν. Τό μεγαλύτερο ὅμως χάρισμα πού τόν κοσμοῦσε ἦταν τό χάρισμα τῆς παρακλήσεως, δηλαδή τῆς παρηγοριᾶς.

Ο πιστός λαός τοῦ Θεοῦ γνωρίζει πώς ὁ ὄσιος Γέρων καί μετά τίν κοίμησή του δέεται στό Θεό γιά τόν κάθε ἀναγκεμένο ἄνθρωπο, γι' αὐτό ἀλλωστε καί ἡ ἐπέτειος τῆς κοίμησής του ἀποτελεῖ πηγή χαρᾶς καί παρακλήσεως.

ΣΑΒΒΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ
Θεολόγος, Ἐκπαιδευτικός

‘Αρχιμανδρίου Γερβάσιου Ραπτόπουλου
ΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΟΙΑ

ο θέμα τό δικό μου είναι άπέραντο. Πρόκειται γιά μιά διακονία σαράντα χρόνων. Καί μάλιστα σέ μία μικρή κοινωνία της πατρίδας μας και των άλλων χωρών του κόσμου. Μιά άπαξιωμένη κοινωνία, πού είναι ή κοινωνία των κρατουμένων, ή όπως άλλιως συνηθίσαμε νά τους λέμε «φυλακισμένων».

Τά παραδείγματα Μετανοίας είναι, δέ θά ήτανε ύπερβολή νά ελεγα ἄπειρα. Σκέφτομαι μόνο στις 16.100 άποφυλακίσεις, οι άνθρωποι αύτοί δταν ἔπαιρναν στά χέρια τό ἀποφυλακιστήριο μέ μιά δική μας, προσωπική, ἐπιστολή πού τους ἔξηγούσαμε ποιοί είμαστε, γιατί τό κάνουμε αύτό και ποῦ ἀποβλέπουμε. “Ολοι αύτοί οι άνθρωποι πού τους ἄγγιξε ή Ἀγάπη του Χριστοῦ ὅπως τίν κηρύτταμε ἐπανειλημένα σαράντα χρόνια, δέν είναι δυνατόν παρά νά μήν ἄλλαξαν ζωή. Νά μήν πέρασαν ἀπό τό ἀδίκημα, πού σέ μᾶς είναι ή ἁμαρτία, στή Μετάνοια. Ἀρκεῖ νά σᾶς πῶ δτι κάθε φορά, σέ κάθε ἐκδήλωση, ἀρχίζαμε μέ τίν ὄμιλία του ού ὄμιλοτο. Μετά τίν ὄμιλία και πρίν προχωρήσουμε τίν προσφορά δῶρων, πλουσίων δῶρων, εἴκοσι εἰδῶν, βάρους ἔξι μέ ἑφτά κιλά τό κάθε δέμα, βλέπαμε ζωντανά μπροστά μας τά παραδείγματα Μετανοίας.

Σέ μιά φυλακή τῆς Κρήτης, μόλις τελείωσε ή ὄμιλία, ἔπρεπε νά περάσει μπροστά μας, νά πάρει τό κόκκινο αύγό, Πάσχα ήταν, νά τους γκρίσουμε τό αύγό, νά ποῦν τίς εύχες «Χριστός Ἀνέστη» και «Ἀληθῶς Ἀνέστη» και νά πάρει τό δέμα ὁ άνθρωπος ἀφοῦ φιλήσει τό χέρι του ἰερέα. Ἐνας δέν πέρασε. Πῆγε σέ μιά ἄκρη και ἔκλαιγε μέ λυγμούς. Μιά κυρία, ἀπό τίς ἐπισκέπτριες, προερχόμενη ἀπό τήν Μακεδονία, ὅπως ὄλοι μας, πῆγε και τοῦ ἔδειξε μιά συμπάθεια και τοῦ εἶπε: «Μά γιατί δέν φιλήσατε τό χέρι του ἰερέα; Γιατί δέν πήρατε τό κόκκινο αύγό; Πάσχα ἔχουμε. Γιατί δέν πήρατε τό δέμα;» Καί ἐκεῖνος μέσ στους λυγμούς ἀπαντάει και λέει: «Ἄχ, κυρά μου! Ἐγώ δέν είμαι ἄξιος νά φιλήσω τό χέρι του ἰερέα. Ἐγώ ἔκανα ἔγκλημα. Σκότωσα τή γυναίκα μου».

Τό ἕδιο τό εἶδαμε και σέ μιά φυλακή ἄλλη, τῆς Ἀργολίδος, στό Ναύπλιο. Τήν ὥρα πού τελείωσε ή ὄμιλία κάθισε δίπλα στήν Ἐκκλησία και ἀρχισε νά κλαίει. Δέν τόν πλοσίασε κανείς. Γιατί ἔκλαιγε; Ἐπρεπε νά

*Όμιλία στόν ἄγιο Δημήτριο Θεσσαλονίκης στις 13.3.2017 σέ Ἡμερίδα γιά τή μετάνοια.

χαρεῖ. Πήγαμε νά τόν ἐπισκεφτοῦμε. Νά τοῦ δώσουμε δῶρα. Τοῦ μιλήσαμε γιά τόν Θεό γιά τίν Ἀγάπη τοῦ Θεοῦ πού μᾶς ἐμπνέει στή ζωή μας. Τό μυστικό τό εἶχε μέσα στήν καρδιά του.

Δυό Μουσουλμάνοι, ὅταν εἶδαν ὅτι ἡ Ἀγάπη μας, ἥμῶν τῶν Ὁρθοδόξων, δέν ἀποβλέπει μονάχα στούς Ὁρθόδοξους ἀλλά, ἡ Ἀγάπη ἀπλώνεται καὶ ἀγκαλιάζει καὶ τούς Μωαμεθανούς καὶ τούς Βουδιστάς καὶ τούς Κομφουκιανούς καὶ δέν ξέρω τί ἀλλο ὑπάρχει σέ αὐτόν τόν κόσμο, τόσο πολύ συγκινήθηκαν πού εἶπαν: «Ἐμεῖς αὐτή τή θρησκεία θά ἀσπαστοῦμε». Ζήτησαν ἀπό τόν ἵερεά πού πηγαίνει Χριστούγεννα, Πάσχα, Δεκαπενταύγουστο ἢ καὶ ἀλλο Κυριακή πού λειτουργεῖ στή φυλακή πού κάνει κατηχητικές συνάξεις τῇ μερίμνῃ τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου Μακαριού π. Ἱακώβου. Βαπτίσθηκαν καὶ πῆραν Χριστιανικά ὄνόματα. Δέ σᾶς λέω τί ὄνόματα πῆραν. Αὐτό τό ἀποκάλυψε ό καθηγητής Κοινωνικής Θεολογίας, ἔδω τοῦ δικοῦ μας πανεπιστημίου. Εἶναι ἔνα σπουδαῖο. Δέν ἀλλάζει ζωή. Ἀλλάζει θρησκεία. Εἶναι κάτι τό πολύ μεγάλο.

Σέ μία ἀπό τίς φυλακές πού ἐπισκεπτόμεθα, τῆς μακρινῆς Ρωσίας. Πήγαμε μιά μέρα σέ μιά μακρινή φυλακή στό δρόμο πρός τή Σιβηρία. Ἐπισκεφθήκαμε μιά φυλακή γυναικῶν καὶ μιά ἀνηλίκων. Εἶχαμε τά δῶρα. Στούς νέους εἶχαμε κανούρια μπουφάν. Γιά τή θερμοκρασία τῆς ἥμέρας πού ἐπισκεφθήκαμε ἐκείνη τή φυλακή ἦταν 34 βαθμούς κάτω ἀπό τό μηδέν. Ἀνάμεσα στούς ἐπισήμους ἦταν καὶ ἔνας τμηματάρχης, παράγοντας τοῦ Ὅπουργείου Δικαιοσύνης. Οὕτε πού τό γνώριζα. Ἡταν παρών ἀλλά δέν μᾶς ἔδωσε γνωριμία. Μάθαμε ἐκ τῶν ὑστέρων, ὅτι αὐτός ἀμέσως τήν ἐπομένην Κυριακή βαπτίσθηκε Χριστιανός Ὁρθόδοξος. Ἡταν μέ πολιτικό βάπτισμα. Δέν ξέρω τί εἶναι αὐτό. Καί ἔδηλωσε: «Όλα τά ἐγγόνια μου θά τά κατηχήσω στήν Ὁρθόδοξη πίστη. Στήν πίστη τῶν Ἁγίων πατέρων μας».

«Όλα αὐτά μᾶς φτερουγίζουν πνευματικά, γιά νά γυρίζουμε ἀπό φυλακή σέ φυλακή, στήν Ἑλλάδα καὶ ἔξω ἀπό τήν Ἑλλάδα, μέχρι καὶ τά μικρά κρατίδια στόν Εἰρηνικό Ὡκεανό, καὶ νά μιλᾶμε γιά τόν Χριστό καὶ νά μιλᾶμε γιά τήν Ἀγάπη πού ἐμπνέει ό Χριστός. Ὁχι γιά τήν ἀγάπη τοῦ κόσμου τούτου. Ἡ ἀγάπη τοῦ κόσμου τούτου εἶναι ψευτιά. Ἡ Ἀγάπη πού ἐμπνέει ό Χριστός δέν ἐκπίπτει ποτέ, κατά τόν Ἀπόστολο Παῦλο. Ἡ Ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ διατηρεῖται καὶ στή ζωή καὶ στόν θάνατο καὶ στήν αἰωνιότητα.

Κάθε ὄμιλία, δέν εἶναι μιά ὄμιλία χωρίς αὐτό τό εὔχαριστο, τό συγκλονιστικό θέαμα. Ὄταν μιλούστα ἄντρες πού δέν κλαῖνε εὔκολα, οἱ γυναικες κλαίνε εύκολα, ό ἄντρας κλαίει δύσκολα, κι ὅμως ἄντρες πού ἔκαναν ἐγκλήματα, πού ἔκαναν μεγάλα ἀδικήματα, ἔτρεχε τό δάκρυ ἀπό τά μάτια τους. Σάν τό νερό πού τρέχει καὶ δέν ἔχουμε ὄμπρέλα. Ἡταν κάτι πολύ συγκλονιστικό. Ποιός μᾶς λέει ὅτι αὐτοί οἱ ἄνθρωποι δέν μετανόσαν καὶ δέν ἀλλαξαν ζωή;

Ἐνας ἀπό τή φυλακή τῶν Γρεβενῶν μᾶς ἔγραψε: «Θυμᾶμαι τίς πρῶτες ἡμέρες ὅταν μπῆκα στή φυλακή. Ἡμουν ἔνα ἀγρίμη, κλεισμένος μέσα σέ ἔνα κελί μιᾶς φυλακῆς. Καί βγαίνω τώρα σάν ἔνα ἄρνακι. Χάρις τίν πολλή ἀγάπη πού μοῦ δεῖξατε. Ἀπό ἐσας ἔμαθα γιά τήν Ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Ἀκόμα καί γιά μένα πού ἡμουνα φορτωμένος μέ λάθη. Ἄν είχα τό μυαλό, αὐτό πού ἔχω τώρα πού ὠρίμασα, δέ θά ἡμουνα ἐδῶ μέσα στή ζούγκλα. Εὔχαριστῷ πολύ πού τόσο καιρό είχα τήν συμπαράστασή σας. Μοῦ ἔδινε τό κουράγιο καί κάποιος, πού τόν φώτισε ὁ Παντοδύναμος, σκέφτηκε καί ἐμένα τόν ἄπορο κρατούμενο. Εὔχομαι νά ἔχετε δύναμην καί φώτιση, νά βοηθᾶτε δύλους τούς ταλαιπωρους κρατούμενους νά βρίσκουν τόν δρόμο γιά τόν Θεό, ὅπως τόν βρῆκα κι ἐγώ. Σᾶς νοιώθω σάν πατέρα μου».

Καί τελειώνω μέ τόν μεγαλύτερο ἀμαρτωλό, τόν διαβόητο, Κωνσταντίνο Πάσσαρη. Πού στή Ρουμανία τόν χαρακτήρισαν καί τόν ὀνομάζουν: «Τό θεριό τῶν Βαλκανίων». Σκότωσε τέσσερις στήν Ἑλλάδα. Χωριστά ληστείες καταστημάτων, σούπερ μάρκετ, τραπεζῶν. Ἰδίως τραπεζῶν. Στή δέ Ρουμανία σκότωσε δύο μαζί μέ τίς ληστείες. Αὐτό τό παιδί τό συμπάθησα πολύ. Ὅπως ὁ γιατρός συμπαθεῖ τό βαριά ἄρρωστο.

Στίς φυλακές δέν γνωρίζω. Ἐχω ἔνα ἀκροατήριο καί ὄμιλῶ. Βλέπω τό ἀκροατήριο ἀπό τήν ἐκδήλωση τους μέ τά δάκρυα καί πιστεύω στή Μετάνοιά τους. Ἐδῶ αὐτός ἦταν κάπι τό φοβερό. Ὅταν zήτησα ἀπό τό «Υπουργείο Δικαιοσύνης τής Ρουμανίας νά πάω νά τόν ἐπισκεφθῶ, πάνω στήν Τρανσυλβανία στό πιό Βόρειο ἄκρο τής Ρουμανίας, κρειάστηκε νά πάρω δύο ἀεροπλάνα.

Ἐκεῖνος μέ zήτησε ἀλλά καί ἐγώ τό ἦθελα, χωρίς νά τό ξέρει. Ἐξομολογήθηκε μιάμιση ὥρα ἀλλά, μᾶς ἔβαλε ὁ διευθυντής σέ ἔνα γραφεῖο, ὅχι μέ τοίχους, μόνο μέ τζάμι. Ὁ δέ διευθυντής ἀπ' ἔξω μαζί μέ τούς συνεργάτες του, τά μάτια του τά είχε καρφωμένα ἐπάνω σέ ἐμένα καί στόν κρατούμενο Πάσσαρη γιατί φοβόταν, σχεδόν ἦταν σίγουρος, ὅτι θά μ' ἔπνιγε. Ἐγώ δέν ἔνοιωθα κανένα φόβο, γιατί είπα ὅταν ἄρχισα αὐτή τή διακονία: «Χαρά μου νά πεθάνω μέσα στής φυλακές. Νά μέ πνίζει κάποιος. Νά μέ ἐκτελέσει κάποιος. Κάποτε θά πεθάνω. Τί τώρα! Τί τότε!». Μέ ἔξομολογήθηκε τό παιδί. Μιάμιση ὥρα. Μοῦ εἶπε δύλα ὅσα τό βαραίνουν. Τοῦ διάβασα τή συγχωρητική εύχη. Κι ἔκανα μιά μεγάλη οἰκονομία στόν κανόνα πού ἔπρεπε νά τοῦ βάλω. Εἴπα νά προσεύχεται πολύ, καί προσεύχεται. Διαβάζει δώδεκα ἓ ὥρα τήν Ἀκολουθία τοῦ Μεσονυκτικοῦ. Τό πρώι διαβάζει τήν Ἀκολουθία τοῦ Ὁρθρου, Πρώτη, Τρίτη, Ἐκτη Ὁρα. Τό ἀπόγευμα διαβάζει Ἐνάτη Ὁρα, Ἐσπερινό. Μετά τό δεῖπνο τό Ἀπόδειπνο. Καί μετά ἔχει ἔνα ἐκατοστάρι στά κέρια του κομποσκοίνι καί κάνει ἑδαφιάτες μετάνοιες γιά κάθε σκοτωμένο. Ἐτσι περνάει ἓ μέρα ὡς πρός τήν προσευχήν. Παράλληλα, διαβάζει θρησκευτικά βιβλία, ἀσκητικά βιβλία μέσα ἀπό τά ὅποια προέκυψε ὁ πόθος καί ἓ λαχτάρα, ὅταν τελειώσει τήν ποινή φυλακίσεως, νά πάει στό Ἀγιον

Ορος νά καρεῖ μοναχός καί νά ἐγκαταβιώσει στά φρικτά Καρούλια. Οι ἄντρες ξέρουν τί σημαίνει «φρικτά Καρούλια». Νά μή βλέπει κανέναν. Νά μήν τόν βλέπει κανένας. Τό παρελθόν τό ἔσβησε. Τώρα πιά, δέν ἀναφέρεται σ' αὐτό. Τώρα παρακαλάει καί λέγει: «Θεέ μου, νά μή σέ λυπήσω ἄλλο πιά. Τό ἔλεος σου καταδιώξει με πάσας τάς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου». Ὁ δέ ιερεύς τῆς φυλακῆς εἶπε: «Ὄταν ἦρθε ἦταν ἔνα λιοντάρι ἄγριο καί τόν τρέμαμε ὅλοι. Τέσσερις μασκοφόροι μέ τά καλάσνικοφ προτεταμένα πήγαιναν ὅπου πήγαινε ὁ Πάσσαρης. Ὁ κίνδυνος τῆς φυλακῆς, νά ἀνατινάξει τή φυλακή, ἦταν ὁ Κωνσταντίνος Πάσσαρης».

Στός τέλος τῆς ἔξομολογήσεως, ναὶ ἔκανα οἰκονομία, δέν ξέρω τί θά πεῖτε Παναγιώτατε προκειμένου νά σώσουμε τόν ἄνθρωπο, ἔχω σχετικό ἔνα ἀνέκδοτο ἀπό τά Γεροντικά, τόν εἶπα τήν ἄλλη φορά πού θά ρθῶ θά σέ κοινωνήσω Σῶμα καί Αἷμα Χριστοῦ. Θά τοῦ δώσω νά καταλάβει πώς ἡ Ἑκκλησία δέν τόν ἀπέρριψε. Ὁ Θεός δέν τόν ἀποξένωσε. Εἶναι παιδί τοῦ Θεοῦ. Εἶναι ὁ Ἀσωτος Υἱός πού ἔρχεται στόν πατέρα καί ὁ πατέρας ὀφείλει νά τόν ντύσει μέ τά καλύτερα ροῦχα. Νά τόν κάνει πρίγκηπα. Κι ὅταν τοῦ ἔδωσα μιά εἰκόνα τῆς Παναγίας μέ εἶπε: «Δῶστε τη μου νά τήν ἀσπαστῶ ἀλλά, δέ θά τήν κρατήσω». Λέω: «Γιατί;». «Γιά νά μήν μοῦ θυμίζει τήν μητέρα μου», ἡ ὄποια τόν ἔφησε πέντε χρονῶν καί ἔψυγε. Ἠρθε στήν Ἑλλάδα ἀπό τήν Βραζιλία. Ὁ πατέρας του στά καράβια ἦταν σά νά μήν εἶχε πατέρα. Ζητιάνευε τό παιδί. Κι ὅταν δέν τοῦ ἔδιναν τίποτα, ἔκλεβε μικροπράγματα. Πήγε στό ἀναμορφωτήριο. Μετά στήν φυλακή τῶν ἀνηλίκων καί ἔφτασε, λοιπόν, νά εἶναι αὐτός ὁ ὄποιος ἐκτίει ποινή δίς ἰσόβια στή Ρουμανία καί τόν περιμένουν τρεῖς δίκες στήν Ἑλλάδα γιά τά θύματα τά ὄποια ἐκτέλεσε ἐδῶ.

Εἶναι τό μεγαλύτερο θαῦμα. Καί νοιώθει ἐλεύθερος. Νοιώθω φυλακισμένος στό κελί μου γιατί, ἡ ψυχή μου εἶναι ἐλεύθερη. Μπορῶ νά ἀγαπῶ τόν Θεό. Μπορῶ νά διαβάζω γιά τόν Θεό. Μπορῶ νά λατρεύω τόν Θεό. Δέ θέλω τίποτε πιά ἄλλο.

Αὐτά εἶχα νά πῶ.

*Αρχιμανδρίτης ΓΕΡΒΑΣΙΟΣ ΡΑΠΤΟΠΟΥΛΟΣ

Χριστόδουλου Χατζηχριστοδούλου

ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΧΡΥΣΕΛΕΟΥΣΗΣ ΣΤΡΟΒΟΛΟΥ

έ τίς εὐλογίες τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ.κ. Χρυσοστόμου καὶ μέ πανηγυρικές ἐκδηλώσεις μίας ἑβδομάδας (18-25 Μαρτίου 2017) ἡ Ἐκκλησιαστική Ἐπιτροπή τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Παναγίας Χρυσελεούσης Στροβόλου ἔορτασε τὴ 200στή ἐπέτειο ἀπό τὴ συμπλήρωση τῶν ἔργων ἀνακαίνιστος τοῦ ναοῦ τῆς Χρυσελεούσης καὶ τοῦ παρεκκλησίου τοῦ Ἅγιου Γεωργίου ἀπό τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Κύπρου Κυπριανό καὶ τὸν ἔξαδελφό του Χατζησάββα Κυριακοῦ.

Μέ τὸν εὐκαιρία τῶν ἔορτασμῶν ἡ Ἐκκλησιαστική Ἐπιτροπή κυκλοφόρησε τὸν ἀναμνηστικό τόμο «Ἡ Θεονύμφευτος Κόρον». Ἡ Παναγία Χρυσελεούσα Στροβόλου καὶ τὰ κειμήλια τῆς, στὸν ὅποιο παρατίθενται ἡ ἱστορία, ἡ ἀρχιτεκτονική καὶ τὰ κειμήλια τῶν ναῶν τῆς ἐνορίας Χρυσελεούσης Στροβόλου.

Ο ναός βρίσκεται στὸ κέντρο τῆς ἱστορικῆς κωμόπολης τοῦ Στροβόλου καὶ τιμᾶται στὸ Γενέσιο τῆς Θεοτόκου (ἐορτάζει στὶς 8 Σεπτεμβρίου). Ὁ ἀρχικός ναός κτίστηκε στὶς ἀρχές τοῦ 13ου αἰῶνα καὶ περιλαμβανόταν στὸ ἀνάκτορο τῶν Λουζινιανῶν βασιλιάδων τῆς Κύπρου στὸν Στρόβολο. Πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι τὸ βασιλικό ἔμβλημα τῶν Λουζινιάν τῆς Κύπρου, ὁ ἐφορμῶν ἐστεμμένος λέοντας, βρισκόταν ἐντοιχισμένο κοντά στὸ παράθυρο τοῦ ἴερου.

Ο ναός διαμέσου τῶν αἰώνων ὑπέστη μετασκευές καὶ δέχθηκε προσθῆκες, οἱ ὅποιες παραμόρφωσαν τὸ ἀρχικό κτίσμα, ὅπως λ.χ. οἱ ἐπεκτάσεις πού ἔγιναν τὸ 1817 ἐπί Ἀρχιεπισκόπου Κυπριανοῦ καὶ τὸ 1950-52. Ὁ ἀρχικός ναός, τηῦτι τοῦ ὅποιου σώζεται πίσω ἀπό τὸ εἰκονοστάσιο τοῦ σημερινοῦ ναοῦ, ἀνίκει σὲ ἔναν ἔξαιρετικά σπάνιο στὸν Κύπρο ἀρχιτεκτονικό τύπο, τὸν τρίκογχο ἡ τετράκογχο ναό. Ὁ ναός διακοσμήθηκε τὸν 13ο καὶ τὸν 16ο αἰῶνα μέ τοιχογραφίες. Ἰδιαιτέρως σημαντικές εἶναι οἱ τοιχογραφίες στὸν τρούλλο τοῦ ναοῦ μέ τὸν ὄλόσωμο Χριστό Παντοκράτορα, τὸν Ἔτοιμασία τοῦ Θρόνου καὶ Προφῆτες πού χρονολογοῦνται στὸν 13ο αἰῶνα.

Μετά τὴν κατάληψη τῆς Κύπρου ἀπό τοὺς Τούρκους, τὸ 1571, ὁ Λατινικός ναός περιῆλθε στὰ χέρια τῶν Ὁρθοδόξων τῆς Νήσου, ὅπότε διαρρυθμίστηκε ἐσωτερικά καὶ μετατράπηκε σὲ Ὁρθόδοξη ἐκκλησία.

Τὸ 1817 ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου Κυπριανός, ὁ ὅποιος καταγόταν ἀπό τὸν Στρόβολο, μέ τὴ βοήθεια τοῦ ἔξαδελφου του, Χατζησάββα Κυ-

ριακοῦ, προέβη σέ επέκταση καί ἐπισκευή τοῦ ναοῦ πρός τά δυτικά, πού ἔχει τή μορφή τοῦ καμαροσκέπαστου. Στή σημερινή μορφή ὁ ναός εἶναι μία τρίκλιτη καμαροσκέπαστη ἐκκλησία μέ τροῦλλο.

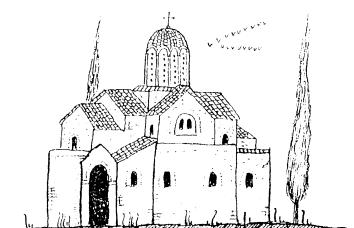
Τό 1817, ἐπίστης, κτίστηκε τό παρεκκλήσιο τοῦ Ἅγιου Γεωργίου ἀπό τόν Ἀρχιεπίσκοπο Κυπριανό καί τόν ἔξαδελφό του Χατζησάββα Κυριακοῦ, πλησίον τῆς ἐκκλησίας τῆς Χρυσελεούστης, στά βορειοδυτικά. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ Ἀρχιεπίσκοπος δέν εἶχε τή σχετική ἄδεια γιά τό παρεκκλήσιο, γιά νά μήν ἀντιληφθοῦν οἱ Τούρκοι τίς ἐργασίες ἀνέγερσης, περιέφραξε τόν γύρω χῶρο μέ ξηρούς θάμνους. Ὄταν τελείωσε ἡ ἀνοικοδόμηση τοῦ παρεκκλησίου, τόν Μάρτιο τοῦ 1817, σύμφωνα μέ τήν κτητορική ἐπιγραφή πάνω ἀπό τή νότια είσοδο, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κυπριανός δωροδόκησε τούς Τούρκους γιά νά μήν τό χαλάσουν, ἀλλά οὕτε νά τοῦ προξενήσουν ζημιές.

Τό παρεκκλήσιο ἀνήκει στόν ἀρχιτεκτονικό τύπο τοῦ μονοχώρου καμαροσκέπαστου ναοῦ καί εἶναι κτισμένο ἀπό μαλακό πωρόλιθο. Οἱ λίθοι εἶναι ἀκανόνιστοι καί τά κενά μεταξύ τους γεμίζουν μέ μικρά κομμάτια ἀπό τό ἴδιο πέτρωμα. Ἐσωτερικά στό νότιο τοῖχο τοῦ κυρίως ναοῦ διαζώνονται τοιχογραφίες τοῦ ἁγίου Γεωργίου Δρακοντοκτόνου καί τοῦ Ἅγιου Παντελεήμονος, τοῦ 19ου αἰώνα μέ μεταγενέστερες ἐπεμβάσεις.

Τό παρεκκλήσιο εἶναι κηρυγμένο ἀρχαῖο μνημεῖο πίνακα Β' καί ἑορτάζει στής 23 Ἀπριλίου, ὅταν τό Πάσχα προηγθεῖ, διαφορετικά ἡ ἑορτή μεταφέρεται τή Δευτέρα τῆς Διακαινοπίσμου.

Ἡ ἐκκλησιαστική ἐπιτροπή θέλοντας νά τιμήσει τόν ἐθνοϊερομάρτυρα Ἀρχιεπίσκοπο Κυπριανό τέλεσε στής 27 Ἀπριλίου 1930 τά ἀποκαλυπτήρια τῆς μαρμάρινης προτομῆς του στόν αὐλείο χῶρο τοῦ ναοῦ.

Δρ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ ΧΑΤΖΗΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ
Buzantinologos

EMMONH ΣΤΗΝ ΠΙΣΤΗ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

‘Ημεῖς οἱ εὐτελεῖς δέν εἶμεθα ἄγιωτεροι, οὕτε ἔξυπνότεροι ἀπό τούς μεγάλους Πατέρας μας, τὸν ὈἍγιον Φῶτιον, τὸν ὈἍγιον Γρηγόριον τὸν Παλαμᾶν, τὸν ὈἍγιον Κοσμᾶν τὸν Αἰτωλόν, τὸν ὈἍγιον Νικόδημον τὸν ὈἌγιορείτην, διά νά ἀλλάξωμεν τό εὔσεβές φρόνημα τῆς Ἐκκλησίας καὶ νά ὁμολογήσωμεν ἐτέραν πίστιν, συμβιβάζοντες τά ἀσυμβίβαστα. Ποῖοι εἶμεθα ἡμεῖς, διά νά ἀντικαταστήσωμεν τά αἰώνια κριτήρια τῆς Ἐκκλησίας, μέ τά ἰδικά μας κριτήρια; Μήπως ἔχομεν τίνι ἄγιότητα ᾖ τίνι σοφίαν ᾖ τίνι ἄσκησιν ᾖ τό μαρτύριον τῶν ὉἍγιων ὈἈποστόλων, μαρτύρων, ὁμολογητῶν τῆς πίστεώς μας, ὥστε νά ἔχωμεν τό δικαίωμα νά κρίνωμεν διαφορετικά ἀπό αὐτούς; Ὁρθῶς παραπτρεῖ ὁ Λόσκι: «Τό γεγονός ὅτι οἱ πνευματολογικοί ἀγῶνες τοῦ παρελθόντος φαίνεται νά μή ἐκτιμῶνται ἐνίστε τό ἀκόμη, νά ἀναπτύσσωνται μέ κάποιαν περιφρόνησιν ὑπό ὥρισμένων συγχρόνων ὄρθοδόξων θεολόγων, τοῦτο δέν προσάγει εύνοϊκήν μαρτυρίαν περί τῆς δογματικῆς αὐτῶν συνειδήσεως καὶ τῆς αἰσθήσεως τῆς zώσης παραδόσεως εἰς τούς θεολόγους αὐτούς, οἱ ὅποιοι εἴναι πρόθυμοι νά ἀρνηθοῦν τούς πατέρας των».

‘Αρχιμανδρίτης Γεώργιος Καψάνης

NEOMARTYΡΩΝ
ΚΑΤΟΡΘΩΜΑΤΑ
(ΑΦΙΕΡΩΜΑ)

Συμεών Πηγαδουλιώτη
ΠΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Γιοι μάρτυρες, οί καλῶς ἀθλήσαντες καί στεφανωθέντες, πρεσβεύσατε πρός Κύριον ἐλεοθῆναι τάς ψυχάς ἡμῶν». Δέν το κρύβω, ὅτι κάθε φορά πού ἀκούω ἐπ' ἐκκλησίας τόν θεοπέσιο αὐτό ὑμνοῦ ἔνα ρίγος μέ διαπερνᾶ, κυριολεκτικά συγκλονίζομαι. Ὁ προφήτης Ἡσαΐας στό ὄμώνυμο βιβλίο μᾶς βοηθάει νά ἐννοήσουμε πλήρως τίνη ἐννοια τοῦ μάρτυρος. «Γίνεσθε μοι μάρτυρες καί ἐγώ μάρτυς λέγει Κύριος ὁ Θεός καί ὁ παῖς ὃν ἔξελεξάμην ἵνα γνάτε καί πιστεύσπε καί συνῆτε ὅτι ἐγώ εἰμι» (Ἡσ. μγ' 10). Τό ἀπόσπασμα αὐτό ἀναγινώσκεται κατά τόν Ἑσπερινό, ὅταν ἐορτάζεται ὥ μνήμη μάρτυρος. Ἡ ἐννοια τῆς μαρτυρίας, ὅπως ἀναφέρεται στό προφητικό αὐτό κείμενο σχετίζεται μέ τρεῖς παράγοντες: α') τούς ἀνθρώπους, πού καλοῦνται νά γίνουν μάρτυρες τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, β') τόν ἀληθινό Θεό, πού θά μαρτυρήσει γιά τό ποιόν τῶν ἀνθρώπων καί γ') τόν παῖδα πού εἶναι, ὅπως γνωρίζουμε ὁ Μεσσίας, δηλαδή ὁ Χριστός.

Ἄπο τίν ἄλλη στίς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων ὁ ἕδιος ὁ Χριστός παραγγέλλει στούς μαθητές: «καί ἔσεσθέ μοι μάρτυρες ἐν τε Ἱερουσαλήμ καί ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καί Σαμαρείᾳ ἔως ἐσκάτου τῆς γῆς» (Πράξ. α' 8). Στίν Ἀποκάλυψη ὁ Χριστός προσφωνεῖται ὡς «ὁ μάρτυς ὁ πιστός, ὁ πρωτότοκος τῶν νεκρῶν» (Ἀποκ. α' 5) κι ἀλλοῦ «ὁ μάρτυς ὁ πιστός ὁ ἀληθινός» (Ἀποκ. γ' 14). Στό ἕδιο βιβλίο ὁ ἐπίσκοπος Ἀντίπας χαρακτηρίζεται ἀπό τόν ἕδιο τό Χριστό ὡς «ὁ μάρτυς μου ὁ πιστός, ὃς ἀπεκτάνθη παρ' ὑμῖν ὅπου ὁ Σατανᾶς κατοικεῖ» (Ἀποκ. β' 13).

Ο Ἰωάννης Θεολόγος, πού παρίσταται στή Σταύρωση, ἀναφέρει: «καί ὁ ἔωρακώς μεμαρτύρηκε καί ἀληθινή ἐστιν ὥ μαρτυρία κάκεντος εἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει ἵνα καί ὑμεῖς πιστεύσπε» (Ἰωάνν. 1θ' 35). Ο Ἀπόστολος Παῦλος γράφει στόν Τιμόθεο: «μή ἐπαισχυνθῆς τό μαρτύριον τοῦ Κυρίου ἡμῶν μηδέ ἐμέ τόν δέσμιον αὐτοῦ, ἀλλά συγκακοπάθοσον τῷ εὐαγγελίῳ» (Β' Τιμ. α' 8).

Ἄπο τά ἀνωτέρω κείμενα φανερώνεται ὥ ἐννοια τοῦ μάρτυρος, ὡς τοῦ προσώπου πού ἔχει ἄμεση ἐμπειρία ἐνός γεγονότος, πού εἶναι αὐτόπτης καί αὐτίκοος. Δέν περιορίζεται ὅμως σέ μιά ἀληθινή μέν ἀλλά ψυχρή παράθεση γεγονότων, ὅπως γίνεται στό δικαστήριο. Μίλαμε γιά ἐμπειρία καθοριστική πού ἀλλάζει τόν ἀνθρωπο, πού μᾶς κάνει νά ἐννοήσουμε ὅτι «αὕτη ὥ ἀλλοίωσις τῆς δεξιᾶς τοῦ Ὅψιστου» (Ψαλμ. ος'

10). Τέτοιες ἐμπειρίες εἶχαν οἱ προφῆτες τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἐν οἷς ὁ Μωυσῆς καὶ ὁ Ἡλίας, ἀλλά καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. Ἡ συνάντησί του μὲ τὸ Χριστό στὸ δρόμο πρός τὴν Δαμασκό δέν τὸν ἔκανε νά ἀλλάξει ἀπλῶς ἄποψη, τοῦ ἀλλαξεῖ τὴν ζωή, τόσο ὥστε νά φτάσει νά πεθάνει γιά τὸ Χριστό στὴν Ρώμην. Ἡ συνάντηση τῶν ἀνθρώπων μέ τὸ Χριστό δέν τοὺς κάνει ν' ἀλλάξουν ἔξωτερικά τὰ χαρακτηριστικά τους. Αὐτός πού ἀλλάζει εἶναι «ὁ κρυπτός τῆς καρδίας ἀνθρωπος» (Α΄ Πέτρ. γ΄ 4) μέ ἀποτέλεσμα νά βλέπει τὸν κόσμο καὶ τά ἐν τῷ κόσμῳ «ἐν Χριστῷ». Τί σημαίνει «ἐν Χριστῷ», Τίν ἀπάντηση τί δίνει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος μέ τά πιο κάτω λόγια: «τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπό τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ, θλίψις ἢ στενοχωρία ἢ διωγμός ἢ λιμός ἢ γυμνότης, ἢ κίνδυνος ἢ μάχαιρα, καθώς γέγραπται ὅτι ἔνεκα σου θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς» (Ρωμ. π΄ 35-36). Οὐδέν τῶν τοῦ κόσμου τερπνῶν δέν ἔχει τή δύναμη νά σπρώξει τὸν ἀνθρωπο αὐτό «πρός χαμαιζηλίαν».

Ἐτσι ὅλοι οἱ χριστιανοί πού, διαμέσου τῶν αἰώνων ἔδωσαν τά πάντα γιά τὸ Χριστό ὄνομάστηκαν μάρτυρες. Μάρτυρες ὑπό τίν ἔννοια ὅτι τὸ Εὐαγγέλιο εἶναι ἐφαρμόσιμο, μάρτυρες ὑπό τίν ἔννοια ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ εἶναι πάνω ἀπ' ὅλα, μάρτυρες ὑπό τίν ἔννοια ὅτι ἡ προσδοκία τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν καὶ ἡ ζωή τοῦ μέλλοντος αἰώνος δέν ἀποτελοῦν κούφια λόγια κι ὥραιες κουβέντες.

“Οποιος διαβάζει τίς Ἐπιστολές τοῦ Ἅγιου Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου, πού μαρτύρησε στὴν Ρώμην, ὅπου τὸν ἔφαγαν τά λιοντάρια, θά γευτεῖ ἐμπειρικά ποιό εἶναι τὸ περιεχόμενο τῆς λέξεως μάρτυρς. Γράφει ὁ Ἀγιος: «Ἐγὼ γράφω πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις καὶ ἐντέλλομαι πᾶσι, ὅτι ἐγὼ ἐκών ύπερ Θεοῦ ἀποθνήσκω ἐάνπερ ὑμεῖς μή κωλύσοτε. Παρακαλῶ ὑμᾶς, μή εὔνοια ἄκαιρος γένησθε μοι. Ἀφετέ με θηρίων εἶναι βοράν, δι' ὃν ἔνεστι Θεοῦ ἐπιτυχῶν. Σίτος εἰμι Θεοῦ καὶ δι' ὅδόντων θηρίων ἀλήθημαι ἵνα καθαρός ἄρτος εύρεθῶ τοῦ Χριστοῦ...» (Πρός Ρωμαίους Ἰγνάτιος, IV 1).

Τό ἐκπληκτικό εἶναι ὅτι ὁ νεομάρτυρς Κωνσταντίνος ὁ ἔξ Υδρας πού ςεῖ ὅχι τό β' αἰώνα ἀλλά τόν ιπ' τό αὐτό φρονοῦσε, καίτοι ἀναμφιβόλως δέν διάβασε οὕτε μιά ἀράδα ἀπό τά συγγράμματα τοῦ Θεοφόρου Πατρός. Ὁταν ὁ αἵμοβόρος πασᾶς τῆς Ρόδου τόν εἶχε φυλακίσει μετά τή θαρραλέα του ὄμολογία, δίσταζε νά τόν ἐκτελέσει, διότι φοβόταν τήν ὄργη κάποιου καπετάν Γιώργη, Ὅρδαίου καραβοκύρη πού τόν εἶχε σέ υπόληψη. Τότε ὁ Νεομάρτυρας βρίσκει τρόπο καὶ εἰδοποιεῖ τόν καπετάν Γιώργη νά συγκατανεύσει, ὥστε ν' ἀξιωθεῖ νά λάβει τό στέφανο τοῦ μαρτυρίου, ὅπερ καὶ ἐγένετο.

Τό μαρτύριο γιά τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ οὐδέποτε ὑπῆρξε εὔκολη ὑπόθεση. Πάνω ἀπό τό ἀνδρικό φρόνημα τῶν μαρτύρων καὶ τήν ἀκατάβλητή τους ἐπιμονή ὑπάρχει ἡ θεία Χάρις ἡ τά ἀσθενῆ θεραπεύουσα καὶ τά ἐλλίποντα ἀναπληροῦσα, τουτέστιν ἡ ἐνίσχυσή τους ἀπό τό Σωτήρα

Χριστό. Ἀν ἀνακαλέσουμε στή μνήμη μας τίν περίπτωση τοῦ πρεσβύτερου Σαπρίκιου, πού λιποψύχησε τίν τελευταία στιγμή καί θυσίασε στά εῖδωλα διότι ἀπώλεσε τή χάρη τοῦ Θεοῦ λόγω τῆς ἐπιμονῆς του νά μή συγχωρεῖ τόν Νικηφόρο, θά ἐννοήσουμε τί σημαίνει χάρη τοῦ Θεοῦ. Ἀπό τίν ἄλλη ή περίπτωση τοῦ Ἐκήβολου πού ἔξι φορές ἀλλαξιοπίστησε λόγω τοῦ φόβου τῶν βασανιστηρίων ὑπογραμμίζει τό ἀδιάψευστο αὐτό γεγονός. Τό αὐτό διδάσκει κι ή περίπτωση τοῦ Κόιντου, πού ἀναφέρεται στό Μαρτύριον τοῦ Ἅγιου Πολυκάρπου ἐπισκόπου Σμύρνης (IV 20-25). Αὐτός ξεσήκωσε ὄρισμένους νεαρούς Χριστιανούς σέ εἰσπροδοτικό μαρτύριο, ἀλλά ὅταν ἀντίκρυσε τά θηρία δείλιασε καί θυσίασε στά εῖδωλα ἐνῶ οί νεαροί αὐτοί ὑπέμεναν μέ γενναιότητα τό θάνατο.

Εἶναι γνωστό ὅτι ἐκατομμύρια Χριστιανῶν θυσίασαν τή ζωή τους κατά τούς τρεῖς πρώτους αἰώνες ἐντός τῶν ὁρίων τοῦ ρωμαϊκοῦ κράτους, ἀλλά καί ἐκτός αὐτῶν γιά τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ. Ἐπίσης ὅταν ή μάταιη θρησκεία τοῦ Μωάμεθ ἐμφανίστηκε κατά τόν ζ' αἰώνα, πάλι ἔχουμε ἀναρρίθμητες ἐκατόμβες μαρτύρων. Οἱ μάρτυρες αὐτοί γιά νά ξεχωρίζουν ἀπό τούς ἀρχαίους μάρτυρες τῶν πρώτων αἰώνων ἀποκαλούνται νέοι μάρτυρες.

Στό παρόν ἀφιέρωμα κάνουμε λόγο γιά τούς νεομάρτυρες, οί ὅποιοι βάδισαν τό δρόμο τοῦ μαρτυρίου κατά τή διάρκεια τῆς β' μ. Χ. χιλιετηρίδος. Δέν πρόκειται νά κολλήσουμε στήν ἀκρίβεια ή μή τῆς ὄρολογίας οὔτε νά τοποθετήσουμε ως terminus ante quem τή πτώση τῆς Κωνσταντινουπόλεως στά 1453. Αὐτά τά ἀφήνουμε στούς εἰδήμονες περί τά τοιαῦτα.

Ἐρχόμαστε στό θέμα. Οἱ ἀνθρωποι αὐτοί, πού ἔζησαν ἀπό τίς ἀρχές τῆς Β' χιλιετηρίδος μέχρι καί τίς μέρες μας, μᾶς ἐνδιαφέρουν ἰδιαιτέρως καί μᾶς ἀγγίζουν περισσότερο. Γιά τόν ἀπλούστατο λόγο ὅτι ἀποδεικνύουν περίτρανα ὅτι αὐτό πού ἀναφέρει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος: «*In-σιοῦς Χριστός καὶ σῆμερον ὁ αὐτός καὶ εἰς τούς αἰώνας*» (Ἑβρ. ιγ' 8) ἴσχυει σέ κάθε ἐποχή, ἀκόμη καί στούς δύσκολους καί πονηρούς καιρούς μας, κατά τούς όποιους «*διά τό πληθυνθῆναι τήν ἀνομίαν*» ἐψύγη «*ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν*» (Ματθ. κδ' 12).

Τοιουτοτρόπως οἱ νεομάρτυρες ἐμφανίζονται «*ώς λύχνοι ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ*» (Β' Πέτρ. α' 19). Μήν περιμένετε νά ἐννοήσουν τό παράπαν οἱ μακράν τοῦ Θεοῦ ἀνθρωποι τή σημασία κι ἀξία τῆς θυσίας τῶν νεομαρτύρων. Μοῦ ἔλεγε κάποιος ὅτι ὅταν διηγόταν τά γεγονότα του μαρτυρίου τοῦ νεομάρτυρος Εὐγένιου Ροντιόνωφ, πού ἀρνήθηκε νά βγάλει τό σταυρό πού φοροῦσε μέ ἀποτέλεσμα οἱ αἵμοβόροι Τσετσένοι μωαμεθανοί νά τόν σφάζουν σάν ἀρνί, κάποιος νεαρός πετάκτηκε καί ρώτησε ἀπορημένος: — Γιατί δέν τόν ἔβγαλε γιά νά σώσει τή ζωή του; Ἀσφαλῶς οἱ ἀνθρωποι πού ἔχουν βάλει ὅλα τους τά ἀγά στό καλάθι τοῦ κόσμου τούτου δέν μποροῦν νά καταλάβουν, οὔτε νά ἐκτιμήσουν

τίνι ἀξία τῆς θυσίας τῶν νεομαρτύρων. Ἀποροῦν σάν τό Λουκιανό καὶ τούς εἰδωλολάτρες τῶν ρωμαϊκῶν χρόνων ἢ καί χειρότερα χλευάζουν.

Μιά ἄλλη παράμετρος τοῦ θέματός μας ἀναφορικά μέ τά κατορθώματα τῶν νεομαρτύρων εἶναι ἡ ἐπιγραμματική παρατήρηση τοῦ συγγραφέως τῆς πρός Διόγυντον Ἐπιστολῆς τοῦ β' αἰῶνος: «πιατίδας οἰκοῦσιν ἀλλ' ὡς πάροικοι». Πρόκειται γιά ἡχηρότατο ράπισμα στίς παριές τῶν ἔθνοφυλετιστῶν, οἱ ὅποιοι, παρεξηγώντας τὴν ἔννοια τῆς φιλοπατρίας, ἐπιμένουν μανικῶς στίν ὑπεροχή τοῦ ἐνός ἢ τοῦ ἄλλου λαοῦ παρά τὴν σαφῆ θέση τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ὅτι ὁ Θεός «ἐποίησεν τε ἐξ ἐνός αἵματος πᾶν ἔθνος ἀνθρωπῶν κατοικεῖν ἐπί πᾶν τῷ πρόσωπον τῆς γῆς» (Πραξ. 12' 26). Ἀν ρίξετε μιά ματιά στίν καταγωγή τῶν νεομαρτύρων, θά δεῖτε ὅτι ἰσχύει στίν περίπτωσή τους τό γραφικό «Ἄινετε τόν Κύριον πάντα τά ἔθνη, ἐπαινέσατε αὐτόν πάντες οἱ λαοί» (Ψαλμ. ρις' 1). Γιά τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ θυσίασαν τὴν ζωὴν τους Κινέζοι (όπως οἱ νεομάρτυρες τοῦ Πεκίνου), Ἀλεούτιοι τῆς Ἀλάσκας (όπως ὁ νεομάρτυρς Πέτρος), ἀναρρίθμητοι Ἑλληνες, πλῆθος πολύ τοῦ λαοῦ τῶν Ρώσσων, Λιθουανοί καὶ Τούρκοι, Σέρβοι κατά χιλιάδες, Ἐσθονοί καὶ Ρουμάνοι, Βούλγαροι, ἀλλά καὶ Ἀραβες, Τσέχοι καὶ Πολωνοί. «Ολοι αὐτοί συναγωνίστηκαν στόν ἀγώνα τόν καλόν καὶ δικαιοῦνται τόν «τῆς δικαιούσυνης στέφανον» (Β' Τιμ. δ' 8).

Ἄς ἔλθουμε ὅμως καὶ στίν ἀντίπερα ὅχθη, στούς διῶκτες καὶ βασανιστές. Βυσσοδόμοῦσαν κατά τῶν νεομαρτύρων καὶ τῆς χριστιανικῆς πίστεως ἐν πρώτοις Τούρκοι Μωαμεθανοί. Τό Κοράνι μέσω τῆς ἱεροποίησης τοῦ Τζιχάντ, τοῦ «ἱεροῦ» πολέμου, κάνει τούς ὀπαδούς τοῦ «προφήτη» νά διψάνε κυριολεκτικά γιά αἴμα μέ ἀποτέλεσμα τό αἴμα τῶν νεομαρτύρων νά ρέει σάν ποτάμι. Καὶ τολμοῦν κι ἔρχονται τίν στήμερον ἥμέραν ὄρισμένοι ταγοί καὶ «δοκοῦντες στύλοι εἶναι» νά ἀπενοχοποιοῦν τό Μωαμεθανισμό ἀπονέμοντάς του τά εὔστημα καὶ δηλώνοντας ἀνερυθρίαστως πώς πρόκειται γιά «φιλειρηνική θρησκεία!»

Ἀπό τίν ἄλλο ὁ Παπισμός, σάν μιά ἀνευ προηγουμένου ἀλλοτρίωση τοῦ χριστιανικοῦ μπνύματος, ἔρχεται νά ἀποδεῖξει καὶ στόν πλέον δύσπιστο τίν ἀπομάκρυνσή του ἀπό τό Εὐαγγέλιο. Ἀναρρίθμητα μαρτύρια καὶ φόνοι διεπράχθηκαν ἀπό τούς ὀπαδούς τοῦ Πάπα ἀπό τούς 13 ὁσιομάρτυρες τῆς Καντάρας τῆς Κύπρου καὶ τούς Ἀγιορεῖτες νεομάρτυρες, μέχρι τίς πρόσφατες μαζικές σφαγές τῶν Ὁρθοδόξων Σέρβων κατά τό Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Αύτούς τούς ματοβαμμένους διώκτες τῶν νεομαρτύρων, ἔσπευσαν νά τούς ἀπονέμουν στίν Κρήτη τό χαρακτηριστικό τίτλο «έτερόδοξες Ἐκκλησίες καὶ Ὁμολογίες!!!»

Μιά ἄλλη ὄμάδα ἀνθρώπων πού καταδίωξαν μέ ἀφάνταστη σκληρότητα, ἀλλά καὶ μέ σύστημα, τούς Χριστιανούς εἶναι οἱ ἄθεοι τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος. Μιλᾶμε γιά τούς μπολσεβίκους. Ὁπου ἐπεκράτησαν, πρώτα στή Ρωσσία καὶ κατόπιν στίν ἀνατολική Εύρωπη στίν Κίνα κι ἀλλαχοῦ, ὅπως καὶ στίν Ἐλλάδα, καταδίωξαν μέ ὅλα τά μέσα τήν Ἐκκλησία. Οἱ

λέξεις γκουλάκ, Σιβηρία, λαϊκά δικαστήρια κ.τ.δ. φανερώνουν τοῦ λόγου τό ἀσφαλές. Κατά xιλιάδες οἱ νεομάρτυρες ὁδηγοῦνται στίς φυλακές, ὅπου τούς περίμεναν ἀνείπωτα βασανιστήρια καὶ θάνατος. Ὁ υπουργός παιδείας τοῦ Στάλιν Ἀνατόλιος Λουνατσάρσκι κόμπαζε τίνι ἐποκή τῶν μεγάλων διωγμῶν ὅτι αὐτός κι οἱ ὄμοιοί του θά διορθώσουν τὰ λάθη τοῦ Νέρωνος καὶ τοῦ Διοκλητιανοῦ!

Ἄν οἱ μάρτυρες τῶν πρώτων αἰώνων ἦσαν αὐτοί πού κράτησαν «τό βάρος τῆς ἡμέρας» καὶ στερέωσαν τίνι Πίστιν καὶ τό αἷμα τους δίκαια θεωρήθηκε «ώς πορφύρα καὶ βύσσος» μέ τά ὅποια στολίστηκε ἢ Ἐκκλησία, xωρίς καμμιά ἀντιλογία τό αὐτό μποροῦμε νά βεβαιώσουμε καὶ γιά τούς νεομάρτυρες. Ὅρθωσαν τό ἀνάστημά τους ἐναντίον τῶν αἵρετικῶν, τῶν ὄπαδῶν τῆς ἀκανθώδους θρησκείας τοῦ Μωάμεθ, ἀλλά καὶ τῶν ἀθέων καὶ τῶν παγανιστῶν καὶ «τῇ δυνάμει τοῦ Σταυροῦ, ἀγωνισαμένοι, καλῶς ἐνίκησαν ἀοράτως». Ἄλλοι ἔξ αὐτῶν τιμήθηκαν δεόντως, ὅρισμένοι ὅμως ἐλλείψει προφορικῆς ἢ γραπτῆς μαρτυρίας ἀγνοήθηκαν καὶ εἶναι γνωστοί μόνο στό Χριστό, ἐνῶ μιά ἄλλη ὅμαδα, στίν ὅποια περιλαμβάνεται κι ὁ νεομάρτυρας πρεσβύτερος Χαραλάμπης, πού μαρτύρησε στή Λουρουκίνα τῆς Κύπρου στά 1924, ἀφέθηκαν ἀδικαιολόγητα στή λήθη.

“Οπως σημειώνει ὁ Ἀγιος Ἀθανάσιος ὁ Πάριος, τό μαρτύριο εἶναι ξεκάθαρη καὶ ἀναντίλεκτη ἀπόδειξη τοῦ ὅτι εὐνέρεστησαν τό Χριστό καὶ μποροῦν οἱ Χριστιανοί νά τούς τιμοῦν ἀκόμη καὶ πρίν ἀπό τίνι ἐπίσημη ἐγγραφή καὶ συγκαταρρίθμησή τους στό Ἀγιολόγιο τῆς Ἐκκλησίας. Τιμοῦμε, λοιπόν, τούς νεομάρτυρες διότι, κατά τούς ἱεροπρεπεῖς Κολλυβάδες, «κράτησαν τίνι Ἐκκλησία, τίνι ὄρθόδοξον πίστιν καὶ τό ὄρθόδοξο φρόνημα... σέ χρόνια δίσεκτα καὶ δύσκολους καιρούς». Μέ τή θυσία τῆς zωῆς τους εἶναι διαχρονικά οἱ ἀληθεῖς διδάσκαλοι τῶν Χριστιανῶν «ἔργῳ καὶ λόγῳ».

Δίνω τέλος στό λόγο βγάζοντας ἔνα ἀσφαλές συμπέρασμα ἀπό τό βίο καὶ τίνι πολιτεία τῶν νεομαρτύρων: Γιά νά μπορέσουμε νά σταθοῦμε στά πόδια μας καὶ νά πορευθοῦμε κατά Θεόν, ὀφείλουμε νά κάνουμε βίωμα τό ἥθος τῶν νεομαρτύρων. Σέ τί συνίσταται αὐτό; Πάν’ ἀπ’ ὅλα καὶ πρῶτα ἀπ’ ὅλα πίστη στό Χριστό τόν ἀληθινό Θεό, τό νικητή τοῦ διαβόλου, τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἀμαρτίας.

ΣΥΜΕΩΝ ΠΗΓΑΔΟΥΛΙΩΤΗΣ

Μητροπολίτου Καστοριάς Σεραφείμ
**ΠΑΛΙΝ ΝΕΟΦΑΝΕΙΣ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ
ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ**

άλιν νεοφανεῖς Μάρτυρες εἰς τὸν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, καὶ πάλι ἐօρτή καὶ πανήγυρις¹.

Μέ αὐτούς τούς λόγους ἔνας φιλάγιος ἀγιορείτης μοναχός, ὁ ὅποιος συνέγραψε τὸ μαρτύριο ἀγιορειῶν Νεομαρτύρων, ἀρχίζει τὸ ἐγκώμιο του στίς ιερές μορφές τους.

Κυριακή τρίτη ἀπό τὸν ἑօρτη τῆς Πεντηκοστῆς καὶ ὁ Ἱερός συναξαριστής μᾶς ὑπενθυμίζει: «Μνήμην πάντων τῶν Νεοφανῶν τοῦ Χριστοῦ Μαρτύρων τῶν μετά τὴν ἀλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως μαρτυροσάντων»².

Ἄξιει λοιπόν νά σταθοῦμε μέ πολὺ σεβασμό στίς μαρτυρικές τους μορφές, ἀφοῦ στάθηκαν ὡς στύλοι καὶ πύργοι σὲ πνευματικά ἄνυδρες ἐποχές, ἀλλά καὶ ὡς ἀντίσταση καὶ ἀνάχωμα ἐνάντια στήν παρουσίᾳ τοῦ ἔξιστημισμοῦ.

Καὶ πρῶτον, ποιοί εἶναι οἱ Νεομάρτυρες;

Εἶναι οἱ περισσότεροι λαϊκοί, ἀπλοί ἄνθρωποι τῆς καθημερινῆς ζωῆς. Ἀνδρες καὶ γυναῖκες μέ διάφορα ἐπαγγέλματα, οἱ ὅποιοι ὅμως διέθεταν ἀπλότητα, εὐλάβεια καὶ κυρίως θερμή πίστη στό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ.

Στή κορεία αὐτή ἀνήκουν, ἀκόμη, Κληρικοί παντός βαθμοῦ, Πατριάρχες, ὅπως ὁ Ἀγιος Γρηγόριος ὁ Βοσκός καὶ ὁ Ἀγιος Κύριλλος ὁ Βοσκός, Ἐπίσκοποι, ὅπως ὁ Ἀγιος Σεραφείμ Ἐπίσκοπος Φαναρίου, Πρεσβύτεροι, ὅπως ὁ Ἀγιος Ζαχαρίας ἀπό τὴν Προύσα, Διάκονοι καὶ Μοναχοί, ὅπως ὁ Ἀγιος Ἰάκωβος ὁ ἐκ Καστορίας καὶ πάρα πολλά ἄλλα πρόσωπα ἐκ τοῦ ἱεροῦ καταλόγου καὶ μν.

“Ολοι αὐτοί δέ, ὅταν ἥρθε ἡ μεγάλη στιγμή καὶ ἡ ὥρα τοῦ μαρτυρίου καὶ τῆς μαρτυρίας, ἔμειναν πιστοί ἔως θανάτου χωρίς νά ἀρνηθοῦν τὴν ἰδιότητα τοῦ Χριστιανοῦ, μά πολὺ περισσότερο τὴν ἀγάπη τους στό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ. Θά μποροῦσαν καὶ αὐτοί μαζί μέ τό βετεράνο τοῦ χριστιανικοῦ στίβου, τόν Ἀπόστολο Παῦλο, νά ἐπαναλάβουν: «Τίς ἡ μᾶς χωρίσει ἀπό τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; Θλίψις ἡ στεναχωρία ἡ διωγμός ἡ λιμός ἡ γυμνότης ἡ κίνδυνος ἡ μάχαιρα;»³.

Καὶ οἱ ἀφορμές γι' αὐτό τό μαρτύριο καὶ τὴν ὁμοιολογία τοῦ ὄνόματος τοῦ Χριστοῦ, πού τούς δόμηγοῦσε τελικά στόν ἔνδοξο θάνατο ὡς ἔκφραστη τῆς πλέον σθεναρῆς ἀντίστασης τοῦ ὑποδούλου γένους πρός τόν

κατακτητή, ὅταν πολλές καί προκαλοῦνταν συχνά – πυκνά ἀπό τούς κατακτητές.

Ἄν κάποιος φοροῦσε ἐνδύματα τουρκικά, τά θεωροῦσαν ὡς ἐπιθυμία νά ἀλλάξει θρήσκευμα. Ἄν ἀκόμη κάποιος ἔλεγε τυχαία τίν ισλαμική ὄμολογία πίστεως, οἱ Ἀγαρνοί εἶχαν τή γνώμην ὅτι αὐτό ὅταν ἔνα δεῖγμα ὅτι ἔγινε μωαμεθανός.

Ἐτοι ἄρχιζαν τίν διαδικασία τοῦ ἔξισλαμισμοῦ κατ' ἀρχήν μέ καλούς τρόπους, μέ κολακεῖς καί ὑποσχέσεις καί μέ τήν προοπτικήν ὅτι ὁ ἔξωμότης θά ζοῦσε εὐχάριστα τήν υπόλοιπην ζωήν του.

Ἐάν δέν ὑπέκυπτε, τότε τόν υπέβαλλαν σέ πολλές ἀνακρίσεις καί φοβερά μαρτύρια προκειμένου νά ἀλλαξιοπιστήσει.

Καί ἐκεῖνοι οἱ καρτερόψυχοι, ὅπως γράφει ὁ Ἀγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης, ὡς ἐπόμενοι τῶν Ἀγίων Μαρτύρων, ἔμειναν σταθεροί στήν πίστη τους, δείχνοντας συγχρόνως τήν ἀποστροφήν τους στήν μωαμεθανική θρησκεία.

Δεύτερον. Οἱ ἀνακρίσεις καί τά μαρτύρια, στά ὅποια ὑποβάλλονταν, ὅταν φοβερά. Ὁμοιάζουν μέ τά μαρτύρια τῶν παλαιῶν Μαρτύρων, ὅπως αὐτά περιγράφονται στά ιερά Συναξάρια. Ἰστορικοί καί περιηγητές τῆς ἐποχῆς, ὅπως ὁ Γάλλος Πουκεβίλ, μαρτυροῦν τοῦ λόγου τό ἀληθές.

Περιγράφοντας τό μαρτύριο τοῦ Ἀγίου Γεωργίου τοῦ Καστοριέως, ὁ Γάλλος αὐτός περιηγητής λέγει χαρακτηριστικά: «τιμωρήθη διά βασάνων, ἃς δέν δύναμαι νά διηγηθῶ καθ' ὀλοκληρίαν»⁴.

Ἐκείνη τή δύσκολη ὥρα, οἱ Μάρτυρες εἶχαν στραφμένο τό βλέμμα τους στό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ καί στόν λόγο Του: «πᾶς οὖν ὅστις ὄμολογήσει ἐν ἐμοί ἔμπροσθέν τῶν ἀνθρώπων, ὄμολογόσω κάγω ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς»⁵.

Ἡ συμπεριφορά τους ὅταν ἀπλή καί τά λόγια τούς μετρημένα. «Δέν τουρκίω. Εἰς τήν πίστην τῶν Χριστιανῶν ἐγεννήθηκα καί εἰς αὐτήν θέλω νά ἀποθάνω»⁶.

Ἐτοι, στά πρόσωπά τους βλέπουμε τό θάρρος, τήν εὔψυχία, τήν ύπομονή καί τήν καρτερία. Γι' αὐτό καί οἱ συντάκτες τῶν μαρτυρίων τους τούς χαρακτηρίζουν ὡς γενναιόψυχους καί καρτερόφρονες, ἔχοντας τίς ὥρες αὐτές ὡς μόνιμο σύντροφο τή θεϊκή παρουσία τῆς κάριτος τοῦ Θεοῦ.

Μάλιστα καί στή φυλακή, πού ὅταν κλεισμένοι, τά πρόσωπά τους φώτιζε ἔνα οὐράνιο φῶς, ὅπως μᾶς διηγεῖται ὁ Ἀγιος Νικόδημος γιά τήν Ἀγία Νεομάρτυρα Κυράννα.

Οδευαν, ἀκόμη, τό δρόμο πρός τόν τόπο τῆς τελειώσεως καί τοῦ φρικτοῦ μαρτυρίου τους μέ τή καρά των γραφισμένη στό πρόσωπο τους, ὅπως ἀκριβῶς συνέβη καί μέ τόν Ἀγιο Νεομάρτυρα Γεώργιο πού μαρτύρωσε στά Ἰωάννινα καί μέ τούς τρεῖς Καστοριανούς Νεομάρτυρες, τόν Ἰωάννη (Νοῦλτζο) καί τούς συντρόφους του πού τούς κρέμασαν στή

μεγάλη λεύκα τῆς τότε ἀγορᾶς τῆς Καστοριᾶς.

Τρίτον. Ἀμέσως μετά τό φρικτό τους μαρτύριο, οἱ Χριστιανοί τους τιμούσαν ὡς Ἅγιους, γι' αὐτό καὶ ἔψαλλαν μία εἰδική Ἀκολουθία, ἀλλά καὶ προσπαθούσαν νά πάρουν τά Ἱερά Λείψανά τους, ὥστε νά τά ἐνταφιάσουν ὡς Λείψανα Μαρτύρων καὶ ἥρωών τῆς πίστεως.

Γράφει ὁ περίφημος ἀγιογράφος καὶ λογοτέχνης Φώτης Κόντογλου γιά τό μαρτύριο τοῦ Ἅγιου Νεομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Χιοπολίτου, πού μαρτύρησε στό Ἀϊβαλί: «Τότες οὔλος ἐκεῖνος ὁ κόσμος κύθηκε σάν παλαβός ἀπάνου στό ζεστό κορμί.

Κι ἄλλος σφούγγιζε τό αἷμα, ἄλλος ἀνεσπαζόταν τ' ἄγιο λείψανο, ἄλλος ξέσκιζε ἔνα κομμάτι ἀπό τό ροῦχο του, ἄλλος δόξαζε τό Θεό. Μάταια (οἱ Τοῦρκοι) τους κτυπούσαν μέ τά ραβδιά καὶ τούς κλωτσούσαν»⁷.

Ἀκόμη, γιά τόν Ἅγιο Γεώργιο τόν ἐν Ἰωαννίνοις ἀθλήσαντα, ὁ βιογράφος του λέγει ὅτι: «ἔφεραν τό λείψανό του στή Μητρόπολη ὅπου ἦταν ὅλο τό πλῆθος τῶν χριστιανῶν καὶ μέ ὅλη τίν ἐκκλησιαστική παράταξη καὶ μέ δάκρυα τό ἐνταφίασαν μέ καρά καὶ δόξα τῆς ἀμωμότου πίστεως καὶ καταισχύνη τῶν Ἅγαρηνῶν»⁸.

Ἐτσι, ἡ παρουσία αὐτῶν τῶν Κληρικῶν, τῶν Μοναχῶν καὶ τῶν ἀπλῶν ἀνθρώπων συγκράτησε τή χριστιανική πίστη στά δύσκολα ἐκεῖνα χρόνια καὶ ἡ θυσία τους καὶ τό μαρτύριο τους ἦταν τό πλέον ἰσχυρό ὅπλο, μεγαλύτερο ἀκόμη ἀπό πολλές διδασκαλίες καὶ νουθεσίες.

Μέ αὐτόν τόν τρόπο ἔγιναν οἱ πρόμαχοι τῆς ἐλευθερίας, τῆς σκέψεως καὶ τῆς συνειδήσεως, ἄλλά συγχρόνως καὶ οἱ πρόμαχοι τῆς ἐλληνικῆς ἀνεξαρτησίας. Γι' αὐτό πολύ σωστά γράφει ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἅγιορείτης ὅτι «τό ἀσθενές ἑμῶν γένος θριάμβευσε τῶν δυναστῶν τάς ἀρχάς καὶ τάς ἔξουσίας τοῦ σκότους»⁹.

Πολύ περισσότερο, εἶναι οἱ ἀληθινά ἐλεύθεροι ἀνθρωποί, ἄλλά συγχρόνως καὶ οἱ διδάσκαλοι τῆς ἀληθινῆς ἐλευθερίας, δηλαδὴ τῆς ἐσωτερικῆς, τῆς ἐν Χριστῷ ἐλευθερίας. Πού σημαίνει ἀπιλλαγή ἀπό τά πάθη καὶ κοινωνία μέ τό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ.

Γιορτάζουμε τούς Ἅγιους Νεομάρτυρες καὶ θά πρέπει νά τό κάνουμε πάντοτε, γιατί ὅπως ἔλεγαν οἱ «Οσιοί Κολλυβάδες, «κράτησαν τήν Ἐκκλησία, τήν ὄρθοδοξήν πίστη καὶ τό ὄρθοδοξό φρόνημα ὡς ἀληθινοί Ρωμιοί σέ δίσεκτα χρόνια καὶ δύσκολους καιρούς».

Καί τή λέξη «Ρωμιός» δέν πρέπει νά τήν ἐννοοῦμε ἴδεολογικά καὶ ἐθνικιστικά, ἄλλά ὡς χαρακτηρισμό τοῦ ἀνθρώπου πού διακρίνεται γιά τήν ὄρθοδοξία καὶ τόν τρόπο των.

Ρωμιός εἶναι αὐτός πού ἐμπνέεται ἀπό τή χάρη τοῦ Θεοῦ, αὐτός πού ἀγαπᾷ, θυσιάζεται, ζεῖ μέ ἀπλότητα καὶ ταπείνωση μέσα στό πνεῦμα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ ἀγωνίζεται νά δεῖ τή δόξα τοῦ Θεοῦ καὶ νά φθάσει στή Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν.

΄Υποχρέωστι δική μας, μέσα σέ αύτό τό σκοτάδι πού ἐπικρατεῖ στήν πατρίδα μας ἀπό τήν ἀπεμπόληση τῆς Παραδόσεώς μας καί τήν ἀποκοπή ἀπό τήν Μάνα΄ Εκκλησία, εἶναι νά σταθμίσουμε τό βίωμα καί τήν πίστη μας πλάι στή δική τους αἵματοβαμμένη μαρτυρία καί ἄθληση.

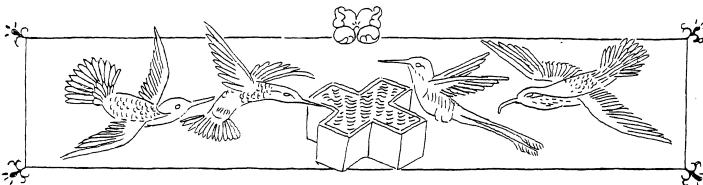
Μόνο ἔτσι θά μπορέσουμε νά σταθοῦμε στά πόδια μας χωρίς νά περιμένουμε τή βοήθεια τῶν ἵσχυρῶν τῆς γῆς, νά περιφρουρήσουμε τήν ἀκεραιότητα τῆς πατρίδας μας καί νά κρατήσουμε τό ὀρθόδοξο ὑπόσταση καί τήν ὄμολογία τῆς πίστεώς μας.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1. Ιερά Μητρόπολις Θεσσαλονίκης, «Πρακτικά Θεολογικοῦ Συνεδρίου εἰς τιμήν καί μνήμην τῶν Νεομαρτύρων (17-19 Νοεμβρίου 1986)», Θεσσαλονίκη 1998, σελ. 367.
2. Συναξάριον Ἀκολουθίας Ἅγιων Νεομαρτύρων.
3. Ρωμ. π' 35.
4. Ἅγιών Μακαρίου Κορίνθου, Νικοδίμου Ἅγιορείτου, Νικηφόρου Χίου, «Συναξαριστής Νεομαρτύρων», Γ' ἔκδ., ἔκδ. Ὁρθόδοξος Κυψέλη, Θεσσαλονίκη 1996, σελ. 730.
5. Ματθ. ι' 32.
6. Πρακτικά Θεολογικοῦ Συνεδρίου, ἔνθ' ἀνωτ. σελ. 33.
7. Φωτίου Κόντογλου «Τ' Ἄϊβαλί ἡ πατρίδα μου», ἔκδ. Ἅγκυρα, Ἀθήνα 2009, σελ. 59.
8. Πρακτικά Θεολογικοῦ Συνεδρίου, ἔνθ' ἀνωτ. σελ. 36.
9. ὁ.π. σελ. 38.

Ο ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Δημήτριου Π. Ρίζου
ΟΙ ΘΥΡΑΘΕΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΕΣ

δέν θά ἀνατρέξω σέ θεολόγους ἢ ρασοφόρους. Θά ἐπικαλεσθῶ μαρτυρίες ἀπό τούς θύραθεν.

«... Ἡ Ἑκκλησία παραμένει σ' ὅλη τήν περίοδο ἀπό τό 150 ὡς τό τέλος τοῦ 17ου αἰῶνα, ἢ κατευθυντήρια δύναμη τοῦ Ἑθνους. Ἐπί κεφαλῆς τῆς ἑθνικῆς ἀντίστασης σ' ὅλες τίς μορφές τῆς, ἐργαζομένη γιά τό σταμάτημα τῶν ἔξιστα φαινομῶν, συμμετέχοντας σ' ὅλες τίς ἔξεγέρσεις, ἀκόμα καί διευθύνοντάς τες (ἔχει δεῖξει μεγάλο ἀριθμό νεομαρτύρων πού εἶναι σύγχρονα καί ἥρωες τῆς Χριστιανικῆς πίστεως καί τῆς ἑθνικῆς ἀντιστάσεως), ρυθμίζει ἐπίσης τήν πνευματική ζωή...», γράφει ὁ καθηγητής Ν. Σβορῶνος, στό ἔργο του «Ἐπισκόπη τῆς Νεοελληνικῆς Ἰστορίας».

«Καθ' ὅλην τήν διάρκειαν τῆς τουρκοκρατίας, ἵτοι ἐπί ἡμισείαν σχεδόν κιλιετρίδα, ἢ Ἑκκλησία ὑπῆρξεν ἡ μοναδική ἐκπολιτιστική δύναμις τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς ὄλοκληρον τήν χερσόνησον τοῦ Αἴμου...», γράφει ὁ καθηγητής Ν. Πανταζόπουλος, στό ἔργο του «Ρωμαϊκόν Δίκαιον».

«Ἡ Ἑκκλησία δέν ἔπαινε ποτέ νά καταφῆται τόν τύραννον καί νά σπει ἐκδίκησιν ἀπό τόν Θεόν, ψάλλουσα μέχρι σύμερον, ἐκεῖνο τό ὅποιον καί πρό τῆς ἀλώσεως τῆς Ἑλλάδος ἔψαλλε: «Σῶσον Κύριε τόν λαόν σου... νίκας τοῖς βασιλεῦσι κατά βαρβάρων δωρούμενος...». Τίνες εἶναι οἱ βάρβαροι οὗτοι, τούς ὅποιους καταφῆται ἡ Ἑκκλησία, πλήν οἱ Τούρκοι;». Τά διασώζει αὐτά ὁ Μιχ. Περάνθης στήν Ἑλληνική Πεζογραφία.

«Οταν οἱ λειτουργοί τῆς Ἑκκλησίας, Πατριάρχαι καί Ἀρχιερεῖς μέχρι τοῦ τελευταίου μοναχοῦ ὡς ἄτομα ὑφίσταντο παντοῖα δεινά καί διωγμούς, τοσούτω διά τούτων ἡ Ἑκκλησία ὡς ἀρχή καί δύναμις καί Κράτος ἡθικόν ἐστερεούτο ἰσχυρότερον ἐν τῇ συνειδήσει τῶν πιστῶν: Πατριάρχαι καί Μητροπολῖται ἀπιγχονίζοντο, ἀλλ' ὁ θρόνος, ἀλλά τά ἀξιώματα αὐτῶν ἔξαγνιζόμενα, ἔτι μᾶλλον, διά τοῦ ἐκκυθέντος αἵματος, ὑψοῦντο μετά μείζονος αἴγλης, ἀγιότητος καί ἡθικῆς ψοπείας ἐν τῷ στατοπέδῳ τῆς στρατευομένης Ἑκκλησίας καί τοῦ ἡθικῶς ἀγωνιζομένου Ἑθνους», γράφει ὁ Παῦλος Καρολίδης.

«Ο νεώτερος Ἑλληνισμός ὀφεῖται εἰς τόν Ὁρθόδοξον τῆς Ἀνατολικῆς Ἑκκλησίας Κλῆρον πολλά καί πάμπολλα, ἀλλ' ιδίως τήν διάσωσιν τῆς θρησκείας καί τῆς γλώσσης...», γράφει ὁ Ἀναστάσιος Γούδας.

«Ο παπᾶς, κάτω ἀπό τά ράκη τοῦ ράσου του κρατεῖ τό ψαλτήρι καὶ πηγαίνει νά μάθει γράμματα τά παιδιά πού τόν περιμένουν νά διαβάσουν. Ὁμιλεῖ ἀκόμη στά παιδιά καὶ διά τούς μεγάλους ἀνθρώπους πού ἐδόξασαν ἄλλοτε αὐτόν τόν τόπον. Διδάσκει τίν ὅλιγην ἱστορίαν πού γνωρίζει αὐτός. Τό «Κρυφό σχολειό» δέν εἶναι θρῦλος. Τό συνετήρησε, παρά τίς καταδιώξεις, παρά τίν ἀξιοθρήνητον ἔλλειψιν παντός μέσου, παρά τίν φοβεράν πίεσιν τόσων ἀμέσων ἀναγκῶν, πού θά ἦτο φυσικόν νά δόηγήσουν πρός τόν ἔξισλαμισμόν, ὁ βαθύτατος πόθος τοῦ τυραννουμένου Ἐθνους νά ύπαρξει», γράφει ὁ ἱστορικός Δημ. Κόκκινος στίν «Ἴστορία τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως».

Οἱ Νεομάρτυρες εἶναι φῶτα μέ ἵσχυροτάτη ἀκτινοβολία. Παράδειγμα φωτοβόλο γιά ὅλους. Αὐτοί πού δέν εἶχαν τά προσόντα νά γράψουν, νά διδάξουν, νά ὅμιλήσουν, μιλοῦσαν ζωτανά καί καθαρά μέ τό παράδειγμά τους. Κανείς ἀπ' τούς σοφούς διδασκάλους καί μεγάλους ρήτορες δέ θά μποροῦσε νά μιλήσει γιά τίν σταθερότητα τῆς πίστεως, γιά τίν ἀγάπη πρός τόν Χριστό καί τίν Πατρίδα, ὅπως μιλοῦσαν μέ τίν θυσία τους οἱ Νεομάρτυρες. Κανείς ἀπ' ὅσους ἔγραψαν σοφά συγγράμματα καί κανένα σύγγραμμα δέν μπόρεσε νά συγκινήσει τόσο τούς δικούς μας καί ξένους, ὅσο αὐτό πού ἔγραψαν μέ τό αἷμα τους οἱ Νεομάρτυρες. Διότι τά ἔγραψαν καί τά ύπεργραψαν μέ τό αἷμα τους αὐτά πού πίστευαν, αὐτά πού ἐπρεπε νά κηρύξουν στό ύπόδουλο Γένος. Καί τά ἔγραψαν στά δάπεδα τῶν φυλακῶν, τά ἔγραψαν πάνω στίς πλάκες καί τά χώματα, ὅπου ἔτρεξε τό μαρτυρικό τους αἷμα. Ἐκεῖ γράφτηκαν διδάγματα ιερά. Ἐγραψε ὁ ἄγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης: «Ἀνέδειξεν ὁ Κύριος καί εἰς τούς χρόνους τούτους, τούς Νεομάρτυρας, διά νά δίδουν τό παράδειγμα τῆς ύπομονῆς, εἰς ὅλους τούς Ὁρθοδόξους Χριστιανούς, ὅπου τυραννοῦνται ύποκάτω εἰς τόν βαρύν συγόν τῆς αἰχμαλωσίας, καί τέλος, διά νά εἶναι θάρρος καί παρακίνησις εἰς τό νά μιμηθοῦν διά τῶν ἔργων τό μαρτυρικόν τους τέλος...».

“Ολοι οι Νεομάρτυρες εἶχαν τίν βεβαιότητα ὅτι ἡ Χριστιανική πίστις θά νικήσει καί ὅτι τό ύπόδουλο Γένος τῶν Ὁρθοδόξων Ἑλλήνων θά ἀναστηθεῖ. Πιστοί Χριστιανοί καθώς ἦταν, στά πάθη τοῦ Κυρίου ἔβλεπαν τά δικά τους παθήματα καί στίν Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου ἔβλεπαν τίν ἀνάσταση τοῦ Ἐθνους. Στάυρωσις χωρίς Ἀνάσταση γιά τούς Χριστιανούς δέν εἶναι vontή. Γιά τό Γένος μας ἡ πεποίθησις αὐτή γιά τίν νίκη καί τίν ἀνάσταση πού τά ἔρχότανε ἦταν δύναμη πολύτιμη.

Οι Νεομάρτυρες, κατά τόν Κ. Παπαρρηγόπουλο, ἦταν τό καμάρι καί τό καύκημα τῶν Χριστιανῶν. Ἐλαμπαν στίς συνειδήσεις τῶν πιστῶν καί προξενοῦσαν ἐθνική ύπερηφάνεια. Ἡταν οἱ Ἡρωες, οἱ δυνατοί πού περιφρόνησαν τά πάντα γιά τίν πίστη καί τίν Πατρίδα. Ἡταν οἱ ἀντάξιοι συνεχιστές τῆς ἱστορίας, καί σάν τέτοιοι συντελοῦσαν στίν σύσφιξι τῶν δεσμῶν πού ἔδεναν τούς Χριστιανούς. Καί ἦταν ἱσχυρότατοι δεσμοί, ἡ ἴδια πίστις, ἡ ἴδια καταγωγή, ἡ ἴδια γλωσσα, οἱ ἴδιοι πόθοι, τά

ΐδια ὄνειρα. Ἡταν οἱ μάρτυρες τῆς παρουσίας καὶ τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ. Εὔκολα μπορεῖ νά σκεφθεῖ κανείς ποιά σημασία εἶχε γιά τόν ύποδουλο Χριστιανό ή βεβαιότητα ὅτι ὁ Θεός δέν ἔπαισε νά ὑπάρχει, νά βλέπει τίς ἀδικίες νά ἀκούει τίς φωνές τῶν ἀδικούμενῶν. Αὐτή ή πίστις γινόταν δύναμις, ή ἴσχυρότερη δύναμις τοῦ Ἐθνους.

Καί ἀκτινοβολία τῶν ἐπωνύμων; Πάλι θά τούς παραβλέψω καί θά περιορισθῶ μόνο σέ ὀνομαστική ἀναφορά λίγων: Ἐμεῖς οἱ Χριστιανοί γνωρίζουμε τί πρόσφεραν στό Γένος καὶ στὸν Παλιγγενεσία ὁ Κύριλλος Λούκαρις, ὁ ἄγιος Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός, ή ἡ ἁγία Φιλοθέη ή Ἀθηναία, ὁ Κύπρου Κυπριανός, ὁ ἄγιος Γρηγόριος ὁ Ε' καὶ πολλοί ἄλλοι.

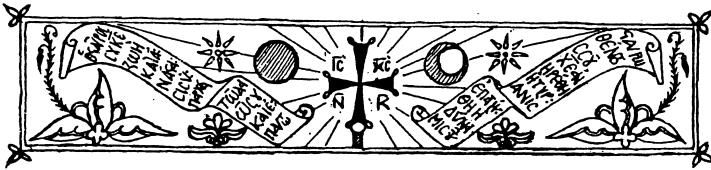
Καί τούς Μεγάλους Διδασκάλους τοῦ Γένους τούς ἐνέπινευσαν οἱ Νεομάρτυρες. Στά πρόσωπα τῶν Νεομαρτύρων εὑρισκαν οἱ Διδάσκαλοι τοῦ Γένους τά μεγάλα πρότυπα τῶν ἀρετῶν πού δίδασκαν. Μιλοῦσαν γιά σταθερότητα πίστεως; Τά λαμπρά παραδείγματα τῶν Νεομαρτύρων παρουσίαζαν. Δίδασκαν τὴν ἀγάπη πρός τὴν Πατρίδα; Ποιά ἄλλη θά μποροῦσαν νά φέρουν σάν παράδειγμα, παρά τὴν ἀγάπη τῶν Νεομαρτύρων γιά τὴν Πατρίδα; Ζητοῦσαν θυσίες; Τὴν ὑπέρτατη θυσία τῆς zωῆς τῶν Νεομαρτύρων ἔφεραν σάν παράδειγμα. Ἄλλα καί πόσοι ἀπ' αὐτούς τούς λεγομένους Διδασκάλους τοῦ Γένους δέν μιμήθηκαν οἱ ίδιοι τὴν αὐτοθυσία τῶν Νεομαρτύρων;

Ἄλλα καί οἱ ἥρωες τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως ἐμπνέονταν ἀπό τούς Νεομάρτυρες. Τό αἷμα αὐτό τῶν ἀδελφῶν, τῶν ὄμοπίστων, τῶν συγχωριανῶν Χριστιανῶν, τῶν Νεομαρτύρων, πού xυνότανε κάθε μέρα σέ πόλεις καὶ χωριά, βάφτιζε στὴν ἔθνική κολυμβήθρα τοῦ αἵματος καὶ τῆς θυσίας καὶ ὅλους αὐτούς πού ἔπαιρναν τά ὄπλα καὶ πολεμοῦσαν «γιά τοῦ Χριστοῦ τὴν πίστη τὴν ἀγία καὶ τῆς Πατρίδος τὴν ἐλευθερία».

Ἀλήθεια, γιατί καὶ σήμερα οἱ Νεομάρτυρες, τό καύκημα τοῦ γένους καὶ τῆς Ἑκκλησίας μας, νά μήν ἐμπνέουν καὶ ἐμᾶς τούς σημερινούς Ὁρθοδόξους Χριστιανούς καὶ Ἐλληνες;

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Π. ΡΙΖΟΣ
Διδάκτωρ Θεολογίας, Φιλόλογος

Βασίλειου Χαραλάμπους

ΑΓΙΟΡΕΙΤΕΣ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΚΑΙ ΟΜΟΛΟΓΗΤΕΣ ΕΠΙ ΛΑΤΙΝΟΦΡΟΝΟΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΜΙΧΑΗΛ Η' ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

Oταν ή Ἐκκλησία δοκιμαζόταν ἀπό τὸν κίνδυνο τοῦ Παπισμοῦ, μετά τῆς Σύνοδος τῆς Λυῶνος τὸ 1274, ἐπὶ λατινόφρονος αὐτοκράτορος Μιχαήλ Η' Παλαιολόγου καὶ πατριαρχείας Ἰωάννη Βέκκου (1276-1282), τὸ Ἀγιο Ὄρος ἀνέδειξε μάρτυρες, ὅμολογητές τῆς Ὁρθοδοξίας.

Ἡ Πρώτη σύνοδος τῆς Λυῶν εἶχε συγκληθεῖ τὸ ἔτος 1245 καὶ ἡ Δεύτερη σύνοδος τῆς Λυῶν ἀπό τὸ ἔτος 1272 μέχρι τὸ ἔτος 1274. Αὐτή τῇ Δεύτερῃ σύνοδῳ τῆς Λυῶν, Παπικοί τὴν καλοῦν 14η «οἰκουμενική σύνοδο» τους.

Ο Ἀγιος Μάρκος ὁ Εὐγενικός λέγει γιά τούς Παπικούς ὅτι «ώς αἰρετικούς αὐτούς ἀπεστράφημεν καὶ διὰ τοῦτο αὐτῶν ἐχωρίσθημεν» καὶ πιὸ κάτω συνεχίζει «αἴρετικοί εἰσίν ἄρα καὶ ὡς αἴρετικούς αὐτούς ἀπεκόψαμεν». Ο Ἀγιος Ἰουστίνος Πόποβιτς, μέ τίς ὄρθόδοξες ἐκκλησιολογικές του θέσεις ἀπέδειξε, ὅτι ὁ Παπισμός δέν ἀποτελεῖ ἐκκλησία. Παρενθετικά νά ἀναφέρομε τίς Παπικές πλάνες πού παρεισέφροπσαν μετά τὸ Σχίσμα τοῦ 1054 μ.Χ. πού καταδεικνύουν τὴν πορεία τῶν Παπικῶν μετά τὴν ἀποκοπὴ τους ἀπό τὴν Ἐκκλησία: Ἡ αἵρεση τοῦ Filioque, ἡ ὥποια ἦταν καὶ ἡ κύρια αἰτία τοῦ Σχίσματος παρέμεινε. Ἡ κακοδοξία τοῦ Παπικοῦ ἔχουσιαστικοῦ πρωτείου, μέ τὴν ἐτσιθελική παρερμηνεία τοῦ σχετικοῦ ἀγιογραφικοῦ χωρίου. Τό παπικό ἀλάθητο, τό ὅποιο ὡς δόγμα θεσπίστηκε τὸ 1870 μ.Χ. στὴν Α΄ Σύνοδο τοῦ Βατικανοῦ, καθίσταται σοβαρός λόγος γιά τίν ἐμμονή, σέ ὅ,τι πλάνο παρεισέφροπσε στὸν Παπισμό. Ἡ μή παραδοχή ἀπό μέρους τῶν Παπικῶν τῆς διάκρισης οὐσίας καὶ ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ συνεπακόλουθη ἄρνηση τῆς ἀποδοχῆς τῆς θεολογίας τοῦ Ἀκτίστου Φωτός. Ἡ αὐθαίρετη χρήση ἀζύμου ἄρτου στὴ Θεία Λειτουργία. Οἱ Παπικοί τὸ ἔτος 1140 μ.Χ. θεσπισαν ἔορτή τῆς Ἀσπόρου Συλλήψεως τῆς Θεοτόκου. Τό 1854 μ.Χ. μέ τὸν Πάπα Πίο Θ' θεσπίστηκε ὡς δόγμα. Ἡ Μαριολατρεία ἐπίστης τῶν Παπικῶν δέν ἀποτελεῖ τίν πρέπουσα τιμή τῆς Παναγίας μας, ἡ ὥποια κατά τὸν Μητροπολίτη Ἀθανάσιο Γιέβτιτς, παραμορφώνει τό ἀληθινό πρόσωπο τῆς Θεοτόκου.

Ἀντιλαμβάνεται κανείς εύκολα ὅτι μέ τέτοιες διαφορές μέ τούς Παπικούς, ἡ ἐπιδιωκόμενη ἔνωση, ἦταν προδοσία τῆς Ὁρθόδοξης Πίστης. Ἡ ἔνωση πού ἐπιδιωκόταν δέν ἦταν ἡ ἐπιστροφή τῶν Παπικῶν στὴν

Ἐκκλησία, ἀλλά κατ' οὐσία ἢ ύποταγή στόν Παπισμό. Γι' αὐτό ἢ μόνη ὁδός σωτηρίας ήταν ἢ Ὁμολογία τῆς Ὁρθόδοξης Πίστης. Καί τί μαρτύρια δέν ἐπινόσε τό ἐκ τοῦ πονηροῦ ἀλλότριον πάθος τῶν λατινοφρόνων, ἐναντίον τῶν Ὁμολογητῶν τῆς Ὁρθοδοξίας!

Οἱ ὁμολογητές Ὁσιομάρτυρες, δέν δέχθηκαν νά συνηγορήσουν στίς φιλενωτικές προσπάθειες τοῦ Βυζαντινοῦ αὐτοκράτορα Μιχαὴλ Η' Παλαιολόγου καὶ αὐτό εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα τό μαρτύριο τους. Αὐτούς τούς ὁμολογητές Ὁσιομάρτυρες «ἐν ὕμνοις καὶ ὀδαῖς» τιμοῦμε καὶ αὐτῶν καλούμαστε νά μιμηθοῦμε τίς ἀρετές. Ὁ Προφήτης Ἡσαΐας ἀναφέρει «Γίνεσθε μοι μάρτυρες, καὶ ἔγώ μάρτυς Κύριος ὁ Θεός, καὶ ὁ παῖς, ὃν ἔξελεξάμην, ἵνα γνῶτε καὶ πιστεύσητε, καὶ συνῆτε, ὅπι ἔγώ εἰμί» (κεφ. μγ' 9-14).

Ο Ἀγιος Ἱερομάρτυρας Ἰωάννης ὁ Δοχειαρίτης, ὁ ὄποιος ἀσκήτευε σέ πλησιόχωρο τῆς Μονῆς Δοχειαρίου Κελλίον μαρτύρησε στή Θεσσαλονίκη τό ἔτος 1275, προδομένος ἀπό λατινόφρονα μαθητή του. Ὁ Ὁσιομάρτυρας Γρηγόριος, μαθητής τοῦ Ἱερομάρτυρος Ἰωάννου τοῦ Δοχειαρίτη, ὁ ὄποιος ἀσκήτευε στήν πλησιόχωρο τῆς Μονῆς Δοχειαρίου Σκήπτη τοῦ Τιμίου Προδρόμου τῆς Μονῆς Δοχειαρίου, μαρτύρησε στή Θεσσαλονίκη τό ἔτος 1275, μαζί μέ τόν Γέροντά του Ἀγιο Ἱερομάρτυρα Ἰωάννη τόν Δοχειαρίτη.

Ο Ὁσιομάρτυρας Κοσμᾶς ὁ Πρῶτος, ὁ ὄποιος μαρτύρησε τό 1279/1280 στής Καρυές τοῦ Ἀγίου Ὁρούς μαζί μέ τούς σύν αὐτῷ, κατά τήν ἐπίσκεψη τοῦ λατινόφρονος αὐτοκράτορος Μιχαὴλ Η' Παλαιολόγου, ὁ ὄποιος καὶ «τίνι ἐκκλησίαν αὐτῶν πυρπολήσας καὶ τά τῶν μοναχῶν σκηνώματα ληισάμενος» (Μ. Γεδεών «Ὁ Ἀθως», Ἀθήνα 1990). Τόν Ὁσιομάρτυρα Κοσμᾶ τόν Πρῶτο τόν κρέμμασαν καὶ τούς ἄλλους μάρτυρες Καρυώτες μέ ξίφος ἀπέκοψαν τήν κεφαλή των.

Οι δώδεκα Κουτλουμουσιανοί Ὁσιομάρτυρες οἱ ὄποιοι μαρτύρησαν τό 1279/1280 μετά ἀπό πυρπόληση τῆς Μονῆς Κουτλουμουσίου. Υπάρχει σχετική τοιχογραφία στήν Τράπεζα τῆς Μονῆς Κουτλουμουσίου. Ἀπό τό ἀλλότριο πάθος τῶν λατινόφρονων δέν γλύτωσε οὕτε ἡ Μονή Κουτλουμουσίου, τήν ὄποια οἱ λατινόφρονες πυρπόλησαν. Καί τί δέν ἐπινοεῖ τό ἐκ τοῦ πονηροῦ ἀλλότριον πάθος, ἐναντίον τῶν Ὁμολογητῶν τῆς Ὁρθοδοξίας!

Οι δεκατέσσερις Ἰβηρίτες Ὁσιομάρτυρες (μεταξύ αὐτῶν καὶ ὁ Ἡγιούμενος τῆς Μονῆς Ἰβήρων) οἱ ὄποιοι μαρτύρησαν τό 1279/1280 μέ τόν διά θαλασσίου πνιγμοῦ θάνατον. Τούς ἔβαλαν σέ μικρό πλοιάριο τῆς Μονῆς καὶ τούς ἐπνίξαν οἱ λατινόφρονες βυθίζοντας τό πλοιάριο στή θάλασσα.

Οι δεκατρεῖς Βατοπαιδινοί Ὁσιομάρτυρες (μεταξύ αὐτῶν καὶ ὁ Ἡγιούμενος τῆς Μονῆς Βατοπαιδίου Εὐθύμιος), οἱ ὄποιοι μαρτύρησαν τό 1279/1280. Ὁ Ἡγιούμενος τῆς Μονῆς Βατοπαιδίου Εὐθύμιος, μαρτύρησε μέ τόν διά θαλασσίου πνιγμοῦ θάνατον καὶ τούς δώδεκα Βατο-

παιδινούς μοναχούς τούς κρέμμασαν οἱ λατινόφρονες. «Τόν προεστώτα Εὐθύμιον, Βατοπέδης, ὃς δεθείς ἀλύσεσι, κατεποντίσθη ἐν τῷ βυθῷ ὡς ἐλέγχας πλάνην, λατινοφρόνων στερρότατα» (Ἄσματική Ἀκολουθία τῶν Ἀγιορειτῶν Πατέρων).

Οἱ εἰκοσιέξι Ζωγραφίτες Ὁσιομάρτυρες (Ὕγιούμενος τῆς Μονῆς Ζωγράφου Θωμᾶς, εἰκοσιένας μοναχοί καὶ τέσσερις λαΐκοι) μαρτύρησαν τὸ 1279/1280. Ὑπέστησαν τὸν διά πυρᾶς θάνατον στὸν Πύργο τῆς Μονῆς Ζωγράφου. Παρόμοιο θάνατο εἶχαν ὑποστεῖ καὶ οἱ Ξενοφωντινοί Ὁσιομάρτυρες.

Ὁντως προικῶν δώρομα τοῦ Ἀθωνος στὴν Ἐκκλησίᾳ, ἀποτελοῦν οἱ μαρτυρήσαντες ἀπό τοὺς λατινόφρονες Ἀγιορεῖτες Πατέρες. Ὁντως εἶναι «θεῖα βλαστήματα», «ἔξοχα ἐγκαλωπίσματα» καὶ ἀρωγοί σὲ κάθε ἄγώνα γιά τὸν Ὁρθόδοξην Πίστην μας.

Δέν θά ἔπειτα ἀσκοπο νά ὁμιλήσουμε καὶ γιά τὸν Ὁσιο Νικηφόρο τὸν Ἡσυχαστή, ὃ ὅποιος ἤν καὶ ἐκοιμήθη ἐν εἰρήνῃ, θεωρεῖται σπουδαῖος Ὄμοιογυπτίς τῆς περιόδου αὐτῆς. Ὁ Ὁσιος Νικηφόρος ὃ Ἡσυχαστής ἔζησε κατά τὸν 13ο αἰώνα. Ὁ Ὁσιος αὐτός ὃ ὅποιος καταγόταν ἀπό τὸν Κάτω Ἰταλία, δέν ἀνῆκε στὴν Ὁρθόδοξην Ἐκκλησίᾳ, ἀλλὰ ἀκολουθοῦσε τά δόγματα τῶν Λατίνων (ἀκολουθοῦμε τὴν ὀνομασία πού δίνει συνήθως ὃ Ἀγιος Γρηγόριος Παλαμᾶς, γιά νά δηλώσει τὸν Παπισμό). Ἀντιλαμβανόμενος ὅμως ὃ Ὁσιος Νικηφόρος τίς κακοδοξίες τῶν Λατίνων, ἐπέστρεψε στὴν Ὁρθόδοξην Ἐκκλησία.

Τό κάλλος τοῦ μοναχικοῦ βίου καὶ τῆς ἱσυχαστικῆς ζωῆς τὸν ὁδηγεῖ στὸ Ἀγιο Ὅρος, ὅπου ζεῖ ἀσκητικό βίο. Ὡς ἐραστής τῆς ἱσυχίας ἐπέλεξε τά πλέον ἀσκητικά μέρη, καὶ ἀφοῦ ἔζησε τὴν μοναχική ὑπακοή κοντά σὲ παλαιούς Ἀγιορεῖτες ἀσκητές, ἵδρυσε ἀσκητήριο. Μαθητής τοῦ Ὁσίου ὑπῆρξε ὃ Ἀγιος Θεόληππος Φιλαδελφείας.

Ὁ Ἀγιος Γρηγόριος ὃ Παλαμᾶς ἀπαντώντας στίς κακοδοξίες τοῦ Βαρλαάμ «Ὑπέρ τῶν ἴερῶν ἱσυχαζόντων - Λόγος 1, 2», συμπεριλαμβάνει τὸν Ὁσιο Νικηφόρο στοὺς διδασκάλους τῆς ἱσυχαστικῆς ζωῆς, τοὺς ὅποιους καλεῖ «παλαιούς τῶν Ἀγίων». Στόν λόγο του αὐτὸν ὃ Ἀγιος Γρηγόριος ὃ Παλαμᾶς, ἀναφέρει καρακτηριστικά γιά τὸν Ὁσιο: «...τὸν Νικηφόρον δέ τὸν Ὁσιον ἐκείνον ὃς πολυετὴ χρόνον ἐν ἡρεμίᾳ καὶ ἱσυχίᾳ διενεγκάν, ἔπειτα τοῖς ἐρημικωτέροις μέρεσι τοῦ Ἀγίου Ὅρους ἐμφιλοχωρήσας καὶ ἀπασχολήσας ἐαυτόν, ἐκ πασῶν τῶν πατερικῶν φωνῶν συνειλοχῶς, τὴν νηπικήν ἥμιν αὐτῶν παρέδωκεν πρᾶξιν».

Τήν ἐποκήν ἐκείνην πού ἔζησε ὃ Ὁσιος Νικηφόρος, ὃ Βυζαντινός αὐτοκράτορας Μιχαήλ Η' ὃ Παλαιολόγος, παντοιοτρόπως ἀσκοῦσε πιέσεις γιά νά πετύχει τά φιλενωτικά σχέδιά του, συνηγορούντων καὶ τῶν φιλενωτικῶν προσπαθειῶν τοῦ πατριάρχη Ιωάννη Βέκκου.

Ὁ Ὁσιος Νικηφόρος γιά τὴν ὁμοιογυπτική στάση του ἐξορίστηκε ἀπό τὸν αὐτοκράτορα Μιχαήλ Η'. Ὅταν ἐπέστρεψε ἀπό τὴν ἐξορία του συνέγραψε τό «Περὶ νήψεως καὶ φυλακῆς καρδίας» τό ὅποιο περιλαμ-

βάνεται στή «Φιλοκαλία τῶν Ἱερῶν Νηπτικῶν», καθώς καί ἄλλα βιβλία. Πρέπει νά σημειώσουμε ὅτι ὁ ὁμολογητής αὐτός Ὅσιος συνέγραψε καί τό «Περὶ Ὀρθοδόξου Πίστεως». Ἐκοιμήθη ἐν εἰρήνῃ. Ὁ Ὅσιος Νικηφόρος ἔδειξε μέ τίνη ἀσυχαστική καί ὁμολογιακή βιοτή του, τό ἀλλολένδετο ὁμολογίας καί πνευματικῆς ζωῆς.

«Τούς τοῦ Ἀθω Πατέρας καί ἀγγέλους ἐν σώματι, Ὁμολογητάς καί Ὅσιους, Ἱεράρχας καί Μάρτυρας, τιμῆσωμεν ἐν ὕμνοις καί ἀδαῖς, μιμούμενοι αὐτῶν τάς ἀρετάς, ή τοῦ Ὁρους πληθύς πᾶσα τῶν μοναστῶν, κραυγάζοντες ὁμοφώνως δόξα τῷ στεφανώσαντι ὑμᾶς, δόξα τῷ ἐν κινδύνοις ἡμῶν προστάτας δεῖξαντι» (Ἀπολυτίκιον τῶν Ἀθωνιτῶν Ἀγίων ἀπό τίν Άσματική Ἀκολουθία τῶν Ἀγιορειτῶν Πατέρων), ψάλλομε στήν Ἐκκλησία μας.

* Πάρθηκαν καί στοιχεῖα ἀπό τό βιβλίο «Οἱ Ἅγιοι τοῦ Ἅγιου Ὁρους», Μοναχοῦ Μωάσέως Ἀγιορέίτου.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ
Θεολόγος

Μ.Π.

Ο ΑΓΙΟΣ ΙΕΡΟΜΑΡΤΥΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Ο ΛΙΘΟΥΑΝΟΣ

Ούνια τερατογέννημα παπικῆς τυραννίας καί παραχάραξιν Ἀγίας
Ἐκκλησίας, Ἀθανάσιος κατέπτησεν ἐν μέσῳ τῶν ἀνθράκων.

τό τέλος τοῦ ΙΣΤ' αἱ. ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία περνοῦσε μία ἰδιαιτέρως δύσκολη περίοδο. Τά Πατριαρχεῖα Κωνσταντινουπόλεως, Ἀλεξανδρείας καί Ἱεροσολύμων εύρισκοντο ὑπό τόν σκλήρο τούρκον μωαμεθανῶν, ἐνώ ἡ ρωσικὴ Ἐκκλησία, ὡς μόνος ἐλεύθερος χῶρος, ἦτο στό ἔλεος ἐνός μανιακοῦ Τσάρου, τοῦ Ἰβάν Δ' τοῦ Τρομεροῦ. Παντοῦ στίν Ἀνατολή κυριαρχοῦσε ὁ φόβος καί ἡ καταπίεστ, ἐνώ ἀντιθέτως οἱ Λατίνοι, ἐρεθισμένοι ἀπό τή Μεταρρύθμιστή σαν γεμάτοι φανατισμό καί μανία προσπλυτισμοῦ. Οἱ ἵσουΐτες μισσιονάριοι, ἄν καί ἀρχικῶς εἶχαν σκοπό νά καταπολεμήσουν τόν Λουθηρανισμό καί τόν Καλβινισμό πού εἶχαν ἀποκτήσει πολλούς ὀπαδούς, ἐν τούτοις, στρέφοντας τήν προσοχή τους στίν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, ἀρχισαν νά ὀργάνουν τήν Ἀνατολή. Γιά νά ἐπιτύχουν μάλιστα τόν σκοπό τους κατέστρωσαν ἔνα πανούργο σχέδιο μέ τήν δημιουργία ἐνός θροσκευτικοπολιτικοῦ σχήματος, ὀρθόδοξου μέν ὡς πρός τήν ἐξωτερική λατρεία καί τό τυπικό, παπικοῦ δέ ὡς πρός τήν διδασκαλία, τά δόγματα καί τήν ἐξάρτηση. Αὐτή ἦταν ἡ γνωστή μέ τό ὄνομα Ούνια.

‘Ως ἴδεα ἡ Ούνια, καί ὡς μέθοδος ὑποταγῆς τῆς Ὁρθόδοξης Ἀνατολῆς στόν Πάπα ἐμφανίσθηκε ἀμέσως μετά τό μεγάλο Σχίσμα τοῦ 1054, ὡς μόνιμη τάση τῶν Λατίνων. Περιπτώσεις τέτοιας δράσεως ἐφάντησαν κατά τήν κατάληψη τῆς Κωνσταντινουπόλεως τό 1204 ἀπό τούς σταυροφόρους, καί κατά τήν ψευδοσύνοδο τῆς Φερράρας - Φλωρεντίας τό 1439 ἀπό τούς λατινόφρονες. ‘Ως συγκεκριμένο, ὅμως, ίστορικο σχῆμα ἔλαβε σάρκα καί ὀστά τό 1596 κατά τή «σύνοδο» πού κατόπιν μυστικῶν ραδιουργιῶν, συνεκάλεσαν οἱ ἵσουΐτες στίν πολωνικῆς πόλη (τώρα λευκορωσική) Μπρέστ - Λιτόφρσκ.

‘Η πλειοψηφία, τότε, τοῦ κλήρου ἐτάχθη ἐναντίον τῆς Ούνιας, ἀλλά ἀρκετοί ἐπίσκοποι τήν ὑποστήριξαν, ὑπογράφοντας τήν ἐνωση, μέ ἀποτέλεσμα ἑκατομμύρια ὀρθοδόξων νά γίνουν ἀναγκαστικῶς οὐνίτες, οἱ δέν ἐναπομείναντες νά ὑποστοῦν πρωτοφανεῖς διωγμοῦς. Σημαντική ἦταν ἡ παρουσία δύο Ἐλλήνων ἐπισκόπων, τοῦ Νικηφόρου καί τοῦ Κυρῆλλου Λουκάρεως, ὅπού ἀντιπροσώπευαν τά Πατριαρχεῖα Κωνσταντινουπόλεως καί Ἀλεξανδρείας. Κάθε ἀντίδραση, ὅμως, ἀντιμετωπίσθη

μέ βία ἀπό τούς Λατίνους καί τούς ούνιτες καί ἐσημειώθη σωρεία ἐγκλημάτων. Ὁ Ἐπίσκοπος Νικηφόρος συνελήφθη καί ἀπέθανε ἐκ τῆς πείνας, ἐνῶ ὁ Κύριλλος Λούκαρις, ὁ μελλοντικός Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, διέψυγε τὴν ἴδια τύχη βάζοντάς τοι κυριολεκτικῶς στὰ πόδια. Ἐνας συστηματικός διωγμός ξέσπασε. Οἱ Ὁρθόδοξοι ναοὶ ἐκλείσθησαν, οἱ Ἱερεῖς συνελήφθησαν καί οἱ πιστοί ἔπρεπε νά ύποφέρουν κάθε εἶδος μαρτυρίου καί ἔξευτελισμοῦ ἀπ' ἐδῶ κι ἐμπρός.

Ἐνας ἀπό τὰ καλλίνικα θύματα τῆς Οὐνίας ὑπῆρξε καί ὁ Ἱερομάρτυρς Ἀθανάσιος, τοῦ ὁποίου τὸν μνῆμην ἔορτάζουν στίς 5 Σεπτεμβρίου μὲ πολὺ μεγάλη εὐλάβεια καί τιμῇ οἱ Ὁρθόδοξοι τῆς περιοχῆς μεταξύ Λευκορωσίας, Πολωνίας καί Λιθουανίας. Περί τοῦ Ἅγιου αὐτοῦ ἀναγινώσκομε στόν γαλλιστί ἐκδοθέντα Συναξαριστήν:

Ο μακάριος Ἀθανάσιος ἐγεννήθη στίν περιοχή τοῦ Μίνσκ τῆς Ρωσίας τό ἔτος 1596. Ἡτο υἱός ἐνός πτωχοῦ Λιθουανοῦ εὐγενοῦς, ἀλλ' ἀπέκτησε ἔξαιρετική γιά τὴν ἐποκή μόρφωση, μαθαίνοντας πολλές ἀρχαῖες καί ξένες γλῶσσες καί ὅλη τὴν ἐκκλησιαστική καί θύραθεν παιδεία. Ἀφοῦ ἐργάσθη ἐπί ἀρκετά ἔτι ὡς δάσκαλος, ἐκάρο τὸ 1627 μοναχός στίν μονὴ Κούτυν, πλησίον τῆς Ὁρσα στή Μικρή, λεγομένη, Ρωσία. Τό μοναστήρι αὐτό δέν ἐξηρτάτο ἀπό τίς πολωνικές δυνάμεις κατοχῆς καί, κατά παράδοσιν, ἦτο βαθεία προσπλωμένο στίν διαφύλαξη τῆς ἀκραιφνοῦς ὄρθιδοξου πίστεως, ἀγωνιζόμενο κατά τῆς λατινικῆς προπαγάνδας καί ἐνισχύοντας τό φρόνημα τοῦ ὄρθιδοξου πληρώματος. Ἐδῶ ὁ Ἀθανάσιος ἐγνώρισε καί ἀγάπησε τὸν ἄξια τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως πού ἀπαραχαράκτως διέσωσε ἥ Ἑκκλησία μας.

Ολίγον ἀργότερα ἐκειροτονήθη πρεσβύτερος καί μέ ἐντολή τοῦ ὄνομαστοῦ μητροπολίτη Κιέβου Πέτρου (Μογίλα) ἀνέλαβε τὴν ἀνακαίνιση τῆς Ἱερᾶς μονῆς Κουπιάτσικ. Κατόπιν θείας ἀποκαλύψεως ἐπεχείρησε ἕνα ἐπικίνδυνο ταξίδι πρός τή Μόσχα, μέσω τῶν κατεχομένων ὑπό τῶν Πολωνῶν περιοχῶν, γιά νά ἐκθέση στόν Τσάρο τὴν τραγική κατάσταση τῆς Ὁρθόδοξης Ἑκκλησίας στά νοτιοδυτικά ἐδάφη τῆς Ρωσίας, καί νά ζητίσῃ ἐπίσης βοήθεια γιά τὴν ἀνακαίνιση τῆς Μονῆς.

Δύο ἔτη, ὅμως, ἀργότερα ὥφειλε νά ἐγκαταλείψῃ τό μοναστήρι αὐτό, καί νά ἀναλάβῃ ἱγούμενος τῆς Ἱερᾶς μονῆς τοῦ Ἅγιου Συμεών τοῦ Στυλίτου στίν περιοχή τῆς Μπρέστ-Λιτόφρσκ. Ἐνα νέο ἀκαταπόντο ἀγώνα ἐξεκίνησε τότε κατά τῆς Οὐνίας, σ' αὐτό μάλιστα τό σημεῖο ἰδρύσεώς της. Μέ τίν προσευχή του, τό κηρυκτικό καί συγγραφικό του ἔργο, ἐπί ὀκτώ ἔτη, ὁ μακάριος ἀφοσιώθη στίν ἀναίρεση τῆς ψευδενώσεως τοῦ 1596 καί στίν ἐπαναφορά τῶν πεπλανημένων στίν ἀγία μάνδρα τοῦ Χριστοῦ.

Οἱ πολωνοί στρατιῶτες καί ἀποικοί ἐπέβαλλαν συνεχῶς στούς ὄρθιδοξους μία σκληρή καί ἀνελεῖ μεταχείριστη, καί οἱ ἵστουΐτες μισσιονάριοι δέν ἐδίσταζαν ἐμπρός σέ οίανδήποτε ὡμότητα, προκειμένου νά τούς προσπλυτίσουν στίν πλάνη τους. Ὁ μακάριος Ἀθανάσιος ἐπε-

φάσισε τότε νά πάει στό μετριοπαθῆ ἑγεμόνα τῆς Πολωνίας Βλαδισλάβ Δ', γιά νά μεσολαβήσῃ ὥστε οἱ ὄρθοδοξοὶ τῆς Μικρῆς Ρωσίας νά τύχουν μίαν ἀνθρωπινοτέρας συμπεριφορᾶς. Ὁ βασιλιάς ἐταράχθη ἀπό τίν ἀναφορά του καὶ ἔδωσε διαταγὴν νά παύσουν οἱ διωγμοί, ἀλλ' οἱ αὐλικοί του ποτέ δέν τίν ἐφάρμοσαν. Ἡ κατάσταση δέ τῶν ὄρθοδόξων τῆς Βαρσοβίας ἦτο ἀκόμη κειρότερη, καθώς οἱ Πολωνοί καὶ οἱ οὐνίτες συχνά ἐπυρπολοῦσαν ὄρθοδοξούς ναούς γεμάτους πιστούς, κατά τίν διάρκεια μίας μεγάλης ἑορτῆς.

Ὑπό τίν σκέπη τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ τή μητρική της προστασία, ὁ μακάριος Ἀθανάσιος ὑπέμενε μέ ἀκλόνητη πίστη τούς διωγμούς καὶ τά πάστης φύσεως δεινά. Τό ἔτος 1643 ἐπαρουσιάσθη ξανά στίν πολωνική βουλή, ἔξασφαλίζοντας γιά δεύτερη φορά κάποια προστασία τοῦ ὄρθοδόξου πληθυσμοῦ. Διεβλήθη, ὅμως, ὡς τρελλός, ἐστερήθη τῆς θέσεως καὶ τῶν δικαιωμάτων του, καὶ ἐστάλη στό Κίεβο γιά νά ἔξετασθῇ. Ἀφοῦ ἀπεκατεστάθη ἐκεῖ στό ἀξίωμα τοῦ ἑγουμένου, ἐπέστρεψε στό μοναστήρι του.

Ἄλλ' ὁ ταπεινός Ἀθανάσιος δέν μπόρεσε νά μείνη ἐπί πολύ ἐν εἰρήνῃ. Νέοι σφοδρότεροι διωγμοί διεδέχθησαν τίν μικρά περίοδο γαλήνης καὶ ἡρεμίας. Ἐτοιμάζοντας μιά ἀναφορά πρός τόν Πολωνό βασιλιά συνελήφθη χωρίς νά προλάβη νά τίν ὄλοκληρώση, καὶ ἐρρίφθη στή φυλακή, ὅπου παρέμεινε ἐπί τρία ἔτη. Τόσο αίματροί ἦσαν οἱ διωγμοί πού ἐπανελήφθησαν τό 1648, ὥστε ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς Μικρῆς Ρωσίας ἔξεσπκάθησαν καὶ ἀπαίτησαν νά ἀποχωρήσουν οἱ πολωνο-λιθουανικές δυνάμεις καὶ νά ἀποδοθοῦν τά ἐδάφη στόν Τσάρο. Ἀμέσως οἱ Πολωνοί συνέλαβαν τούς ἀρχηγούς αὐτῆς τῆς ἐπαναστάσεως καθώς καὶ ὅλους τούς ἐπιφανεῖς ὄρθοδόξους.

Ὁ μακάριος Ἀθανάσιος ἐφυλακίσθη τότε καὶ ὑπεβλήθη εἰς πᾶν εἶδος μαρτυρίου, σωματικοῦ καὶ ψυχικοῦ, ἐκ μέρους ὅχι μόνον τῶν φρουρῶν του, ἀλλά καὶ τῶν παπικῶν ἀπεσταλμένων. Ὄλα, ὅμως, τά ἐπέμεινε μέ ἀνδρεῖο φρόνημα καὶ ἀκλόνητη πίστη στόν Θεό, φωνάζοντας: «Ἀνάθεμα στίν Ούνια...». Μετά ταῦτα, ἐρρίφθη ἐπί διαιπύρων ἀνθράκων, ὅπου ἐκαίετο ζωντανός καὶ ἐγδάρη. Προτοῦ μάλιστα ξεψυχήσει, οἱ δῆμιοι του τόν ἀποτέλειωσαν διά πυροβολισμοῦ. Ἐν συνεχείᾳ, ἀφοῦ τόν ἀπεκεφάλισαν, τόν ἐρριψαν σ' ἔνα λάκκο. Ἐκεῖ τό λείψανό του εὑρέθη ἀργότερα ἄφθορο, ἐπιτελώντας πάμπολλα θαύματα. Σήμερον, ἐπί τόπου τοῦ μαρτυρίου του ἔχει ἀνεγερθεῖ ἐκκλησία, ὅπου κάθε χρόνο συναθροίζονται οἱ ὄρθοδοξοὶ πιστοί λιτανεύοντας καὶ τιμώντας τον, ὡς τόν πλέον ἀγαπητό Ἅγιο τῆς περιοχῆς.

Μ.Π.

Διάκονου Ἀνδρέα Ματεϊ

ΤΟ ΜΑΡΤΥΡΙΟ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΜΠΡΙΝΚΟΒΕΑΝΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΝ ΑΥΤΩΙ

εταξύ τῶν ἐπωνύμων νεομαρτύρων πού ἀποκεφαλίστηκαν ἀπό τούς Ὀθωμανούς καὶ γιά τούς ὅποίους γνωρίζουμε ὅτι παρέδωσαν τὴν ψυχή τους μετά ἀπό τρομερά βασανιστήρια, ἔνεκα τῆς πίστεώς τους, συγκαταλέγονται καὶ ὁ ἡγεμόνας τῆς Οὐγγροβλαχίας (Ρουμανίας) Κωνσταντίνος Μπρινκοβεάνου (Constantin Brâncoveanu) μαζί μὲ τούς τέσσερις υἱούς του, Κωνσταντίνο, Στέφανο, Ράδου (Radu) καὶ Ματεΐ (Matei) καὶ τὸν σύμβουλο τῆς ἡγεμονικῆς οἰκογένειας, Γιαννάκη Βακαρέσκου (Ianache Văcărescu). Ἐφυγαν ἀπό αὐτόν τὸν κόσμο στίς 15 Αὔγουστου 1714 μ.Χ.. Ὁ ἀποκεφαλισμός τῶν νεομαρτύρων ἔγινε στὴν Κωνσταντινούπολη, παρουσίᾳ τοῦ Σουλτάνου Ἀχμέτ Γ'.

Φέτος, 2017, ἔορτάζουμε 303 χρόνια ἀπό τὸ μαρτύριο τῶν Μπρινκοβεάνου καὶ 25 χρόνια ἀπό τότε πού ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἑκκλησίας τῆς Ρουμανίας ἀποφάσισε τὴν ἀγιοκατάταξή τους. Ἡ Ἑκκλησία τῆς Ρουμανίας ὅρισε νά τιμᾶται ἡ μνήμη τους στίς 16 Αὔγουστου.

Ἡ προσωπικότητα τοῦ Κωνσταντίνου Μπρινκοβεάνου ὑπῆρξε ἐντυπωσιακή ὅχι μόνο γιά τὴ δική του ἐποχή (17ος - 18ος αἰώνας), ἀλλὰ συνεχίζει νά ἐντυπωσιάζει καὶ μετά ἀπό περίπου τρεῖς αἰῶνες ἀπό τὸ μαρτυρικό θάνατό του. Ἡ περίοδος τῆς βασιλείας του ἀποτελεῖ περίοδο ἀνάπτυξης γιά τὸν ρουμάνικο λαό. Αὕτο μαρτυρεῖται τόσο ἀπό τὴν ἐσωτερική εὐημερία καὶ σταθερότητα, τίς καλές ἐξωτερικές σχέσεις μὲ τίς τότε μεγάλες δυνάμεις, ὅσο καὶ ἀπό τὴν ὑπέροχη ἀνάπτυξη τῶν κειροτεχνημάτων, τῆς ἀρχιτεκτονικῆς καὶ γενικά τῶν τεχνῶν. Γιά ὅλα αὐτά ἀλλά καὶ γιά ἄλλους πολλούς λόγους, οἵ ιστορικοί ὀνόμασαν τὴν χρυσῆ περίοδο τῆς βασιλείας τοῦ Κωνσταντίνου, «Ἐποχή Μπρινκοβεάνου».

Ο Κωνσταντίνος Μπρινκοβεάνου ἄρχισε νά τιμᾶται ὡς Ἅγιος ὅδη ἀπό τίς ἀρχές τοῦ 18ου αἰώνα, δηλαδὴ ἀμέσως μετά τὸ θάνατό του. Νά ἀναφέρουμε ὅτι λίγο μετά τὸ μαρτυρικό τέλος τοῦ ἡγεμόνος, τῶν υἱῶν του καὶ τοῦ Γιαννάκη, γράφητοκε ἔνας ὕμνος πρός τιμή τους ἀπό τὸν Μητροπολίτη Ἡρακλείας Καλλίνικο (Οἰκουμενικός Πατριάρχης τὸ 1726 μ.Χ.), ὁ ὅποιος βρισκόταν στὴν Κωνσταντινούπολη τὸ 1714 μ.Χ. καὶ ἦταν αὐτόπιτη μάρτυρας τοῦ τραγικοῦ μαρτυρίου. Ὁ Μητροπολίτης ἀποκαλεῖ τὸν Κωνσταντίνο Μπρινκοβεάνου καὶ τοὺς υἱούς του «ἱερὴ θυσία γιά τὸ Χριστό καὶ τὴν Παναγία», «γενναίους νικητές τοῦ Χρι-

στοῦ¹. Ἐάρα, ὁ ποιητής τοῦ ὕμνου (αὐτόπτης μάρτυρας τῆς ἐκτελέσεως τοῦ Οὐγγροβλάχου ἡγεμόνος καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ) τονίζει ὅτι εἶχαν μαρτυρικό θάνατο καὶ ὅτι θυσιάστηκαν γιά τὴν Ὁρθόδοξην πίστην τους. Ἐπίσης, ἀξίζει νά σημειωθεῖ ὅτι οἱ παραπάνω χαρακτηρισμοί δέν προέρχονται ἀπό κάποιον λαϊκό, ἀλλά ἀπό ἔναν κληρικό, καὶ μάλιστα ἰεράρχη, δηλαδόν ἀπό πρόσωπο ἵκανό νά διακρίνει τή διαφορά μεταξύ ἀπλῆς ἐκτελέσεως καὶ μαρτυρικοῦ θανάτου.

Ο ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΜΠΡΙΝΚΟΒΕΑΝΟΥ

Ο νεομάρτυρας Κωνσταντῖνος γεννήθηκε τό 1654 μ.Χ.. Ὁ πατέρας του, ἀρχιοικονόμος Ματέϊ (Παπά) Μπρινκοβεάνου, εἶχε συγγένεια μέτι βασιλική οἰκογένεια τῶν Μπασαράμπ (Basarab), ἐνῶ ἡ μητέρα του, ἡ Στάνκα (Stanca) ἦταν ἀπόγονος τῶν Καντακουζνῶν. Τό πατρικό τους σπίτι ἦταν στό Μπρινκοβένι, στήν κομπεία Ρομανάτσι².

Ο πατέρας του εἶχε σκοτωθεῖ κατά τή διάρκεια μιᾶς ἐξέγερσης, πρίν ἀκόμα ὁ Κωνσταντῖνος γίνει δύο ἔτῶν. Ἀνατράφηκε ἀπό τή μητέρα του, ἡ ὁποία τόν προστάτευσε ἀπό τίς κακουχίες τῆς ἐποχῆς καὶ ἀπό τίς ἵντριγκες τῶν διαφόρων ἀρχόντων. Ἐκλεκτή μόρφωση παίρνει ἀπό τό θεῖο του, Κωνσταντῖνο Καντακουζνό, ὁ ὁποῖος ἦταν ἔνας μορφωμένος οὐμανιστής καὶ, σύμφωνα μέ τίς πηγές, κατείχε μία ἀπό τίς μεγαλύτερες βιβλιοθῆκες τῆς ἐποχῆς του. Τότε ὁ νεαρός Κωνσταντῖνος ἦρθε σέ ἐπαφή μέ τόν οὐμανιστικό πολιτισμό, μελετώντας στήν ἐλληνική, λατινική καὶ σλαβική γλώσσα. Ἡ μόρφωσή του εἶχε ἴσχυρές χριστιανικές βάσεις. Γιά τόν Κωνσταντῖνο ἡ μέρα ἄρχισε μέ προσευχές καὶ Θεία Λειτουργία στό παρεκκλήσιο τῆς βασιλικῆς αὐλῆς. Μόνο μετά τή Λειτουργία ξεκινοῦσαν τά οἰκιακά, πολιτικά καὶ οἰκονομικά καθήκοντα.

Οταν ἦρθε ἡ κατάλληλη στιγμή, παντρεύτηκε τή Μαρίκα, τήν ἐγγονήν τοῦ ἄρχοντα Ἀντωνίου Βόδαι ἀπό τό Ποπέστι (Popeşti). Mazí εἶχαν ἔνδεκα παιδιά, τέσσερα ἀγόρια καὶ ἐπτά κορίτσια. Τά ἀγόρια ἦταν: ὁ Κωνσταντῖνος (γεν. 1683 μ.Χ.), ὁ Στέφανος (γεν. 1685 μ.Χ.), ὁ Ράδου (γεν. 1690 μ.Χ.) καὶ ὁ Ματέϊ (γεν. 1702 μ.Χ.). Τά κορίτσια Ἠταν: ἡ Στάνκα (γεν. 1676 μ.Χ.), ἡ Μαρία (γεν. 1678 μ.Χ.), ἡ Ἰλίνκα (γεν. 1682 μ.Χ.), ἡ Σάφτα (γεν. 1686 μ.Χ.), ἡ Ἄνκα (γεν. 1691 μ.Χ.), ἡ Μπαλάσα (γεν. 1693 μ.Χ.) καὶ ἡ Σμαράνδα (γεν. 1696 μ.Χ.).

Ἐνεκα τῆς ἐξαιρετικῆς του μόρφωσης, καλεῖται στήν ὑπηρεσία τῆς βασιλικῆς αὐλῆς, ὅπου ἔλαβε διάφορα ἀξιώματα, φθάνοντας νά κατέχει καὶ τόν τίτλο τοῦ καγκελάριου κατά τήν ἐποχή τοῦ Βοεβόδα³ Κωνσταντίνου Σερμπάν Καντακουζνό (Constantin Ţerban Cantacuzino), ὁ ὁποῖος Ἠταν θεῖος του ἀπό τήν πλευρά τῆς μητέρας του. Αὐτός ἀγαποῦσε πάρα πολύ τόν ἐγγονό του, ἐκτιμώντας τό χαρακτῆρα καὶ τή διάκριση τοῦ Ἠθους του, ἐπαινώντας τον μπροστά στούς ἀξιωματούχους, δηλώνοντας ὅτι «κανένας δέν θά μποροῦσε νά συνεχίσει τήν κυριαρχία του μέ τήν ἴδια δεξιότητα ὅπως τόν νεαρό Κωνσταντῖνο»⁴.

Μετά τό θάνατο τοῦ Βοεβόδα Σερμπάν, στίς 29 Ὁκτωβρίου 1688 μ.Χ., ὅταν οἱ ἀξιωματοῦχοι κάλεσαν τὸν Κωνσταντῖνο στὴν Μητρόπολη προτείνοντάς του τὸ θρόνο τῆς Χώρας, ὁ νεαρός καγκελάριος ἀρνήθηκε. Οἱ χρονικογράφοι σημειώνουν ὅτι οἱ ἀξιωματοῦχοι τὸν παρακαλοῦσαν νά μήν ἔγκαταλείψει τὴν χώρα στὰ χέρια κακῶν, τρελῶν καὶ ἀνίκανων ἀνθρώπων, πού θά τίν κατέστρεφαν, ἀλλά νά δεχτεῖ τὸν ἡγεμονία. Τότε τὸν τράβηξαν ἀπό τὰ χέρια, τοῦ φόρεσαν τὸ βασιλικό μανδύα καὶ τὸν ὄδηγοσαν στὴν Μητρόπολη, ὅπου τοῦ διαβάστηκαν οἱ βασιλικές εὐχές. Ἐπειτα, ὅλοι τοῦ φίλησαν τὸ χέρι λέγοντας τὸ «εἰς πολλά ἔτη» καὶ τοῦ ὄρκίστηκαν, πάνω στὸ Ἱερό Εὐάγγελιο καὶ στὸ Σταυρό, ἀκλόνητο πίστη καὶ ἀφοσίωση.

Φθάνοντας στὸ θρόνο τῆς Οὐγγροβλαχίας, ὁ Ἀγιος Κωνσταντῖνος Μπρινκοβεάνου ἔπρεπε νά ἀποδείξει μεγάλη διπλωματική ἐπιδεξιότητα, λόγῳ τῆς ἔνταστης πού ὑπήρχε μεταξύ τῆς Ὁθωμανικῆς αὐτοκρατορίας, τῆς Ἀγίας Ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας τοῦ Γερμανικοῦ Ἐθνους καὶ τῆς Ρωσικῆς αὐτοκρατορίας. Γιά αὐτό τὸ λόγο καλλιέργησε διπλωματικές σχέσεις ὅχι μόνο μὲ τοὺς Πατριάρχες, τοὺς Μητροπολίτες ἢ τοὺς ἡγεμόνες τῆς ἐποχῆς (βασιλιά τῆς Αὐστρίας, τιάρο τῆς Ρωσίας, βασιλιά τῆς Πολωνίας, Γαλλίας, Πάπας, κ.ἄ.), ἀλλά καὶ μὲ τοὺς ἀνθρώπους πού μποροῦσαν νά τούς ἐπιτρέάσουν (πρέσβεις, στρατηγούς, καρδινάλιους, ἔμπορους κ.ἄ.). Πρός αὐτό τὸ σκοπό, ὁ Κωνσταντῖνος εἶχε γύρω του πολλούς γραμματεῖς γιά τίν κάθε γλώσσα τίν ὅποια χροπιμοποιοῦσε στίν ἀλληλογραφία του (ἔλληνικά, λατινικά, ιταλικά, γερμανικά, πολωνικά, οὐγγρικά, ρωσικά καὶ τούρκικα).

Ἡ πρώτη περίοδο τῆς διαικυβέρνησης τοῦ Μπρινκοβεάνου, κατά τίν ὅποια βασίλευσε μέ τίν ὑποστήριξη τῶν Καντακουζηνῶν, ἔληξε μέ τίν ἀποδοχή ἀπό τὸ σουλτάνο Μουσταφά Β' τῆς ἡγεμονίας τοῦ Κωνσταντίνου, στίς 15 Ἰουνίου 1703 μ.Χ.⁵ Οἱ Καντακουζηνοί, θέλοντας νά διεκδικήσουν τὸ θρόνο τῆς Οὐγγροβλαχίας (γεγονός πού θά πραγματοποιηθεῖ μετά τὸ μαρτύριο τοῦ Κωνσταντίνου), θά προδώσουν τὸν Βοεβόδα καὶ ὀδόκληρη τὴν χώρα, ἢ ὅποια εὐημεροῦσε κατά τὴν διάρκεια τῶν 26 ἑτῶν ἡγεμονίας τοῦ Μπρινκοβεάνου. Οἱ Καντακουζηνοί θά φθάσουν μέχρι τὸ Σουλτάνο, γιά νά φέρουν ψευδεῖς καταγγελίες ἐναντίον τοῦ Κωνσταντίνου, πράγμα πού θά ὄδηγήσει στὴν αἰχμαλωσία του. Ὁ Σουλτάνος, ἔτσι καὶ ἀλλιῶς, ἔψαχνε ἀφορμή γιά νά κατεβάσει ἀπό τὸ θρόνο τὸν Κωνσταντῖνο, ἐπειδή ἥθελε νά πάρει ὅλη τὴν περιουσία πού εἶχε.

*ΤΟ ΜΑΡΤΥΡΙΟ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΠΗΓΩΝ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ*

Ἡ σύλληψη τοῦ Ἀγίου Κωνσταντίνου, τῶν τεσσάρων υἱῶν του, τοῦ συμβούλου καὶ τῶν γαμπρῶν του ἔγινε τῇ Μεγάλῃ Τεσσαρακοστῇ, τὸ βράδυ τῆς 9ης πρός 10η Μαρτίου. Ἡ οἰκογένεια ἥταν ὕδη πονεμένη

λόγω τοῦ χαμοῦ τῆς μεγάλης κόρης, τῆς Στάνκας. Ἐπίστης, μετά τή Μεγάλη Νηστεία ἦταν προγραμματισμένος ὁ γάμος τοῦ Ράδου, τοῦ τρίτου υἱοῦ τῶν Μπρινκοβεάνου. Τή Μεγάλη Παρασκευή τούς ἔφεραν στὸν Κωνσταντινούπολη καὶ τούς φυλάκισαν στό Ἑπταπύργιο (Γεντί Κουλέ). Γιά τέσσερις μῆνες, δηλ. μέχρι τό μαρτύριό τους, βασανίστηκαν ἐκεῖ μέ φρικτό τρόπο⁶.

Ἐτσι ὅπως ἀποδεικνύουν πολλές ιστορικές πηγές τῆς ἐποχῆς, οἱ περισσότερες προερχόμενες ἀπό αὐτόπτες μάρτυρες, ὁ θάνατος τῶν ἀρσενικῶν μελῶν τῆς οἰκογένειας Μπρινκοβεάνου ἦταν μαρτυρικός, ἀφοῦ ἀρνήθηκαν τήν πρότασην τοῦ Σουλτάνου νά ἀλλαξιοπιστήσουν, προτιμώντας νά πεθάνουν παρά νά ἐγκαταλείψουν τήν πίστη τους στό Χριστό.

Γιά παράδειγμα, στίς 3 Σεπτεμβρίου 1714 μ.Χ., δύο ἑβδομάδες μετά τό μαρτύριο, τό ὅποιο συνέβηκε στίς 15 Αὔγουστου, ὁ Γάλλος διπλωμάτης τῆς Κωνσταντινουπόλεως, Des Alleurs, ἔγραφε στόν βασιλιά τῆς Γαλλίας, Λουδοβίκο τόν ΙΔ' τά ἀκόλουθα: «Ἐγίνε ὑπόσχεση σέ ὄλους ὅπι θά συγχωρεθοῦν, ἀν ἐπιθυμοῦν νά ἀγκαλιάσουν τή μωαμεθανική θρησκεία, τήν ὅποια ὅμως αὐτοί ἀπέρριψαν ἀμέσως⁷». Ὁ ἴδιος διπλωμάτης, στίς 2 Σεπτεμβρίου 1714 μ.Χ. ἔγραφε πρός τόν Pontchartrin, γιά τό βασανιστήριο τοῦ Μπρινκοβεάνου: «Ο πρίγκηπας τῆς Βλαχίας καὶ τέσσερα ἀπό τά παιδιά του ἀποκεφαλίστηκαν. Ἡ ἐκτέλεση πραγματοποιήθηκε μπροστά στό Σουλτάνο, πράγμα πού δείχνει τή μεγάλη σκληρότητα. Λίγες μέρες πρίν, ἔγινε πρόταση στόν πρίγκηπα καὶ στά παιδιά του νά τουρκοποιηθοῦν γιά νά σώσουν τή ζωή τους, ὅμως ἐκεῖνοι ἀρνήθηκαν μέ σταθερότητα νά ἀλλαξιοπιστήσουν⁸».

Ο ἵνσουίτης Francisc Goscieski, ὁ ὅποιος συνόδευε τόν Stanislaw Chometowski, ἡγεμόνα τῆς Μαζοβίας στήν Κωνσταντινούπολη, γράφει μιά περιγραφή τῆς ἐκτέλεσης: «Στή μέση τῆς πλατείας στέκονταν ὁ πατέρας, ἡ μπτέρα, οἱ τρεῖς υἱοί, οἱ κόρες, ὁ γαμπρός, ὅλοι τους μέ δάκρυα στά μάτια, καὶ οἱ καρδιές ὅλων τῶν θεατῶν αὐτῆς παράστασης θανάτου κτυποῦσαν δυνατά. Ο πρῶτος πού ἔχασε τήν κεφαλή του ἦταν ὁ γαμπρός τοῦ ἡγεμόνος καὶ μέ τόν ἴδιο αἴματρό τρόπο πέθαναν καὶ δύο υἱοί. Έμεινε ὁ τρίτος, ἔνα ἀγοράκι 12 χρονῶν, τό ὅποιο ἔτρεμε κατατρομαγμένο. Ὄταν ὁ δῆμος τόν τράβηξε γιά νά τόν ἀποκεφαλίσει, τό παιδί φώναξε ὅσο πιό δυνατά μποροῦσε: «Εἶναι δυνατό στήν ἥλικα μου νά ἔχω μιά τόσο μεγάλη κατηγορία, ὃστε νά ἀξίζω ἔνα τόσο φρικτό θάνατο; Ἄν τό σφάλμα εἶναι μόνο τῶν γονιῶν μου, γιατί μέ τιμωρᾶς ἐμένα, μεγάλε Σουλτάνε; Ἄφοσέ με νά ζήσω τά νιάτα μου, θά δεῖς μέ πόση πίστη θά σέ ὑπηρετῶ. Ἄν μέ ἐλευθερώσεις, θά γίνω μουσουλμάνος, ἀφοῦ ἀπό αὐτό ἔξαρτάται ἡ συγχώρεσή μου. Προτιμῶ νά γίνω μουσουλμάνος παρά νά πεθάνω ἀθῶς μέ ἔνα τόσο τρομακτικό τρόπο, πληρώνοντας τά λάθη τῶν γονέων μου». Ἀμέσως, αὐτά τά λόγια μεταφέρθηκαν στό Σουλτάνο καὶ αὐτός ἀπευθύνθηκε στόν Καντακουζνόν ἐρωτώντας τον ἄν ὁ πατέρας ἐπιτρέπει στόν υἱό του νά ἀλλάξει πίστη καὶ νά

σώσει τή ζωή του⁹.

Άπο τό παραπάνω ἀπόσπασμα είναι σαφές ὅτι ὁ μικρότερος νιός, δόντας τρομαγμένος γιά τό θάνατο πού τόν περίμενε, προσπάθησε νά σώσει τή ζωή του, ἀποδεχόμενος τόν μουσουλμανισμό. Σέ καμία περίπτωση, ὅμως, δέν πρόκειται γιά θρησκευτική πεποίθηση: «Ἄν μέ ἐλευθερώσεις, θά γίνω μουσουλμάνος, ἀφοῦ ἀπό αὐτό ἔξαρταί τοι συγχώρεστή μου».

Ή ἀπάντηση τοῦ νεομάρτυρος Κωνσταντίνου, βεβαιώνει τό ὅτι ὁ θάνατός τους δέν ήταν μιά ἀπλή πολιτική ἐκτέλεση, ἀλλά ἔνα ἀληθινό μαρτύριο, προτιμώντας τό θάνατο παρά τήν ἀποστασία: «Ο γέρος, ἀναστενάζοντας βαθιά, ἔνιωσε τό βαρύ αὐτό κτύπημα στήν καρδιά του, λόγω τῶν ἀνόπτων λόγων τοῦ παιδιοῦ. Ἄν καί τοι εὐλάβεια πολεμοῦσε μέσα του μέ τήν πατρική ἀγάπη, παρόλα αὐτά, τοι ἀγάπη γιά τόν Θεό ὑπερίσχυσε καί μέ ζεκάθαρη φωνή εἶπε: Ἐκ τοῦ αἵματος ήμῶν κανένας δέν ἔχασε στήν πίστη του»¹⁰.

Γιά τήν ἄρνηση τοῦ Κωνσταντίνου Μπρινκοβεάνου νά ἐπιτρέψει στόν υἱό του νά ἀλλαξιοπιστήσει σημειώνει καί ὁ Γάλλος ταξιδιώτης Aubry ἀπό τό Motraye, τοῦ ὄποίου, φθάνοντας στήν ὑπηρεσία τοῦ βασιλιά τῆς Σουηδίας, Καρόλου ΙΒ', τοῦ ἀνατέθησαν ἀποστολές στήν Κωνσταντινούπολη, μία ἀπό τίς ὄποιες ήταν τό 1714 μ.Χ., ἵταν παρεβρέθηκε στήν ἐκτέλεση τοῦ Οὐγγροβλάχου ῥγεμόνος καί τῆς οἰκογένειας αὐτοῦ. Ή ἐκτέλεση, τοι εἶπε, δέν διήρκεσε παραπάνω ἀπό ἔνα τέταρτο, συνέβηκε, κατά τόν Aubry, μέ τόν ἔξηντος τρόπο: «Ο δῆμιος τούς ἔβαλε ὅλους νά γονατίσουν σέ ὄρισμένη ἀπόσταση μεταξύ τους καί νά βγάλουν τά καπέλα τους. Ἀφοῦ τούς ἐπέτρεψε νά κάνουν μιά σύντομη προσευχή, ἔκοψε πρῶτα, τήν κεφαλή τοῦ συμβούλου, μετά τοῦ γαμπροῦ καί ἐπειτα τοῦ μεγαλύτερου υἱοῦ. Όταν πῆγε νά σπιάσει τό σπαθί καί νά κόψει τήν κεφαλή τοῦ μικρότερου υἱοῦ, αὐτός γεμάτος φρίκη, ζητοῦσε νά σωθεῖ εἰς ἀντάλλαγμα τῆς πίστεως. Τότε ὁ πατέρας του, ἐπιπλήκτοντάς τον, τόν προέτρεπε ὅτι εἶναι καλύτερα νά πεθάνει κχίλιες φορές, ἀν εἶναι δυνατόν, παρά νά ἀπαρνηθεῖ τόν Ἰησοῦν Χριστό, μόνο καί μόνο γιά νά ζήσει μερικά χρόνια περισσότερο σέ αὐτόν τόν κόσμο. Τότε ὁ μικρός εἶπε στόν δῆμιο: Θέλω νά πεθάνω Χριστιανός, κτύπα!»¹¹. Καί ἀμέσως ὁ δῆμιος ἔκοψε τήν κεφαλή του, ὅπως καί στούς ὑπόλοιπους. Στό τέλος, ἀποκεφάλισε καί τόν πατέρα. Μετά ἀπό αὐτά τά τραγικά συμβάντα, τά ἄψυχα σώματα τά πέταξαν στή θάλασσα, ἐνώ οί κεφαλές τους ἐκτέθηκαν μπροστά στή μεγάλη πύλη τοῦ σουλτανικοῦ παλατιοῦ καί ἔμειναν ἐκεῖ τρεῖς μέρες. Εισι, ἔσβησε αὐτός ὁ ἄτυχος πρίγκηπας, ἀφοῦ διοίκησε τήν Οὐγγροβλαχία γιά 26 χρόνια¹².

Ο σουοδαίος λόγιος τῆς ἐποχῆς, Δημήτριος Καντεμίρος, περιγράφει τήν καθαίρεσην καί τήν ἐκτέλεση τῆς οἰκογένειας Μπρινκοβεάνου, σημειώνοντας ὅτι, «ὁ ἄτυχος Κωνσταντίνος μέ τή γυναίκα του καί τούς τέσσερις υἱούς του, τή γυναίκα τοῦ μεγαλύτερου υἱοῦ, τοι εἶχε στήν

ἀγκαλιά της ἔνα βρέφος (ό μόνος ἀπό τίν οἰκογένεια πού ἀπέμεινε ἀνάμεσα στούς ζῶντες), μαζί μέ τούς τέσσερις γαμπρούς (τῶν ὁποίων οἱ γυναικες ἔμειναν στή Βλαχία), πάρθηκαν ἀπό ἰσχυρή φρουρά στήν Κωνσταντινούπολη»¹³. Ἐφοῦ τούς βασάνισαν γιά νά μάθουν ποῦ εἶναι ἡ περιουσία τους, πάρθηκαν μπροστά στό Σουλτάνο γιά νά τούς ἐκτελέσουν. Ὁ Μπρινκοβεάνου ὅταν εἶδε τό δόμιο ἐρχόμενο μέ τό σπαθί του, εἶπε στά παιδιά του: «Παιδιά μου, ἔχετε θάρρος. Χάσαμε καθετί πού εἴχαμε σέ αὐτόν ἐδῶ τόν κόσμο, τουλάχιστον νά σώσουμε τίς ψυχές μας καί νά πλύνουμε τίς ἄμαρτίες μας μέ τό αἷμα μας»¹⁴.

Ο Ρουμάνος ἴστορικός, Ράδου Ποπέσκου, σημειώνει ὅτι ὁ τραγικός θάνατος τοῦ Μπρινκοβεάνου ἔγινε λόγω τῆς προδοσίας ἀπό κάποια μέλη τῆς οἰκογένειας Καντακουζνοῦ γράφοντας: «καί οὗτως μαρτύρησε ὁ Βεοβόδας Κωνσταντῖνος μέ τούς υἱούς του, τό τέλος τῶν ὁποίων ἦρθε ἔξαιτίας τῶν συγγενῶν του, τούς ὁποίους αὐτός σεβάστηκε καί πλούτισε, ὅμως αὐτοί, μέ αὐτόν τόν τρόπο τόν εὐχαρίστησαν»¹⁵.

Μετά ἀπό τίν ἐκτέλεσην τά σώματά τους πετάχτηκαν στή θάλασσα, ἀπό ὅπου πάρθηκαν καί ἐνταφιάστηκαν στό νησί Χάλκη, ἐνῶ τά κεφάλια τους ἐκτέθηκαν στήν Πόλη, προκαλώντας τή φρίκη τῶν περαστικῶν. Ὁ Ρῶσος ἀπεσταλμένος Šafirov σέ μιά ἀναφορά πού κάνει στής 2 Σεπτεμβρίου 1714 μ.Χ., γράφει ὅτι αὐτός πού φρόντισε γιά τήν ὀρθόδοξην ταφή τῶν Μπρινκοβεάνου ἦταν ὁ ἀδελφός τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων, Χρύσανθος Νοταράς.

Τό 1720 μ.Χ. ἡ πιστή χήρα τοῦ νεομάρτυρος Κωνσταντίνου μετέφερε τά λείψανά του στό Βουκουρέστι¹⁶ καί τοποθετήθηκαν μυστικῶς στόν ιερό ναό τοῦ Ἅγιου Γεωργίου τοῦ Νέου¹⁷, βάζοντας μόνο ἔνα καντόλι¹⁸ πάνω ἀπό τό μέρος ὅπου εἶναι ὁ τάφος του.

Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΜΠΡΙΝΚΟΒΕΑΝΟΥ ΣΤΟΝ ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΚΟΣΜΟ

Ο Ἅγιος Κωνσταντῖνος Μπρινκοβεάνου ἐπέδειξε, κατά τή διάρκεια τῆς ἡγεμονίας του (1688 – 1714 μ.Χ.), μιά ἴδιαίτερη φροντίδα γιά τήν ὑποστήριξη τῆς Ὁρθοδοξίας. Αὐτό φαίνεται στήν ἵδρυση πολλῶν ιερῶν ναῶν, στούς ὁποίους παραχωροῦσε ἐκτάσεις γῆς, ιερά ἄμφια καί λειτουργικά βιβλία. Μιά ἴδιαίτερη προσοχή ἐδειξε πρός τούς Ὁρθόδοξους Ρουμάνους τῆς Τρανσυλβανίας, οἱ ὁποίοι ἀντιμετώπιζαν τόν κίνδυνο τοῦ Οὐντισμοῦ. Γιά νά τούς βοηθήσει, ὁ Μπρινκοβεάνου τούς προσέφερε ὅχι μόνο οἰκονομική καί ὑλική βοήθεια ἀλλά ξεκινησε διπλωματικές προσπάθειες μέ τή Βιέννη (πρωτεύουσα τῆς ἀψβουργικῆς αὐτοκρατορίας) γιά νά διεκδικήσει τό δικαίωμα τῆς θροσκευτικῆς ἐλευθερίας¹⁹.

Ἐπίσης, προσέφερε πολλές δωρεές σέ ὅλο τόν Ὁρθόδοξο χῶρο, βοηθώντας Μονές τοῦ Ἅγιου Ὁρούς, τῆς Σερβίας (Milesevo, Ravanija, Studenija), τῆς Βουλγαρίας, ὅπως ἐπίσης καί τά Ἀνατολικά Πα-

τριαρχεῖα Ἱεροσολύμων, Ἀλεξανδρείας καὶ Ἀντιοχείας²⁰.

Στίν Ἱερά Μονή Διονυσίου τοῦ Ἅγιου Ὁρους ἔστειλε, στίς 6 Ἀπριλίου 1696 μ.Χ., 8.000 κέρματα καὶ στίς 6 Φεβρουαρίου 1712 μ.Χ., 100 ἀσημένια νομίσματα. Στή Μονή Χιλανδαρίου ἔστειλε 6.000 νομίσματα τό 1691 μ.Χ. καὶ τό 1669 μ.Χ. Ἡ Μονή Βατοπεδίου ἐλαβε τήν ὑποστήριξή του τό 1692 μ.Χ. (20.000 κέρματα), τό 1696 μ.Χ. (τό ὕδιο ποσό) καὶ τό 1702 μ.Χ. Ἐπίστης βοήθησε τή Μονή τῆς Παναγίας Ντουραχάνης, στά Ἰωάννινα μέ 4.000 κέρματα. Ὁ Κωνσταντίνος βοήθησε καὶ πολλές ἄλλες μονές καὶ ναούς στήν Ἀλβανία, Βοσνία, Βουλγαρία, Αϊγυπτο, Λίβανο καὶ Τουρκία.

Ἡ ἀμείωτη ἀγάπη γιά τήν Ὁρθόδοξην πίστη καὶ τήν πατρίδα του, τήν ὅποια μετέδωσε καὶ στά τέσσερα ἀγόρια του, κορυφώθηκε μέ τήν ὑπέρτατη θυσία στήν Κωνσταντινούπολη, μέ τήν ὅποια ἔγινε πρότυπο Χριστιανοῦ ἐνώπιον τῶν ἐκπροσώπων μιᾶς Εὐρώπης δικαιούμενης ἀπό πολιτικές, ἐδαφικές καὶ κοσμικές φιλοδοξίες.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1. NĂSTUREL Pewtre S., *O Mărturie grecească despre mucenia lui Vodă Brâncoveanu* (Μία ἐλληνική κατάθεση γιά τό μαρτύριο τοῦ Βοεβόδα Μπρινκοβεάνου), στό «Lupta», ἀρ. 85. Παρίσι 1987, σ. 7.
2. Bă. NEȘTOROΣ Μητροπολίτου Κραγιόβας, ΜΠΑΛΑΝ Ἀρχιμ. Ἰωαννικίου, ΓΑΛΕΡΙΟΥ Πρωτ. Κωνσταντίνου καὶ IEPOȘOLYMAΣ Μοναχῆς, Ἀγιασμένες Μορφές τῆς Ὁρθοδόξου Ρουμανικῆς Ἑκκλησίας, Μετάφραση ὑπό ἀδελφῶν Ἱεράς Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου Ἅγιου Ὁρους Ἄθω, Ἐκδ. Ὁρθόδοξος Κυψέλη, Θεσσαλονίκη, σ. 22-23.
3. Ὁ ὄρος «Βοεβόδας» εἶναι σλαβικῆς προέλευσης ὅμως υἱοθετήθηκε ἀπό τόν λατινόφωνο πληθυσμό τῆς Οὐγγροβλαχίας ἔνεκα τῆς ἐπέκτασης τῶν Σλάβων σέ ἐκείνες τίς περιοχές κατά τόν 6ο αἰώνα. Ἰδιαίτερα υἱοθετήθηκαν ὄροι πού ἀναφέρονται σέ διάφορα πολιτικά ἢ στρατιωτικά ἀξιώματα. Ὁ «Βοεβόδας» ἦταν ὁ ἐπικεφαλής τῆς Χώρας. Παρόλα αὐτά, ταυτόχρονα, χρησιμοποιούνταν καὶ οἱ λατινικοί ὄροι, ἐξ οὗ καὶ ἡ χρήση τοῦ «Domn» (ἀπό τό λατινικό «Dominus» γιά τόν ἡγεμόνα. Bă. DJUVARA Neagu, *O scurtă istorie ilustrată a romanilor*, Ἐκδ. Humanitas, Bucureşti 2015, σ. 42-43.
4. ANTON Maria Del Chiaro, *Revoluțile Valahiei*, Ἐκδ. Basilica τοῦ Πατριαρχείου Ρουμανίας, Βουκουρέστι 2012 (reditarea trad. Sc. Cris-Cristian, Editura Viața Românească, Iași, 1929), σ. 177.
5. CEROVODEANU Paul, *Coordonatele politicii externe ale lui constantin Brâncoveanu. Vedere de ansamblu*, Ἐκδ. Institutul de Istorie, «N. Iorga», Bucureşti 1989, σ. 10-11.
6. GHERASIM, Archiepiscopul Râmnicului, *Viața Sfântului Martir Constantin-Vodă Brâncoveanu și a celor împreună răpmători cu dânsul* («Ο βίος τοῦ Ἅγιου Μάρτυρος Κωνσταντίνου Μπρινκοβεάνου τοῦ Βοεβόδα καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μαρτυροσάντων»), Ἐκδ. Sfântul Antim Ivireanul, Ramnicu Valcea 2014, σ. 66-67.
7. «on leur proposa a tous leur grace, s'ils voulaient embrasser la religion mahometane, ce qu'ils refuserent tour constamment». Ἀναφορά τοῦ Des Alleurs πρός τόν Γάλλο βασιλιά στίς 3 Σεπτεμβρίου 1914 μ.Χ., στό Eudoxiu de Hurmuzaki, *Document privitoare la istoria românilor* (Ἐγγραφα πού ἀφοροῦν τήν ιστορία τῶν Ρουμάνων), τόμ. I/1, Βουκουρέστι 1886, σ. 430.
8. «Le Prince de Valaque, quatre de ses fils et un de ses parents ont eu la tête coupée; l'execution s'est fait devant le Grand Seigneur, ce qui marque beaucoup de cruauté en lui. Quelques jours avant cela, on propose au Prince et à ses enfants de se faire Turcs, moyennant quoi on leur

sauveroit la vie, mais ils refuserent constamment de changer de religion. V. Mihordea, *Despre uciderea lui Brancoveanu și a lui Ștefan Cantacuzino* (Γιά πήν ἐκτέλεσθη τοῦ Μπρινκοβεάνου καὶ τοῦ Στεφάνου Καντακούννοῦ), στό «Analele Moldovei», ἅρ. 3-4, 1943, σ. 156.

9. PANAITESCU P.P., *Călători poloni în Țările romane* (Πολωνοί ταξιδιώτες στις ρουμανικές χώρες), Ediția a II-a, Iași 1999, σ. 124.

10. ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ, *Calatori străini despre țările Române* (Οἱ ξένοι ταξιδιώτες γιά τις ρουμάνικες χώρες), τόμος 8, Ἐκδ. Maria Holban, Βουκουρέστι 1983, σ. 589-599.

11. Β.Λ. ΝΕΣΤΟΡΟΣ Μητροπολίτου Κραβιόγας, ὅ.π., σ. 27-28.

12. PANAITESCU P.P., ὅ.π., σ. 527.

13. CANTEMIR Dimitrie, *Scurtă povestire despre stăriparea familiilor lui Brâncoveanu și a Cantacuzinilor* (Σύντομη ιστορία γιά τό τέλος τῶν οἰκογενειῶν Μπρινκοβεάνου καὶ Καντακούννοῦ), στό «Dimitrie Cantemir», *Opere complete*, τόμ. VI, Βουκουρέστι 1996, σ. 99.

14. ΝΕΣΤΟΡΟΣ Μητροπολίτου Κραγιόβας, ὅ.π., σ. 27.

15. POPESCU Radu, *Istoriile domnilor Țării Rumânești*, στό Cronici brâncovenesti, Ἐκδ., «D.H. Mazilu», Βουκουρέστι, 1988, σ. 325.

16. Ὁ Κωνσταντῖνος Μπρινκοβεάνου εἶχε ίδρυσει τή Μονή Χουρέζ γιά νά λειτουργεῖ ώς ἀρχοντική νεκρόπολη, ὅμως τά λείψανά του δέν τοποθετήθηκαν ἐκεί, ἐπειδή τό 1720 μ.Χ., ἡ περιοχή βρισκόταν ὑπό αὐτοριακή κατοχή.

17. ΝΕΣΤΟΡΟΣ Β.Λ. Μητροπολίτου Κραγιόβας, ὅ.π., σ. 29.

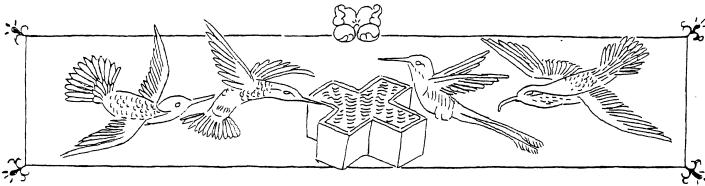
18. Τό καντίλι εἶχε τίν ἀκόλουθη ἐπιγραφή: «Ἄυτό τό καντίλι πού προσφέρθηκε στόν Ἀγιο Γεώργιο τόν Νέο, λάμπει στόν τόπο πού ἀναπαύονται τά ὄστά τοῦ μακαριστοῦ ἡγεμόνος Κωνσταντίνου Μπρινκοβεάνου Μπασαράμπι Βοεβόδα καὶ φτιάχτηκε ἀπό τίν κυρία τοῦ Αὐτοῦ Ὅψηλοτάου, Μαρία, ἡ ὁποία, ὅπως καὶ Ἡγεμόνας ἐλπίζει ἐν Κυρίῳ, θά ἀναπαυτεῖ ἐδῶ πάλι. 21 Ιουλίου, 1720».

19. Β.Λ. PAČURARIU Πρωτοπρ. Mircea, *Pagini din Istoria Bisericii Românești - Considerații în legătură cu uniația în Transilvania* (Σελίδες ἀπό τήν Ἰστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας - Ἐκτιμίσεις σχετικά μέ τόν οὐνιτισμό στήν Τρανσυλβανία), Βουκουρέστι, σ. 12.

20. Bulat T.G., *Damiile lui Constantin Vodă Brâncoveanu pentru orientul ortodox* (Οἱ δωρεές τοῦ Κωνσταντίνου Μπρινκοβεάνου γιά τήν Ἀνατολική Ὁρθοδοξία), στό «BOR», ἅρ. 9-10, 1964, σ. 931-944.

Διάκονος ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΑΤΕΪ

Δημήτριου Χ. Καππαν

Ο ΑΓΙΟΣ ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ο ΚΥΠΡΙΟΣ (Ο ΚΑΙ ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΛΟΥΜΕΝΟΣ) ΚΑΙ ΕΝ ΠΤΟΛΕΜΑΪΔΙ ΜΑΡΤΥΡΗΣΑΣ

ζωὴ τῶν Κυπρίων Ἀγίων πού ἔπεσαν θύματα τῶν σκληρῶν διωγμῶν ἀλλά καὶ τοῦ μίσους τῶν ἐχθρῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ σε κάθε ἐποχή, εἶναι γραμμένη μέσα στά Συναξάρια τῆς Ἐκκλησίας μας, τά ὅποια παρουσιάζουν τή ζωὴ τους, ἀλλοτε μέ περισσότερες καὶ ἄλλοτε μέ λιγότερες πληροφορίες.

Μέσα ἀπό τὸ ἄρθρο αὐτό θά γνωρίσουμε τή ζωὴ ἐνός νέου ἀνθρώπου, ὁ ὅποιος ἔζησε στά χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας καὶ παρέδωσε τή ζωὴ του μέσα ἀπό τὸ μαρτύριο, ἀρνούμενος τίς τιμές καὶ τίς δόξες πού τοῦ πρόσφεραν οἱ δῆμοι του, προκειμένου νά ἀρνηθεῖ τόν Χριστό καὶ νά ἀσπαστεῖ τή μουσουλμανική θρησκεία. Ἐτσι ἀξιώθηκε νά ἐνταχθεῖ στό μακρύ κατάλογο τῶν Ἀγίων τῆς Κύπρου καὶ ἴδιαίτερα αὐτό τῶν Ἀγίων Μαρτύρων καὶ Νεομαρτύρων¹ πού προβάλλονται μέσα στό Κυπριακό Ἀγιολόγιο.

Ο Γεώργιος, σύμφωνα μέ τό Νέον Μαρτυρολόγιον τοῦ Ἀγίου Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου, γεννήθηκε στίν Κύπρο κατά τίν περίοδο τῆς Τουρκοκρατίας, στίς πρώτες δεκαετίες τοῦ 18ου αἰώνα. Δέν μᾶς εἶναι γνωστό ποιοί εἶναι οἱ γονεῖς του καὶ πού γεννήθηκε καὶ μεγάλωσε. Πολύ νωρίς, ἀναγκάζεται νά ξενιτευτεῖ. Ἐτσι ἔφτασε στίν Πτολεμαΐδα τῆς Παλαιστίνης, τή σημερινή Ἀκκρα (Ἀκκό) ὅπου προσλήφθηκε στίν ὑπηρεσία ἐνός Εύρωπαίου (Γάλλου) πρόξενου.

Γρήγορα ἀπέσπασε τήν ἐκτίμησην τοῦ Πρόξενου, ὁ ὅποιος τοῦ ἀνέθεσε τό διακόνημα τοῦ φροντιστοῦ τῶν τροφίμων γιά τό Προξενεῖο. Ἐτσι καθημερινά ἐπισκεπτόταν τό σπίτι κάποιας φτωχῆς Τούρκισσας γιά νά προμηθεύεται ἀπό αὐτήν τά αὐγά πού χρειαζόταν. Η Τούρκισσα εἶχε μιά κόρη, ἡ ὅποια μέ τόν καιρό ἀπέκτησε θάρρος κι ἔβγαινε καὶ μιλοῦσε στόν νέο μέ κάποια οἰκειότητα. Αὐτό τό ἔκανε κι ὅταν ἔλειπε ἀπό τό σπίτι ἡ μπτέρα της.

Η προτίμηση τοῦ νέου νά ἀγοράζει τά αὐγά μόνο ἀπό αὐτή τή γυναίκα ἔκανε τίς ἄλλες Τούρκισσες νά ζηλέψουν καὶ νά ζητοῦν τρόπο νά ἐκδικηθοῦν τό νεαρό Γεώργιο. Η εὔκαιρία δόθηκε μιά μέρα πού ὁ Γεώργιος πῆγε στό σπίτι τῆς γυναίκας αὐτῆς γιά νά πάρει αὐγά, ὅπως συνήθιζε. Τίν ήμέρα αὐτήν ἡ φτωχή Τούρκισσα ἀπουσίαζε ἀπό τό σπίτι, στό ὅποιο ὄμως βρισκόταν ἡ κόρη της. Αὐτή βγῆκε ἔξω ἀπό τό σπίτι γιά νά δώσει τά αὐγά στό Γεώργιο.

Οι κακόπιστες ἐκεῖνες γυναῖκες πού παραφύλαγαν μέ σκοπό νά προκαλέσουν κακό στό νεαρό Χριστιανό, ἔφτασαν ἀμέσως στό σπίτι τῆς Τούρκισσας, ἄρπαξαν τὸν Γεώργιο ἀπό τὰ χέρια καί τὰ ἐνδύματα κι ἄρχισαν νά τὸν βρίζουν καί νά λένε, πώς τὸν ἄκουσαν νά προσπαθεῖ μέ τὰ λόγια του νά παρασύρει τὴν κόρη στά δίκτυα του μέ σκοπό νά τὴν ἀποπλανήσει. Ἐλεγαν ἀκόμη ὅτι τῆς ὑποσχέθηκε νά γίνει μωαμεθανός καί νά τὴν παντρευτεῖ. Προκειμένου νά δημιουργήσουν μεγάλο θόρυβο, ἄρχισαν νά φωνάζουν, γιά νά συγκεντρωθεῖ στὴν οἰκία τῆς κοπέλας ὁ τουρκικός ὄχλος, ὅπως καί ἔγινε.

‘Ο Γεώργιος σέ λίγο βρέθηκε στό δικαστήριο, τό ὅποιο ἦταν γεμάτο ἀπό Τούρκους οἱ ὅποιοι ζητοῦσαν τὴν τιμωρία του. ‘Ο δικαστής, ἀφοῦ ἄκουσε τὶς κατηγορίες πού τοῦ προστῆψαν οἱ ἔχθροί του καί χωρίς νά ἀκούσει τὴν ἀπολογία τοῦ Ἀγίου, πρόσθεσε ὅτι μόνο ἔνας τρόπος ὑπάρχει γιά νά διορθωθεῖ ἡ κατάσταση. Νά ἀσπαστεῖ τὴν μουσουλμανική θρησκεία καί νά παντρευτεῖ τὴν κοπέλα. Τοῦ εἶπε ἀκόμη ὅτι εἶναι μεγάλη τιμὴ γιά ἐκεῖνον ἔνας τέτοιος γάμος, ἀπό τὸν ὅποιο θά κερδίσει χρήματα, σπίτια, κτήματα, θέσεις καί ὅ,τι ἄλλο ποθεῖ ἢ ψυχή του.

‘Ο Γεώργιος ὅμως ἀπάντησε μέ παρρησία στό δικαστή ὅτι ἦταν ἀθώος ἀπό αὐτές τὶς κατηγορίες καί δέν ἐπρόκειτο νά ἐγκαταλείψει ποτέ καί γιά κανένα λόγο τὴν χριστιανική του πίστη. Αὐτό δέν ἄρεσε στό πλῆθος τό ὅποιο ἄρχισε νά τὸν βρίζει καί νά τὸν ἀπειλεῖ μέ κειρονομίες. ‘Ο δικαστής τότε μέ ἀγανάκτηση ἔδωσε ἐντολή νά χυλοκοπήσουν τὸν ὁμολογητή σκληρά καί νά τὸν ρίξουν στὴ φυλακή. Πίστεψε πώς μέ τὰ βασανιστήρια θά πετύχαινε αὐτό πού δέν κατόρθωσε μέ τὶς δελεαστικές ὑποσχέσεις. Οἱ Τοῦρκοι στρατιῶτες, χωρίς νά περιμένουν δεύτερη κουβέντα, πῆραν τὸν νεαρό μάρτυρα κι ἄρχισαν νά τὸν κτυποῦν μέ τὴ συνήθη τους βαρβαρότητα κι ἀγριάδα. Σέ λίγο μισολιπόθυμο τὸν παίρνουν καί τὸν πετάνε σέ μιά σκοτεινή καί ὑγρή φυλακή γιά νά τὸν ἀνακρίνουν ἀργότερα.

‘Ο Γεώργιος μέ ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη στὴν Πρόνοια τοῦ Θεοῦ γονάτισε καί μέ δάκρυα στά μάτια προσευχήθηκε. ‘Η μέρα τὸν βρῆκε ἀκόμη γονατιστό νά προσεύχεται. Γονατιστό τὸν βρῆκαν κι οἱ φύλακες πού κάποια στιγμή ἀνοίξαν καί πάλι τὴ βαριά πόρτα τῆς φυλακῆς καί μπῆκαν μέσα. Μέ βρισιές τὸν στήκωσαν, τὸν ἔσυραν ἔξω καί μέ εἰρωνεῖς καί κτυπήματα τὸν ὁδήγησαν στό δικαστήριο. Ἐκεῖ συνεχίστηκε ἡ ἵδια διαδικασία. «Πέξ μόνο πώς δέχεσαι νά γίνεις μουσουλμάνος», τοῦ φώναξε ὁ δικαστής καί «ὅ,τι θέλει ἡ καρδιά σου, θά τό ἔχεις ἀμέσως». ‘Η ἀπάντηση τοῦ Γεώργιου ἦταν ἔκαθαρη. «Εἶμαι χριστιανός καί θά μείνω χριστιανός». ‘Ο δικαστής, ἀφοῦ στράφηκε στούς Ἀγαρηνούς πού εἶχαν γεμίσει τὴν αἴθουσα τοῦ δικαστηρίου, φώναξε: «Πᾶρτε τὸν καί σκοτῶστε τὸν».

Οἱ Τοῦρκοι στρατιῶτες πῆραν τὸν νέο καί τὸν ἔσυραν ἔξω ἀπό τὸ δικαστήριο. Τὴν ὥρα ἐκεῖνη ἔβγαιναν ἀπό τὸ τζαμί πού ἦταν κοντά στὴν

παραλία καί ἄλλοι Τοῦρκοι. Πλησίασαν καί αὐτοί καί ἀφοῦ ἔβαλαν στή μέση τόν μάρτυρα πού ἦταν σιδηροδέσμιος, ἄρχισαν νά τόν καλοῦν γιά τελευταία φορά νά ἀλλαξοπιστήσει. Ὁ Ἀγιος τότε ὑψωσε τά ἀλυσοδεμένα κέρια του στόν οὐρανό καί μέ ὅλη τή θέρμη τῆς ψυχῆς του ἀναφώνησε: «Κύριε ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστέ, δέξου τό πνεῦμα μου καί ἀξίωσέ με τῆς Βασιλείας Σου».

Τών ἕδια στιγμή οἱ Τοῦρκοι πού βρίσκονταν ἐκεῖ πυροβόλησαν μέ μανία τόν μάρτυρα, ὁ ὅποιος παρέδωσε τό πνεῦμα στά κέρια τοῦ Κυρίου πού τόσο πολύ ἀγάπησε. Ἀκολούθως ὅρμησαν πάνω στό λείψανο καί ἄρχισαν μέ λύσσα νά τό τρυποῦν μέ τά μαχαίρια τους. Ξαφνικά, ὅπως ἀναφέρει ὁ Συναξαριστής, ἡ γαλήνια θάλασσα, πού βρισκόταν σέ ἀρκετή ἀπόσταση ἀπό τό σῶμα τοῦ Ἀγίου, φούσκωσε μέ μᾶς. Ἀγρίεψε, πλημμύρισε καί ξεχύθηκε μέχρι τό τίμιο λείψανο προκαλώντας φόβο καί τρόμο στούς Τούρκους, οἱ ὅποιοι κάλεσαν τούς Χριστιανούς ἀπό τίν πόλη, νά πάρουν τό λείψανο καί νά τό θάψουν, ὅπως συνήθιζαν. Οἱ Χριστιανοί ἥρθαν καί μέ δάκρυα στά μάτια παρέλαβαν τό τιμημένο σῶμα τοῦ Ἀγίου καί τό ἔφεραν στόν ιερό ναό τοῦ Ἀγίου Γεωργίου τῆς Πτολεμαΐδας. Ἐκεῖ τό ἔθαιραν μέ μεγάλη εὐλάβεια. Μετά ἀπό τόν ἐνταφιασμό του ἔγινε ἔνα μεγάλο θάύμα. Γιά τρεῖς συνεχόμενες νύχτες οὐράνιο φῶς κατέβαινε στόν τάφο τοῦ Ἀγίου καί σέ ὅλη τήν πόλη ἔφεγγε ἔνα γλυκύτατο φῶς ἀπό ἐκεῖνο τόν πύρινο στύλο πού ἐρχόταν ἀπό τόν οὐρανό.

Στίς 13 Ἀπριλίου τοῦ 1967, τά σεπτά λείψανα τοῦ Ἀγίου Γεωργίου τοῦ νεομάρτυρα μεταφέρθηκαν μέ πολλές τιμές ἀπό τήν Πτολεμαΐδα στήν Κύπρο ὅπου καί ἐκτέθηκαν στόν καθεδρικό ναό τοῦ Ἀγίου Ιωάννη στή Λευκωσία γιά προσκύνημα ἀπό τόν εύσεβη λαό τῆς πατρίδας τοῦ Ἀγίου. Σήμερα τά σεπτά λείψανα τοῦ Ἀγίου ἐκτίθενται μόνιμα στό ναό τοῦ Ἀγίου Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου τῆς ἐνορίας τοῦ Ἀγίου Δομετίου στή Λευκωσία.

Ἡ μνήμη τοῦ Ἀγίου Γεωργίου τοῦ Κυπρίου νεομάρτυρα, τιμᾶται στίς 23 Ἀπριλίου, μαζί μέ τή μνήμη τοῦ Ἀγίου Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου καί στίς 13 Ἀπριλίου, ὥμέρα μετακομιδῆς τῶν τιμίων λειψάνων τοῦ Ἀγίου ἀπό τήν Πτολεμαΐδα (Ἀκκρα) τῆς Παλαιστίνης στήν Κύπρο. Στό σημεῖο αὐτό πρέπει νά ἀναφέρουμε ὅτι, λόγω λανθασμένων πληροφοριῶν, τό ὄνομα τοῦ Ἀγίου εἶναι στήν πραγματικότητα Ιωάννης καί ὅχι Γεώργιος, παρόλο πού ὁ βίος του εἶναι ὁ ἕδιος. Αὐτή ἡ διαφορά φαίνεται νά προέκυψε λόγω του ὅτι τό λείψανο τοῦ Ἀγίου ἐνταφιάστηκε στό ναό τοῦ Ἀγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου. Ἀπό τό ὄνομα τοῦ Ἀγίου Γεωργίου λόγω σύγχυσης μετονομάστηκε καί ὁ Κύπριος Ἀγιος σέ Γεώργιο ἀντί Ιωάννης².

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

- Γιά τούς Ἀγίους Μάρτυρες τῆς Κυπριακῆς Ἐκκλησίας βλ. Δημητρίου Χ. Καππαδ., *Oι*

Μάρτυρες τῆς Κυπριακῆς Ἐκκλησίας ἀπό τὴν ἀρχή τοῦ Χριστιανισμοῦ μέχρι σήμερα, Κύπρος 2000. Στίς σελ. 49, 124 καὶ 133 παρουσιάζεται ὁ βίος τῶν Κυπρίων νεομαρτύρων Γεωργίου, Μιχαήλ καὶ Πολυδώρου.

2. Σχετικά μὲ τὸ θέμα τῆς μετονομασίας τοῦ Ἀγίου ἀπό Ἰωάννη σὲ Γεώργιο ἀλλά καὶ γιά τὴν ζωὴν του βλ. Μίλιδον Πολυβίου, «Ο Καισάριος Δαπόντες καὶ οἱ ἀπεικονίσεις Νεομαρτύρων στὸ καθολικό τῆς Μονῆς Ξηροποτάμου», Ἐλληνικά 46, (1996) σ. 119. Ἀνδρέα Κυριακοῦ, «Ο Ἅγιος Γεώργιος ὁ Κύπριος», Ὁρθόδοξη Μαρτυρία, 36 (1992), σ. 56–58. Γιώργου Κάκκουρα, Ἅγιος Γεώργιος, 10. Ὁ Κύπριος (Ἰωάννης Νεομάρτυρς Κύπριος) (Α΄ μισό 18ου αἰώνα), Μεγάλη Ὁρθόδοξη Χριστιανική Ἐγκυκλοπαίδεια, τ. 5ος, Ἀθήνα, σ. 151. Βλ. καὶ σχετικά μελέτη τοῦ Κωστή Κοκκινόφτα μὲ θέμα: «Ἡ συμβολὴ τῶν Νεομαρτύρων καὶ ἔθνομαρτύρων στὴ διατήρηση τῆς ἑλληνορθόδοξης συνείδησης τῶν Κυπρίων», στὸν τόμο τῆς Ἱερᾶς Βασιλικῆς καὶ Σταυροπιγιακῆς Μονῆς Μακαιρᾶ, μέ τίτλο Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου Κυπριανός. Ὁ Μάρτυρας τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδος, Κύπρος 2009, σ. 597–605. Βλ. ἐπίσης στά Κύπρια Μηναῖα, μπνός Ἀπριλίου κ.ἄ.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Χ. ΚΑΠΠΑΗΣ
Θεολόγος, Διδάκτωρ Θεολογίας

Σάββα Ἀλεξάνδρου
Ο ΑΓΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ο ΕΞ ΥΔΡΑΣ

“Αγιος Νικόδημος ὁ Ἅγιορείτης στό περίφημο ἔργο του πού ἐπιγράφεται *Νέον Μαρτυρολόγιον* προβάλλει ἐνώπιόν μας τούς Βίους καὶ τά μαρτύρια πού ὑπέστησαν εὔσεβεῖς ὄρθόδοξοι ἀπό τὴν ἄλωση τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ μετά ἀπό τὸ «δυσσεβές καὶ βαρβαρικῶταν γένος», ὅπως ἀποκαλεῖ ὁ ἴερός Πατέρ Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς τούς Μωαμεθανούς.

“Ο Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἅγιορείτης ὑποστηρίζει ὅτι αὐτήν κατηγορία τῶν μαρτύρων πού ἀποκαλοῦνται νεομάρτυρες εἶναι οὐσιαστικά συνεχιστές τοῦ μαρτυρίου τοῦ αἵματος πού εἶναι συνυφασμένο μέ τῇ ζωῇ καὶ τὴν δῆλη δράση τῆς στρατευομένης Ἐκκλησίας ἀπό τὰ πρῶτα κιόλας χρόνια τῆς παρουσίας της. Ὁπως κατά τὰ πρῶτα χρόνια τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας Χριστιανοί μαρτυροῦσαν γιά τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ ὑποφέροντας τὰ πάνδεινα ἀπό τοὺς εἰδωλολάτρες, ἔτσι καὶ τώρα οἱ νεομάρτυρες ὑπέφεραν τὰ πάνδεινα ἀπό τοὺς ἀπιστους ἀγαρνούς καὶ αὐτὸν ἀκόμα τὸν θάνατο, διότι πίστευαν καὶ ὅμολογοῦσαν πώς ὁ Χριστός εἶναι Υἱός τοῦ Θεοῦ, Θεός ἀληθινός.

Οἱ περισσότεροι ἀπό τούς νεομάρτυρες ὑπῆρχαν ἀνθρώποι πού σέ μια δεδομένη στιγμή ἀδυναμίας ἔξόμωσαν, ὕστερα ὅμως μετενόποσαν καὶ μαρτύρησαν τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως πρῶτα καὶ τὸ μαρτύριον τοῦ αἵματος στή συνέχεια γιά τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ μας.

Μιά τέτοια μορφή πού βίωσε τὴ πτώση καὶ στή συνέχεια τή μετάνοια καὶ τὸ μαρτύριο τοῦ αἵματος γιά τὸ Χριστό ὑπῆρξε καὶ ὁ Ἅγιος Κωνσταντίνος ὁ ἐξ Ὑδρας, πού ἔζησε τὸ 18ο αἰώνα. Δεκαοκτώ χρονῶν ἔρχεται στή Ρόδο καὶ συχνάζει στό κονάκι τοῦ Τούρκου πασᾶ, ὁ ὅποιος σημειώτεον ἦταν Ἐλληνας, πού δυστυχῶς ἔξόμωσε καὶ ἀσπάστηκε τὴν πλάνη τοῦ Μωάμεθ. Ὁ Πασάς, λοιπόν, πρόβαλλε συνεχῶς στό νεαρό Κωνσταντίνο τίς χαρές καὶ τίς ἀπολαύσεις πού θά τοῦ πρόσφερε ὁ μωαμεθανισμός, ὁ ὅποιος ὡς γνωστόν θωπεύει καὶ ἵκανοποιεῖ τά κατώτερα σαρκικά πάθη τοῦ ἀνθρώπου. Δυστυχῶς στό τέλος κατάφερε νά ἀλλαξιοπιστήσει τὸν Ἅγιο, ὁ ὅποιος ἀφοῦ ἀρνήθηκε τό Χριστό γιά τρία χρόνια ὑπηρέτησε ὡς Τούρκος μωαμεθανός τὸν πασᾶ τῆς Ρόδου. Σύντομα ὅμως κατάλαβε πώς ή πλάνη τοῦ Μωάμεθ καὶ ή ὑλιστική ζωή πού ζοῦσε δέν τὸν γέμιζαν ἐσωτερικά γι’ αὐτό καὶ μετενόποσε.

“Ο Ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κλίμακος λέει πώς «ἡ μετάνοια οὐράνιος σίφων ἐστίν δυνάμενος ἀπενεγκεῖν ψυχήν ἀπό ἀβύσσου εἰς ὕψη οὐρα-

νοῦ». Ἀποστασιοποιεῖται πλήρως ἀπό τίν πλάνη τοῦ Μωάμεθ, ἔχει πλέον μιά ἄλλη θέαση τῆς ζωῆς καὶ τοῦ κόσμου. Ποθεῖ νά ἐνωθεῖ μ' αὐτὸν πού σέ στιγμή ἀδυναμίας ἀρνήθηκε, ἔξομολογεῖται σ' ἕνα πνευματικό τίν πτώση του καὶ δηλώνει τίν πρόθεσή του νά μαρτυρήσει γιά τό Χριστό. Ὁ πνευματικός, βλέποντας τόν νέο καὶ φροβούμενος μήπως λυγίσει, τόν συμβουλεύει νά ἀναβάλει γιά ἀργότερα. Ἐρχεται σέ ἐπαφή μέ τόν Πατριάρχη Γρηγόριο Ε', ὁ ὄποιος καὶ τόν συμβουλεύει νά πάει στό Ἅγιον Ὄρος νά μαρτυρήσει τό μαρτύριο τῆς συνειδήσεως καὶ μετά τό μαρτύριο τοῦ ἀίματος, πράγμα πού πράττει.

Τελικά ἔρχεται στή Ρόδο καὶ παρουσιάζεται στόν Πασᾶ. Στήν περίπτωσή του ἔφαρμόζεται πλήρως ὁ λόγος τοῦ Ἅγιου Ἰωάννη τοῦ Δαμασκηνοῦ. «Ἐθος ἐστίν τοῖς ἐρωτικῶς διακειμένοις πρός τι, τοῦτο ἔχειν ἐπί γλώττης καὶ τῷ νῷ». Ἐκοντας θείον ἔρωτα ἔχει στό στόμα του τό γλυκύτατο ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ, γιά τόν ὄποιο ὅμολογεῖ ἐνώπιον τοῦ Πασᾶ ὅτι εἶναι Υἱός τοῦ Θεοῦ, Θεός ἀληθινός, μάλιστα δέ τόν καλεῖ καὶ αὐτόν νά ἐπιστρέψει στήν ἀλήθεια τῆς πίστεως. Ρίχνεται στή φυλακή, στή συνέχεια ὀδηγεῖται καὶ πάλι στό κριτήριο. Ἐδῶ ὁ Ἅγιος εὐθαρσῶς δηλώνει πώς ὁ Μωάμεθ πού ἀποκαλεῖται προφήτης εἶναι ψεύτικος καὶ μαζί του θά κολασθοῦν αἰώνια καὶ ἐκεῖνοι πού δέχονται τήν πλάνη του. Διατάζεται ὁ ἄγριος ξυλοδαρμός του.

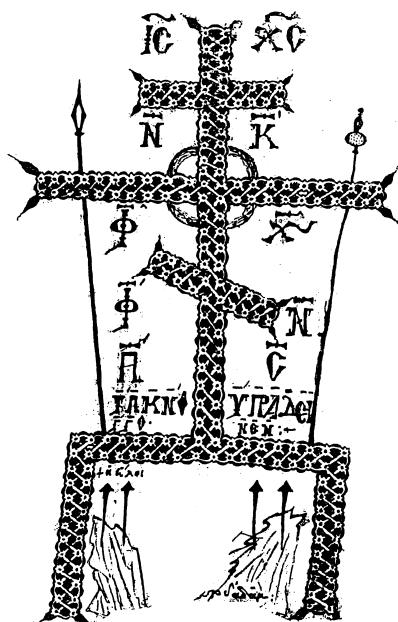
Μετά ἀπ' αὐτό ὁ Πασάς τόν ἀποκαλεῖ μέ τό μωαμεθανικό του ὄνομα, πού τοῦ ἐδόθη κατά τήν ἀρνηση, τόν προσφωνεῖ Χασάνη καὶ τόν προτρέπει ν' ἀλλάξει μυαλά. Ὁ Ἅγιος πιά ὄντας κυριευμένος ἀπό θεῖο ἀπαθῆ ἔρωτα, βιώνει στόν ὑψιστο βαθμό αὐτό πού ὁ Μέγας Βασίλειος ἀναφέρει: «Οταν καταλάβει τήν ψυχήν ἔρωτος εὔσεβείας καταγέλαστος πᾶς ὁ κατ' αὐτῆς πόλεμος». Δέν τόν νοιάζουν οὔτε οί φοβέρες, οὔτε οί ἀπειλές. Δηλώνει στόν Πασᾶ πώς τό ὄνομά του εἶναι Κωνσταντίνος καὶ δχι Χασάν καὶ πώς γι' αὐτόν ὁ Χριστός εἶναι Υἱός τοῦ Θεοῦ καὶ Θεός ἀληθινός. Ἐξαλλος ὁ Τούρκος διατάζει νά βγάλουν τά νύχια ἀπό τά xέρια καὶ τά πόδια τοῦ Ἅγιου. Στή συνέχεια ὀδηγεῖται καὶ πάλι στή φυλακή. Δέχεται τήν ἐπίσκεψην τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ ὁ ὄποιος θαυματουργικά τόν θεραπεύει. «Οταν γι' ἀκόμα μιά φορά παρουσιάζεται στή κριτήριο ὁ Ἅγιος μέ παρροσία ἀναφέρει τήν ἐπίσκεψην τοῦ Δεσπότη Χριστοῦ καὶ τήν ἐξ αὐτοῦ θεραπείαν του. Λέει xαρακτηριστικά: «Ποῦ εἶναι οἱ πληγές μου; Διαλύθηκαν διότι μέ ἐπισκέφθηκε ὁ Χριστός. Μιμήσου τούς γονεῖς σου, πού ἀκόμα ζοῦν καὶ εἶναι εὔσεβεῖς Χριστιανοί».

«Ο Πασάς ὀρύεται καὶ διατάζει καὶ πάλι τον ἐγκλεισμό του στή φυλακή. Εἶναι xαρακτηριστικό τό γεγονός ὅτι ἔνας ἴμαμπς, ὑπηρέτης τῆς πλάνης τοῦ Μωάμεθ, νοιώθοντας θιγμένος ἀπ' αὐτά πού εἶπε ὁ Ἅγιος, τόν κτύπησε καὶ ἀμέσως τό xέρι του μαύρισε καὶ οὔρλιαζε ἀπό τούς πόνους. Ὁ Τούρκος φοβᾶται νά τόν θανατώσει, γιατί σκεφτόταν μήπως αὐτό ἔξοργίσει κάποιο καπετάν Γιώργην ·Υδραϊο, τόν ὄποιο ὑπολόγιζε. Ὁ Ἅγιος κρυφά zητᾶ ἀπό τόν Καπετάνιο νά δώσει τή συγκατάθεσή του γιά τή θανάτωσή του, πράγμα πού γίνεται. Τελικά ὁ Ἅγιος θαν-

τώνεται διά πνιγμοῦ μέσα στή φυλακή, ἀφοῦ προηγουμένως περνᾶ ἔνα ἀδιάκοπο μαρτύριο κολαστηρίων.

‘Ο ὅλος βίος καὶ ἡ πολιτεία τοῦ Ἀγίου νεομάρτυρος Κωνσταντίνου ἀποτελεῖ ἡχηρό μίνυμα διαρκοῦς νήψεως καὶ συνεχοῦς ἀγώνα γιά τό στόχο μας, πού δέν εἶναι ἄλλος ἀπό τή θέωση καὶ τόν ἀγιασμό.

ΣΑΒΒΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ
Θεολόγος, Ἐκπαιδευτικός

Χριστάκη Εύσταθίου
**ΑΓΙΟΣ ΠΟΛΥΔΩΡΟΣ Ο ΚΥΠΡΙΟΣ, Ο ΕΝ ΝΕΑ ΕΦΕΣΩ
ΜΑΡΤΥΡΗΣΑΣ**

“Αγιος Πολύδωρος γεννήθηκε στή Λευκωσία στά μέσα του 18ου αιώνα, τό 1740, και γνώρισε μαρτυρικό θάνατο. Απαγχούστηκε στή Νέα Έφεσο (Γενί Κουσάντασι), στίς 3 Σεπτεμβρίου του 1794. Συγκαταλέγεται στίς τάξεις τῶν νεομαρτύρων πού κοσμούν τό οἰκοδόμημα τῆς Ἐκκλησίας καί λαμπρύνουν μέ τήν παρουσία τους τό Ὁρθόδοξο Χριστιανικό στερέωμα. Γιά πολλούς Κύπριους είναι ἄγνωστη ἡ μορφή του. Πολύ γνωστός “Αγιος ὅμως είναι γιά τούς κατοίκους τῆς περιοχῆς τοῦ Τρυπιώτη, στήν Παλιά Λευκωσία, ὅπου, σύμφωνα μέ πληροφορίες, βρισκόταν τό πατρικό του σπίτι. Είναι ἐνδεικτικό ὅτι γιά δεκατίες ὀλόκληρες ἡ τιμή τῆς μνήμης τοῦ Ἀγίου, στίς 3 Σεπτεμβρίου, είχε τοπικό χαρακτήρα, στήν περιοχή τοῦ Τρυπιώτη, μέ ἐπίκεντρο τήν ἐκκλησία τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ. Ἡ ἀνέγερση ἐκκλησίας στή μνήμη τοῦ Ἀγίου Πολυδώρου, στήν περιοχή τοῦ Βορείου Πόλου, στό Καιμακλί, ἀποτελεῖ μιά σημαντική ἔξελιξη, γιατί είναι ὁ πρῶτος ναός πρός τιμή του στήν Κύπρο. Ο ιερός ναός τοῦ Ἀγίου Πολυδώρου ἐγκαινιάσθηκε τήν 1η Σεπτεμβρίου του 2012, ἀπό τό Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Χρυσόστομο Β’.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Γιά τή zωή τοῦ Ἀγίου Πολύδωρου ἀντίλοῦμε στοιχεῖα ἀπό διάφορες πηγές καί κυρίως ἀπό τήν παράδοση, ὅπως αὐτή ἀποτυπώνεται μέσα ἀπό μελέτες καί ἔρευνες, ἀλλά καί ἀπό τήν ίστορία τῆς περιοχῆς τῆς Παλιᾶς Λευκωσίας. Ο νεομάρτυρας Πολύδωρος γεννήθηκε καί ἔζησε στά δύσκολα χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας, στήν Κύπρο. Οι εύσεβεῖς γονεῖς του, Χατζηλουκᾶς καί Λουρδανοῦ, ὅπως συνέβη καί μέ ἄλλες ἀγιασμένες μορφές, διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στή διαμόρφωση τοῦ χαρακτήρα του ἀλλά καί τῆς εὐλογημένης πορείας πού ἀκολούθησε. Τόν γαλούχοσαν στά νάματα τῆς ἀλήθειας τοῦ Εὐαγγελίου, πού ἀπετέλεσε τή βάση γιά τή διάπλαση τῆς προσωπικότητάς του. Φρόντισαν νά τού δώσουν χριστιανική κυρίως παιδεία καί μόρφωση. Τοῦ ἀφοσαν ἴσχυρή παρακαταθήκη τίς πολύ ψυχωφελεῖς συμβουλές τους καί κυρίως ἐκεῖνες πού είχαν νά κάνουν μέ νουθεσίες γιά τίς συναναστροφές του.

“Ἐνα ἄλλο στοιχεῖο, σημαντικό ὡς πρός τήν πορεία πού ἀκολούθη-

σε ό "Άγιος Πολύδωρος, είναι τά πολλά ταξίδια πού ἀναγκάστηκε νά πραγματοποιήσει, λόγω τοῦ ἐπαγγέλματος πού ἀσκοῦσε. Φύση ἔξυπνη καί δημιουργική, ἐπιδόθηκε στόν τομέα τοῦ ἐμπορίου καί μυνθηκε στά μυστικά του. "Ενα, λοιπόν ἀπό τά πολλά ταξίδια πού ἔκανε, ἀπέβη καθοριστικό στή zωή του. "Οταν ταξίδεψε, λοιπόν, στήν Αἴγυπτο, γνωρίστηκε μέ ἔνα πλούσιο ἔχωμότη, ἀπό τή Ζάκυνθο. Mazí του συνεργάστηκε ἐπαγγελματικά. Συγκεκριμένα, προσλήφθηκε στήν ὑπηρεσία του. "Εκεῖνο πού παρατηρήθηκε στήν περίπτωσή του είναι ὅτι ἡ ἐνασχόλησή του μέ τά τοῦ ἐμπορίου καί γενικά τό περιβάλλον πού ζοῦσε, τόν ὄδηγοσαν σέ μιά χαλάρωση στής πνευματικές ἀρχές καί ἀξίες, πού χαρακτήριζαν ἀρχικά τήν προσωπικότητά του. "Ένα βράδυ, ἐνώ διασκέδαζε μέ φίλους του, ὁ Πολύδωρος κατανάλωσε μεγάλες δόσεις ποτοῦ καί ὑπό τήν ἐπήρεια τοῦ ἀλκοόλ ἥλθε ἐκτός ζαυτοῦ. "Εκμεταλλευόμενοι αὐτή τήν κατάστασή του, κάποιοι Μωαμεθανοί, Τούρκοι καί Αἰγύπτιοι, τόν παρακίνησαν νά ἀλλαξιοπιστήσει. "Ασπάστηκε τόν Μωαμεθανισμό.

"Εφθασε ὅμως καί ἡ εὐλογημένη ὥρα τῆς μετάνοιας. Οί συμβουλές τῶν εὐσεβῶν γονέων του διαπέρασαν σάν μαχαίρι τήν καρδιά του καί ταρακούνησαν ὀλόκληρη τήν ὑπαρξή του. Οί τύψεις συνειδήσεως λειτουργοῦσαν τόσο ἔντονα μέσα του. "Ηλθε στή σκέψη του καί ἡ περίπτωση τοῦ ἀσώτου υἱοῦ, ἡ ὁποία ἦταν ἀρκετή γιά νά πάρει τή μεγάλη ἀπόφαση τῆς ἐπιστροφῆς. "Όλα αὐτά, πού λειτούργησαν σάν ἐγερτήριο σάλπισμα γιά τήν πεσμένη ὑπαρξή του, τόν ἔσπρωξαν νά μεταβεῖ ἀπό τήν Αἴγυπτο στή Βηρυτό γιά νά συναντήσει τό Δεσπότη. "Ο Δεσπότης, ὁ ὁποίος διακρινόταν γιά τό πνευματικό του ἀνάστημα, ἔνας εὐλαβῆς καί σεβάσμιος κληρικός, τόν ἀκουσε μέ πολλή συμπόνια ἀλλά καί στοργή, ὅπως ἀρμόζει σέ τέτοιες περιπτώσεις. "Αφοῦ τόν παρηγόρησε καί τόν ἐνδυνάμωσε πνευματικά, τόν συμβούλευσε νά καταφύγει σ' ἔνα μοναστήρι, στό μυροβόλο νησί τῆς Χίου, γιά νά ἡρεμήσει καί νά βιώσει κάποιες στιγμές ψυχικῆς καί πνευματικῆς ἀνάτασης. "Εκεῖ μέσα στό γενικότερο κλίμα πνευματικῆς περισυλλογῆς, μεταφράσωσης καί τήν ὅλη εἰρηνική ἀτμόσφαιρα, δέν ἄργησε νά βρει τόν αὐθεντικό ἑαυτό του. "Ἐπισκέφθηκε κάποιο πνευματικό, ἐξομολογήθηκε ἐκ βάθους καρδίας καί ζήτησε τήν ἀποκατάστασή του στήν Εκκλησία, ὡς ζωντανό καί πάλι μέλος τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ. "Ο πνευματικός δέχθηκε τή μετάνοιά του, διάβασε τή συγχωρητική εύχη, τόν ἔχρισε μέ τό ἄγιο μύρο καί τόν κοινώνησε τῶν ἀχράντων μυστηρίων.

Η ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΜΑΡΤΥΡΙΟ ΤΟΥ

Μετά ἀπό τήν πλήρη ἀποκατάστασή του στό Σῶμα τῆς Εκκλησίας, ὁ Πολύδωρος παίρνει τό δρόμο γιά τή Νέα Ἐφεσο. "Ο πόθος του νά ἐπανορθώσει πλήρως τό μεγάλο ὄλισθημά του ἦταν τόσο ἔντονος. "Η σκέψη πού ἀδιάκοπα στριφογύριζε μέσα του, ἦταν νά ἐπισκεφθεῖ τίς τουρκικές ἀρχές καί μέ θάρρος καί παρροσία νά διακηρύξει τήν πίστη

του στόν Χριστό καί τήν ἀφοσίωσή του στό ἄγιο θέλημά του.

Τό ὅλο σκηνικό περιγράφεται πολύ ζωντανά. Μιά μέρα παρουσιάστηκε μπροστόν στόν Μουφτή καί χωρίς περιστροφές τόν ρώτησε κατά πόσο εἶναι νόμιμο νά δώσει πίσω ἔνα πράγμα κάλπικο, ὅπως τό χαρακτήρισε, πού τοῦ ἔδωσαν πρίν λίγο καιρό μέ απάτη. Ὁ ἀνυποψίαστος Μουφτής ἀπάντησε καταφατικά. Τοῦ ζήτησε, λοιπόν, νά τοῦ δώσει γραπτῶς τήν ἀπόφασην τῆς ἀρνητικής πίστης του. Μόλις ὁ Ἅγιος πῆρε τήν ἀπόφασην (τόν φετφά) στό χέρι του, ἔτρεξε στόν ιεροδικαστή (Καδή) καί δείχνοντάς του την, τοῦ εἶπε: «Πρίν δέκα χρόνια μέ ξεγελάσατε καί μέ κάματε νά ἀρνηθῶ τήν πίστη μου. Πέταξα τό χρυσάφι πού κρατοῦσα γιά νά πάρω τό χῶμα. Τώρα μετανιώνω. Λυπάμαι γι' αὐτό πού ἔκανα καί κλαίω. Πάρτε τό χῶμα σας καί ξαναπάίρω τό χρυσάφι μου.

«Ημουνα χριστιανός, μένω χριστιανός καί εἶμαι ἔτοιμος νά πεθάνω χριστιανός». Ὁ Καδής στό ἄκουσμα τῶν λόγων αὐτῶν δέν παραιτήθηκε. Ἐπανῆλθε δριμύτερος καί ἀπευθυνόμενος στόν Ἅγιο δέν ἔπαισε νά τοῦ δίνει δελεαστικές ὑποσχέσεις, προκειμένου νά τόν μεταπείσει. Τοῦ ἔταζε χρήματα, τιμές, δόξες, ἔξουσίες καί μεγαλεῖα. Στό τέλος, σάν ἀντιλήφθηκε πώς οἱ προσπάθειές του ἦταν χαμένες, διέταξε νά ἀρπάξουν τόν Πολύδωρο, νά τόν κλείσουν στήν φυλακή καί νά ἀρχίσουν τά σκληρά βασανιστήρια. Ὁλο τό βράδυ οἱ δόμιοι τόν κακοποιοῦσαν καί τόν βασάνιζαν. Τήν ἐπομένη, ὁ ἀθλητής τοῦ Χριστοῦ καί μάρτυρας τῆς πίστης, μέ τό κορμί τσακισμένο ἀπό τά ἀλύπτα βασανιστήρια, ὁδηγήθηκε μπροστά σ' ἔνα συμβούλιο ἀπό Τούρκους ἄρχοντες, μπροστά στό ὅποιο καί πάλι ὅμολόγησε μέ περισσό θάρρος τήν πίστη του. Μετά ἀπό πολλά βασανιστήρια, τά ὅποια δέν ὑπολείπονταν σέ τίποτε ἐκείνων πού ὑπέστησαν οἱ πρῶτοι μάρτυρες τῆς Ἑκκλησίας, οἱ Τούρκοι τόν ἐκτέλεσαν δι' ἀπαγχονισμοῦ στήν 3 Σεπτεμβρίου 1794. Τό λείψανό τοῦ νεομάρτυρα ἐνταφιάστηκε σέ περιοχή πλησίον τῶν τάφων τῶν Ἅρμενίων.

Η ΑΓΙΑ ΚΑΡΑ ΤΟΥ

Κατά τή διάρκεια τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς, τό 1922, ἔνας ἀπό τούς πολλούς κυνηγημένους πού ἔφευγαν γιά νά σωθοῦν ἀπό τήν κόλαση τῆς καταστροφῆς ἦταν καί ἔνας ιερομόναχος. Πρόκειται γιά τόν Πρωτοσύγκελο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἐφέσου Κύριλλο Ψύλλο. Ὁ εὐλαβῆς αὐτός ιερωμένος, ἀψηφώντας τούς ὅποιους κινδύνους, κατάφερε νά πάρει τήν κάρα τοῦ Ἅγιου καί νά τή σώσει. Αὐτό μπορεῖ νά τό κατανοήσει κανείς καλύτερα, ἀν ἀναλογισθεῖ τή μανία πού ἐκδόλωναν οἱ Τούρκοι ἀπέναντι στούς κληρικούς, στά ιερά καί στά ὅσια. Εἰδικότερα, ὅταν ἐντόπιζαν κληρικούς πού ἔφεραν λείψανα Ἅγιων, τούς ὁδηγοῦσαν στή σφαγή. Ὁ Πρωτοσύγκελος ντύθηκε σάν γερόντισσα καί κατάφερε νά μεταφέρει τήν ἀγία κάρα σέ βάρκα, χωρίς νά πάρουν εἶδοση οἱ Τούρκοι. Ὁταν ἔφτασε στήν Ἀθήνα, ἡ κάρα τοποθετήθηκε στόν ιερό ναό τῆς Ἅγιας Αἰκατερίνης στήν Πλάκα, ὅπου βρίσκεται μέ-

χρι καὶ σήμερα. Δεκάδες οἱ προσκυνητές πού τίν εὐλαβοῦνται καθημερινά καὶ χιλιάδες ἔκεινοι πού σπεύδουν κάθε χρόνο στί γιορτή του γιά νά τίν προσκυνήσουν καὶ νά ζητήσουν τίς πρεσβεῖες τοῦ Ἅγιου Πολύδωρου.

ΑΠΟΛΥΤΙΚΙΟ

Τό Ἀπολυτίκιο τοῦ Ἅγιου ἀποτυπώνει καὶ τό πνευματικό ἀνάστημά του, μέ ίδιαίτερο ἀναφορά στίς πόλεις καταγωγῆς καὶ μαρτυρίου του: «Μέγα καύχημα τῆς Λευκωσίας, μέγα στήριγμα πέλεις Ἐφέσου, μέγα κλέος τε τῶν δύο πόλεων. Τῆς μὲν γάρ γόνος σεπτός ἔχρημάπισας, τίν δέ τά σά ἐπορφύρωσαν αἵματα. Ἀλλά πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ, Πολύδωρε, ἵνα ρυσθῶμεν κινδύνων καὶ θλίψεων».

ΧΡΙΣΤΑΚΗΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ
Θεολόγος, Ἐκπαιδευτικός

Χρυστάλλας Σιυλιανοῦ

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ

πό τίν ἐμφάνιστη τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ σ' ὅλη τήν διάρκεια
τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἴστορίας, οἵ χριστιανοί χρειάστηκε νά θυ-
σιάσουν τό πολυτιμότερο ἀγάθο τῆς ζωῆς γιά χάρη τῆς πίστης
τους. Εἰδικότερα οἱ χριστιανοί στίς περιόδους ὅπου εἴτε ἀπο-
τελούσαν μειοψηφία, εἴτε ἦταν ὑπόδουλοι μέ τό μαρτύριο
τους θεμελίωσαν ἔνα καινούργιο ἥθος.

Ἡ ἄρνηση τῶν χριστιανῶν νά ὑποταχτοῦν στόν Ὁθωμανό κατα-
κτητή ἐκδολάθηκε σέ πάμπολλες περιπτώσεις μέ τίς θυσίες τῶν νεο-
μαρτύρων. Ὅμως, τί ἐννοοῦμε μέ τόν ὄρο «νεομάρτυρες»; Ἐννοοῦμε
τούς νεότερους ἀγωνιστές τῆς χριστιανικῆς πίστης πού μέ τή θυσία τους
ἔδωσαν μαρτυρία πίστης, ὑπέστησαν κάθε λογῆς «μαρτύρια» (θάνατο,
βασανιστήρια, συχνά μάλιστα ἰδιαιτέρως φρικιαστικά) στήν προσπάθεια
τῶν διωκτῶν τους νά τούς κάνουν ν' ἀλλάξουν πίστη.

Οἱ νεομάρτυρες προέρχονταν ἀπό ὅλοκληρο τό κοινωνικό φάσμα
ἄντρες, γυναῖκες, νέοι, γέροι, μικρά παιδιά, πλούσιοι καί φτωχοί. Ὅσο
ἀφορᾶ τίς γυναῖκες ἔδειξαν ἀπαράμιλλο θάρρος καί τόλμη καί δέν ὑπέ-
κυψαν στίς πιέσεις τῶν μουσουλμάνων νά ἀλλαξοπιστήσουν.

Κορίτσια καί γυναῖκες στά χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας στάθηκαν ἀ-
στέρια λαμπρά καί δόξασαν τήν Ἐκκλησία μέ τά μεγάλα τους ἀθλήμα-
τα στόν πνευματικό στίβο. Εἶναι ἀληθινοί θησαυροί πού ἔδειξαν μέ ἔρ-
γα καί ὅχι μόνο μέ λόγια τήν ἀγάπη καί τήν πίστη τους στόν Κύριο. Οἱ
ἀγίες φροντίζουν καί μεσιτεύουν γιά τή σωτηρία τῶν πιστῶν, κάνουν
θαύματα καί βοηθοῦν κάθε πιστό πού θά ἐπικαλεσθεῖ τή βοήθειά τους.

Ἄφορμές γιά τό μαρτύριο, μποροῦσε νά ἦταν ὁ φθόνος τῶν Τούρ-
κων γιά τή σωματική καί ψυχική ὁμορφιά τους, ἢ ἀκόλαστη διάθεστη τῶν
Γενιτσάρων, ἢ δυναμική τους στάση κατά τοῦ ἔξιστημοῦ καί ἢ προ-
σωπική ἄρνηση νά ἀκολουθήσουν τήν ἰσλαμική θρησκεία.

Τό Μαρτυρολόγιο συμπεριέλαβε νεαρά κυρίως κορίτσια, παρθενο-
μάρτυρες καί καλλιμάρτυρες οἵ ὅποιες ὑπέστησαν κάθε εἴδους ταλαιπω-
ρίες καί βασανιστήρια, δημόσιο ἔξαυτελισμό, ἔξαιτίας τῆς θαυμαστῆς
καί ἀκλόνητης ἐμμονῆς τους στήν ὀρθόδοξη χριστιανική πίστη.

Ἄρκετές περιπτώσεις μαρτυρίου συνδέονται μέ τή μόνιμη καί συχνά
ἐκβιαστική προσπάθεια τῶν κρατούντων νά τίς ἔξιστημούσουν. Μιά συγ-
κινητική περίπτωση νεαρῆς νεομάρτυρος πού πιεζόταν νά ἔξιστημοθεῖ
ἀπό τόν ἴδιο τόν ἔξωμότη πατέρα τής ἦταν ἢ Ἀγία Ἀκυλίνα.

Ἡ Ἀγία Ἀκυλίνα γεννήθηκε στό χωριό Ζαγκλίβερι τῆς Θεσσαλονίκης καί ἀνατράφηκε ἀπό εύσεβεῖς γονεῖς. Ὁ πατέρας της σκότωσε ἔνα Τούρκο, μετά ἀπό φιλονικία μαζί του. Γιά νά ἀποφύγει τὸν θάνατο δέχτηκε τό μουσουλμανισμό. Ἡ μητέρα της ἔμεινε σταθερή στό Χριστό καί δίδασκε τὴν Ἀκυλίνα τὴν πίστην. Παρά τίς ἐπίμονες προσπάθειες τοῦ πατέρα της καί τίς ἀπειλές τῶν Τούρκων ἡ Ἀκυλίνα δέν ἀρνήθηκε τὸν Χριστό. Ὄταν τὸν ὁδήγησαν στό μαρτύριο ἔλεγχε μὲ θάρρος τοὺς Τούρκους καί τὴν θρησκεία τους, μέ ἀποτέλεσμα νά πεθάνει μαρτυρικά μετά ἀπό πολυήμερο ραβδισμό στίς 27 Σεπτεμβρίου τό 1764 μ.Χ. σέ ηλικία 19 ἑτῶν.

Κάποιες γυναικες μαρτύρησαν γιατί ἀντιστάθηκαν στίς κολακεῖς τῶν Τούρκων καί στίς πιέσεις τους, νά τούς παντρευτοῦν ἀλλάζοντας τὴν πίστην τους. Ἐνα χαρακτηριστικό παράδειγμα τῆς χριστιανικῆς καί ἀγόγγυστης καρτερίας παρουσιάζει τὸ συναξάρι τῆς Κυράννας. Ἡταν ἄφοβη καί ἀτάραχη προστά στούς βιαστές τῆς θέλησής της.

Ἡ Ἀγία Κυράννα γεννήθηκε στὸν Ἀβυσσώκα τῆς Θεσσαλονίκης, σπηλειρινή Ὅσσα τῆς ἐπαρχίας Λαγκαδᾶ. Ἡ ὁμορφιά τῆς ψυχῆς της συμβάδιζε μέ τὴν ἐξωτερική της ὥραιότητα, ἀφοῦ ἦταν προικισμένη μέ τίς ἀρετές τῆς σεμνότητας καί τῆς σωφροσύνης.

Ἐνας Τούρκος, λοιπόν, γενίτσαρος, πού ἦταν σούμπαστης, δηλαδή διοικητής τοῦ ἀστυνομικοῦ τμήματος καί εἰσπράτορας τῶν φόρων ἀπό τά εἰσοδήματα, ἐρωτεύθηκε τὴν Κυράννα καί προσπαθοῦσε νά τὴν κατακτήσει μέ διάφορες κολακεῖς. Ἡ Κυράννα μέ κανένα τρόπο δέ δεχόταν τίς κολακεῖς τοῦ Τούρκου καί τίς μεγάλες του ὑποσχέσεις γιά λίρες καί φορέματα. Οὔτε ὅμως καί τίς φοβέρες του, ὅτι θά τὴν βασάνιζε σκληρά καί στό τέλος θά τὴν θανάτωνε ἃν δέ δεχόταν τό σκοπό του.

Ἡ ἐπιμονή τοῦ γενίτσαρου δέν μπόρεσε νά μεταβάλει τὸ χριστιανικό της φρόνημα. Ἐτσι ἀπογοητευμένος ὁ γενίτσαρος μαζί μέ ἄλλους γενίτσαρους ἀρπάζουν τὴν Ἀγία καί τὴν ὁδηγοῦν στή Θεσσαλονίκην. Τίν φέρονταν μπροστά στόν Κριτή μέ τή ψευδῆ κατηγορία ὅτι δῆθεν στὴν ἀρχή δέχθηκε νά τὸν παντρευτεῖ καί νά ἀλλαξοπιστήσει, ἀλλά ἀργότερα ἄλλαξε γνώμην.

Οἱ Τούρκοι ὅταν εἶδαν τὴν πίστη της στό Χριστό ντροπιάστηκαν καί τὴν ἔριξαν στή φυλακή καί τὴν βασάνιζαν. Τά φρικτά βασανιστήρια συνεκίστηκαν ἐπί μία βδομάδα. Ὁ δεσμοφύλακας ὄργισμένος ἀρπάξει τὴν ἀγία τὴν κρέμασε καί ἄρχισε νά τὴν κτυπᾷ ἀλύπτη μέ μιά μεγάλη ξύλινη σκίζα. Ἐκείνη τὴν στιγμή ἀφοσεῖ τὴν τελευταία της πνοή στίς 28 Φεβρουαρίου τό 1751 μ.Χ.

Μιά ἔξαιρετικά σημαντική διάσταση τοῦ παραδείγματος τῶν νεομαρτύρων γυναικῶν, εἶναι ἡ ἱεραποστολή γιατί, μή ὑποκύπτοντας στίς ὑποσχέσεις τῶν Τούρκων καί ἐπιμένοντας στὴν πίστη τους, γίνονται λαμπρά παραδείγματα γιά τούς ὑπόλοιπους χριστιανούς. Αὐτή ἡ ἔμμονή τους ἔνας ἔμμεσος τρόπος διδασκαλίας. Κήρυτταν μέ παρροσία

τίν πίστη στό Χριστό ἐλέγχοντας καί λοιδορώντας τίν πίστη τοῦ Ἰσ-
λάμ. Μιά τέτοια περίπτωση ἀφορᾶ τίν Ἀγία Χρυσῆ.

Ἡ Ἀγία Χρυσῆ γεννήθηκε στό χωριό Σλάτενα (σημερινή Χρυσῆ) τῆς ἐπαρχίας Ἀλμωπίας Νομοῦ Πέλλης. Ὁ πατέρας της ἦταν φτωχός καί εἶχε τέσσερις θυγατέρες. Ἡ Χρυσῆ ἦταν ὥραιά στό σῶμα καί στήν ψυχή.

Κάποτε, ἐνῷ βρισκόταν μαζί μέ ἄλλες γυναῖκες στούς ἀγρούς καί μά-
ζευε καυσόξυλα, τίν ἀπίγαγε κάποιος Τούρκος καί τή μετέφερε στό
σπίτι του. Ὁ Τούρκος προσπάθησε μέ κολακεῖς νά τίν ἔξισλαμίσει καί
νά τίν κάνει γυναίκα του. Ἡ Χρυσῆ ὅμως ἀντιστάθηκε καί δυναμικά
ἀπάντησε: «Ἐγώ τόν Χριστό μόνο γνωρίζω γιά νυμφίο μου, πού δέν θά
ἀρνηθῶ καί ἂν ἀκόμα μέ κομματιάσεις». Οἱ γονεῖς καί οἱ συγγενεῖς τῆς
Χρυσῆς, μέ ἔξαναγκασμό τῶν Τούρκων, τίν παρακαλοῦσαν νά δεχτεῖ
τόν μωαμεθανισμό γιά νά σωθεῖ. Ἄλλα ἡ μεγαλόψυχη Χρυσῆ τούς ἀ-
πάντησε ὅτι: «πατέρα ἔχω τόν Κύριό μου Ἰησοῦ Χριστό, μπέρα τίν Κυ-
ρία Θεοτόκο, ἀδελφούς δέ καί ἀδελφές ἔχω τούς Ἀγίους καί τίς Ἀγίες
τῆς Ἑκκλησίας μας».

Μπροστά λοιπόν στή σταθερότητα τῆς Χρυσῆς, οἱ Τούρκοι ἀπάντη-
σαν μέ φρικτά βασανιστήρια. Τελικά στίς 13 Ὁκτωβρίου 1795 μ.Χ., κα-
τέκοψαν τό σῶμα τῆς μέ μαχαίρια καί ἔτσι πανάξια ἔλαβε τό στεφάνι τοῦ
μαρτυρίου ἀπό τόν Νυμφίο Χριστό.

Οἱ Ἀγίες τῆς περιόδου τῆς Τουρκοκρατίας πρέπει νά εἶναι φωτεινοί
φάροι γιά τίς νεότερες γενιές, γιατί ἐπέδειξαν ἀγωνιστικό φρόνημα καί
δέν ὑπέκυψαν στόν κατακτητή. Ἐπίσης ἐπικαιροποιοῦν, ἀνανεώνουν
καί ἀνακαινίζουν ὀλόκληρη τήν ὁρθόδοξη πίστη, ἀναβιώνοντας τό ἥ-
θος καί τόν ἐνθουσιασμό τῶν ἀρχαίων μαρτύρων.

ΧΡΥΣΤΑΛΛΑ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ Θεολόγος, Ἐκπαιδευτικός

Χρίστου Δημητριάδη

Η ΑΓΙΑ ΝΕΟΜΑΡΤΥΣ ΑΚΥΛΙΝΑ Η ΕΚ ΖΑΓΚΛΙΒΕΡΙΟΥ

HΑγία παρθενομάρτυς Ἀκυλίνα γεννήθηκε τό 1745 στό χωριό Ζαγκλιβέρι τοῦ νομοῦ Θεσσαλονίκης. Ὁ πατέρας της Γεώργιος σέ μιά φιλονικία σκότωσε ἐναν Τούρκο καί καταδικάστηκε σέ θάνατο. Ὅταν ἀντίκρυσε τό σχοινί τῆς ἀγάροντς δειλίασε καί οἱ Τούρκοι τοῦ πρότειναν νά ἀλλαξοπιστήσει καί αὐτός δέχτηκε, προδίδοντας τό Χριστό. Ἡταν ὀλιγόπιστος καί προτίμος τήν παροῦσα ζωή καί τέλος τίς τιμές καί τά δῶρα πού ἔδιδαν οἱ Τούρκοι σέ ὄσους ἔξισλαμίζονταν.

Ἡ γυναίκα του, τῆς ὄποίας τό ὄνομα εἶναι γνωστό, καί ἡ μικρή κόρη του Ἀκυλίνα κλείστηκαν στό σπίτι τους καί θρηνοῦσαν γιά τό δυστυχῆ ἀποστάτη. Ὄλοι στό χωριό τίς περιφρονοῦσαν σάν τή γυναίκα καί τήν κόρη του προδότη τῆς πίστης. Ὁ πατέρας της τυφλωμένος ἀπό τίς τιμές καί τά δῶρα τῶν ἀπίστων δέν μετανοοῦσε γιά τήν ἀποστασία του.

Ἡ μητέρα τῆς μικρῆς Ἀκυλίνας τήν προετοίμαζε γιά τό ἀναμενόμενο μαρτύριο καί τή στόλιζε μέ πνευματικά ἐφόδια, γιά νά εἶναι ἔτοιμη, ὅταν θά ἐκαλεῖτο, νά ὁμολογήσει τό Χριστό. Οἱ Τούρκοι ζητοῦσαν συνεχῶς ἀπό τόν πατέρα της νά ἔξισλαμίσει καί τήν κόρη του. Ἡ νεαρή Ἀκυλίνα ἐτοιμαζόταν καί ὅπως λέγει ὁ ὑμνογράφος «Τῆς μητρός τήν εὔσεβειαν θησαυρόν ὡς οὐράνιον, τῆ ψυχῆ σου φέρουσα θεία χάριτι, τῆς πατρικῆς οὐ κατέπτηξας, ἀνδρείω φρονήματι, ἀσεβείας τήν φοράν».

Τό 1764 ὁ ἔξωμότης πατέρας παίρνει διαταγή ἀπό τόν πασᾶ τῆς Θεσσαλονίκης νά πείσει τήν κόρη του νά ἀλλαξοπιστήσει. Οἱ Τούρκοι πρόσφεραν στήν Ἀκυλίνα δόξα καί τιμές, πλούτη καί μεγαλεῖα. Ἡ Ἀκυλίνα τά ἀπέρριψε καί ὁ ἴδιος ὁ πατέρας της τή βασάνισε, τήν ἔκλεισε γιά μέρες στό σταύλο καί τέλος τήν παρέδωσε στόν Πασά. Στόν πατέρα της ἀπάντησε ὅτι εἶναι ἔτοιμη νά ὑπομείνει κάθε μαρτύριο, ἀκόμη καί θάνατο, γιά τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ. Ἡ Ἀκυλίνα δέχεται νέες ἀπειλές καί ὑποβάλλεται σέ φρικτά βασανιστήρια. Στό μυαλό της δέν τοποθετεῖ τίς ἀπειλές, ἀλλά τά λόγια τῆς μάνας της «ὁ Χριστός κρατεῖ τό στεφάνι στό χέρι Του, ἔτοιμος νά σέ στεφανώσει. Μήν τόν ἀρνηθεῖς. Μήν δειλιάσεις παιδί μου». Τή βασάνισαν γιά τρεῖς μέρες κτυπώντας την μέ βέργες ἀπό ίτια καί συρματένια σχοινιά. Τό σῶμα της ἔγινε ὅλο μά πληγή καί πότισε μέ τό αἷμα της τή μακεδονική γῆ. Αὐτή ὅσο ὁμολογοῦσε τό Χριστό αὐτοί τή βασάνιζαν περισσότερο. Ἡ μάρτυρας τούς ἔλεγε «Τί νά λαχταρήσω ἀπό τήν πίστη σας, γιά νά ἀρνηθῶ τό Χριστό μου ἢ σέ ποιά

θαύματα τῆς πίστης σας νά πιστέψω πού βρωμάτε ἀκόμη ζωντανοί!» Τών τρίτη μέρα τό ἀπόγευμα τή φόρτωσαν σέ ἔνα χριστιανό καὶ τίν πῆρε ἀναίσθητη στό σπίτι της. Ἡ μάνα της τίν ἀγκάλιασε καὶ ἡ νεαρή Ἀκυλίνα τῆς εἶπε «Τό διαμάντι πού μοῦ κάρισες, τό φύλαξα καθαρό καὶ ἀμόλυντο καὶ τώρα πηγαίνω κοντά στό Χριστό» καὶ ἔκλεισε τά μάτια της παίρνοντας τό στέφανο τοῦ μαρτυρίου. Τό λείψανό της εὐώδιασε καὶ οἱ δρόμοι τοῦ χωριοῦ εὐώδιαζαν γιά ἀρκετές μέρες. Ἦταν 27 Σεπτεμβρίου 1764.

Οἱ Τοῦρκοι διέταξαν νά ταφεῖ στό νεκροταφεῖο τους, γιά νά τίν κάνουν δική τους ἔστω καὶ μετά τό μαρτυρικό θάνατό της. Τό ὕδιο βράδυ, ἔνα φῶς κατέβηκε σάν ἀστρο καὶ ἔμεινε στόν τάφο της γιά ἀρκετή ὥρα. Οἱ χριστιανοί τό θεώρησαν ὡς σημάδι ὅτι ἐπρεπε νά πάρουν τό λείψανο ἀπό τό μουσουλμανικό νεκροταφεῖο. Τρεῖς νέοι, ὁ Τσιόπηλας, ὁ Καλλιμέρης καὶ ὁ Μπούκλας πήραν τό λείψανο καὶ τό ἔθαιραν σέ ἄλλο μέρος καὶ ἔδωσαν ὄρκο νά μή μαρτυρήσουν τό μέρος γιά νά μή συλήσουν οἱ Τοῦρκοι τό σῶμα τῆς Ἀγίας. Οἱ κάτοικοι τοῦ Ζαγκλιβερίου σιωπηλά τιμούσαν τίν Ἀγία, ἀλλά μόλις τό 1903 ιστόρησαν τίν εἰκόνα της, γιατί τά πάντα σκίαζε ὁ φόβος τῶν ὅθωμανῶν κατακτηῶν. Τό μαρτύριο της διέσωσε ὁ Ἀγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης στό ἔργο του «Νέον Μαρτυρολόγιον».

Τό μαρτύριο τῶν νεαρῶν γυναικῶν Ἀγίων τῆς περιοχῆς τῆς Θεσσαλονίκης Κυράννας, Ἀκυλίνας καὶ Χάϊδως ἐνίσχυσε τούς χριστιανούς, ὅστε νά περιορισθεῖ ὁ ἕδη ἐκτεταμένος ἔξισλαμισμός τῶν χωριῶν τῆς Θεσσαλονίκης.

“Ολες οἱ γενεές τῶν χωριανῶν της ἀπό τό 1764 προσεύχονταν ὅπως εύρεθοῦν τά ἄγια λείψανά της. Ἦδη, τό 1982 ἄρχισε ἡ ἀνέγερση ναοῦ πρός τιμή τῆς Ἀγίας Ἀκυλίνας στό Ζαγκλιβέρι καὶ τό 1994 ἔγιναν τά ἐγκαίνια τοῦ περικαλλοῦς ναοῦ καὶ ὁ κτίτορας π. Ἀναστάσιος εὐχήθηκε νά εύφρεστηθεῖ ἡ Ἀγία καὶ νά ἐμφανίσει τά σεπτά λείψανά της. Τό 2012 ἄρχισαν ἀποκαλύψεις τῆς Ἀγίας σέ εὔσεβεῖς ψυχές. Προηγουμένως είχαν εύρεθεῖ τά λείψανα τῆς Ἀγίας Κυράννας στό προαύλιο τοῦ παλαιοῦ ναοῦ τῶν Ταξιαρχῶν στό χωριό Ὁσσα, πενήντα χιλιόμετρα ἀπό τό Ζαγκλιβέρι. Σέ μιά ἀποκάλυψη της ἡ Ἀγία Κυράννα εἶπε «εἴμαι μαζί μέ τή φίλη μου τίν Ἀκυλίνα». Ταυτόχρονα βρέθηκε μιά εἰκόνα τοῦ 1904 στό ναοῦ τοῦ Ἀγίου Γεωργίου Ζαγκλιβερίου, ὅπου εἰκονίζονται οἱ δύο νεομάρτυρες Ἀκυλίνα καὶ Κυράννα μαζί. Αὐτό προβλημάτισε ὅτι τά ἄγια λείψανά τους ἦσαν σέ κοινό τόπο. Στίς ἀρχές Φεβρουαρίου τοῦ 2012 χιόνισε πολύ στίν Ὁσσα. Παραπρήθηκε, ὅμως, στό προαύλιο τοῦ ναοῦ τῶν Ταξιαρχῶν ὅτι σέ ἔνα σημεῖο δυό μέτρων δέν χιόνισε. Τότε συνειρμικά θυμήθηκαν παρόμοιο γεγονός πού συμβαίνει στό Πρωτάτο τῶν Καρυῶν τοῦ Ἀγίου Ὁρούς ὅπου δέν χιονίζει στό σκαλοπάτι τῆς Ἱερᾶς Κοινότητας πού οἱ δύσσεβεῖς Φράγκοι καὶ οἱ λατινόφρονες τοῦ Βέκκου ἀποκεφάλισαν τόν Ἀγιον Κοσμᾶ, τόν Πρώτο τοῦ Ἀγίου Ὁρούς.

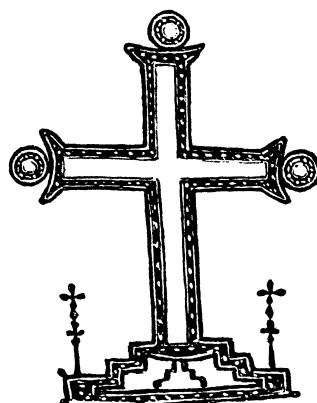
Τότε ἀποκαλύπτεται ἡ Ἁγία Ἀκυδίνα ὑποδεικνύοντας ἐκεῖνο τὸν τόπο. Ὁ μητροπολίτης Λαγκαδᾶ Ἰωάννης ἔσκαψε καὶ βρῆκε στίς 8 Φεβρουαρίου 2012 τὰ χαριτόβρυτα λείψανά της. Ἡ Ἁγία ἀποκάλυψε καὶ λεπτομέρειες ἀπό τὸ μαρτύριο της. Ἀποκάλυψε ὅτι τὰ τέσσερα ἄκρα εἶχαν κοπεῖ στὸ μαρτύριο, στὸ πρόσωπο ἔπαθε φοβερές κακώσεις μέχρι καὶ ἄνοιγμα τῶν ραφῶν τοῦ κρανίου καὶ ὅτι ἔριχναν δηλητηριῶδες κόκκινο ύγρο στίς πληγές της γιά νά ἐπιτείνουν τούς πόνους της. Πράγματι στὸ κρανίο καὶ στά ὀστᾶ τῶν χεριῶν βρέθηκαν κόκκινα στίγματα ἀπό αὐτό τὸ ύγρο.

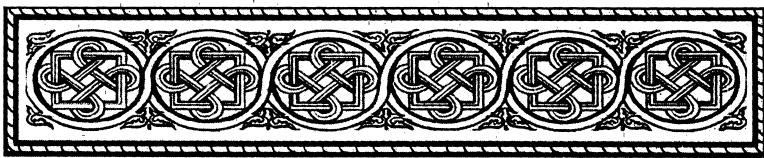
Στίς 26 Σεπτεμβρίου 2013 τά ιερά λείψανα μεταφέρθηκαν ἀπό τὸ χωριό Ὅσσα πού τά φιλοξένησε στὴ γῆ του γιά 249 χρόνια στὸ χωριό της τό Ζαγκλιβέρι. Ἡ μεταφορά ἔγινε μέ θηλυκή ἡμίονο καὶ τά λείψανα τοποθετήθηκαν σὲ κοφίνια πού καλύφθηκαν μέ ἀσπρὰ σταφύλια, ὅπως κατά τὸν παράδοστο, ἔκαναν οἱ τρεῖς νέοι τὸ 1764 γιά παραπλάνηση τῶν Τούρκων. Μετά ἀπό 11 ὥρες πορεία ἡ ιερή πομπή ἔφθασε τὴν ὥρα τοῦ ἐσπερινοῦ στὸ Ζαγκλιβέρι καὶ τά λείψανα τοποθετήθηκαν σὲ λάρνακα ἐντός τοῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Ἀκυδίνας.

Ἡ Ἁγία νεομάρτυρς Ἀκυδίνα, τὴν ὁποίᾳ ἡ Ἐκκλησία τιμᾶ στίς 27 Σεπτεμβρίου, πρεσβεύει στὸν Κύριο γιά τὸ ἔθνος μας πού εύρισκεται σὲ ἀποστασία, ἀλλά ταυτόχρονα ἀντιμετωπίζει μιά αὐξανόμενη ἀπειλή ἀπό τοὺς ἀλλόθρους Τούρκους. Τά χαριτόβρυτα λείψανά της ἀποτελοῦν πηγὴ ἀντλησης δύναμης καὶ εὐλογίας γιά ὅλους τούς ὁρθόδοξους πιστούς.

Μακαρίζομέν σε, Νεομάρτυρς Χριστοῦ, Ἀκυδίνα τῶν παρθένων ὡράιομα, καὶ ἴσοτιμε τῶν πάλαι ἀθλητῶν.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ
Οἰκονομολόγος

Φώτιου Σχοινᾶ
ΘΩΜΑΣ ΠΑΣΧΙΔΗΣ, Ο ΝΕΟΜΑΡΤΥΣ

Θωμᾶς Πασχίδης είναι μία σημαντική προσωπικότητα της Ὁρθοδοξίας καί τοῦ Ἑλληνισμοῦ κατά τὸν 19ο αἰώνα. Μάλιστα είναι μία ἀγνοημένη καί ἵσως - ἵσως λησμονημένη προσωπικότητα, ἀφοῦ ἐλάχιστοι Ἑλληνες τὸν γνωρίζουν. Ὅπηρες λόγιος, ἔκπαιδευτικός, δημοσιογράφος, ἀγωνιστής γιά τὰ δίκαια τῆς Ὁρθοδοξίας καί τοῦ Ἑλληνισμοῦ καί ἐπιπλέον ἔχει ὅλες τὶς προϋποθέσεις νά θεωρηθεῖ νεομάρτυρας τοῦ Χριστοῦ, ἀφοῦ θανατώθηκε ἀπό τούς Τούρκους, ἐπειδή ἀρνήθηκε νά ἀρνηθεῖ τὸν Χριστό καί νά προσκωρήσει στό Ἰσλάμ.

Ἐχει γραφεῖ γι' αὐτόν: «Πνεῦμα ἀνήσυχο καί δημιουργικό. Φωτεινὴ ἑλληνικὴ συνείδησις. Πνευματικὴ προσωπικότης ὅχι τυχαία, μέ διάθεσι ἀποστολική. Παιδαγωγός καί διανοητής. Πιστός τῆς δημοσιογραφίας, ἢ δοπία ἔγινε ὁ ἄμβων γιά τὸ ἀσταμάτητο ἐθνικό του κήρυγμα, πού ἀποτελοῦσε τὸν βασικώτερο σκοπό τῆς ζωῆς του, τὸ ὥραιο του πάθος»¹.

Γεννήθηκε στά Γιάννενα τὸ 1836, ὅταν ὁ ἀχός καί ἡ μνῆμη τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 ἦσαν ἀκόμη ζωντανές. Ὁ πατέρας του Ἀθανάσιος καταγόταν ἀπό τὴν Θεσσαλία καί πολέμησε στὸν Ἐπανάστασιν ὑπό τὴν σημαία τοῦ Γεωργίου Καραϊσκάκη. Φοίτησε στὸν περιώνυμη Ζωσιμαία σχολὴ ὡς τὸ 1852. Μόλις ὁ Θωμᾶς Πασχίδης ἀποφοίτησε ἀπό τὴν Ζωσιμαία σχολὴ μετέβη στὸ Μπεράτι ὅπου ὑπηρέτησε ὡς δάσκαλος. Τὸ 1854 μέ τὴν κήρυξη τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου ξέσπασαν ἀπελευθερωτικά κινήματα στὸν Ἡπειρό, στὴ Θεσσαλία καί στὴ Μακεδονία καί ὁ Πασχίδης σπεύδει νά καταταγεῖ ἐθελοντής στὰ πεδία τῶν μαχῶν. Στὴ συνέχεια βρίσκεται στὴ Λαμία καί στὸν Ἀθήνα, στὸν δοπία παρακολουθεῖ σπουδές στὸν Φιλοσοφικὸν σχολὴν. Τὶς σπουδές του συμπληρώνει στὴ Νεάπολη τὸ 1859.

Τὸ 1860, μετά τὴν Ἰταλία, ὁ Πασχίδης μετέβη στὸ Βουκουρέστι τῆς Ρουμανίας, ὅπου ἐκδίδει τὸν «Ἀκολουθίαν καί τὸν βίον τοῦ Ἀγίου Ἱερομάρτυρος καί ἵσαποστόλου Κοσμᾶ τοῦ ἐν Ἀλβανίᾳ μαρτυρήσαντος ἐν ἔτει 1779 κατά μῆνα Αὔγουστον». Στὸ προλογικὸν σημείωμα γράφει: «Ἐις τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἀνεφάνη κατὰ τὰ μέρη τῆς δούλης Ἐλλάδος ὁ νέος οὗτος φωστήρ τῆς Ἐκκλησίας, ὃστις περιῆλθε γῆν τε καί θάλασσαν κληθείς ὑπό τοῦ Κυρίου πρός τὸ κήρυγμα τοῦ Ἀγίου αὐτοῦ Εὐαγγελίου. Ὁ δέ ταπεινός ἐγώ αὐτόπτης, οἰκονομίᾳ Θεοῦ γεγο-

νώς τοῦ Σεπτοῦ αύτοῦ λειψάνου καί τῶν θαυμάτων Αὔτοῦ συνέθεσα συλλέξας τὸν παροῦσαν ἀκολουθίαν, ἵν προσφέρω τῷ ὁρθοδόξῳ καί χριστεπωνύμῳ πληρώματι, ὡς τέκμαρ εὐγνωμοσύνης πρός τὸν Ἀγιον Ἰσαπόστολον καὶ Ἱερομάρτυρα Κοσμᾶν τὸν ἀπερίτρεπτον ἐν Ἀλβανίᾳ στύλον κατά τῆς θρησκείας τῶν Ἀγαρονῶν, οὗτος ὁ ἄγιος θαυματουργός Σπυρίδων ἐν Κερκύρᾳ ἀκράδαντον στήριγμα κατά τῶν σχισματικῶν Παπιστῶν»².

Στό Βουκουρέστι ὁ Πασχίδης γνώρισε τὸν Ζαχαρία Σαρδέλλην μαζί μὲ τὸν ὅποιο ἔξεδωσε ἐβδομαδιαία ἐφημερίδα μὲ τὸν τίτλο «Ἰρις». Ὁπως γράφει ὁ Ι. Μ. Χατζηφώτης «οἱ δύο ἔκδότες καὶ περισσότερο ὁ Πασχίδης ἐμφοροῦνται ἀπό τίς ἰδέες τοῦ Ρήγα Βελεστινλῆ γιά μιά παμβαλκανική συνεργασία»³.

Τό 1866 ξέσπασε ἡ Κρητικὴ Ἐπανάσταση. Ὅπως ἔχει γραφεῖ «ὁ Πασχίδης διαθέτει ὀλόκληρην τὴν περιουσίαν του στόν ἄγωνα. Κάνει ἐράνους, δημοσιογραφεῖ, γράφει ποιήματα»⁴. Ἐπίσης εἶναι σφοδρός πολέμιος τοῦ πανσλαβισμοῦ. Τό 1870 ἀρχίζει τὰ ταξίδια του στὸν Ἀνατολήν καὶ τὴν Αἴγυπτο, ὅπου προβαίνει σὲ ὄμιλίες στηλιτεύοντας τὸν πανσλαβισμό, ὁ ὅποιος ἔριχνε τὰ δίκτυά του μέχρι τὸν Ἀγιον Ὄρος.

Τό 1870 ἐπιστρέφει στό Βουκουρέστι καὶ ἰδρύει Ἑλληνικό Ἐκπαιδευτήριο, ἢ στάθμην ποιότητος τῆς παρεχόμενης μαθήσεως τοῦ ὅποιου εἶναι καθ' ὄμολογίαν γενικὴ πολὺ ὑψηλή. Σημειώτεον ἐπίσης ὅτι ὁ Πασχίδης ἦταν φανατικός ὀπαδός τοῦ ἀρχαίζοντος ὕφους καὶ ὅτι ἐγνώριζε καλά τὴν Ρουμανική καὶ Γαλλική γλῶσσα.

Πολὺ σημαντικοί ἦσαν καὶ οἱ δημοσιογραφικοί ἄγῶνες τοῦ Πασχίδην ὑπέρ τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἡ πιό σημαντική δημοσιογραφική προσφορά του ὑπῆρξε ἡ ἔκδοση τό 1874 τῆς ἐβδομαδιαίας ἐφημερίδας «Δεκέβαλος». Ἀξίζει νά σημειωθεῖ ὅτι είχε σὲ μεγάλην ὑπόληψη τό ρόλο τῆς γυναικάς στὸν κοινωνίαν καὶ ὑπεστήριξε μὲ κάθε τρόπο τὴν ἀξιοποίησή της μέσα σ' αὐτήν. Ὁ Ἀλκης Μάνθου γράφει σχετικά: «Τρέφει ἀπεριόριστη ἐκτίμηση στὴ γυναικά καὶ ἀγωνίζεται γιά τὴν ἀπελευθέρωσή της ἀπό τὸν γυναικωνίτην. Τά σχετικά δημοσιεύματα στὸν ἐφημερίδα του προκαλοῦν κατάπληξη, ὅταν ληφθεῖ ὑπ' ὄψιν ὁ χρόνος πού γράφοκαν καὶ οἱ ἀντιλήψεις πού ἐπικρατοῦσαν ἐκείνην τὴν ἐποχήν»⁵. Τό 1875 ὁ «Δεκέβαλος» μετονομάζεται σὲ «Ἀθηνᾶ» στὸν ὅποια καὶ συνεχίζει τὴν μαχητική δημοσιογραφία του.

Τό 1875 μεταβαίνει στὴ Φλωρεντία καὶ συμμετέχει στίς γιορτές γιά τὸν 4η ἑκατονταετηρίδα τοῦ Μιχαήλ Ἀγγέλου, ὅπου καὶ ἔβγαλε ἐμπνευσμένο λόγο στὰ Γαλλικά.

Τὴ διετία 1887-1888 ὁ Πασχίδης βρίσκεται στὴ Κωνσταντινούπολη, ὅπου δημοσιογραφεῖ καὶ μάχεται ὑπέρ τῶν δικαίων τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἐκεῖ ὅμως τὸν καταδίδει στὶς Τουρκικές ἀρχές κάποιος Ἀ. Μαργαρίτης, ὁ ὅποιος ἀποδεδειγμένα ἦταν φιλότουρκος καὶ φριλοπαπιστής⁶. Ἐτσι συλλαμβάνεται τὸν Μάιο τοῦ 1888 ὁ Θωμᾶς Πασχί-

δης ἀπό τίς Ὁθωμανικές ἀρχές μαζί μ' ἔνα ἔξισου θερμό πατριώτη τόν Ν. Φιλιππίδην. Ὄπως γράφει ὁ Ἱ. Χατζηφώτης, «ἀπό τίν ὥραι τῆς συλλήψεως τῶν δύο ἄγωνιστῶν ἀρχίζει ὁ γολγοθᾶς τῶν δύο ἄγνῶν πατριωτῶν καὶ θερμῶν ζηλωτῶν τοῦ Ἑλλονισμοῦ, τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ Ν. Φιλιππίδην καὶ τοῦ πολυυσκιδοῦς λογίου καὶ δημοσιογράφου Θωμᾶ Πασχίδην. Ὁ πρῶτος τελικά θά σωθεῖ καὶ θά μείνει ζωντανός, ἐνῶ ὁ δεύτερος θά βρεῖ μαρτυρικό θάνατο στὸ Φεζάν τῆς Λιβύης, στίν ἄρνησή του νά ἀλλαξοπιστήσῃ»⁷. Οἱ δύο Ἑλληνες ἦσαν χωριστά φυλακισμένοι καὶ δέν γνώριζαν ὁ ἔνας τὴν σύλληψην τοῦ ἄλλου. Βέβαια συναντήθηκαν στίν αὐλή τῆς φυλακῆς τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἦταν μεγάλη ἡ ἐκπλοκή τῶν δύο συναγωνιστῶν.

Οἱ δύο Ἑλληνες συναθλητές συνελήφθησαν καὶ φυλακίστηκαν χωρίς δίκη, μετά μία ὑποτυπώδη ἀνάκριση. Τόν Θωμᾶ ἐπισκέφθη στή φυλακή ὁ μικρότερος ἀδελφός του Κωνσταντίνος Πασχίδης, ὁ ὅποιος συνελήφθη καὶ αὐτός. Στίν Ἑλλάδα ἡ συγκίνηση τοῦ Ἀθηναϊκοῦ λαοῦ γιά τήν φυλάκιση τῶν δύο συναγωνιστῶν ἦταν μεγάλη. Ἐγιναν πολλαπλές ἀναφορές στόν ἀθηναϊκό τύπο, ἔρανοι, παραστάσεις, διαβήματα, ἀλλ' εἰς μάτιν.

Τόν Φεβρουάριο τοῦ 1889 ἀνεχώρησαν οἱ ἔγκλειστοι ἀπό τήν Κωνσταντινούπολη γιά τήν Ἀφρική μέ τό ἀτμόπλοιο «Χασάν πασᾶς». Οἱ ταλαιπωρείες, ἡ ἀπομόνωση καὶ οἱ ταπεινώσεις τίς ὅποιες ὑπέστησαν οἱ κρατούμενοι ἦσαν ἀνήκουντες καὶ βέβαια ἀπάδουσες πρός ἔνα κράτος δικαίου. Τό ἀτμόπλοιο μέ τόν Φιλιππίδην καὶ τούς ἀδελφούς Πασχίδην ἀφίχθηκε στή Βεγγάζη τόν Φεβρουάριο τοῦ 1889. Ἐνα μήνα μετά τόν Μάρτιο ὁ Πασχίδης καὶ οἱ συγκρατούμενοί του μεταφέρονται στήν Τρίπολη καὶ ἀπό ἐκεῖ στό Φεζάν.

Τό Φεζάν ἦταν ἔνας τόπος κολαστήριο γιά τούς κρατουμένους. Ἡ-ταν ἔνα Γκουαντάναμο γιά τούς Ἑλληνες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὅπως λέγει ο καρακτηριστικά ἡ κυρία Φωτεινή Τομαῆ, ἡ ὅποια εἶναι προϊσταμένη τῆς Ὑπηρεσίας Διπλωματικοῦ Ἀρχείου τοῦ ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν, καὶ γράφει σχετικά: «Στά κάτεργα τῶν φυλακῶν τῆς Τριπόλεως, ἰδιαίτερα ὅμως στό κολαστήριο τοῦ Φεζάν, γύρω στά 1.500 χιλιόμετρα νότια, στήν καρδιά τῆς Σαχάρας, οἱ Ὁθωμανοί ἔστελναν αὐτούς πού θεωροῦσαν ἰδιαίτερα ἐπικίνδυνους καὶ ἡ μεταφορά τους γινόταν ὑπό ἄκρα μυστικότητα. Σπάνια ἔβγαινε κανείς ζωντανός ἀπό ἐκεῖ. Συνήθως οἱ κρατούμενοι συλλαμβάνονταν ἐν κρυπτῷ καὶ δίκως ἐπίσημη κατηγορία, μέ συνοπτικές διαδικασίες, ἔξαφανίζονταν χωρίς νά πάρει εἴδηση κανείς».

Οἱ Ὁθωμανοί ἄσκησαν πίεση στόν Θωμᾶ Πασχίδην νά ἀρνηθεῖ τήν εἰς Χριστόν πίστη του καὶ νά ἀσπαστεῖ τόν Μουσουλμανισμό. Ὄπως γράφει ἡ ἐφημερίδα «Ἀκρόπολις» σέ δημοσίευμα τήν 19ην Ὁκτωβρίου 1890 «τίκουεν (ὁ Φιλιππίδης) τούς Ἀραβας οἵτινες ἔξεβίαζον τόν ἀείμνηστον Πασχίδην νά ἔξομάση»⁸. Μάλιστα ὁ ἕδιος ὁ Θωμᾶς Πασχίδης

γράφει σέ ίδιόγραφη δήλωσή του: «ύπέστη (ό Θ. Πασχίδης) ἀνήκουστα δεινά, ὅπως ἀποστατίστη τῆς πολυτίμου ἡμῶν Χριστιανικῆς πίστεως»⁹.

Τέλος μετέφεραν τούς κρατούμενους Ἑλληνες ἀπό τό Φεζάν πρός τήν Τρίπολη. Στό δρόμο πρός τήν Τρίπολη ἡ ἀγριότητα τῶν Μουσουλμάνων πρός τούς κρατουμένους ἦταν πολύ μεγάλη καί ἀπονής. Ἐνα καρακτηριστικό δεῖγμα τῆς θηριωδίας τῶν Τούρκων εἶναι ὅτι ἔβαλαν τόν Θ. Πασχίδην πάνω σέ καμπῆλες τίς ὁποῖες ἔξαγριώσαν καί τόν τίναξαν κάτω. Ἐς ἀκούσουμε τόν ἐπιζήσαντα συναγωνιστή του Φιλιππίδην νά διηγεῖται σέ συνέντευξη πού ἔδωσε μετά τήν ἄφιξή του στήν Ἑλλάδα τό μαρτύριο, τήν ὁμολογία καί τό τέλος τοῦ Πασχίδην: «Πλησίον τοῦ χωρίου Σάμπα, ἔξηρέθισαν καί ἔξηγρίώσαν τόσον τάς καμπίλους ὥστε αὗται λυσσωδῶς τρέχουσαι καί μανιωδῶς σκιρτῶσαι μᾶς ἔρριπτον κατά γῆς ἀνά πᾶσαν στιγμήν. Ἐκ τῶν πολλῶν πτώσεων καί τῶν περισσοτέρων πληγῶν καί ἀληγδόνων μᾶς ὅθησαν ἐντός καλύβης τῆς Σάμπας ἐνθα ὁ ταλαίπωρος Πασχίδης εὔρε τό οἰκτρόν τέλος. - Εἶχεν πληγωθῆ περισσότερον ὑμῶν ὁ Πασχίδης; - Ἐξ ἐναντίας πολύ ἐλαφρότερον ἀλλά ὁι αἷμοδιψεῖς Ἀραβες ἐκπληροῦντες πιστήν ἐντολήν τῆς ἐν Μούζουρτι δολοφονικῆς ἀποφάσεως τοῦ Μουτασεφίρη ἐδολοφόνησαν αὐτόν ἀγρίως. Ἡκουσα μάλιστα διά τοῦ ἐκ καλαμῶν χωρίσματος τῆς καλύβης νά προτείνουν αὐτῷ ἔξιστλαμισμόν, ἀλλά ὁ Πασχίδης μεθ' ἵερᾶς φρίκης ἀπωθῶν τάς ἀτίμους προτάσεις ἔλεγεν: «Ο Μωάμεθ εἶναι ψευδοπροφήτης, μόνον ὁ Ἰησοῦς Χριστός εἶναι ἀληθής». Οὗτοι ἦσαν οἱ τελευταῖοι λόγοι του καί ἔκτοτε ἔχασα τόν προσφιλῆ μου φίλον, τόν πιστόν συμμάρτυρα καί συνεργάτην εἰς τάς ἀμμώδεις καί ἀχανεῖς ἐρήμους τῆς Σακχάρας»¹⁰.

Τό συγγραφικό ἔργο τοῦ Θωμᾶ Πασχίδην εἶναι τεράστιο, πολυσχιδές καί ὑψηλῆς στάθμης. Ἐγραψε ποιήματα, κυρίως ἔθνικῆς πνοῆς, θεατρικά ἔργα, ταξιδιωτικές ἐντυπώσεις, θροσκευτικά ἔργα, ιστορικά ἔργα, ἔργα πολιτικοῦ καί κοινωνικοῦ περιεχομένου καί διάφορα ἀλλά ἔργα, ὅπως τά ταξινομεῖ ὁ Ἰ. Χατζηφώτης.

Γενικά ὁ Θ. Πασχίδης ὑπῆρξε ἰσχυρή καί πολυσχιδής προσωπικότητα. Τό κυριότερο ὅμως εἶναι ὅτι ἀπέθανε ὑπό συνθήκες ἐν Χριστῷ μαρτυρίου. Ὁ μακαριστός π. Θεόκλητος Διονυσιάτης γράφει σχετικά στό περιοδικό Ἀθωνικοί Διάλογοι: «Θά ἦτο παράλειψις ἀσυγκάρητος ἐάν δέν ἐστημείωνα ὅτι ὁ Πασχίδης δέν υπῆρξε ἔθνομάρτυς μόνον, ἀλλά καί μάρτυς Χριστοῦ, ἀφοῦ συμφώνως μέ τήν πληροφορίαν τοῦ ἐπιζήσαντος τῶν βασανιστηρίων Φιλιππίδου, «μεθ' ἵερᾶς φρίκης ἀπωθῶν τάς ἀτίμους προτάσεις πρός ἔξιστλαμισμόν, ἔλεγεν εἰς τούς Ἀγαρηνούς: 'Ο Μωάμεθ εἶναι ψευδοπροφήτης, μόνον ὁ Ἰησοῦς Χριστός εἶναι ἀληθής'. Καί συνεχίζει ὁ Φιλιππίδης: Οὗτοι ἦσαν οἱ τελευταῖοι λόγοι του».

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1. Ἀλκη Μάνθου, Ἡπειρώται δημοσιογράφοι στή Ρουμανία. Θωμᾶς Πασχίδης, ἐν Ἀθήναις 1970, σσ. 11-12.

2. Παρατίθεται στό I. M. Χατζηφώνη, Θ. A. Πλασχίδης, ἐκδόσεις τῶν «Κριτικῶν Φύλλων», Αθήνα 1974, σ. 22.

3. I. M. Χατζηφώνη, ὅ.π., σ. 25.
4. I. M. Χατζηφώνη, ὅ.π., σσ. 26-27.
5. Ἀλκη Μάνθου, ὅ.π., σ. 21.
6. Βλ. I. M. Χατζηφώνη, ὅ.π., σ. 100.
7. I. M. Χατζηφώνη, ὅ.π., σ. 103.
8. Παρατίθεται στό I. M. Χατζηφώνη, ὅ.π., σ. 149.
9. Παρατίθεται στό I. M. Χατζηφώνη, ὅ.π., σ. 145.
10. Παρατίθεται στό I. M. Χατζηφώνη, ὅ.π., σσ. 158-159.

ΦΩΤΙΟΣ ΣΧΟΙΝΑΣ
Διδάκτωρ Φιλοσοφίας

·Ανδρέα Κυριακοῦ
ΕΝΑ ΟΝΟΜΑ ΓΙΑ ΤΟ ΜΗΝΑΙΟ ΤΟΥ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

Εόρεια τῶν Λυμπιῶν ὑψώνεται ἔνας ἀπότομος, γυμνός λόφος, στὸν κορφὴν τοῦ ὁποίου εἶναι κτισμένο τὸ ἐκκλησάκι τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, πού βεβηλώνεται σήμερα ἀπό Ἀγαρνοῦ ποδάρι. Πίσω ἀκριβῶς ἀπό τὸ λόφο αὐτὸν βρίσκεται τὸ κατεχόμενο χωρίο Λουρουτζίνα (Λουργκίνα, κατά τοὺς χαρτογράφους τῆς Φραγκοκρατίας), πού σήμερα οἱ Τούρκοι ἀποκαλοῦν Ἀκιντζίλαρ (Ἐπιδρομεῖς). Στὸ πιό πάνω χωριό, γεννήθηκε, ἔζησε, ἀλλά κι ἐμαρτύρησε ὁ καλός ποιμένας παπά Χαράλαμπος Μιχαηλίδης (Μιχαήλ). Τό χωριό αὐτό, ἀλλά κι ὅρισμένα ἄλλα χωριά στὸν Κύπρο, ἐκατοικεῖτο ἀπό Λινοβάμβακους καὶ λίγους Χριστιανούς, γιὰ τὸν ἀκρίβεια μερικές δεκάδες. Λινοβάμβακοι ἀποκαλοῦνταν στὸν Κύπρο οἱ ἄλλως ἀποκαλούμενοι Κρυπτοχριστιανοί ἢ Κλωστοί, διότι θύμιζαν ὑφασμα ἀπό βαμβάκι ἀπό τὴν μία ὅψη καὶ λινάρι ἀπό τὴν ἄλλην. Πρόκειται γιά χριστιανικούς πληθυσμούς οἱ ὁποῖοι, κατά τὴν μακρά περίοδο τῆς ἀνελέητης Τουρκοκρατίας, δήλωναν Μωαμεθανοί γιά νά γλυτώσουν ἀπό τὴν ἀπάνθρωπη φορολογία καὶ τὸν ἀνείπωτη κακομεταχείρηση. Μάλιστα διοχετεύθηκε ἔντεχνα ἀπό διάφορα κέντρα ἡ ἔντελῶς ἀστήρικτη ἀποψη πώς κατάγονταν ἀπό Φράγκους καὶ δέν εἶχαν Ρωμαϊκὴ καταγωγὴ. Ἐτσι ὁ Ἀγγλος ιστορικός Τζών Χάκκετ στὸν «Ιστορία τῆς Ορθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου» ἀναφέρει, χωρὶς νά προσκομίζει οἰονδήποτε ἀποδεικτικό στοιχεῖο, τὸν ὑποβολιμαία αὐτὴν θέσην. Οἱ συμπαθεῖς αὐτοί Ρωμιοί ἦταν στὸν πραγματικότητα Χριστιανοί, ἀλλά κατὰ τὰ φαινόμενα Μωαμεθανοί. Συνήθως ἔφεραν διπλά, σχεδόν ὅμορχα ὀνόματα λ.χ. Γιουσούφ-Ἰωσήφ, Ἐμινέ-Ἐλένη κτλ. Βαφτίζονταν στὰ κρυφά, κρυφά νήστευναν, ἔξομολογοῦνταν καὶ κοινωνοῦσαν.

Ο παπά Χαράλαμπος γεννήθηκε στὴ Λουρουτζίνα στὰ 1862. Σὲ νεαρή ἡλικία νυμφέθηκε τὴ Μαργαρίτα, θυγατέρα τοῦ προηγούμενου ἱερέα τῆς κοινότητας Κυριακοῦ, με τὴν ὥποια ἀπέκτησε τρεῖς κόρες, τὴν Ἐλένη, τὴ Δέσποινα καὶ τὴ Σοφία. Ἡ κατάσταση πραγμάτων πού βρήκε ὁ παπά Χαράλαμπος στὸ χωριό, εἶναι αὐτὴ πού βίωνε ὀδόκληρη ἡ Κύπρος στὰ πρῶτα χρόνια τῆς ἀγγλικῆς κατοχῆς, πού ἀρχισε στὰ 1878. Ἐπειδή ἐπετράπη ἡ ἐλεύθερη ἀσκηση τῶν θροσκευτικῶν δικαιωμάτων τοῦ πληθυσμοῦ, ἀρκετοί Λινοβάμβακοι φανερώθηκαν σάν Χριστιανοί. Όμως οἱ ντόπιοι Μωαμεθανοί ἀντέδρασαν ἐπιδιώκοντας νά ἀφομοιώσουν πλήρως τοὺς Λινοβάμβακους μέ τὴν ἵδρυση τούρκικων σχολείων καὶ τὴν ἀνέγερση τζαμιῶν στὰ χωριά τους. Ὁπως σημειώνει ὁ Κωστῆς

Κοκκινόφτας «συνέπεια τῆς δράστης αὐτῆς ἦταν νά ἀσκηθεῖ κλῖμα τρομοκρατίας ἀνάμεσά τους, μέ αποτέλεσμα ἀρκετοί ἀπό αὐτούς νά ἐπιλέξουν νά παραμείνουν στήν ἀποκρυφία καί κατά τήν περίοδο τῶν πρώτων χρόνων τῆς ἀγγλοκρατίας. Σέ αὐτό συνέτεινε ἐπίστης καί ὁ φόβος που ἔνοιωθαν γιά τήν ἐπικείμενη τιμωρία τους γιά ἐγκατάλειψη τοῦ Ἰσλάμ σέ περίπτωση ἀπανόδου τοῦ νποσιοῦ στήν ὅθωμανική αὐτοκρατορία». Ἐδῶ πρέπει νά ἀπονέμουμε τά εὔσημα στόν ἐρευνητὴν Κωστῆ Κοκκινόφτα, πού ἀνεδίφησε στής ἐφημερίδες τῆς ἐποχῆς, στά πρακτικά τοῦ δικαστηρίου κι ἀλλοῦ μέ αποτέλεσμα νά γνωρίσουμε ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἔνα λησμονημένο, ἀπό τούς ἀνθρώπους, νεομάρτυρα.

Ἄς ἔλθουμε τώρα στήν κατάσταση πραγμάτων πού ἐπικρατοῦσε στή Λουρουτζίνα. Τό πρῶτο πού σημειώνουμε εἶναι ὅτι οἱ κάτοικοι πού δόλωναν Μωαμεθανοί ἦσαν ὅλοι ἐλληνόφωνοι. Πολλοί ἀπ' αὐτούς ἔξακολουθούσαν νά βαπτίζονται καί νά μετέχουν στά Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ἔκαναν οἱ πρωτινοί, δηλαδή οἱ πρόγονοί τους. Ὁ παπά Χαράλαμπος, ὅπως οἱ προηγούμενοι ἰερεῖς τοῦ χωριοῦ, μέ διάκριση ἀλλά καί μέ zῆλο, τούς ἐνεθάρρυνε νά συνεχίζουν, βαπτίζοντας, ἔξιμολογώντας καί κοινωνώντας τους. Οἱ Λινοβάμβακοι τοῦ χωριοῦ γνώριζαν κι ἔφαλλαν πολλούς χριστιανικούς ὕμνους, διατηροῦσαν τίς νηστείες, κατανάλωναν χωρίς ἐνδοιασμό χοιρινό κρέας κι οἱ γυναῖκες τους ντύνονταν διαφορετικά ἀπό τίς τούρκισσες καί κοντολογίς πολιτεύονταν σάν τούς Ρωμιούς τῆς Κύπρου. Παρά τήν ἴδρυσην ἀπό τό Μωαμεθανικό Ἐκπαιδευτικό Συμβούλιο μωαμεθανικού σχολείου στά 1887 καί τίς παντοειδεῖς πιέσεις ἀρνιόντουσαν νά στείλουν τά παιδιά τους σ' αὐτό, μέ αποτέλεσμα αὐτό νά ὑπολειτουργεῖ στά 1893 καί στά 1896 νά κλείσει.

“Ομως μιά ἀλλη ὄμαδα Λινοβάμβακων τῆς κοινότητας υἱοθέτησε τόν μωαμεθανικό τρόπο ζωῆς ἥδη ἀπό τίς ἀρχές τῆς δεκαετίας τοῦ 1880. Τότε ἔνας δερβίσης πού ἔφθασε στό χωριό κατάφερε νά πείσει ἐβδομήντα περίπου νεαρούς Λινοβάμβακους νά περιτμηθοῦν. Αύτοί ἀπετέλεσαν τόν πυρήνα πού ὅδηγησε στό σταδιακό ἐκτουρκισμό κι ἔξισλαμισμό τῶν Λινοβάμβακων.

‘Αποφασιστικός παράγων στήν ἐξέλιξη τῶν πραγμάτων στή Λουρουτζίνα ὑπῆρξε ἡ κάθιδος τοῦ φανατικοῦ Τούρκου δασκάλου Ρατζί ἐφέντη στά 1922. Αύτός κατόρθωσε τελικά νά λειτουργήσει τό τούρκικο σχολείο τοῦ χωριοῦ. Σέ συνεργασία δέ μέ τόν Τούρκο ἀξιωματικό τῆς ἀστυνομίας Ἀχμέτ Ὁνμπαση ἔθεσε σέ ἐφαρμογή τό σχέδιο πλήρους ἐκτουρκισμοῦ τῶν ντόπιων Λινοβάμβακων. Πρῶτο του μέλημα ἦταν νά ἐνσπείρει στής ψυχές τῶν ἀπλαστῶν μικρῶν τους παιδιῶν τό μῆσος γιά κάθε τι ἐλληνικό. Προσπάθησε μεταξύ ἀλλων, ἀνεπιτυχῶς, νά ἀπαγορεύσει τήν ἐλληνική γλώσσα καί στό σχολείο ἀνάρτησε ἐπιγραφές μέ τή σχετική ἀπαγόρευση. Ἡ πραγματικότητα ὅμως δείχνει ὅτι δέν εὑδοκίμησε τό σχέδιο του αὐτό. Πολλές φορές ὅταν τά παιδιά στό παιχνίδι ἀπάνω ἔπεφταν στό ἔδαφος, ἀκουγόταν ἡ κραυγή «Παναϊά μου» ἢ

ἄλλες παρόμοιες φράσεις πού ἄκουγαν στό σπίτι τους. Ὁ φανατισμένος δάσκαλος πρωτοστατούσε στίς διαμάχες μεταξύ τῶν παιδιῶν τῶν Λινοβάμβακων καὶ τῶν παιδιῶν τῶν Ἑλλήνων τοῦ χωριοῦ καὶ ἐξωθοῦσε τά πράγματά πρός μιὰ διαρκῆ συγκρουσιακή κατάσταση. Παράλληλα εἶχε καλλιεργηθεῖ τότε κλῖμα τρομοκρατίας πού στόχευε νά σταματήσουν οἱ Λινοβάμβακοι νά βαφτίζουν τά παιδιά τους, νά μή συμμετέχουν στά μυστήρια καὶ στήν ἐν γένει χριστιανική ζωή καὶ νά στραφοῦν ὀλοκληρωτικά κι ἀμετάκλητα πρός τό Μωαμεθανισμό. Τά χριστιανικά σύμβολα, ὁ σταυρός κι οι εἰκόνες εἶχαν στοχοποιηθεῖ ἀπό τίν ομάδα τῶν φανατικῶν τοῦ Μωαμεθανισμοῦ. Μεγάλες ζημιές προκάλεσαν μέ καθοδήγηση τοῦ Ρατζή ἐφέντη οἱ μαθητές τοῦ σχολείου στήν ἐκκλησία τοῦ Ἀγίου Ἐπιφανίου πού ἦταν κτίσμα τοῦ 14ου αἰώνος κι εἶχε ἀνακαινισθεῖ τό 1864. Τόσο οἱ τοιχογραφίες ὅσο κι οἱ φορητές εἰκόνες τοῦ ναοῦ καταστράφηκαν, γεγονός πού δέν προξένησε ίκανοποίηση στούς κατοίκους τῆς Λουρουτζίνας. Ἀξίζει ἐδῶ νά σημειωθεῖ ὅτι στό χωριό ὑπῆρχε κι ἄλλη ἐκκλησία, αὐτή τοῦ Ἀγίου Ἀνδρονίκου, πού κτίστηκε στά 1831 καὶ ἀνακαινίστηκε στά 1856. Ὅπηρχαν ἐπίσης οἱ ἐρειπωμένες ἐκκλησίες τῆς Ἀγίας Αἰκατερίνης, τῆς Ἀγίας Μαρίνας καὶ τῆς Πλαναγίας τῆς Φιλιδιώτισσας, πού μαρτυροῦσαν τό χριστιανικό παρελθόν τοῦ χωριοῦ.

Βρισκόμαστε στά 1924, λίγο μετά τή μικρασιατική καταστροφή. Ὁ-πως ἦταν φυσικό ὁ φανατισμός τῶν Τούρκων εἶχε φτάσει στό ἀπόγειό του κι οι Τούρκοι τῆς Κύπρου δέν ἀποτελοῦσαν ἔξαρτες. Τότε στής 24 Σεπτεμβρίου οἱ Ρατζή ἐφέντης καὶ Ὁσμάν Ὄνυμπαση σχεδίασαν κι ἐκτέλεσαν τή δολοφονία τοῦ ἱερέως Χαραλάμπους, πού πάλευε, μόνος του νυκθημερόν, νά κρατήσει τούς Λινοβάμβακους κοντά στό Χριστό. Ὁ ἱερέας ἔμενε τότε σ' ἔνα μικρό οἰκίσκο σέ χωράφι του κοντά στο χωριό. Ἐκεῖ τίν ὕρα πού κοιμόταν τόν δολοφόνησαν καταφέρνοντάς του τέσσερα κτυπήματα μέ ἀξίνα. Ἡ ἀστυνομία συνέλαβε τότε τούς ἀδελφούς Μουσταφά Μπαϊράμ Μπατά καὶ Γουσούφ Μπαϊράμ Μπουρουούστη καὶ τόν Ὁσμάν Χασάν Καραολή, κατοίκους Λουρουτζίνας. Ὅπως ἀνέφερε στό δικαστήριο ὁ Μουσταφά Μπαϊράμ Μπατά, δράστης τῆς δολοφονίας ἦταν ὁ Ὁσμάν Χασάν Καραολή. Σάν αἰτία τοῦ φόνου ἀνέφερε τή δυσαρέσκεια τοῦ ἱερέως, ἐπειδή οἱ Λινοβάμβακοι σταμάτησαν νά βαπτίζουν τά παιδιά τους. Ὁ Ὁσμάν εἶπε στό Μουσταφά: «Μία μέρα τόν ἄκουσα (τόν π. Χαράλαμπον) νά λαλεῖ: Οἱ πρωτινοί στό χωρκόν μας ἐβαφτίζουνταν. Τωρά ἐπήν μέ τήν Τουρτζιάν». Ἀπό τά ἀνωτέρω εἶναι φανερό πώς ὁ ἱερέας Χαράλαμπος γιά τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ καὶ τήν ζέση του γιά τήν Πίστη ἔκασε τή ζωή του. Παρόμοιο μαρτύριο ὑπέστη τό δ' αἰώνα ὁ Ἀγιος Εὐσέβιος Σαμοσάτων, κραταιός πολέμιος τοῦ ἀρειανισμοῦ (Ιουνίου 22). Μία μέρα ἐνῶ περπατοῦσε στό δρόμο, μιά ἀρειανή γυναίκα τοῦ ἔρριζε στό κεφάλι ἔνα κεραμίδι, ἀφίνοντάς τον νεκρό. Τελικά στής 9 Δεκεμβρίου 1924 ἀπαγχονίστηκαν τά δυό ἀδέλφια Μουσταφά καὶ Γουσούφ. Οἱ δύο αὐτοί Λουρουτζιάτες ἦταν γνωστοί στό

χωριό σάν τα «Ζαούδκια», λόγω τοῦ ὅτι ὁ ἔνας ὥταν κυφωτικός κι ὁ ἄλλος εἶχε προβλήματα μέ τά πόδια του κι ὥταν χωλός. Ἀπό τίν ἄλλη κι οἱ δύο ὥταν μειωμένης ἀντιλήψεως. Μέχρι τίν τελευταία στιγμή πίστευαν πώς θά τους ἄφοναν ἐλεύθερους, λόγω τῆς ἀναπηρίας τους. Μόλις συνειδητοποίησαν πώς ἔφτασε τό τέλος, ἄρχισαν νά κραυγάζουν καὶ νά υποδεικνύουν τους πραγματικούς ἔνοχους. Ἡταν ὅμως πολύ ἀργά κι ἡ δικαστική διαδικασία εἶχε ὀλοκληρωθεῖ...

Αὐτός ὥταν ὁ βίος καί ἡ πολιτεία τοῦ ταπεινοῦ λειτουργοῦ τοῦ Ὅγκιστου, πού σφράγισε τίν πορεία τῆς ζωῆς του μέ τόν ὄντως μαρτυρικό θάνατο. Ὁλ’ αὐτά γιά ποιό σκοπό; Γιά νά διατηρήσει τούς Λινοβάμβακους κοντά στό Χριστό. Στίν περίπτωσή του πραγματοποιήθηκε αὐτό πού ἀναφέρει ὁ σοφός Σειράχ στό ὄμώνυμο βιβλίο τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης: «Ἐως τοῦ θανάτου ἀγώνισαι ὑπέρ τῆς ἀληθείας καὶ Κύριος ὁ Θεός πολεμήσει ὑπέρ σου» (Σοφία Σειράχ δ' 28).

Κλείνουμε τό παρόν μέ τό Ἀπολυτίκιον, τό Κοντάκιον καὶ τό Μεγαλυνάριον τοῦ νεομάρτυρος ἵερέως Χαραλάμπους Μιχαηλίδη, πού ὁδηγήθηκε στό θάνατο γιά τίν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ.

· Απολυτίκιον Χαραλάμπους τοῦ νέου ἱερομάρτυρος
Ταχύ προκατάλαβε. Ἡχος δ'.

*Ποιμήν ἀκατάβλητος τῶν κεκρυμμένων
πιστῶν, αὐτῶν ἀκροθίνιον ἐν τοῖς ἐσχάτοις καιροῖς
ἐδείχθη Χαράλαμπες. Ἐλαμψας ἐν τῇ Κύπρῳ
διά τοῦ μαρτυρίου, ἔλυσας τίν ἀπίστων σκοτοδίνην
παμμάκαρ. Διό ἐν παρροσίᾳ Χριστῷ πρέσβευε
λυτρωθῆναι ἡμᾶς.*

Κοντάκιον

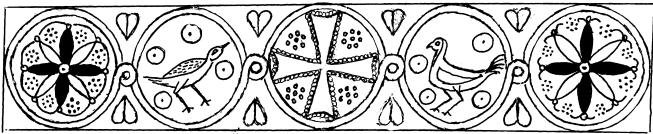
· Η Παρθένος σύμερον. Ἡχος γ'.

*Εἰληφώς Χαράλαμπες, ὡς τῶν μαρτύρων ὁμόπονους,
τοῦ Ἅγιου Πνεύματος τάς μυστικάς ἐνεργείας,
ἐδειξας θεογνωσίαν τῷ σῷ ποιμνίῳ καὶ νομίμως ἐναθλίσας,
πρός φέγγος ἤρθης τῆς ἀνέσπερου ζωῆς.*

Μεγαλυνάριον

*Τόν ἐν ἀθλοφόροις ἱερουργόν καὶ τόν προστρεχόντων
ἀντιλήπτορα ταχυνόν, Ὁρθοδόξων κύδος, Ἅγαρονῶν
αἰσχύνην, τόν θεῖον Χαραλάμπουν ἀνευφημίσωμεν.*

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΥΡΙΑΚΟΥ

Πρωτοπρεσβύτερου Ἰωάννη Κ. Ἰωάννου

ΑΓΙΟΣ ΙΕΡΟΜΑΡΤΥΣ ΒΛΑΔΙΜΗΡΟΣ, ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΚΙΕΒΟΥ

υροβόλησαν τό Μητροπολίτη, πυροβόλησαν τό Μητροπολίτη. Μονολόγησε μέ πνιγμένη ἀπό ἀγανάκτηση φωνή καί συγκλονισμό, ἔνας νεαρός δόκιμος του Μοναστηρίου.

Ἐνας ἄλλος ἀπάντησε:

— «Ὄχι, δέν πιστεύω, οἱ πυροβολισμοί ἦταν πολλοί γιά ἔνα μάρτυρα».

Δέν πέρασαν παρά ἐλάχιστα λεπτά καί δεκαπέντε ἐπαναστάτες μέ ρόπαλα καί φανάρια ἀρχισαν νά τρέχουν στήν αὐλή τοῦ Μοναστηρίου.
Ἐνας ἀπ' αὐτούς ρώτησε τούς μοναχούς:

— Συνέλαβαν τό Μητροπολίτη;

Οἱ μοναχοί ἀπάντησαν:

— Ναί, τόν ὄδηγησαν ἔξω ἀπό τήν πόλην.

Οἱ ἐπαναστάτες ἔτρεξαν ἔξω. Σέ μισή ὥρα ξαναγύρισαν καί οἱ μοναχοί τους ρώτησαν:

— Βρήκατε τό Μητροπολίτη;

Κι αὐτοί ἀπάντησαν:

— Ναί, τόν βρήκαμε καί θα κάνουμε σ' ὅλους σας, ὅτι ἔγινε μ' αὐτόν!

Λέγοντας αὐτά ἔφυγαν.

Οἱ μοναχοί ἔμειναν μέ τήν ἀπορία καί τήν ἀμφιβολία γιά τήν τύχη τοῦ Μητροπολίτη. Ἡ νύχτα κύλησε μέσα σέ κλίμα ἀγωνίας καί φόβου. Τό θλιβερό γεγονός μαθεύτηκε τήν ἀλλή μέρα. Μερικές πιστές γυναικες, πού συνήθιζαν κάθε ἡμέρα νά πηγαίνουν στήν πρωινή ἀκολουθία τῆς Λαύρας, βρῆκαν τό σῶμα τοῦ Μητροπολίτη. Συγκλονισμένες ἔτρεξαν στό Μοναστήρι καί ἐνημέρωσαν τούς μοναχούς. Οἱ μοναχοί, μέ ἐπικεφαλῆς τόν ἀρχιμανδρίτη Ἀνφίν καί μαζί μέ τέσσερις γιατρούς, ἔτρεξαν καί βρῆκαν τό σῶμα του σέ ἔνα χωράφι πεσμένο ἀνάσκελα καί σκεπασμένο μέ ἔνα πανωφόρι. Οἱ δήμιοι εἶχαν κλέψει τό ἐγκόλπιο, τό σταυρό, τό ρολόι ἀκόμα καί τά παπούτσια τοῦ νεομάρτυρα.

Ἄργοτερα ἡ ἰατρική ἐξέταση ἀπέδειξε ἔνα τραῦμα ἀπό πυροβολισμό στό δεξί του μάτι, μία τομή στό κεφάλι του, μία βαθειά πληγή κάτω ἀπό τό δεξί αὐτή, τέσσερις κοψίες στά χεῖλο του, δύο πληγές ἀπό πυροβολισμούς στήν δεξιά ὠμοπλάτη, ἔνα βαθύ τραῦμα στό στῆθος, μία βαθειά πληγή στήν μέσην. Οἱ μοναχοί ἀνέπεμψαν σύντομη δέοση στόν τόπο

τοῦ μαρτυρίου. Ἐπειτα τοποθέτησαν τό σῶμα του σέ φέρετρο καί τό μετέφεραν στό Μοναστήρι.

Κατά τίν μεταφορά τοῦ μαρτυρικοῦ σκυνώματός του, περικύκλωσαν τούς μοναχούς δέκα όπλισμένοι ἐπαναστάτες, οἱ ὅποιοι ἄρχισαν νά περιπαίζουν, νά εἰρωνεύωνται καί νά βρίζουν τόν νεομάρτυρα Μητροπολίτη καί τούς μοναχούς. Φώναζαν στόν ἀρχιμανδρίτη Ἀνφιν:

— Θέλεις νά θάψεις αὐτόν; Αὐτός ἀξίζει νά πεταχθεῖ στό χαντάκι. Θέλεις νά κάνεις ἄγια λείψανα, γι' αὐτό πάρνεις τό σῶμα του.

“Οταν ἡ νεκρική πομπή πλησίασε στήν Λαύρα, οἱ πιστές γυναῖκες πού ἀκολουθοῦσαν, ἔκλαιγαν, προσεύχονταν καί ἔλεγαν:

— Βασανισμένε ἄγιε μάρτυρα, σοῦ ἀξίζει ὁ παράδεισος.

Καί οἱ μπολσεβίκοι ἀπαντοῦσαν μέ μῆσος:

— Στήν κόλαση εἶναι ἡ θέση του, βαθειά στήν κόλαση!

Τό μαρτυρικό λείψανό του τοποθετήθηκε στήν ἐκκλησία, ὅπου παρέμενε τόν τελευταῖο καιρό προσευχόμενος. Ἡ νεκρώσιμη ἀκολουθία τελέσθηκε μέσα σέ γενική συγκίνηση.

Αὐτό ἦταν τό μαρτυρικό τέλος τοῦ Ἅγιου ἵερομάρτυρος Βλαδίμηρου, μητροπολίτου Κιέβου.

Τό ἥξερε ἔξ ἀρχῆς. Μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι τό ἀνέμενε ἀλλά καί τό ποθοῦσε. Στή 12 Δελεμβρίου 1917 τόνισε μέ θάρρος ὁ Ἅγιος: «Δέν φοβᾶμαι τίποτε καί κανέναν. Εἶμαι ἔτοιμος σέ κάθε στιγμή νά δώσω τήν ζωήν μου γιά τήν ἀληθινή ρωσική πίστη καί γιά τήν Ἐκκλησία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, γιά νά ἐμποδίσω τούς ἔχθρούς τῆς Ἐκκλησίας ἀπό τό νά τήν ἐμπαίξουν. Θά ὑποφέρω τά μαρτύρια μέχρι τέλους, γιά νά διατηρήσω τήν Ρωσική Ἐκκλησία στό Κίεβο, ὅπου πῆρε τήν ἀρχή της».

Τά λόγια αὐτά, πού τοῦ ἔφεραν πολλές φορές δάκρυα κατανύξεως, μαρτυροῦν ἔνα δυναμικό καί ἀτάλινο χαρακτήρα μέ ἀταλάντευτη πίστη, πού γιγαντώθηκε μετά ἀπό πολλές καί ἐπίπονες δοκιμασίες στή ζωή του. Χαρακτηρίζουν τήν ὠριμότητα καί τήν εἰρήνην πού τόν διακατείχε ἀκόμη καί ἐνώπιόν τοῦ ἐπικείμενου μαρτυρίου γιά τόν Χριστό.

Ποιός ἦταν ὅμως αὐτός ὁ φλογερός καί ἀγέρωχος ἵεράρχης τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας;

— Γεννήθηκε τήν 1η Ιανουαρίου 1848 στό χωριό Μάλιε Μπορόσκι τῆς ἐπαρχίας τοῦ Ταμπώφ τῆς Ρωσίας. Τό κοσμικό του ὄνομα ἦταν Βασίλειος Νικηφόροβιτς Μπογκογιαβλένσκυ. Ἐμαθε τά πρῶτα γράμματα στό ἐκκλησιαστικό σχολεῖο καί ἔπειτα σπούδασε στή θεολογική σχολή τοῦ Κιέβου. “Οταν τό 1874 ἀποπεράτωσε τίς σπουδές του, διορίσθηκε ὡς καθηγητής στήν ἐκκλησιαστική σχολή τοῦ Ταμπώφ, ὅπου καί νυμφεύθηκε.

Τό ἔτο 1882 χειροτονήθηκε πρεσβύτερος καί τοποθετήθηκε στό ναό τοῦ Κοζλώφ. Στά δύσκολα ἐκεῖνα χρόνια, ἀπό τήν ἀρχή κιόλας τῆς

ίερατικῆς του διακονίας, ή πρώτη δοκιμασία δέν ἄργυρος νά ἔλθει. Μαζί μέ τόν σταυρό τῆς ιερωσύνης σήκωσε δυστυχῶς καὶ τόν σταυρό τῆς χηρείας. Τό 1886 ἀπεβίωσε ή πρεσβυτέρα σύζυγός του καὶ λίγο ἀργότερα καὶ τό μονάκριβο παιδί του.

Ἡ ὑπομονή τοῦ Ἀγίου ἦταν ὅμοια μέ αὐτίν τοῦ πολυάθλου Ἰώβ. Φεύγει πλέον ἀπό τόν κόσμο καὶ ἀκολουθεῖ τόν μοναχική ζωή. Ἐγκαταβιώνει σέ μονή τοῦ Κοζλώφ καὶ στίς 6 Φεβρουαρίου 1886 κείρεται μοναχός μέ τό ὄνομα Βλαδίμηρος. Τό ἔτος 1888 ἐκλέγεται Ἐπίσκοπος τῆς πόλεως Σιαφορούσκου καὶ καλεῖται νά διακονήσει τόν λαό τοῦ Θεοῦ. Ἀφιερώνεται ὀλόψυχα στό πολύπαθο καὶ ταλαιπωρημένο ποίμνιο του.

Στίς 19 Ἰανουαρίου 1891 ἐκλέγεται Ἀρχιεπίσκοπος Σαμάρα, τό 1892 Ἀρχιεπίσκοπος Καρτάλιν καὶ Καχεζίας καὶ στίς 21 Φεβρουαρίου 1898 Μητροπολίτης Μόσχας. Τό ποιμαντικό, φιλανθρωπικό καὶ κοινωνικό του ἔργο εἶναι τεράστιο. Διακόπτεται, ὅμως καὶ πάλι, ὅταν ἐκλέγεται, στίς 23 Νοεμβρίου 1912, Μητροπολίτης τῆς Ἀγίας Πετρουπόλεως. Τό 1915 ή Ἑκκλησία τοῦ ἀναθέτει τά καθήκοντα τοῦ Μητροπολίτου Κιέβου.

“Οπου διακονοῦσε ὁ Ἀγιος Βλαδίμηρος ἄφηνε τά ἵχνη τῆς ἀγιότητάς του. Κυριολεκτικά ἐκδαπανοῦσε τόν ἔαυτό του γιά τήν σωτηρία τῶν ἀνθρώπων. Τά χρόνια ἦταν δύσκολα. Τό ἐπαναστατικό κίνημα ἄρχισε νά φουντώνει. Ὁ Ἀγιος, προβλέποντας τά μέλλοντα, μιλώντας πρός τούς σπουδαστές τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σεμιναρίου τῆς Μόσχας, ἔλεγε: «Ἴσως νά πιστεύετε, ὅτι ὁ πνευματικός ἄρτος, πού δίνει ή Ἑκκλησία στόν κόσμο, ἔχει γίνει πολύ σκληρός, γιά νά φαγωθεῖ ἀπό τούς ἀνθρώπους. Θά πρέπει νά ἀναρωτηθοῦμε γιά τό ποιοί ἐμεῖς είμαστε καὶ τί κάνουμε γιά τούς πτωχούς ἀδελφούς μας. Οι ἀδελφοί μας πεινᾶνε. Εἶναι στό σκοτάδι. Καί ἐμεῖς ὀφείλουμε νά ἐργασθοῦμε, γιά νά φωτίσουμε τήν ζωή τους μέ τό φῶς τοῦ Χριστοῦ, τήν πίστη, τήν ἐλπίδα».

Τά γεγονότα τῆς Ὁκτωβριανῆς ἐπαναστάσεως (1917) ἀποτέλεσαν γιά τούς κατοίκους τοῦ Κιέβου τήν ἀφορμή, γιά νά ἐπιχειρήσουν τήν ἀνεξαρτησία τους. Τό Οὐκρανικό συμβούλιο πίεσε τόν Ἀγιο νά προφειτε σέ ἐκκλησιαστική αὐτονομία. Ἐκεῖνος δέν τό ἐπραξε καὶ τόν ἐκθρόνισαν. Ἐτοι κατέφυγε στή μονή τῶν Σπηλαίων. Δέν θέλησε νά ὑποχρήσει παρά τίς ἀπειλές.

Τά γεγονότα τῆς ἐπαναστάσεως τῶν Μπολσεβίκων δέν ἄφησαν ἀνεπηρέαστο τό Κίεβο, τό ὅποιο καταλήφθηκε ἀπό τόν ἐπαναστατικό στρατό. Στίς 23 Ιανουαρίου 1918 οἱ ἐπαναστάτες ἔφθασαν στήν μονή τῶν Σπηλαίων.

Ο Μητροπολίτης Βλαδίμηρος, ὄντας τότε 70 χρόνων, ὑπέφερε πολλές ὕβρεις, ἀπειλές καὶ θλίψεις καὶ ὅλο αὐτό τό ὄργιο λεηλασίας καὶ βεβίλωσης. Δέν ἀντέδρασε. Ἐβρισκε καταφύγιο στήν προσευχή. Στίς 24 Ιανουαρίου τέλεσε τή Θεία Λειτουργία πού ἔμελλε νά εἶναι ή τελευταία του. Λειτούργησε μέ ἔκδολη κατάνυξη.

Στίς 25 Ιανουαρίου, ὅταν τό Κίεβο κατελήφθη ἀπό τούς μπολσεβίκους, ἀπόσπασμα πέντε ἐνόπλων παρουσιάσθηκε στίν Μονή καί συνέλαβε τόν Μητροπολίτην. Ὁ Ἀγιος μέσα στίν νύκτα τούς ἀκολούθησε ψάλλοντας καί προσευχόμενος, σάν νά ἐτοιμαζόταν νά τελέσει τήν Θεία Λειτουργία.

Διηγεῖται ἔνας μοναχός, ὁ Λουκᾶς, πού τελευταῖος ἀποχαιρέτησε τόν Ἐπίσκοπο:

— Ὁ Σεβασμιώτατος ὅταν ἔβγαινε ἀπό τή μονή ἦταν τόσο εἰρηνικός, ὅσο ἦταν συνήθως πρίν τελέσει τήν Θεία Λειτουργία.

Ὁ Μητροπολίτης ἀκολούθησε τούς στρατιῶτες «ὡς πρόβατον ἐπί σφαγῆν». Βγῆκαν ἀπό τήν κεντρική πύλη τοῦ Μοναστηρίου καί προχώρησαν. Δέν εἶχε πλέον καμιά ἀμφιβολία γιά τίς προθέσεις καί διαθέσεις τῶν μπολσεβίκων. Στίς δύσκολες τελευταῖες αὐτές στιγμές, ὅταν ἡ δειλία προσπαθεῖ νά εἰσβάλει στίν ψυχή καί νά φέρει ἀναστάτωσην ἢ καί ἀπόγνωσην, ὁ Μητροπολίτης Βλαδίμηρος, μιμούμενος τούς Ἀγίους μάρτυρες, σέ ὅλη τήν διαδρομή προσευχόταν, ἔψαλλε ὑμνους καί ἔκανε τό σημεῖο τοῦ σταυροῦ.

Προχώρησαν περίπου ἔνα χιλιόμετρο μακριά ἀπό τήν Λαύρα. Ἐκεῖ σταμάτησαν. Ὁ Μητροπολίτης κατάλαβε. Γύρισε καί ἤρεμα ρώτησε:

— Ἐδῶ θέλετε νά μέ ἐκτελέσετε;

Ἐνας ἀπό τούς ἐκτελεστές ἀπάντησε εἰρωνικά:

— Γιατί ὅχι; Μήπως περιμένεις νά σέ τιμήσουμε;

Καὶ ἐνῶ τό ἐκτελεστικό ἀπόσπασμα ἔπαιρνε θέσην, zήτησε νά τοῦ χαρίσουν λίγη ώρα, νά προσευχηθεῖ. Οἱ δῆμοι του ἐπέτρεψαν λέγοντας:

— Ναί, μόνο κάνε γρήγορα.

Ὑψωσε τά χέρια του στόν οὐρανό καί προσευκήθηκε δυνατά:

— Κύριε συγχώρεσέ μου ὅλα τά ἀμαρτήματα, τά ἐκούσια καί τά ἀκούσια καί δέξου τήν ψυχή μου ἐν εἰρήνῃ.

Ἐπειτα, πιάνοντας μέ τά δύο του χέρια τόν σταυρό του, μιμούμενος τόν ἀνεξίακο Κύριο του, εὐλόγησε τούς δημίους του καί εἶπε:

— Ὁ Θεός νά σᾶς συγχωρήσει.

Οἱ δῆμοι δέν περίμεναν ἄλλο. Ἡ μορφή του ἦταν ἔλεγχος στίν συνείδοστή τους. Ἡθέλαν νά τελειώνουν γρήγορα. Ἐστρεψαν τίς κάνες τῶν ὅπλων τους καί τόν πυροβόλησαν. Μέσα στίν νύχτα ἀκούστηκαν τέσσερις πυροβολισμοί. Ἐπειτα δύο καί ἄλλος ἔνας. Ἡ ψυχή τοῦ νεομάρτυρα Μητροπολίτη φτερούγισε γιά τόν οὐρανό. Ἡ ἀγιασμένη γῆ τοῦ Κιέβου ποτίστηκε μέ τό αἷμα τοῦ πρώτου νεομάρτυρα Μητροπολίτη, πού ἀποτελοῦσε στίν οὖσία τό προανάκρουσμα μιᾶς μαρτυρικῆς πορείας, μέ αὐτόν πρῶτο κρίκο στίν ἀλυσίδα ἀμέτρητων νεομαρτύρων.

Ἀπό τήν πρώτη στιγμή στή συνείδοστη τῶν πιστῶν ὁ Μητροπολίτης Βλαδίμηρος ἐθεωρεῖτο Ἀγιος.

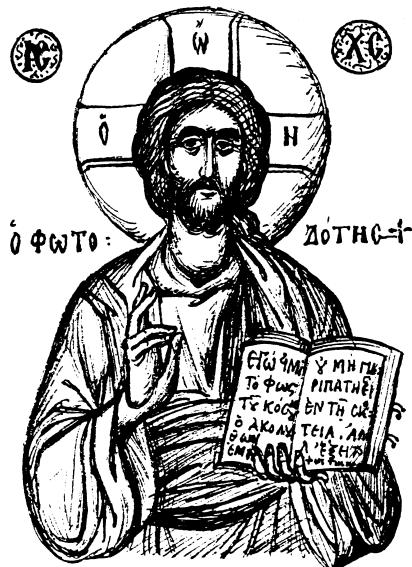
Ἡ ἐπίσημη διακήρυξη τῆς ἀγιότητάς του ἔγινε 71 χρόνια μετά, στίς 3 Οκτωβρίου 1989, ἀπό τή Σύνοδο τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας.

Τό λείψανό του βρίσκεται στήν Λαύρα τῶν Σπηλαίων τοῦ Κιέβου,

ΠΗΓΕΣ:

- 1) Βιβλίο: «Ρώσοι Νεομάρτυρες καὶ Ὀμολογητές», ἔκδ. Ἀκρίτας.
- 2) <http://www.pemptousia.gr/2016/11/analogia-to-neo-akadimaios-theologiko-periodikos-pemptousias/>
- 3) <http://www.saint.gr/1162.saint.aspx>
- 4) <http://proskynitis.blogspot.com.cy/2012/01/25-1-1918.html>

Πρωτοπρεσβύτερος ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΙΩΑΝΝΟΥ
Θεολόγος, Ἐκπαιδευτικός

Πρωτοπρεσβύτερου Μιχαήλ Εύθυμιου
**ΑΓΙΟΣ ΠΛΑΤΩΝ Ο ΙΕΡΟΜΑΡΤΥΡΑΣ. ΠΡΩΤΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ
ΕΣΘΟΝΙΑΣ**

H 'Εσθονία είναι ένα μικρό κράτος της Βόρειας Εύρωπης, μέση συνολική έκτασης 45.227 τετραγωνικά χιλιόμετρα. Έχει γνωρίσει διάφορες ιστορικές περιπέτειες, πού όρισαν την τύχη της. Η διάδοση του Χριστιανισμού στην Εσθονία άναγεται στά τέλη του 10ου αρχές 11ου αιώνα, και συνδέεται μέ τη δράση της Βυζαντινής ιεραποστολῆς στη Ρωσσία.

'Αρχές του 20ού αιώνα ή 'Ορθόδοξη κοινόποιη της Εσθονίας ὄργανωνεται και ἀποκτᾶ τὸν πρῶτο 'Εσθονό ἐπίσκοπο. Ἀργότερα διαμορφώνεται ἀπό ἐπισκοπή της Ρωσικῆς Ἐκκλησίας σὲ τοπική Ἐκκλησία, στήν όποια τὸ Πατριαρχεῖο Μόσχας παραχωρεῖ ἐσωτερική αὐτονομία. Κατά τὸ χρονικό διάστημα 1848-1917 οἱ 'Ορθόδοξοι της Εσθονίας ἀνῆκαν ἐκκλησιαστικά σὲ ὅκτω ἀρχιερεῖς τῆς Ἐπισκοπῆς Ρίγας, ἐκ τῶν όποίων οὕτε ἔνας δέν ἦταν 'Εσθονός.

Κατά τήν πρώτην Εσθονική Δημοκρατία, τὸ 1923, ή 'Εκκλησία ἀποκτᾶ τήν Αὐτονομία της, ὁ όποια τῆς παραχωρεῖται ἀπό τὸ Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο καὶ γεύεται τήν συνεχῆ ἔξελιξην.

Στή Γενική Συνέλευσην τῆς Ἐπισκοπῆς Ρίγας τὸν Μάϊον 1917 ἀποφασίζεται ὅπως ἴδρυθεῖ ή 'Ορθόδοξη Ἐπισκοπή Ταλλίν καὶ νά χειροτονθεῖ 'Εσθονός Ἐπίσκοπος. Εἰς τήν θέσιν αὐτήν ἐκλέγεται ὁ Πάσουλ (Παῦλος) Κούλμπους, πού στήν 31 Δεκεμβρίου 1917 χειροτονεῖται ὡς ὁ πρῶτος 'Εσθονός Ἐπίσκοπος καὶ μετονομάζεται Πλάτων.

Παρά ταῦτα, τὸ 1944 ή 'Εσθονία καταλαμβάνεται ἀπό τὰ στρατεύματα τῆς Σοβιετικῆς Ένωσης, καὶ ή Αὐτόνομη Εσθονική Εκκλησία ὑποτάσσεται βίᾳα στὸ Πατριαρχεῖο τῆς Μόσχας.

Στή 21.08.1991 τὸ 'Εσθονικό κράτος ἀποκτᾶ τήν ἐλευθερία του, πού ὁδηγεῖ καὶ στήν ἐκ νέου ἀναγνώριση τῆς αὐτονομίας τῆς Εσθονικῆς Εκκλησίας διά τῆς ὑπ' ἀριθμ. 201/20.02.1996 Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

'Ο Ἅγιος Ἐπίσκοπος Ἰερομάρτυρς Πλάτων γεννήθηκε στήν 13 Ιουλίου τοῦ 1869, στήν ἐπαρχία Πάρνου τῆς Εσθονίας. Ο πατέρας του Πέετερ γιός του Γκεόργκι, ὑπῆρξεν ὄρθόδοξος δάσκαλος τῆς φαλτικῆς Μπιέρα του ἦταν ή Ναταλία Φρίντολιν.

'Αποφοίτησε ἀπό τὸ Δημοτικό σχολεῖο στό Ἀρουσσαάρε καὶ τό

1880 πήγε στό Θεολογικό Σεμινάριο της πόλεως Ρίγα. Φοίτησε στή Θεολογική Ακαδημία της Πετρούπολης, όπου ολοκλήρωσε και τίς μεταπτυχιακές του σπουδές τίν ανοιξη του 1894. Η πτυχιακή του έργασία είχε τίτλο: «Ἡ ἱστορία τοῦ ζητήματος τῆς μετανοίας καὶ τῆς ἔξομολόγησης στούς Λουθηρανούς».

Στίς 21 Οκτωβρίου το 1894 νυμφεύθηκε τήν κόρη του ύπαλληλου του Θεολογικού Σεμιναρίου της Ρίγας Ναντέζντα Λόσκυ, άλλα δυστυχώς ό γάμος άπετυχε.

Στίν Πετρούπολη γνωρίστηκε μέ τόν Ἀγιο Ἰωάννη τῆς Κροστάνδης, κοντά στόν όποιο ἄρχισε τήν ιερατική του διακονία. Χειροτονήθηκε διάκονος στίς 4 Δεκεμβρίου 1894 στήν Ἀγία Πετρούπολη, στόν ιερό ναό τῶν Ἀγίων Πάντων καὶ πρεσβύτερος τήν ἐπομένη, 5η Δεκεμβρίου, στόν ιερό ναό τῶν Ἀγίων Πέτρου καὶ Παύλου. Υπηρέτησε ώς προϊστάμενος στήν ἐνορία Ἀγίου Ἰσιδώρου Πετρούπολης, τήν όποια ἴδρυσε ὁ ἴδιος. Ἰδρυσε ἀκόμα τήν Ὁρθόδοξη Ἐσθονική Ἀδελφόπεπτη τοῦ Ἱερομάρτυρος Ἰσιδώρου καὶ ἐργαζόταν ἐκεῖ ώς ύπαλληλος. Ὁργάνωσε τήν ἀνέγερση τοῦ ιεροῦ ναοῦ τοῦ Ἀγίου Ἰσιδώρου καὶ τοῦ ὁμώνυμου σχολείου. Από τόν Μάρτιο 1900 ἐπέβλεπε τής Ὁρθόδοξες ἐνορίες στή Μητρόπολη Πετρούπολης. Τόν Απρίλιο 1905 προοίκθη σέ πρωτοπρεσβύτερο. Ἐπισκέφθηκε τήν Ἀγγλία κατ' ἐντολή καὶ εὐλογία τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Μόσχας γιά λόγους προσέγγισης τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἑκκλησίας μέ τήν Ὁρθόδοξη. Τόν 1917 ἴδρυσε τό κρηποπλαστεῖο τῆς Μητροπόλεως.

Στίς 10 Αύγουστου 1917 ἐξελέγη ἐπίσκοπος τῆς Ἐσθονίας. Ως ἐψηφισμένος ἐπίσκοπος ἐκάρη μοναχός μέ τό ὄνομα Πλάτων στίς 23 Δεκεμβρίου 1917. Η χειροτονία του εἰς ἐπίσκοπον ἔγινεν τήν Κυριακή, 31 Δεκεμβρίου 1917, στόν ιερό ναό Ἀγίου Ἀλεξάνδρου Νέφρου στό Ταλλίν. Τόν Ιανουάριο 1918 ἀνέλαβε καὶ ώς Τοποτροπής στήν Ἰ. Μητρόπολη Ρίγας.

Ως ἐπίσκοπος ἐπέδειξε μεγάλη δραστηριότητα καὶ ζῆλο γιά τήν ἀνόρθωση τῶν Ὁρθοδόξων Ἐνοριῶν καὶ τήν κατήκηση τοῦ Ἐσθονίκου λαοῦ. Ἐργάστηκε ιεραποστολικά κηρύσσοντας τόν λόγο τοῦ Θεοῦ. Μέσα σέ μικρό χρονικό διάστημα ἐπισκέφθηκε τό 1/3 τῶν ἐνοριῶν τῆς Ἐσθονίας καὶ λειτούργησε σέ 72 Ναούς. Σπάνια θά βρεῖ κανείς ἀνθρωπο μέ τέτοια πνευματικά χαρίσματα. Πάντα εὗρισκε λύσεις καὶ στά πιό δύσκολα προβλήματα. Μιλούσε μέ τούς ύφισταμένους του μέ ἀπλότητα, γιά νά ἀποφεύγει κάθε εἴδους ὑπερηφάνεια. Ἀγαπούσε τόν Ὁρθόδοξο λαό καὶ τήν πατρίδα του.

Στίς 22 Δεκεμβρίου 1918 εἰσέβαλε ὁ Κόκκινος Στρατός στήν πόλη Τάρτου, όπου ἔμενε ὁ ἐπίσκοπος Πλάτων. Στίς 31 Δεκεμβρίου 1918 δόθηκε ἡ ἐντολή νά ἐξοριστοῦν ὅλοι οἱ κληρικοί μέσα σέ 24 ὥρες. Μετά ἀπό συνομιλίες ἐπικράτησε ἡ ἀποψη νά μείνουν οἱ ἐκκλησίες κλειστές, άλλα νά μήν βγεῖ κανένας κληρικός ἔξω ἀπό τήν κώρα. Στόν ἐπί-

σκοπο Πλάτωνα είχαν προτείνει νά φύγει ἀπό τό Τάρτου, ἀλλ' αὐτός ἀφρνήθηκε. Ἀποφάσισε κατηγορηματικά νά παραμείνει. Τό 1919 συνελήφθη ἀπό τό ἄθεο καθεστώς τῆς Μόσχας. Φαίνεται ὅτι ὁ Ἐπίσκοπος ἦταν ἕδη ἀντιπαθητικός στούς κομμουνιστές τῆς Μόσχας, ἐξ αἰτίας τῆς ἀγάπης του πρός τίν πατρίδα καί τόν ἑσθονικό λαό. Φυλακίστηκε, βασανίστηκε καί τελειώθηκε διά τουφεκισμοῦ στίς 14 Ἰανουαρίου 1919, μαζί μέ ἄλλους 18 ἑσθονιούς, στήν ύπόγεια φυλακή τῆς πόλης Τάρτου. Τά πτώματά τους μεταφέρθηκαν στό Τμῆμα Ἀνατομίας τοῦ Πανεπιστημίου γιά ἀναγνώριση. Τό λείψανο τοῦ Ἅγιου Πλάτωνα, ἀπό τά πολλά καί σκληρά βασανιστήρια, είχε πλήρως παραμορφωθεῖ ἀλλά ἀναγνωρίστηκε ἀπό τό ἀρχιερατικό ἔγκολπο πού βρέθηκε ἐπί τοῦ στήθους του. Τελευταία ἐπιθυμία τοῦ Ἅγιου Πλάτωνα ἦταν: «Ὁσοι σωθοῦν νά μήν ἀφήσουν τό ἔργο μου στή μέση, ἀλλά μέ ἐπιμονή νά ἐργασθοῦν πρός ὅφελος τῆς ἀγαπημένης ἑσθονίας καί τῶν ἑσθονῶν».

Ἡ νεκρώσιμη ἀκολουθία τελέσθηκε στίς 18 Ἰανουαρίου στόν ἰερό ναό Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου στό Τάρτου. Στή συνέχεια τό ἰερό λείψανο μεταφέρθηκε στήν πρωτεύουσα Ταλλίν, ὅπου γιά μιά βδομάδα οἱ πιστοί κατέφθαναν γιά νά προσκυνήσουν τήν ἀγία σορό. Ὁ ἐνταφιασμός τοῦ τιμίου σώματός του ἔγινε τήν Κυριακή 9 Φεβρουαρίου 1919, μέ μεγάλες τιμές καί μέ τή συμμετοχή ὅλου τοῦ ἑσθονικοῦ λαοῦ, στόν ἰερό ναό τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Ταλλίν στήν παλαιά πόλη, ὁ ὄποιος θεωρεῖται ὁ παλαιότερος ναός τῆς Βορείου Εύρωπης (11ος αἰώνας).

Στήν 19 Σεπτεμβρίου 2000 ἔγινε ἡ ἀγιοκατάταξη τοῦ Ἱερομάρτυρος Ἐπίσκοπου Πλάτωνος καί τῶν σύν αὐτῷ ὄρθιοδόξων πρεσβύτερων Μιχαήλ καί Νικολάου, μέ τήν υπ' ἀριθμόν 765, τῆς 19.09.2000 Πατριαρχικήν Πράξιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ἐνα μήνα νωρίτερα, τόν Αὔγουστόν 2000, είχε προηγηθεῖ ἡ ἀγιοκατάταξή τους ἀπό τό Πατριαρχεῖο Μόσχας. Ἡ μνήμη τοῦ Ἱερομάρτυρος Ἐπισκόπου Πλάτωνος καί τῶν σύν αὐτῷ ἐօρτάζεται στήν 14 Ἰανουαρίου. Ὁ Ἅγιος Πλάτων ἀποτελεῖ γιά τήν ἑσθονική κοινωνία σύμβολο ἐλευθερίας, ἀγωνιστικότητας καί ἀγιότητας. Ἀσματικήν ἀκολουθίαν τοῦ Ἅγιου Πλάτωνος συνέθεσε ὁ Μητροπολίτης Ἐδέσσης Ἰωάννης.

Πρωτοπρεσβύτερος ΜΙΧΑΗΛ ΕΥΘΥΜΙΟΥ
Θεολόγος, Νομικός

Πρωτοπρεσβύτερου Ἀγγελου Ἀγγελακόπουλου
ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΟΥ ΜΠΟΥΤΟΒΟ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ

ο Μπούτοβο, περιοχή πού βρίσκεται κοντά στή Μόσχα, ἔγινε κατά τίν περίοδο τῆς μπολσεβίκικης θηριωδίας, τόπος μαζικῶν ἐκτελέσεων «ἐξθρῶν τοῦ λαοῦ» καὶ ἴδιαίτερα Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν, Ἀρχιερέων, κληρικῶν καὶ ἀπλών πιστῶν τῆς Ρωσικῆς Ὁρθοδόξου Ἑκκλησίας, πού μαρτύρησαν κατά τά ἔπει τῶν σταλινικῶν διωγμῶν στή Ρωσία. 20.000 πολιτικοί κρατούμενοι πυροβολήθηκαν κατά τή διάρκεια τῆς μεγάλης τρομοκρατίας τῆς Σοβιετικῆς Ἐνωσης καὶ μετά μεταξύ 1938-1953. Τό 96% τῶν θυμάτων ήταν ἄνδρες καὶ τό 4% γυναῖκες. 18 θύματα ήταν ηλικίας ἀνω τῶν 75 ἔτῶν καὶ 10 ήταν 15 ἔτῶν καὶ κάτω. Ἀνθρωποι ἀπό σχεδόν 90 χῶρες ἐκτελέστηκαν καὶ θάφτηκαν στό Μπούτοβο. Ἀπό τήν περιβότη «καρτοθήκη τοῦ θανάτου», πού μέ περισσή ἐπιμέλεια κρατοῦσαν οἱ ἐκτελεστές τῆς NKVD, δηλ. τῆς σοβιετικῆς μυστικῆς ὑπηρεσίας ἀσφαλείας καὶ πληροφοριῶν, τεκμηριώθηκε ὅτι στό «πεδίο βολῆς» τοῦ Μπούτοβο ἐκτελέστηκαν καὶ 17 ἄτομα, πού, εἴτε ήταν Ἕλληνες κατά τό γένος καὶ τήν ὑπκοδότητα, εἴτε εἶχαν γεννηθεῖ στά ἑλληνικά ἐδάφη. Ἡ Ρωσική Ὁρθόδοξη Ἑκκλησία ἀπέκτησε τήν κυριότητα τοῦ οἰκοπέδου τό 1995 καὶ ἔκτισε ἐκεῖ ἔναν μεγάλο ναό - μνημεῖο πρός τιμήν τῶν Νεομαρτύρων.

Ἡ περιοχή ἀναφέρεται στά μοσχοβίτικα χρονικά ἀπό τά μέσα τοῦ 16ου αἰ. Τελευταῖος ἰδιοκτήτης τῆς ήταν ὁ I. I. Ζίμιν. Μετά τά τραγικά γεγονότα τοῦ 1917, ἡ περιοχή καὶ τό ἀγρόκτημα περιῆλθαν στήν ἰδιοκτησία τῶν στρατευμάτων ἐσωτερικῆς τήρησης τῆς τάξης, δηλ. στήν τρομερή μυστική ἀστυνομία τοῦ μπολσεβίκου καθεστῶτος, γνωστή ὡς OGPU. Στά τέλη τοῦ 1935, ἀρχές τοῦ 1936, ἰδρύθηκε τό «πεδίο βολῆς» τοῦ Μπούτοβο, ὅπου σχεδόν ἀμέσως, ξεκίνησαν οἱ ἐκτελέσεις καὶ ἡ ταφὴ διαφόρων ἀνθρώπων, πού ἔπεσαν στή δυσμένεια τοῦ καθεστῶτος. Σύμφωνα μέ ἀπολυτως ἔξακριβωμένα στοιχεῖα, ἀποτέλεσμα τῶν μακροχρόνιων ἀνασκαφῶν στήν περιοχή, ἀλλά καὶ τῶν ἐξετάσεων DNA, στό «πεδίο βολῆς» τοῦ Μπούτοβο, ἐκτελέστηκαν 20.756 ἀνθρώποι.

Σύμφωνα μέ πληροφορίες, ἡ πιό «δραστήρια» ἥμέρα στό «πεδίο βολῆς» ήταν ἡ 28η-2-1938, ὅταν 562 ἀνθρώποι ἐκτελέστηκαν τήν ἕδια ἥμέρα. Ἡ περιοχή παραμένει πολύ καλά φυλασσόμενη ἀπό τούς σοβιετικούς καὶ ἀργότερα τήν μυστική ἀστυνομία μέχρι τό 1995, ὅταν πωλήθηκε στή Ρωσική Ὁρθόδοξη Ἑκκλησία.

Πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι τίς ἐκτελέσεις δέν τίς ἀποφάσιζαν τά δικα-

στήρια τῆς χώρας, ἀλλά ἔξωδικαστικῶς οἱ περιβότες «τρόικες», δηλ. τριμελεῖς ἐπιτροπές τοῦ «Λαϊκοῦ Κομισαριάτου Ἐσωτερικῶν Ὑποθέσεων» (NKVD), ἀποτελούμενες ἀπό τὸν περιφερειακό διευθυντή τῆς NKVD, τὸν περιφερειακό γραμματέα τοῦ Κόμματος τῶν Μπολσεβίκων καὶ τὸν περιφερειακό εἰσαγγελέα. Σπανίως, οἱ ἀποφάσεις λαμβάνονταν ἀπό τὴν «Δυάδα», δηλ. τὸν περιφερειακό διευθυντή τῆς NKVD καὶ τὸν ἀντίστοιχο εἰσαγγελέα. Μέχανα λόγια, μέσα σὲ μιὰ συνεδρίαση ὀλίγων ὥρων, τὰ μέλη τῆς «Τρόικα» ἀποφάσιζαν κάθε φορά τίς ἐκτελέσεις καὶ τίς μακροχρόνιες φυλακίσεις στά στρατόπεδα ἔξόντωσης τοῦ σταλινικοῦ ζόφου ἐκατοντάδων ἀνθρώπων, δίκως τὴν παρουσία τοῦ κατηγορούμενου ἢ κάποιου συντηγόρου του, στερώντας τοὺς τίς βασικές δικονομικές ἐλευθερίες, ἀλλά καὶ τὴν δυνατότητα ἄσκησης ἔφεσης ἢ τὴν αἵτηση ἀπονομῆς χάριτος.

Οἱ ἐκτελέσεις γίνονταν τῇ νύχτᾳ. Γύμνωναν τούς μελλοθανάτους μπροστά σὲ ἀνοικτούς λάκκους καὶ τούς ἐκτελοῦσαν. Οἱ μαζικές ἐκτελέσεις ξεκίνησαν τὸν 8η-8-1937, ὅπου μέχενα πυροβολισμό στὸ σβέρκο θανατώθηκαν 91 ἄτομα.

Στό Μπούτοβο μαρτύρησαν, κυριολεκτικά, οἱ ἄνθρωποι τῆς Ρωσικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, Ἱεράρχες, Ἱερεῖς, ἀλλά καὶ ἀπλοί πιστοί. Στό Μπούτοβο ἐκτελοῦνταν ὁ ἀπλός λαός ἐργάτες, ἀγρότες, Ἱερεῖς, κουλάκοι, ποινικοί κρατούμενοι καὶ «πρών τῶν ἀνθρώπων», δηλ. πρών εὐγενεῖς, πρών ἀξιωματικοί τοῦ τσαρικοῦ στρατοῦ, πρών ἀξιωματικοί καὶ στρατιῶτες τῆς Λευκῆς Φρουρᾶς καὶ διάφορα ἄλλα «ἀντισοβιετικά στοιχεῖα», σύμφωνα μέ τὴν κομμουνιστική ὄρολογία. Τόν Ἰανουάριο τοῦ 1938 μέ μυστική ἀπόφαση ξεκίνησε ἢ ἔξόντωση τῶν ἀναπήρων. Τό διάστημα Φεβρουαρίου - Μαρτίου ἐκτελέστηκαν στό Μπούτοβο 1160 ἀνάπτοροι.

Στό Μπούτοβο μαρτύρησαν 739 Ἱερωμένοι, μεταξύ τῶν ὅποίων, 1 Μητροπολίτης, 2 Ἀρχιεπίσκοποι, 4 Ἐπίσκοποι, 15 Ἀρχιμανδρίτες, 118 Πρωθιερεῖς, 52 Ἱερομόναχοι, 363 Ἱερεῖς, 60 Διάκονοι (μεταξύ τῶν ὅποίων 4 Πρωτοδιάκονοι καὶ 1 Ἀρχιδιάκονος), 10 μοναχοί, 58 μοναχές, 14 δόκιμοι μοναχοί καὶ μοναχές καὶ 8 Ἱερωμένοι, γιά τούς ὅποίους δέν ἔγινε δυνατό νά προσδιοριστεῖ ὁ βαθμός τῆς Ἱερωσύνης τους. Παράλληλα, ἐκτελέστηκαν 219 λαϊκοί, ἐπειδή δέν δέχθηκαν νά ἀπαρνηθοῦν τὴν πίστη τους, μεταξύ τῶν ὅποίων ἦταν ψάλτες, ἀναγνῶστες, μέλη ἐνοριακῶν ἐπιτροπῶν, ἀγιογράφοι, καθαρίστριες τῶν ναῶν, καντηλανάφτες κ.ἄ.

Τῆς Συνάξεως τῶν Νεομαρτύρων τοῦ Μπούτοβο ἕγοῦνται 6 Ἐπίσκοποι: Ὁ Μητροπολίτης Λένινγκραντ καὶ Γκόβοσκ Ἱερομάρτυς Σεραφείμ (Τσιτσαγκώφ), ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Μοζάισκ Ἱερομάρτυς Δημήτριος (Ντομπροσέρντωφ), ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Βλαντίμηρ καὶ Σούζνταλ Ἱερομάρτυς Νικόλαος (Ντομπρονράβωφ), ὁ Ἐπίσκοπος Μπέζετσκ Ἱερομάρτυς Ἀρκάδιος (Οστάλσκυ), ὁ Ἐπίσκοπος Νιζιταγκίλσκ Ἱερομάρτυς Νικίτας (Ντελέκτορσκυ) καὶ ὁ Ἐπίσκοπος Βελίζσκ Ἱερομάρτυς Ἰωνᾶς (Λάζαρεφ). Στό Μπούτοβο ἐκτελέστηκαν πολλοί Ἱερεῖς Ἱερομάρτυρες: Οἱ ἀδελφοί Ἀγαφόνικωφ (Ἀλέξανδρος, Βασίλειος καὶ

Νικόλαος), ὁ Βλαδιμήρ ’Αμπαρτσούμωφ, ὁ Βλαδιμήρ Μεντβεντιούκ, ὁ Ζώσιμος Τρουμπατσιώφ, ὁ ’Ιωάννης ’Αρτμπολέβσκυ, ὁ Σεργκέι Λεμπέντεφ, ὁ Σεργκέι Μαχάεφ, ὁ Πέτρος Πέτρικωφ καὶ πολλοί ἄλλοι.

Μεταξύ τῶν ἐκτελεσθέτων στὸ Μπούτοβο ἦταν καὶ διάφοροι αἱρετικοί, σχισματικοί καὶ ἀλλοθρησκοί, χωρίς βέβαια νά συγκαταλέγονται στὸν κορείᾳ τῶν Νεομαρτύρων, λόγῳ διαφορετικῆς πίστεως. 59 Παλαιόπιστοι, 9 ’Ανανεωτές, περισσότεροι ἀπό 60 Βαπτιστές, Αὐτομαστιγούμενοι, ’Αντιπολεμικοί, Εὐαγγελιστές, σχισματικοί (χωρίς διευκρίνιση σὲ ποιά παράταξη ἀνήκαν). ’Επίσης 4 Μουλάδες καὶ ἔνας Ραββίνος.

Οἱ περισσότεροι ἀπό τοὺς ἐκτελεσθέντες στὸ πολύγωνο Μπούτοβοκι ἦταν Ρῶσοι (60%), Λεττονοί, Πολωνοί, ’Εβραῖοι, Οὐκρανοί, Γερμανοί, Λευκορῶσοι. Συνολικά πάνω ἀπό 60 ἐθνικότητες, συμπεριλαμβανομένων τῶν ὑπηκόων ἀπό ἄλλα κράτη, ὅπως Γερμανία, Πολωνία, Γαλλία, ΗΠΑ, Αὐστρία, Ούγγαρια, Ρουμανία, ’Ιταλία, ’Ελλάδα, Τσεχοσλοβακία, Τουρκία, ’Ιαπωνία, Κίνα, ’Ινδία κ.ἄ.

Ἡ διαδικασία τῶν ἐκτελέσεων εἶχε συγκεκριμένο «τυπικό». Εἰδικά κατασκευασμένα κλειστά φορτηγά αὐτοκίνητα, συγκέντρων τοὺς πρός ἐκτέλεση ἀπό ὅλες τίς φυλακές καὶ τά τμῆματα μεταγωγῶν τῆς Μόσχας καὶ τοὺς μετέφεραν στὸ Μπούτοβο. Τά φορτηγά αὐτά οἱ σύγχρονοι τά ἀποκαλοῦσαν «Ψυχοπνίκτες». Ἐννοεῖται πώς οἱ κρατούμενοι δέν ἦξεραν οὔτε ποὺ τοὺς πήγαιναν, οὔτε πολύ περισσότερο γιατί τοὺς μετέφεραν. Σύμφωνα μέ δρισμένες μαρτυρίες, διοχέτευαν στὸν καρότσα τοῦ φορτηγοῦ τίς ἀναθυμιάσεις τῆς ἔξατμισης, ὥστε οἱ κρατούμενοι νά χάσουν τίς αἰσθήσεις τους, ἐνῷ δέν ἦταν λίγοι ἐκεῖνοι, πού πέθαιναν κατά τὸν μεταγωγήν. Τά φορτηγά ἔφταναν ἀπό τὸν πλευρά τοῦ δάσους. Στὸ χῶρο τοῦ «πεδίου βολῆς» ὑπῆρχαν δύο κτήρια, ἕνα μικρό λιθόκτιστο σπίτι καὶ ἕνα μεγάλο, παραλληλόγραμμο ξύλινο παράπτυγμα, περιτριγυρισμένα ἀπό ψηλά συρματοπλέγματα. Μέσα σέ αὐτό τὸ ξύλινο παράπτυγμα τοὺς ἀνακοίνωναν ὄμαδικά τίς ἀποφάσεις γιά τὴν θανατική τους καταδίκην, ἐλεγχαν τοὺς φακέλους τους καὶ σύγκριναν μέ ίδιαίτερη ἐπιμέλεια τὰ στοιχεῖα καὶ τίς φωτογραφίες τῶν θυμάτων. Στὴ συνέχεια, ἔναν – ἔναν τοὺς ὀδηγοῦσαν στὸ θάνατο μέ ἔνα πυροβολισμό στὸ σβέρκο.

’Αρχικά, ἔθαβαν τά θύματα σέ τάφους, πού εἶχαν σκάψει ἄλλοι κρατούμενοι μέ φυτάρια. ”Οταν, ὅμως, ἀπό τὸν Αὔγουστο τοῦ 1937 οἱ ἐκτελέσεις στὸ Μπούτοβο ἔλαβαν μεγάλες διαστάσεις, ἀναγκάστηκαν νά φέρουν ἐκσκαφεῖς καὶ τρακτέρ γιά τὴν διάνοιξη τάφων καὶ τὴν μεταφορά τῶν πτωμάτων. ’Ανοίκτηκαν ὄμαδικοι τάφοι βάθους 3 μέτρων καὶ μήκους μεγαλυτέρου τῶν 150 μέτρων.

Ἡ Σύναξη τῶν Νεομαρτύρων τοῦ Μπούτοβο καθιερώθηκε ἀπό τὴν Ρωσικὴ ’Ορθόδοξην Εκκλησία ἀπό τὸ 2003 καὶ ἐπιτελεῖται τὸ Δ΄ Σάββατο μετά τὸ Πάσχα. Τίνη ἡμέρα αὐτή στὸ πολύγωνο Μπούτοβο τελεῖται Θεία Λειτουργία, δέοση καὶ Μνημόσυνο.

Μάλαμας Βέργου - Στυλιανοῦ

ΝΕΟΜΑΡΤΥΣ ΤΑΤΙΑΝΑ ΝΙΚΟΛΑΓΙΕΒΝΑ ΓΚΡΙΜΠΛΙΤ

Άγια Νεομάρτυς Τατιάνα Νικολάγιεβνα Γκρίμπλιτ γεννήθηκε τό 1903 στό Τόμσκ τῆς Νότιας Σιβηρίας. Παπιούς της ήταν ὁ εὐλαβέστατος πρωτοπρεσβύτερος Ἀντώνιος Μισιούρωφ, πού τῆς καλλιέργησε ἀπό μικρή ήλικία τὴν πίστη στό Θεό.

Μετά τὸν ἐμφύλιο πόλεμο, γύρω στό 1920, ἡ Σιβηρία καθιερώθηκε ὡς τόπος ἔξοριάς και φυλακίσεων. Ἡ νεαρή Τατιάνα, μόλις 17 ἑτῶν τότε, εἶχε ἀρκίσει νά ἐργάζεται ὡς δασκάλα, βοηθώντας στό σπίτι παιδιά μέ μαθησιακές δυσκολίες. Ἀπό τό ἐλάχιστο εἰσόδημά της καὶ ἀπό ὅ, τι τῆς ἔδιναν διάφορες ἐκκλησίες ἔφτιαχνε δέματα γιά τούς φυλακισμένους. Πίγαινε και την πληροφορίες γιά ὅποιονδήποτε κρατούμενο· δέν ἔπαιρνε δέματα ἀπό δικούς του και τοῦ ἐτοίμαζε ἡ Ἰδια.

Τό 1923 καθώς ταξίδευε γιά τό Ἰρκούτσκ (1500 χιλιόμετρα μακριά) συνελήφθη γιά ἀντιεπαναστατική δράση, δηλαδή γιά τὴν χριστιανική εὐσπλαχνία πού ἔδειχνε στούς φυλακισμένους... Ἀπελευθερώθηκε τέσσερις μῆνες ἀργότερα γιά νά ξανασυλληφθεῖ τό 1925 γιά τό γενονός ὅτι βοηθούσε κρατουμένους στή φυλακή. Ἐκεῖ τῆς δόθηκε ἡ εὐκαιρία νά σχετιστεῖ μέ ἐπισκόπους και κληρικούς πού γνώριζαν ἥδη τὸν παπιού της.

Τά ἔργα της ἄρχισαν νά ἀνησυχοῦν τίς ἀρχές, οἱ ὅποιες μετά ἀπό στενή παρακολούθηση κατέγραψαν τά παρακάτω: «Ἡ Τατιάνα Γρίμπλιτ ἔχει ἐπαφή μέ ἀντιεπαναστατικό κομμάτι τοῦ κλήρου στίς περιοχές τοῦ Ναρίμ, τοῦ Ἀρχάγγελσκ και τίς φυλακές τοῦ Τόμσκ και τοῦ Ἰρκούτσκ. Στέλνει δέματα στίς φυλακές μέ τό ταχυδρομεῖο και τά συνοδεύει συνήθως μέ γράμμα. Ἐχει στενές ἐπαφές μέ ὅλες τίς ἐνορίες και παρέχει βοήθεια».

Τόν Μάιο τοῦ 1925 ὁ ἐπικεφαλῆς τῆς OGPU (Μυστική ἀστυνομία στή Σοβιετική Ἐνωση ἀπό τό 1923-1934) ἀνέκρινε τὴν 22χρονη Τατιάνα γιά τό ἄν ἔχει βοηθήσει κληρικούς και σέ ποιούς ἔστελνε δέματα. Αὕτη ἀρνήθηκε νά κατονομάσει ὅποιονδήποτε και τὴν ἐπόμενη μέρα συνελήφθη. Ἀπό τότε ἔξορίστηκε σέ περιοχές τῆς Σιβηρίας, τοῦ Καζακστάν και τοῦ Τουρκμενιστάν, μέχρι τόν Μάρτιο τοῦ 1928, ὅποτε και μετακόμισε στό ἴστορικό κέντρο τῆς Μόσχας. Ἐκεῖ συνεργάστηκε μέ τούς κληρικούς τῆς ἐνορίας τοῦ Ἀγίου Νικολάου και ἰδιαίτερα τόν Ἀρχιμανδρίτη Γαβριήλ, πού ἀργότερα συγκαταλέγηκε ἀνάμεσα στούς ὄμο-

λογητές τῆς πίστης μας. Παρά τίς ἀφάνταστες ταλαιπωρίες πού πέρασε στίν εξορία δχι μόνο συνέχισε τό ἔργο της, ἀλλά αὔξησε τίς δραστηριότητες της. Μέχρι τίν ήλικία τῶν 25 ἐτῶν τό ἔργο της εἶχε γίνει εὐρέως γνωστό. Στό πρόσωπο τῶν φυλακισμένων ἀδελφῶν ἔβλεπε τόν ίδιο τόν Χριστό.

Τόν Ἀπρίλιο τοῦ 1931 συλλαμβάνεται γιά τέταρτη φορά. Στίν ἀνάκριση πού ἀκολούθησε λίγες μέρες ἀργότερα παραδέχτηκε ὅτι συμπαραστεκόταν στούς φυλακισμένους καί στούς εξόριστους. Ἐξήγησε πώς βοηθοῦσε ἀνθρώπους ἀπό διαφορετικές θρησκείες καί χωρίς νά κάνει διακρίσεις ἃν αὐτοί ἦταν πολιτικοί καί ποινικοί κρατούμενοι. Αὐτό πού τίν ἔνοιαζε ἦταν πώς αὐτοί οἱ ἄνθρωποι βρέθηκαν σέ δύσκολη περίσταση καί δέν εἶχαν ἄλλον νά τους βοηθήσει.

Λίγες μέρες ἀργότερα, στίς 30 Ἀπριλίου 1931 καταδικάζεται σέ τρία χρόνια φυλάκισης καί μεταφέρεται στό στρατόπεδο Βισέρσκι, ὅπου βρῆκε ἄλλο τρόπο προσφορᾶς στούς ἀδελφούς. Ἐκπαιδεύτηκε σάν βοηθός νοσοκόμου.

Μετά τό 1933 μετακόμισε στό Ἀλεξανδρώφ καί ἔργαστηκε στό νοσοκομεῖο τῆς πόλης. Ἡ τελευταία της μετακίνηση ἦταν στό Κωνσταντίνοβο, κοντά στή Λαύρα τοῦ Ἀγίου Σεργίου, πάλι στό κοντινό νοσοκομεῖο. Συνέχισε βέβαια τό ἔργο της μέ τους φυλακισμένους, βοηθώντας, δχι μόνο ὑλικά ἄλλα καί ὥθικά, μέσω τῆς ἄλληλογραφίας.

Στίν ἄλληλογραφία της μέ τόν Μητροπολίτη Ρίγας Ἰωάννη (1881-1938) πού ἔργότερα ἀνακηρύχτηκε Νεομάρτυς διαβάζουμε: «Ἀγαπητή μου Ταπιάνα Νικολάγιεβνα! Πήρα τό γράμμα σου καί δέν ξέρω πώς νά σέ εύχαριστήσω γιά αὐτό. Τό διάβασα τρεῖς φορές συνεχόμενες καί μετά τό ξαναδιάβασα στόν φίλο μου π. Νικόλαο καί τόν π. Σέργιο, τόν πνευματικό μου. Ἐχεις χρυσή καρδιά, ἐσωτερική χαρά καί γιά αὐτά πρέπει νά εύχαριστήσεις τό Θεό γιατί αὐτά εἶναι δῶρα δικά Του. «Χάριτι Θεοῦ» ἔχεις ἀντιληφθεῖ ὅτι ν μεγαλύτερη εύτυχία ἐδῶ στή γη εἶναι νά ἀγαπᾶς καί νά βοηθᾶς τους ἀνθρώπους. Κι ἐσύ, ἔνας ἀδύναμος καί φτωχός ἄνθρωπος, ζεσταίνεις σάν τόν ἕλιο μέ τήν καλοσύνην σου βοηθώντας ὅσο μπορεῖς. Θυμήσου τά λόγια τοῦ Κυρίου μέ τό στόμα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου «ἢ γάρ δύναμίς μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται». Εἴθε ὁ Κύριος νά σοῦ χαρίζει δύναμην καί ὑγεία γιά νά βαδίζεις αὐτό τό μονοπάτι γιά πολλές - πολλά χρόνια ταπεινά, «ἐν Κυρίῳ». Πόσο σοφά κανόνισε ὁ Θεός ὥστε νά σπουδάσεις ἐπάγγελμα σχετικό μέ τήν ιατρική καί νά βοηθήσεις τους ἀρρώστους καί αὐτούς πού ὑποφέρουν, καθώς ταυτόχρονα θά κερδίζεις τά ἀπαραίτητα γιά τή συντήρησή σου καί γιά τή συμπαράσταση τῶν συνανθρώπων! Πόσα δάκρυα θά σκούπισες καί πόσους ἀνθρώπους πού ὑποφέρουν θά ἀνακούφισεις σέ αὐτή τήν ἱερή ἀποστολή... Ἐργάζεσαι στό φαρμακεῖο; Θαυμάσια! Θυμήσου τόν Ἀγίο Παντελεήμονα τόν Ἰαματικό, ἔτσι ὅπως ἀγιογραφεῖται μέ τά φάρμακα στά χέρια του καί νά ἔργαστεις μέ τή βοήθεια τοῦ Κυρίου καί

γιά τή δική Του δόξα. Εἴθε ή δύναμη τοῦ Σταυροῦ νά σέ προστατεύει! Δόξα τῷ Θεῷ!».

΄Αγαποῦσε ἰδιαίτερα τό Μοναστήρι τοῦ Ντιβέγιεβο. Γράφοντας στόν πνευματικό της πατέρα Άρχιμανδρίτη Παῦλο Περουάνσκι γιά τήν παραμονή της ἐκεῖ γιά ἓνα μῆνα ἀναφέρει: «Δέν εἶναι δυνατόν νά ὑπάρχει περισσότερη γλύκα στόν Παράδεισο γιατί δέν εἶναι δυνατόν νά ἀγαπήσει ἄνθρωπος περισσότερο... Θά μποροῦσα νά μείνω ἐδῶ γιά πάντα...» Τήν ἴδια μέρα συνελήφθη γιά τελευταία φορά τήν ὥρα που ἔγραψε γράμμα σέ ἓναν ιερέα στήν ἔξορία. Πρίν φύγει ἄφοσε ἓνα σημείωμα σέ μιά φίλη της γιά νά εἰδοποιήσει τή μπτέρα της τελειώνοντας ώς ἔξης: «Σᾶς ἀγκαλιάζω ὅλους ἐγκάρδια. Σᾶς εὐχαριστῶ γιά ὅλα. Σᾶς σταυρώνω μέ τόν Σταυρό πού φοράω γνωρίζοντας ὅτι φεύγω. Όχι μόνο στή φυλακή θά πήγαινα εὐχαρίστως γιά τόν Χριστό ἀλλά καί στόν τάφο μέ καρά».

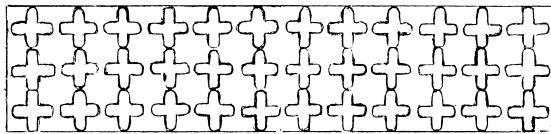
Μετά τήν ἀνάκρισή της ρωτήθηκαν καί οἱ συνάδελφοι της γιά τίς σχέσεις της μέ τούς ἀσθενεῖς. Κάποιος εἶπε: «Γνωρίζω ὅτι ή Γκρίμπλιτ ἐπισκεπτόταν ἓναν ἀσθενὴ χωρίς νά τόν γνωρίζει προσωπικά ή νά συνδέεται μαζί του λόγω τῆς ἐργασίας της. Τό ἐπόμενο πρωί ὁ ἀσθενής ὀνειρεύτηκε μοναχούς, μοναστήρι κ.ἄ. Ἐτσι ὁδηγήθηκα στό συμπέρασμα ὅτι ή Γκρίμπλιτ μᾶλλον θά συζητοῦσε μαζί του γιά τή θρησκεία». Άλλος συνάδελφός της εἶπε: «Τόν κειμώνα τοῦ 1937 εἶδα τήν Γκρίμπλιτ μπροστά σέ ἓνα σοβαρά ἄρρωστο νά σπιώνεται καί νά τόν σταυρώνει ἐπιδεικτικά μπροστά σέ ἀλλούς ἀσθενεῖς καί σέ γιατρούς. Όταν ρωτήθηκε γιά τόν σταυρό πού φοροῦσε εἶπε: Θά ἔδινα καί τό κεφάλι μου γιά τόν σταυρό πού φοράω. Κανείς δέν θά μου τόν βγάλει ἀπό πάνω μου ὅσο εἶμαι ζωντανή. Όν κάποιος ἐπιχειρήσει νά βγάλει τόν σταυρό μου, θά πρέπει νά πάρει καί τό κεφάλι μου μαζί».

Κατά τήν ἀνάκρισή της ἐπανέλαβε πώς δέν εἶχε καμιᾶς μορφῆς ἀντιεπαναστατική δράση, ἀπλά δέν ξόδευε χρήματα γιά τό ντύσιμο ή τή διατροφή της προκειμένου νά στέλνει βοήθεια σέ ἄνθρωπους πού εἶχαν μεγαλύτερη ἀνάγκη.

΄Αμέσως τήν μετέφεραν στή φυλακή τοῦ Ζαγκόρσκ. Στής 22 Σεπτεμβρίου ἀφοῦ ἐπανέλαβε γιά μιά ἀκόμη φορά πώς εἶναι ἀθώα καταδικάστηκε σέ θάνατο. Τήν τουφέκισαν στής 23 Σεπτεμβρίου τοῦ 1937 καί τάφηκε σέ ἄγνωστο τόπο μέχρι σήμερα.

Συγκαταλέχθηκε στούς ἀγίους μάρτυρες ἀπό τήν Ρωσική Όρθοδοξη Σύνοδο στής 17 Ιουλίου 2002 καί ὄριστηκε ή μνήμη της στής 10/23 Σεπτεμβρίου, τήν ἡμέρα μνήμης τῶν Ρώσων Νεομαρτύρων καί Όμολογητῶν καί τήν ἡμέρα τῆς Σύναξης τῶν Νεομαρτύρων τοῦ Μπούτοβο, τό τέταρτο Σάββατο μετά τό Πάσχα.

ΜΑΛΑΜΑ ΒΕΡΓΟΥ - ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ
Θεολόγος, Έκπαιδευτικός

‘Αρχιμανδρίτη Γρηγόριου
ΟΙ ΚΟΚΚΙΝΟΙ ΠΑΡΑΣΤΑΤΕΣ ΤΗΣ ΕΞΩΚΛΗΣΙΑΣ.
Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΙΕΡΕΑΣ ΜΑΡΤΥΡΑΣ

τίς ἀρχές τῆς δεκαετίας τοῦ '70 διακονούσαμε στήν Ἱερά Μονή Μυρτᾶς, πού βρίσκεται στήν Αἰτωλοακαρνανία καί μάλιστα στήν περιοχή τῆς Τραχωνίδας. Σ' αὐτό τόν ὅμορφο χῶρο ἥμαστε τελείως ξένοι. Κανένας ἀπό μᾶς δέν εἶχε συγγενῆ ἢ γνώριμο. Ἐξασκούσαμε τίν ἄρετί τῆς ξενιτείας μέ τή Χάρη τοῦ Θεοῦ μέ πολλή προθυμία, ἂν καί ἥμαστε πολύ νέοι στήν ήλικία καί ἀδύναμοι νά ἐπιδιδόμαστε σέ σκληρά ἀγωνίσματα. Γιά παρηγορία συνεχῶς σιγόφαλλα τόν ὕμνο τῆς περιφορᾶς τοῦ Ἐπιταφίου «Δός μοι τόν ξένον». Ἡ ξενιτεία εἶναι σκληρή ἄρετί, πού σέ δένει μέ τόν Θεό. Στίς δυσκολίες δέν ἔχεις νά ἀποταθῆς σέ κανέναν ἄλλον, παρά μόνον στόν Θεό. Αὐτός γίνεται ὁ αἰώνιος φίλος καί ἀληθινός ἀδελφός. Κάποιοι ἀπό τούς περίοικους καταλάβαιναν πόσο ξένοι νοιώθαμε καί προθυμοποιοῦντο ἀφ' ἑαυτοῦ τους νά μᾶς πᾶνε μέ τό αὐτοκίνητό τους κάποιο περίπατο στούς ὅμορφους χώρους τοῦ Νομοῦ.

Σ' ἔνα τέτοιο περίπατο βρεθήκαμε στό αὐλιδάκι τῆς ἔξωκλησίας τοῦ Ἀγίου Δημητρίου. Λέγω στόν ὄδηγό: - Ἐδῶ νά μείνουμε νά ξαποστάσουμε. Καθισμένος στό πεζουλάκι τῆς αὐλῆς, παρατηροῦσα ἐρευνητικά τούς παραστάτες τῆς θύρας νά ἔχουν ἔνα περιέργο κόκκινο χρῶμα. Πλησίασα πιό κοντά. Τό χρῶμα τῆς πέτρας δέν μπορεῖ νά εἶναι αὐτό· σίγουρα εἶναι βαμμένοι. Ἀλλά μέ τί, ὕστε ν' ἀποδίδουν αὐτήν τήν ἀπόχρωση; Στό μεταξύ κάποιος τισομπάνος τῆς περιοχῆς μόλις μᾶς εἶδε, ἦρθε ν' ἀνοίξη τήν ἐκκλησία. Πρόσεξε τό ἀετίσιο μάτι του μέ πόστη προσοχή ἔβλεπα τή μικρή θύρα τοῦ ναύδριου. Ὁ κυρτός γέρος σπίκωσε το κορμί του καί μέ κοίταξε στό πρόσωπο ἐρευνητικά, σάν νά τό ἀποζτοῦσε νά τόν ρωτήσω. - Παπποῦ - τοῦ λέγω - μέ τί χρῶμα εἶναι οἱ παραστάτες βαμμένοι; - Αὐτό ἔχει ίστορία. Κάθισε νά σοῦ τό διηγηθῶ, ὅπως κλέφτικα τό εἶδα καί τό ἔζνσα. - Γιατί κλέφτικα; - Ἡταν νά παρουσιάστω μπροστά τους; Τά ίδια καί κειρότερα θά πάθαινα. Θά μέ ἔκριναν κατάσκοπο καί τότες ἀλλοίμονο σέ μένα... Ἔνα απομεσόμερο ἔφτασαν ἐδῶ μπροστά πού μιλοῦμε τώρα ὄμάδα ἀνταρτῶν. Εἶχαν μαζί τους ἔνα παπά. Τί τόν βασάνιζαν δέν μπορῶ νά σοῦ περιγράψω· λιγώνεται ἡ

* Από τό βιβλίο τοῦ Γέροντος Γρηγορίου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Δοχειαρίου, Μορφές πού γνώρισα νά ἀσκοῦνται στό σκάμπα τῆς Ἐκκλησίας.

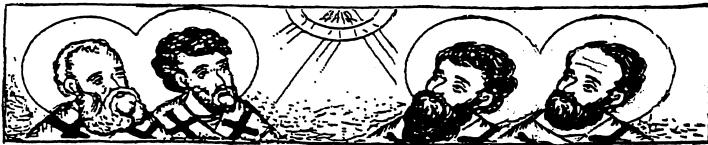
ψυχή μου. Μοῦ ’ρθε νά βάλω φωτιά στόν τόπο, ἀλλά φοβήθηκα. Τό πιό τρομερό ἀπ’ ὅλα ἦταν πώς τά βασανιστήρια τά ’φτιαχναν γυναῖκες, πού ἔμεῖς τίς θεωροῦμε τρυφερές ὑπάρξεις. Στό τέλος τόν ἔγδυσαν, τόν διαπόμπευσαν, τόν ἔδεσαν κάτω σ’ αὐτή τίν αὐλή τοῦ Ἀγίου Δημητρίου καὶ οἱ ἄσπλαχνοι ἄνδρες ἔκαναν χάζι μαζί του. Μιά σκύλα τοῦ ἀπέκοψε μέ τισκούρι τά γεννητικά ὅργανα καὶ ἔβαψε τούς παραστάτες τῆς ἐκκλησίας. Δέν εἶναι, παιδί μου, χρῶμα αὐτό πού θωρεῖς. Εἶναι αἷμα μαρτυρικό καὶ μάλιστα λευτίκο. Διάβασα ὅλους τούς βίους τῶν Ἀγίων ἐδῶ πού βόσκω τά πρόβατά μου. Τέτοιο μαρτύριο δέν βρῆκα στά Συνάξαρια. Ἐπό τότε κανείς δέν ἄσπρισε, οὕτε ἔβγαλε αὐτό τό βάψιμο.

Καὶ ἀναλύθηκε ὁ γέρος σέ δάκρυα καὶ στεναγμούς. - Γιατί κλαῖς; - Δέν κλαίω τόν μάρτυρα, ἀλλά τούς ἀνθρώπους, πού χωρίς τόν Θεόν γίνονται τῶν θηρίων ἀγριώτεροι. Ἀλλά γιατί, δέσποτα, ἥ Ἐκκλησία δέν τούς τιμᾶ τούς μάρτυρες αὐτούς ὡς Ἀγίους; Λένε: «Γιά νά μήν ἀνάβουν τά μίστη». Αὐτοί ἄναψαν καὶ ἔκαψαν καὶ τώρα πού θά δροσίσουν τήν Ἐκκλησία, ἀφίνοντες τήν μαρτυρία καὶ τά μαρτύρια καὶ καταπιανόμαστε μέ χωρατά καὶ παραμύθια; Ἀλλοίμονό μας, πάτερ, ὅποιος καὶ νά εἶσαι. Κατέβηκα μιά βόλτα στήν πόλη. Μπῆκα σέ μιά μεγάλη ἐκκλησία νά χαιρετήσω τίς εἰκόνες. Ἔνα παλληκαρούνδι εἶχε συναγμένα παιδιά καὶ δίδασκε. Ρώτησα τί ’ναι πού κάνουν καὶ μοῦ ἀπάντησαν «Κατηχητικό». Κάθισα παράμερα ν’ ἀκούσω. Πάντα ἀγαπῶ τά λόγια τοῦ Θεοῦ. Ἀφουγκράστηκα. Πῆγα καὶ πιό κοντά καὶ ἀκουσα χωρατά, τραγούδια καὶ πράγματα πού δέν ἦταν γεγονά. Στό τέλος ἔπιασα τό δάσκαλο. - Παιδί μου, ἔχουμε ζωντανά πράγματα στήν πίστη μας, κι ἐσύ λές παραμύθια; Μή xειρότερα. Κάθισα καὶ τοῦ διηγήθηκα αὐτήν τήν ιστορία. Καὶ αὐτός, καλέ μου πάτερ, οὕτε πού συγκινήθηκε, οὕτε πού δάκρυσε. Μᾶλλον μέ ἀποστράφηκε γιατί ἥμουνα κακοντυμένος καὶ ἀγράμματος. Μή xειρότερα. «Οσο πάει καὶ γερνοῦμε, ἄλλα πράγματα θωροῦμε».

Ο γέρος εἶχε πολλή διάθεση γιά διδαχή, ἀλλ’ ἥδη ἔκλινεν ἥ ἡμέρα καὶ βρισκόμαστε στίς πρῶτες ὥρες τῆς νύχτας καὶ ἔπρεπε νά φύγουμε. Σίγουρα τώρα πού γράφω θά ἔχει κοιμηθῆ. Ἡς εἶναι αἰώνια ἥ μνήμη του, γιατί ἀληθινά μιλοῦσε.

·Αρχιμανδρίτης ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ
Καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς
Δοχειαρίου τοῦ Ἀγίου Ὁρούς

Χριστόδουλου Βασιλειάδην

Ο ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΑΣ ΚΛΗΡΙΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΚΡΕΚΑΣ

έτος συμπληρώνονται έβδομήντα χρόνια από τό μαρτύριο τοῦ ιερομάρτυρα Γεωργίου Σκρέκα (1947 - 2017). Ὁ μάρτυρας αὐτός τῶν νεοτέρων χρόνων γεννήθηκε στή Μεγάρχη Τρικάλων τό 1910 από εύσεβεῖς γονεῖς, οἱ ὅποιοι τόν γαλούχοσαν στά ἑλληνοχριστιανικά ἰδεώδη. Φοίτησε τόσο στό δημοτικό, καθώς καὶ στό ἑλληνικό σχολεῖο Τρικάλων γιά ἐννέα χρόνια.

Ἄπο μικρός ἔξεδήλωσε τήν ἐπιθυμία νά ἀφοσιωθῆ στό Χριστό καὶ τήν ἀγία του Ἑκκλησία. Ἀργότερα κατατάχθηκε στό στρατό, καὶ ἀφοῦ τελείωσε τή στρατιωτική του θητεία ἀσχολήθηκε μέ ἀγροτικές ἐργασίες. Σέ ἥλικια εἶκοσι τριῶν ἐτῶν παντρεύτηκε τήν Εὐθυμία Ντούμα, μέ τήν ὅποια ἀπέκτησαν ἔξι ἀγόρια, τούς Ἰωάννη, Στέφανο, Βασίλη, Ἀντρέα, Ἀχιλλέα καὶ Γιώργο.

Τό 1937 σέ ἥλικια εἶκοσι ὀκτώ χρόνων, ἀφοῦ φοίτησε σέ ἱερατικό σεμινάριο, κειροτονήθηκε διάκονος στήν Ἱερά Μονή Ἀγίου Στεφάνου Μετεώρων. Μετά παρέλευση δύο μηνῶν, κειροτονήθηκε ἱερέας. Γιά λίγο διάστημα διακόνησε ὡς ἐφημέριος στά χωριά Νικλίτσι καὶ Κρανιά, καὶ ἀπό τό 1944 διετέλεσε ἐφημέριος στό χωριό του Μεγάρχη. Ἐκεῖ παρέμεινε μέχρι τό μαρτύριο του.

Ήταν πολύ ἀγαπητός τόσο στούς χωριανούς του ὅσο καὶ τούς κατοίκους τῶν γύρω χωριῶν. Τό διέκριναν ἡ καλωσύνη καὶ ἡ δικαιοσύνη. Προέτρεπε πάντοτε τούς χριστιανούς νά είναι ἀφοσιωμένοι καὶ νά ἀγαποῦν τήν ἀγία Ἑκκλησία τοῦ Χριστοῦ, τήν πατρίδα καὶ τήν οἰκογένεια. Ὅπηρε ὁ διαπρύσιος κήρυκας τῶν χριστιανικῶν ἀληθειῶν. Τούς ξενοκίνητους κομμουνιστές τούς ἀποκαλοῦσε λύκους. Οἱ φίλοι του καὶ οἱ συγγενεῖς του τόν προέτρεπαν νά ἐγκαταλείψει τή Μεγάρχη, γιά νά μήν τοῦ συμβῇ κανένα κακό. Ὅμως αὐτός ἀπαντοῦσε ὅτι δέν θά ἐγκαταλείψῃ τό ποιμνιο, τό ὅποιο ὁ Κύριος τοῦ ἐνεπιστεύθηκε. Θά τό κατασπαράξουν οἱ ἀγριόλυκοι, αὐτοὶ πού δέν φείδονται κανενός. Οἱ κομμουνιστές - ἀντάρτες ἥταν ἀντίχριστοι καὶ ἄθεοι ύλιστές. Δέν ἀνέχοντο κληρικούς, οἱ ὅποιοι ἥταν ἀφοσιωμένοι στό καθῆκον τους, διότι ἥταν ἐμπόδιο στά σκοτεινά τους σχέδια.

Ὁ π. Γεώργιος ἐφημέρευε στό χωριό Μεγάρχη τόσο κατά τόν Β΄ παγκόσμιο πόλεμο ὅσο καὶ μετά κατά τή διάρκεια τοῦ ἐμφυλίου πολέμου. Κατά τόν ἐμφύλιο οἱ ἀριστεροί-ἀντάρτες τόν συνέλαβαν, ἀλλά καὶ στίς δύο φορές δέν τόν σκότωσαν. Τό σπίτι του ἥταν ἀνοιχτό γιά τούς

άξιωματικούς τοῦ ἐθνικοῦ στρατοῦ ὅσο καί γιά ἀντάρτες. Ὁ συνεφημέριος του μάλιστα ἀνήκε στό χῶρο τῶν ἀριστερῶν–ἀνταρτῶν ὅμως ὁ π. Γεώργιος ἔδειχνε ἀγάπη σέ ὄλους. Δεῖγμα τῆς ἀνιδιοτελοῦς ἀγάπης του εἶναι καὶ τὸ γεγονός ὃτι ὁ π. Γεώργιος ἔστελνε τό μισθό τοῦ συνεφημέριου του στό βουνό, ὅπου κρυβόταν μαζί μὲ τούς ἄλλους ἀντάρτες.

Στίς 24 Μαρτίου 1947 ἡ καμπάνα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ χωριοῦ κτυποῦσε, γιά νά διαλαλήσῃ ἔνα θαῦμα, πού ἔγινε· οἱ εἰκόνες τοῦ Κυρίου καὶ τῆς Παναγίας μπτέρας του δάκρυζαν. Ἰσως ἦταν καὶ αὐτό ἔνα προμήνυμα τοῦ μαρτυρίου τοῦ π. Γεώργιου, πού θά ἀκολουθοῦσε. Στίς 27 Μαρτίου βράδυ, ὅταν ὅλο τό χωριό κοιμότανε, γύρω στούς πενήντα ὄπλισμένους κομμουνιστές – συμμορίτες τοῦ ΕΛΑΣ, με ἀρχισυμμορίτη τόν καπετάν Φαρμάκη¹, ἀνθρωπο μέ πολὺ κακούργα ἔνστικτα, συνέλαβαν τόν π. Γεώργιο καὶ μέ βρισιές καὶ βλαστήμιες τόν πῆραν στόν σταύλο τῶν zώων καὶ ἄρχισαν νά τόν κτυποῦν μέ λύσσα καὶ βαναυσότητα. Ὁ κακοποιημένος π. Γεώργιος zπτοῦσε ἐπίμονα λίγο νερό γιά νά σβήσῃ τήν τρομερή του δίψα. Ἡ πρεσβυτέρα του προσπάθησε νά τοῦ δώσῃ λίγο νερό, ἀλλά οἱ ἄθεοι κομμουνιστές – ἀντάρτες ἄρπαξαν μέ βιαιότητα τό νερό καὶ τό ἔριξαν στό κακοποιημένο σῶμα τοῦ iερέα. Τότε ἄρχισαν νά ἔντοκοποῦν τόσο τόν π. Γεώργιο ὅσο καὶ τήν πρεσβυτέρα του μέχρι ἀναισθησίας. Τό μαρτύριο αὐτό κράτησε δύο ὥρες.

Οι ἀντάρτες πῆραν ὅλα τά πολύτιμα ἀντικείμενα ἀπό τό σπίτι τοῦ π. Γεώργιου, καθώς ἐπίσης καὶ τά zῶα καὶ ὅ, πι τρόφιμα είχαν, σιτάρι, καλαμπόκι, καθώς ὅλα του τά χρήματα, τόν ἔδεσαν πίσω ἀπό ἔνα ἄλογο καὶ τόν ἔσερναν στούς δρόμους τῆς Μεγάρχης. Μετά πέρασαν ἀπό τά χωριά Γοργογύριο, Τύρνα καὶ Ξυλοπάροικο. Ὁ iερέας τοῦ χωριοῦ Γοργογύρι, ὅταν πληροφορήθηκε τό γεγονός, ἔτρεξε μέ θάρρος κοντά στόν π. Γεώργιος, μέσα στόν ἀκυρώνα, ὅπου ἐκρατεῖτο καὶ ἔβασανίζετο καὶ μάταια παρακαλοῦσε τούς κομμουνιστές – συμμορίτες νά ἐλευθερώσουν τόν π. Γεώργιο. Στά τελευταῖα του λόγια ὁ π. Γεώργιος πρός τόν iερέα τοῦ Γοργογύριου zπτᾶ νά προσευχηθῇ νά εἶναι τό τέλος σύντομο μέ μιά σφαίρα στό κεφάλι καὶ ὅχι μέ βασανιστήρια. Πρός τήν πρεσβυτέρα, ὁ ὅποια τόν ἀκολουθοῦσε ἀπό μακριά τῆς εἶπε νά ἐλπίζει στόν Θεό, γιατί Αὐτός διευθύνει καὶ νά ἔχῃ ὑπομονή.

Τό κροσφύγετο τῶν ἀνταρτῶν βρισκόταν στό Νεραϊδοχώρι τῆς Πίνδου. Ἐκεῖ γιά δεκατρεῖς μέρες, μέχρι καὶ τήν Μεγάλην Πέμπτη βασανίζόταν καθημερινά γιά ὥρες ἀπό τούς ἄθεους κομμουνιστές – ἀντάρτες μέ φρικτά βασανιστήρια. Κάποιες ἀντάρτισσες τόν κοροϊδευαν καὶ τοῦ ἔλεγαν: «γιατί δέν προσεύχεσαι στό Χριστό νά ἔλθῃ νά σέ σώσῃ;» Τοῦ εἶπαν ὅτι θά τόν σταυρώσουν τήν Αγία Παρασκευή, ὅπως τόν Χριστό. Ἐτσι καὶ ἔγινε. Τήν Μεγάλην Παρασκευή 11 Απριλίου ἔστησαν λαϊκό δικαστήριο μέ «δικαστή» τόν συμμορίτη δάσκαλο ΜΑΝΑΦΑ. Ἡ ἀπόφαση τοῦ «λαϊκοῦ δικαστηρίου» ἦταν καταδικαστική. Τόν σταύρωσαν σέ ἔνα ἔλατο, τό ὅποιο εἶχε σχῆμα σταυροῦ, ἀφήνοντας ὁρφανά τά ἔξι

παιδιά του, ήλικίας άπό 6 μηνών μέχρι δέκα χρόνων. Ὅπως καί τοῦ Χριστοῦ, ἔτσι καί αὐτοί τοῦ λόγχευσαν τίν δεξιά του πλευρά. Ἐπίσης ἄνοιξαν πληγές στό μέτωπο καί τό κεφάλι μέ περόνια καί σφαιρες καί τοῦ ἔβγαλαν τά μάτια. Ἐτσι διά μέσου αὐτοῦ τοῦ μαρτυρικοῦ τέλους ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ ὁ γνήσιος δοῦλος τοῦ Θεοῦ π. Γεώργιος Σκρέκας.

Ἄκολούθως ἔρριξαν τό σῶμα του σέ μιά καράδρα, ἀφοῦ σκέπασαν τό σῶμα του μέ κλαδιά γιά νά μήν τό βροῦν οἱ πιστοί χριστιανοί. Ἐνας ἀξιωματικός τοῦ στρατοῦ βρῆκε τό σῶμα του μάρτυρα ἀναλλοίωτο, καί κωρίς σημάδια στήψεως καί τό μετέφεραν στό Νεραϊδοχώρι. Ἀπό ἐκεῖ μετέφεραν τό λείψανο του μάρτυρα στά Τρίκαλα. Τά δοτά τοῦ π. Γεωργίου ἦταν καταθυμματισμένα ἀπό τά πολλά καί ἀνελέητα κτυπήματα, πού δέχθηκε. Ἐκεī γιά δύο μέρες τέθηκε τό λείψανο του ἀγίου σέ λαϊκό προσκύνημα. Πλῆθος κόσμου συνέρευσε στήν κηδεία, ἡ ὅποια ἔγινε μέ δημόσια δαπάνη καί μέ τή συμμετοχή ἔζηντα κληρικῶν ἀπό ὅλη τή Θεσσαλία. Ὁ μητροπολίτης Τρίκκης καί Σταγῶν Χερουβείμ ἀνέφερε μεταξύ ἄλλων ὅτι ὁ π. Γεώργιος ἀποτελεῖ τό σέμνωμα τῆς Ἱερωσύνης στήν ἐπαρχία τους καί ὅτι δέν ἐστερεῖτο καμιᾶς ἀρετῆς. Κατά τήν ὥρα πού στήκωσαν τό φέρετρο, μιά ἄρρητη εὐώδια πλημμύρισε ὅλο τό χῶρο. Ἐκεī μέ δάκρυα στά μάτια τόν ἔθαψαν.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1. Ἡσ σημειώσουμε ὅτι ὁ καπετάν Φαρμάκης κακοποίησε καί σκότωσε βάναυσα πάνω ἀπό ἑκατό Ἑλληνες πατριῶτες. Τό Σεπτέμβριο τοῦ 1974 δόθηκε γενική ἀμνηστία καί ἔτσι τόν Ἀπρίλιο τοῦ 1977 ἐπέστρεψε, ἀμετανόποτος ὅμως, ἀπό τό Παραπέτασμα, ὃπου εἶχε καταφύγει, στή Μεγάρχη.

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ
Θεολόγος, Διδάκτωρ Θεολογίας
Μουσικολόγος

A.M.

ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΑΣ ΕΥΓΕΝΙΟΣ ΡΟΝΤΙΟΝΩΦ

υγκλονιστική καί συνάμα συγκινητική ἡ ἱστορία τοῦ νεομάρτυρα Εὐγένιου Ροντιόνωφ, ὁ ὅποῖος ἐπέλεξε νά μαρτυρήσει παρά νά ἀφαιρέσει τό σταυρό ἀπ' τό λαιμό του. Ἡταν 19 χρονῶν. Φοιτητής τοῦ πρώτου ἡ δεύτερου ἔτους μέ τά σημερινά δεδομένα. Κι ὅμως, ἔδειξε τέτοια ἀνδρεία καί θάρρος, πού ἡ ψυχή, ἴδιαίτερα ἡ νεανική, θαιμάζει.

Στίς 23 Μαΐου τοῦ ἔτους 1977, στό χωριό Κουρίλοβο κοντά στή Μόσχα τῆς Ρωσίας, ἄνοιξε τά μάτια του γιά πρώτη φορά ὁ μικρός Εὐγένιος. Ἡταν τό μοναδικό παιδί τῆς οἰκογένειας καί βαπτίστηκε ὅταν ἥταν μικρός. Ἡ γιαγιά του πῆρε τόν Εὐγένιο ὅταν ἥταν 12 χρονῶν καί τόν πῆγε στήν ἐκκλησία. Ἐκεῖ ἔξομολογήθηκε καί μετάλαβε γιά πρώτη φορά. Πῶς νά ἔνιωσε ἄραγε; Κατά τήν ἔξομολόγησην ὁ ἵερεας πρόσεξε ὅτι τό παιδί δέν φοροῦσε Σταυρό κι ἔτσι τοῦ φόρεσε ἔναν, τόν ὅποιο ὁ Εὐγένιος ἀπό ἑκείνη τή στιγμή δέ θά ἔβγαζε ποτέ ἀπό πάνω του. Ἡ μπτέρα του, πού ὀνομάζεται Λιουμπόρ (στή ρωσική σημαίνει ἀγάπη), ὅταν εἶδε τό Σταυρό, τόν συμβούλευσε νά τόν βγάλει, γιατί, ὅπως εἶπε, θά τόν κορόιδευαν οἱ συμμαθητές του. Ὁ Εὐγένιος δέν ἀπάντησε κι οὔτε ὅμως τήν ὑπάκουει.

Σάν τελείωσε τίς σπουδές του ἄρχισε νά ἐργάζεται ὡς ἐπιπλοποιός. Στίς 25 Ἰουνίου τοῦ 1995 παρουσιάστηκε στό Σιρατό καί στίς 13 Ἰανουαρίου τοῦ 1996 τοποθετήθηκε στά συνοριακά φυλάκια Τσετσενίας - Ἰγκουστετίας. Ἔνα μήνα μετά, καθώς ἐκτελοῦσε στρατιωτική ὑπηρεσία μαζί μέ ἄλλους τρεῖς στρατιῶτες, αἰχμαλωτίστηκε ἀπό Τσετσένους ἀντάρτες πού δροῦσαν στήν περιοχή. Ἀπό την ἀρχή τῆς αἰχμαλωσίας του, ἐπειδή οἱ ἀντάρτες εἶδαν ὅτι φοροῦσε Σταυρό, προσπάθησαν νά τόν κάμψουν ὥστε νά βγάλει τό Σταυρό καί νά γίνει μουσουλμάνος. Τίποτε ὅμως δέν ἔκαμψε τόν Εὐγένιο καί παρόλες τίς συνεχεῖς ἀπειλές, τούς ἔντονος καί τά βασανιστήρια, ἐκείνος δέν ἔβγαλε ποτέ τό Σταυρό του, δέν ἀρνήθηκε τήν πίστη του. Ἀργότερα, οἱ ἴδιοι οἱ ἀρχηγοί τῶν ἀνταρτῶν εἶπαν στή μπτέρα του: «Ἐάν ὁ γιός σου γινόταν σάν ἔνας ἀπό μᾶς, δέν θά τόν ἀδικούσαμε».

Στίς 23 Μαΐου τοῦ 1996, ὥμερα τῶν γενεθλίων τοῦ Εὐγένιου, οἱ Τσετσένοι τόν πήραν μαζί μέ τούς ἄλλους τρεῖς αἰχμαλώτους μέ σκοπό νά τούς σκοτώσουν. Ἀρχικά, σκότωσαν τούς τρεῖς τελευταίους καί προσπάθησαν γιά μία τελευταία φορά νά μεταπείσουν τόν Εὐγένιο. Τοῦ

εἴπαν πώς ἀρκοῦσε μόνο νά βγάλει τό Σταυρό του καί θά ζοῦσε. Ἐκεῖνος γιά μιά ἀκόμη φορά ἀρνήθηκε καί τότε ὑπέφερε τό φρικτό θάνατο. Οἱ δόμιοι τοῦ ἔκοψαν τό κεφάλι μέ μαχαίρι, ἀλλά δέν τόλμησαν νά ἀφαιρέσουν τό Σταυρό ἀπό τό λαιμό του.

Ἄλληθεια, πόσο πολύ ἀγαποῦσε καί σεβόταν ὁ Ἀγιος Εὐγένιος ἐκεῖνον τόν Σταυρό πού τόν εἶχε περάσει σέ ἓνα χονδρό σκοινί καί δέν τόν ἔβγαζε ποτέ ἀπό πάνω του; Τί ἄραγε στήμαινε γιά κεῖνον; Ὁ νοῦς θολώνει σέ κάτι τέτοιες σκέψεις καί ἀδυνατεῖ νά ἀπαντήσει. Τί θά λέγαμε ἐμεῖς στήμερα, ὅταν κάποιοι ἀπό μᾶς ντρεπόμαστε νά κάνουμε τό σπυμένο τοῦ Σταυροῦ ὅταν περνᾶμε ἔξω ἀπό τήν ἐκκλησία ἢ πρίν γευματίσουμε στή Σχολή, γιατί σκεφτόμαστε: «Τί θά ποῦν οἱ συμφοιτητές μου ὅταν μέ δοῦν; Μήπως μέ κοροϊδέψουν;». Ἡ κρύβουμε τό Σταυρό μας γιά νά μί δώσουμε ἀφορμή σέ ἀνεπιθύμητα σχόλια; Μήπως ὅμως αὐτή θά ἥταν μία καλή εὐκαιρία νά δώσουμε τή δική μας ὅμολογία;

Καθώς διαβάζεις τό βίο τοῦ Ἀγίου Εὐγένιου, ἀναρωτιέσαι:

Κι ἐγώ πού καυχιόμουν γιά τόσο τιποτένια πράγματα, πού ἔνιωθα σπουδαῖος γιά τά τόσο μικρά μου κατορθώματα, γιά τίς ἀσήμαντές μου νίκες... ἀν ἥμουν στή θέση τοῦ Εὐγένιου, τί θά ἀπαντοῦσα; Θά ἔδειχνα τήν ἴδια πίστη καί γεννναίότητα;

Ἐνα τραγούδι πού γράφτηκε γιά τόν Ἀγιο λέει μεταξύ ἀλλων στά ρωσικά: «Ποιός ἀπό μᾶς πού ὀλιγοψυχεῖ, ἔχει τή δύναμη νά πεῖ,

τό Σταυρό μου θά τόν βγάλεις, μόνο ἀν μοῦ κόψεις τό κεφάλι;»

Μακάριος ἐκεῖνος πού μπορεῖ νά παινευτεῖ γιά ἓνα τέτοιο πράγμα. Στόν Ἀγιο Εὐγένιο πραγματοποιήθηκε ἀληθινά ὁ λόγος τοῦ Ἀγίου Ἰωάννη τοῦ Θεολόγου: «νεανίσκοι ἰσχυροί ἔστε... καί νενικήσατε τόν πονηρόν» (Α' Ἰω. β' 14). Πόσο γενναῖα καί θαρραλέα νίκησε καί σύντριψε τόν πονηρό! Τί ἀγνή καί καθαρή ψυχή πρέπει νά εἶχε! Τί εὐγενικά αἰσθήματα ἔκρυψε ἢ ταπεινή του καρδιά! Καί δέν εἶχε μεγάλες βλέψεις καί προσδοκίες γιά τόν ἔαυτό του. Θά ἀκολουθοῦσε τό ἐπάγγελμα τοῦ ἐπιπλοποιοῦ, ἔνα ἐπάγγελμα πού μᾶς παραπέμπει ἀμεσα σ' αὐτό τοῦ Χριστοῦ! Τήν εὐγενική καί εύαίσθητη ψυχή του τή φανερώνει καί ἔνα ποίημα ἀφιερωμένο στή μπέρα του, λίγο πρίν τό μαρτύριό του, ἔνα ἀπό τά πολλά πού εἶχε γράψει:

Χρόνια πολλά, ἀγαπημένη μου μανουλίτσα.

Σήμερα γιορτάζεις, ἀλλά δυστυχῶς

δέν μπορῶ νά σ' ἀγκαλιάσω,

ἐπειδή νά, ἵ μοίρα μέ πῆρε τόσο μακριά.

Σοῦ εὔχομαι χρόνια πολλά καί ύγεια.

Νά μείνεις πάντα νέα καί ὅμορφη.

Όπου κι ἀν εἴμαι τίποτα δέν μᾶς χωρίζει.

Σύντομα θά ἔρθω σπίτι.

΄Από τά βάθη τῆς ψυχῆς μου
θά νήθελα ὅ,τι πιό πολύτιμο
και ὅ,τι ἐπιθυμεῖς νά ἔχεις.
Καί ἐκατό χρονῶν νά εἶσαι
γιά μένα ποτέ δέ θά γεράσεις.

Καί ή μπτέρα του... αὐτή ή χριστιανή μάνα! Πόσα δέν πέρασε γιά νά βρει τό παιδί της! Πούλησε τό σπίτι της, περπάτησε χιλιόμετρα, διακινδύνευσε τή zωή της. “Οπως λέει ή ίδια, περπάτησε μέσα ἀπό δρόμους μέν νάρκες, πέρασε ἀπό δύλους τούς κύκλους τοῦ ἄδη, γιά νά μπορέσει στό τέλος νά ἀποκτήσει τό λείψαντο τοῦ Εὐγένιου καί νά τό θάψει εὐλαβῶς.

΄Αμέσως μετά τό μαρτύριό του, ὁ “Αγιος ἄρχισε νά ἐμφανίζεται καί νά κάνει διάφορα θαύματα. Είναι προστάτης τῶν φυλακισμένων καί βοηθάει πολύ τούς τραυματισμένους στρατιώτες, ίδιαίτερα ὅταν πονᾶνε πολύ. Πιστεύουμε ὅτι δέν θά ἀργήσει καί ή ἐπίσημη ἀγιοκατάταξή του ἀπό τήν Έκκλησία.

“Αγιε Εὐγένιε, χαῖρε διότι κέρδισες τούς Οὐρανούς! Χαῖρε, διότι νίκησες τόν πονηρό καί συμβασιλεύεις τώρα μέ τόν Χριστό. Παρακάλεσε Τον καί γιά μᾶς, τή σημερινή νεολαία, πού είμαστε ἀδύναμοι καί δειλοί, νά κατορθώσουμε κάτι σάν κι ἐσένα νά μᾶς δίνει ὁ Κύριος τή δύναμη καί τή Ξάρον ἔστω νά ἀγωνιζόμαστε.

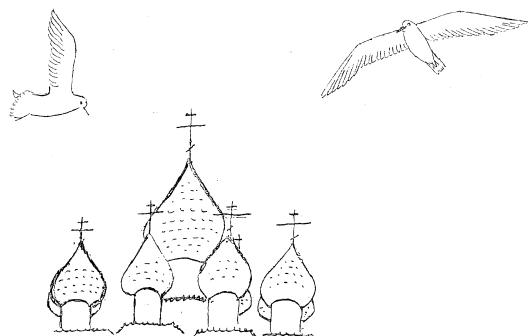
΄Εμεῖς μονάχα αὐτό κι Έκεῖνος ὅλα τά ὑπόλοιπα.

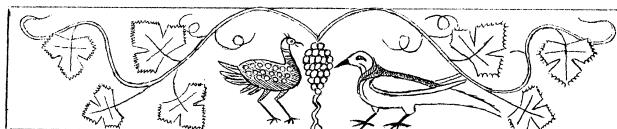
Πηγές (στό διαδίκτυο):

www.saint.gr/319/texts.aspx

www.ahdoni.blogspot.gr/2012/05/blog-post_3954.html

A.M.
Φοιτήτρια EKPA

Πλαναγιώπη Τελεβάντου

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΓΕΡΟΝΤΑ ΕΠΙΦΑΝΙΟ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟ

ραγματοποιήθηκε, μέ μεγάλη ἐπιτυχίᾳ, τό Συνέδριο, πού διοργάνωσε ἡ Ἱερά Μητρόπολη Ταμασοῦ καί Ὁρεινῆς καί ἡ Χριστιανική Ἐνωση Κυπρίων Ἐπιστημόνων (Χ.Ε.Κ.Ε.), μέ θέμα «Ἐπιφάνιος Θεοδωρόπουλος (1930-1989)» (28.5.ε.ξ.).

“Ολοι οἱ εἰσηγητές τοῦ Συνεδρίου ἔκαναν πολύ οὐσιαστικές παρεμβάσεις καί ἔδωσαν μιά πολύ ὄλοκληρωμένη εἰκόνα τῆς ζωῆς, τῆς προσωπικότητας καί τοῦ ἔργου τοῦ π. Ἐπιφανίου ώς ἔξιμοιολόγου, ώς κτίτορος Μονῆς ώς ἐκκλησιαστικοῦ συγγραφέως, ώς κληρικοῦ καί ώς ἀνθρώπου.

Καί οἱ τρεῖς εἰσηγητές ἦταν πολύ οὐσιαστικές. Ὁ Σεβ. Ἐδέσσης, Πέλλης καί Ἀλμωπίας κ. Ἰωάννης ἔκανε εἰσήγηση μέ θέμα «Ἡ γνωριμία μου μέ τόν π. Ἐπιφάνιο Θεοδωρόπουλο». Μίλησε μέ πολλή συγκίνηση γιά τόν Γέροντα Ἐπιφάνιο καί μετέδωσε μέ ἀπλό τρόπο τά οὐσιαστικά στοιχεῖα τῆς προσωπικότητάς του. Νά καταγράψω τή μαρτυρία μου ὅτι ὁ μακαριστός Γέροντας π. Ἐπιφάνιος Θεοδωρόπουλος ἀγαποῦσε καί ἐκτιμοῦσε πολύ τόν Σεβ. κ. Ἰωάννη γιά τίς ἀρετές καί τήν ταπείνωσή του.

“Ο π. Εὐάγγελος Γιαλλουρίδης ἀνέπιτυξε τό θέμα «Πατέρι Ἐπιφάνιος Θεοδωρόπουλος, Λαμπρό ἄστρο τῆς Ἐκκλησίας». Μίλησε ἀπλά ἀλλά παραστατικά καί ἔξεπληξε τό ἀκροατήριο μέ τήν πολυμάθειά του γιά τό ἔργο καί τήν προσωπικότητα τοῦ Γέροντα.

“Ἡ μαρτυρία τοῦ Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτη Σπυρίδωνα Παυλόπουλου, Καθηγουμένου τοῦ Ἱεροῦ Ἅγιου Στεφάνου τῆς Κέχαριτωμένης Τροιζηνίας, ἦταν, ὅπως ἀλλώστε ἀνεμένετο, ἡ πιό σημαντική συμβολή τοῦ Συνεδρίου, ἀφοῦ ὁ Πανοσιολογιώτατος ὑπῆρξε ὁ πιό στενός συνεργάτης τοῦ Γέροντα Ἐπιφανίου γιά δεκαετίες. Ὁ π. Σπυρίδων ἀνέπιτυξε τό θέμα «Ο π. Ἐπιφάνιος ώς πνευματικός καί ώς κτίτωρ Μονῆς».

“Ἡ πιό μεγάλη, ὅμως, ἔκπληξη τοῦ Συνεδρίου ἦταν οἱ χαιρετισμοί τοῦ Μακαριώτατου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ.κ. Χρυσοστόμου καί τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτη Ταμασοῦ κ. Ἡσαΐα, πού πρωτοστάτησε – μαζί μέ τήν Χ.Ε.Κ.Ε. – γιά τή διοργάνωση τοῦ Συνεδρίου.

Καί οἱ δύο ἱεράρχες ἦταν σαφεῖς ὅτι, στή συνείδησή τους, ὁ Γέροντας Ἐπιφάνιος δέν ἦταν ἀπλά ἔνας ἔξαιρετος κληρικός καί ἔνας σπουδαῖος ἐκκλησιαστικός συγγραφέας, ἀλλά μιά ἀγία καί πατερική μορφή τῆς Ἐκκλησίας πού ἡ συνείδησή τῆς Ἐκκλησίας θά ἀναγνωρίσει κάποτε τήν ἀγιότητά του. Τήν ἴδια εὐχή ἔξεφρασαν πολλοί ἀπό ὅσους συμ-

μετεῖχαν στό Συνέδριο.

Θερμές οί εὐχαριστίες μας πρός όλους όσους συνέβαλαν στή διοργάνωση τοῦ Συνεδρίου, τή Χ.Ε.Κ.Ε. –καί μάλιστα τόν κ. Φρίξο Κλεάνθους καί τόν κ. Νίκο Νικολαΐδην πουύ πρωτοστάτησαν στή διοργάνωση τοῦ Συνεδρίου—, τούς τρεῖς λαμπρούς εἰσπυρητές, όσους ἔστειλαν καιρετισμούς στό Συνέδριο καί μάλιστα τόν Μακαριώτατο Κύπρου κ. Χρυσόστομο καί τόν Πανιερώτατο Ταμασοῦ κ. Ἡσαΐα.

΄Αναμένουμε μέ πολλή ἀνυπομονησία τήν ἔκδοση τῶν Πρακτικῶν τοῦ Συνεδρίου καί ἐλπίζουμε ὅτι θά διθοῦν στή δημοσιότητα σέ ἔντυπη, ἀλλά καί σέ ἡλεκτρονική μορφή, καί ὅχι —ὅπως τώρα— μόνον σέ ἡχητική μορφή.

΄Ιδιαίτερες εὐχαριστίες ἀπευθύνουμε πρός τόν Πανιερώτατο Μητροπολίτη Ταμασοῦ κ. Ἡσαΐα γιά τή διοργάνωση τοῦ Συνεδρίου καί γιά τόν θερμό καιρετισμό του στό Συνέδριο.

Πανιερώτατε Ταμασοῦ σᾶς εἴμαστε ἐσαεί εὐγνώμονες.

* * *

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ ΘΑ ΑΦΟΡΙΣΕΙ ΟΣΟΥΣ ANTITΙΘΕΝΤΑΙ ΣΤΟΝ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΣΜΟ

Διαβάσαμε στό ἰστολόγιο «Κατάνυξις»: «Σύμφωνα μέ πληροφορίες ἀπό ρωσικές πηγές, ὁ Οἰκουμενισμός στό Πατριαρχεῖο Μόσχας, σχεδιάζει νά ἐπιβάλει, ὕπουλα ἀλλά μεθοδευμένα, ἔνα νέο καθεστώς στήν Ὁρθοδοξία, πουύ χυπνά φρικτές μνῆμες, ἔξορίες, διώγμούς καί ἐγκλήματα κατά τῶν Ὁρθοδόξων τοῦ κομμουνιστικοῦ παρελθόντος.

΄Από τό Φθινόπωρο τοῦ 2016 φέρεται νά ἔχει εἰσπυρηθεῖ ὁ ἰσχυρός ἄνδρας τοῦ Τμήματος Ἐξωτερικῶν Σχέσεων τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας μπροπολίτης Βολοκολάμσκ Ἰλαρίων Ἀλφέγιερ ἔνα νέο σχέδιο Κατηκόνσεως, γιά χρήση σέ Ἐνορίες, Σχολεῖα, Θεολογικές Ἀκαδημίες κλπ., ὅπου ἀναφέρεται ρητά πώς οἱ ἀντιδρῶντες στήν Οἰκουμενική Κίνηση καί ὅσοι καταγγέλλουν τόν Οἰκουμενισμό ὡς Παναίρεση, θά διώκονται κανονικά καί θά καθαιροῦνται!

Τό Φθινόπωρο τοῦ 2017 τό νέο αὐτό σχέδιο Κατηκόνσεως θά ὀριστικοποιηθεῖ καί κάθε ἀλλαγή στά κείμενά του καί στόν κανονισμό πουύ ἐπιβάλλει θά είναι ἀδύνατη.

΄Η Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας είναι ἀφερέγγυα σέ θέματα Οἰκουμενισμοῦ

΄Ελπίζουμε νά συνειδητοποιοῦν ὅλοι πόσο ἀφερέγγυα είναι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας σέ θέματα Οἰκουμενισμοῦ. Είναι τουλάχιστον ἐξωπραγματικό τό παραμύθι ὅτι οἱ Φαναριώτες είναι οἱ μόνοι πού κινοῦν τά νήματα τοῦ Οἰκουμενισμοῦ καί ὅτι οἱ Σλάβοι - καί εἰδικά οἱ Ρῶσοι - ἔχουν ὄρθιόδοξο φρόνημα.

Οι Μοσχοβίτες είναι τουλάχιστον (ύπογραμμίζουμε τό τουλάχιστον)

τόσον ἐπικίνδυνοι καὶ ἀφερέγγυοι ὅσο καὶ οἱ Φαναριῶτες σέ θέματα Οἰκουμενισμοῦ. Ἡ οἰκουμενιστική Διακήρυξη πού ύπεγραψε στίν ’Αβάνα ὁ Πατριάρχης Κύριλλος μέ τὸν Πάπα Φραγκίσκο εἶναι διαποτισμένη ἀπό τὴν ἴδια αἵρετική ἐκκλησιολογία τῶν «ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν» πού διαπνέει τό διαβόπτο κείμενο 6 τῆς Συνόδου τῆς Κρήτης.

Οἱ Ρώσοι δέχονται ὄχι μόνο τὸ βάπτισμα τῶν Παπικῶν ὡς ἔγκυρο, ἀλλὰ καὶ τίς χειροτονίες τους. Ἡ ἐπιστροφή Παπικοῦ στίν ’Ορθοδοξία στὴν Ρωσία δέν γίνεται μέ βάπτισμα - οὔτε κάν μέ χρῖσμα, ὅπως κάνουν οἱ Φαναριῶτες - ἀλλὰ μέ λίβελλο, ἐνῶ οἱ κοινές ποιμαντικές παραστάσεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας, ὄχι μόνο μέ τούς αἵρετικούς, ἀλλὰ καὶ μέ ἀλλόθροσκους, δίνουν καὶ πάρνουν.

Οὐνιτικό τὸ Πατριαρχεῖο τῆς Ἀντιόχειας

“Οσο γιά τούς Ἀντιοχειανούς, καλύτερα νά μή μιλᾶμε. Δέν ἐπιδίδονται μόνο σέ παντοειδεῖς οἰκουμενιστικές ἀσχημίες. Ἐχουν βάλει σέ ἐφαρμογή πλήρη διακοινωνία (intercommunio) μέ τούς Μονοφυσίτες, τούς Οὐνίτες καὶ τούς Παπικούς. Μέ συνοδική ἀπόφαση ἐφαρμόζουν στίν πράξη τίς προδοτικές γιά τὴν ’Ορθοδοξία συμφωνίες τοῦ Μπαλαμάντ καὶ τοῦ Σαμπεζύ. Τελευταία μάλιστα, ὁ Πατριάρχης Ἀντιοχείας Ἰωάννης, περιβεβλημένος ἄπασαν τὴν ἀρχιερατικήν αὐτοῦ στολήν, προσεκάλεσε Μουφτή σέ ὄρθόδοξο ναό νά κάνει κήρυγμα!!! Ἡ μάυρη ἀλήθεια, λοιπόν, ἔστω καὶ ἂν ὄρισμένοι θέλουν συνειδητά νά τὴν παραγνωρίζουν, εἶναι ὅτι οἱ Ἀντιοχειανοί εἶναι ἀσύγκριτα χειρότεροι οἰκουμενιστές καὶ ἀπό τούς Φαναριῶτες καὶ ἀπό τούς Μοσχοβίτες.

Μόνη ἐλπίδα τῶν πιστῶν εἶναι τὰ Πατριαρχεῖα Βουλγαρίας καὶ Γεωργίας

“Ἡ μόνη ἐλπίδα τῶν πιστῶν πού ἀγωνίζονται νά ἀκυρώσουν τίς κακόδοξες ἀποφάσεις τῆς Συνόδου τῆς Κρήτης ἔχει ἐναποτεθεῖ μόνον στὰ Πατριαρχεῖα τῆς Βουλγαρίας καὶ τῆς Γεωργίας πού δέν μετέχουν στὸ Π.Σ.Ε. καὶ πού καταδίκασαν τὴ Σύνοδο τῆς Κρήτης, ἐπειδή εἶναι οἰκουμενιστική Σύνοδος. Βεβαίως παράλληλα μέ τίς δυό αὐτές παραδοσιακές Ἐκκλησίες ὑπάρχουν δεκάδες - ἂν ὄχι ἑκατοντάδες - ἐπίσκοποι καὶ δεκάδες χιλιάδες μοναχοί καὶ μοναχές καὶ δεκάδες ἑκατομμύρια λαϊκοί σέ ὅλες τίς Αὐτοκέφαλες ’Ορθόδοξες Ἐκκλησίες πού δέν ἔκλιναν γόνυ τῷ Βάαλ τοῦ Οἰκουμενισμοῦ.

Τό ἐρώτημα πού θά ἀπαντηθεῖ ἔγκυρα μόνο ἀπό τὴν ἐξέλιξη τῶν γεγονότων εἶναι μέχρι ποίου σημείου θά φθάσουν οἱ Ἐκκλησίες τῆς Βουλγαρίας καὶ τῆς Γεωργίας γιά νά ἐναντιωθοῦν στὸν Οἰκουμενισμό καὶ νά ἀκυρώσουν τὴ Σύνοδο τῆς Κρήτης.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΕΛΕΒΑΝΤΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ - ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

Παύλου Κυμίστη, Καθηγητή Ψυχιατρικής 'Ιατρικού Κολλεγίου Νέας Υόρκης και Πανεπιστημίου Λευκωσία, Διαχρονικοί διάλογοι, Λευκωσία - Κύπρος 2017, σσ. 62.

ικρού σκηνήματος διλογοσέλιδο βιβλίο με πολύ ούσιαστικό περιεχόμενο. Λιπή άλλα καλαίσθητη έκδοση με έκφραστικές καθαρές φωτογραφίες. Έκδοση Χριστιανικής Ένσεως Κυπρίων Επιστημόνων και 'Ιδρυματος «'Ιατρός Λένας Λοΐζου Κάκκουρας».

Τό εργό είσαγει ό κ. Φρίξος Κλεάνθους, Πρόεδρος της ΚΕΧΕ. Σ' αύτό άπειθύνει χαρέτισμό δ κ. Παναγιώτης Κάκκουρας, Πρόεδρος του 'Ιδρυματος «'Ιατρός Λένας Λοΐζου Κάκκουρας» και προλογίζει ό συγγραφέας κ. Παύλος Κυμίστης, Καθηγητής Ψυχιατρικής 'Ιατρικού Κολλεγίου Νέας Υόρκης και Πανεπιστημίου Λευκωσίας. Περιέχει έπτα άριθμίες του κ. Κυμίστη πού έδωσε στη Λευκωσία.

Ό συγγραφέας είναι πολύ γλωφυρός. Έχει μεγάλη άνεση λόγου. Χρησιμοποιεί μέ μεγάλη έπιτυχία τό μικροπερίοδο λόγο και έχει τό χάρισμα νά μιλά γιά δύσκολες έννοιες μέ άπλη και κατανοητή γλώσσα πού δέν κουράζει τόν άναγνωστη και τόν άκροστη τών λόγων του.

Στίς άριθμίες του έξειτάζει διάφορα θέματα ψυχολογίας και ψυχιατρικής σέ σκέση μέ τή θρησκεία. Ό κ. Κυμίστης δέν μιλά σάν ιεροκήρυκας. Μιλά ώς έπιοπτόμονας άλλα μέ μιά πρόταση ή μέ μιά παράγραφο, κατορθώνει μαεστρικά νά συνδέσει τίν έπιστημονική του προσέγγιση μέ τίν θρησκεία. Γ' αύτό και ή άναλυσή του πείθει, όχι μόνον τούς πιστούς, άλλα και ίσους πολιτεύονται μακριά άπό τίν Έκκλησία.

Ό άναγνωστης τού βιβλίου διαπιστώνει δτι μέ τίν άναγνωση τού βιβλίου έμπλουτίζει τίς γνώσεις του σέ πολλά θέματα και δηνγείται νά έμβαθυνει τή σκέψη του σέ τομείς πού άφορούν τίν ίατρική και μάλιστα τίν ψυχιατρική, τίν παιδεία, τίν άνατροφή τών παιδιών κτλ.

Άς μου έπιτραπει νά καταθέτω τίν μαρτυρία της προσωπικής ώφελειας άπό τίν άναγνωση τού βιβλίου: Μέ βοήθησε νά συνειδητοποιήσω τή μονομέρεια της μπχανιστικής βιολογικής άντιληψης γιά τίς ψυχασθένειες, πού παραγνωρίζει δτι τά ψυχικά τραύματα μπορούν νά καθορίσουν τίν καταστολή ή τίν ένεργοποίηση δρισμένων λειτουργιών τού έγκεφάλου.

Τό σύντομο αύτο τεῦχος είναι πολλαπλά χρήσιμο γιά δλους: Γονεῖς, ειδικούς έπιστημονες, κατηχητές, ιερεῖς, έκπαιδευτικούς κτλ. και άποτελει τό καλύτερο μνημόσυνο γιά τίν ψυχή τού ίατρου Λένας Κάκκουρα, ο πρόωρος θάνατος τού άποιου στέρησε τίν έπιστήμην και τίν Έκκλησία άπό ένα καλό έπιστημονα, ένα συνειδητό χριστιανό και ένα άκεραιο άνθρωπο.

Τά συγχαρητήρια μας στόν κ. Κυμίστη, στόν κ. Φρίξο Κλεάνθους, στόν κ. Παναγιώτη Κάκκουρα, στόν κ. Γιώργο Κάκκουρα και στόν κ. Λουκά Παναγιώτου πού συνέβαλαν ούσιαστικά στήν έκδοση τού άριθμού αύτού βιβλίου.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΕΛΕΒΑΝΤΟΣ

* * *

Μητροπολίτου Παύλου Μενεβίσογλου Μητροπολίτου Σουνδίας και πάστος Σκανδιναβίας

* Στό παρόν τεῦχος δημοσιεύουμε δλα τά βιβλία πού μᾶς στάληκαν μεταξύ 1.5.2017 και 31.8.2017.

Παύλου (1974-2014) τεσσαράκοντα ἔπειτα ἀρχιερατείας, Θεοσαλονίκη 2015, σσ. 236..

Φῶς στὴν ἱστορία τῆς Ὁρθοδόξου Διασπορᾶς, καὶ δή τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σουηδίας καὶ πάστης Σκανδιναβίας, ἐπικειμένη νά ρίζει τὸ πόνημα τοῦ Μητροπολίτου Παύλου. Καὶ φαίνεται ὅτι κατέκει τίς προϋποθέσεις γιά τὸ ἔγκειρημα, ἀφοῦ διετέλεσε ποιμενάρχης τῆς ἀνωτέρω Μητροπόλεως ἀπό τὸ 1974 μέχρι τὸ 2014.

Οὐσιαστικά ἡ ἐν λόγῳ Μητρόπολις συνδέεται ἀρρηκταὶ μέ τίνιν αὐξανόμενην μετανάστευσην Ἐλλήνων πρός τὴν Σουηδίαν καὶ τίς λοιπές κῶρες τῆς Σκανδιναβίας, ὅπως καὶ μέ τίνιν προηγούθεισα ἐγκατάστασην Ἐσθονῶν Ὁρθοδόξων μετά τὴν σοβιετικὴν κατάκτησην τῆς πατρίδας τους κατά τὸ Β' παγκόσμιο πόλεμο. Ὁρθῶς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖο ἔσπευσε νά ιδρύσει τίνιν προρροθείσα Μητρόπολην, πού μέχρι τότε ὑπαγόταν στὴν Ἀρχιεπισκοπή Θυατείρων.

Πρώτος ποιμενάρχης της διετέλεσε ὁ Σεβ. Πολύευκτος (1969-1973), πού συνήντησε «πλείστας ὅστις ἀντιδράσεις καὶ δυσχερείας» καὶ ζήτησε νά μετατεθεῖ. Ο διάδοχός του Παῦλος βρέθηκε ἀντιμέτωπος μέ σωρεία προβλημάτων, ὅπως ἡ ἔλλειψη ναῶν, ἡ ἀντιδραστικὴ συμπεριφορά ὥρισμένων θευνόντων τῆς ὄμοιγένειας κ.ο.κ. Ἀναφέρεται ὁ συγγραφέας καὶ στίς σχέσεις του μέ τὸν ἀοιδίμο π. Ἐνδέσθιο Βίτη πού ὑπηρέτησε ἐπί πολλὰ ἔπειτα στὴν ἀνωτέρω Μητρόπολην καὶ δίνει ἔμφασην στὸν προσπάθειαν γιά τὴν ἀπόκτησην ναῶν στὴν Στοκχόλμη, τὸ Ὄσλο, τὸν Ούψαλα, τὸ Γκατεμποργκ καὶ τὴν Κοπεγχάγην.

Ο Σεβασμιώτατος συγγραφέας πλέκει τὸ ἐγκάμιο τοῦ Πατριάρχη Ἀθηναγόρᾳ, πού προκάλεσε τὸ τσουνάμι τοῦ σύγχρονου Οἰκουμενισμοῦ, ὅπως καὶ τοῦ γνωστοῦ οἰκουμενιστῆ Ἀθηναγόρᾳ Κοκκινάκῃ, Ἀρχιεπισκόπου Θυατείρων. Κάνει ἐντύπωσην ὅτι δέν λέξιν γιά τὸν πλήρη ἐκκοσμίκευσην καὶ τὸν ἐκτροχιασμό τῶν Σουηδῶν Λουθηρανῶν (ψυνακεία «ἱερωσύνη» κι ὅχι μόνο) καὶ ἀναφέρει σάν κάτι τὸ φυσικό στίς συμπροσευχές του μετά αἱρετικῶν.

Αὐτό πού ἐμποτίζει τὸ ὅδο ἔργο εἶναι οἱ προσωπικές ἐντυπώσεις τοῦ συγγραφέα κι ἡ ἀνείπωτη του πικρία γιά τὸν παύσην (οὐσιαστικά ἐκπαραθύρωσή του) ἀπό τὸν Οἰκουμενικό Θρόνον στίς 5.5.2014. Πολὺ σωστά τὰ ὅσα παραθέτει ὁ Σεβασμιώτατος γιά τὸν ἀντικανονική του παύσην, διότι οὕτε ὑπέβαλε παραίτηση, οὕτε μετατέθηκε, οὕτε καταδικάστηκε ἀπό ἀρμόδιο ἐκκλησιαστικό δικαστήριο.

Ορθές οἱ ἀνωτέρω διαποτάσεις του, ἀλλὰ πᾶς ἀγνοεῖ ὅτι οἱ συμπροσευχές μετά τῶν αἵρετικῶν ἀπαγορεύονται ἀπό τοὺς Ἱερούς Κανόνες, ἐνῶ τυγχάνει, ὡς γνωστόν, δεινός κανονολόγος; Τό τι γίνεται τώρα στὶς Σκανδιναβία, ἐπί τῶν ἡμερῶν τοῦ Σεβασμιώτατου Κλεόπα, εἶναι γνωστό. Ἀκρατος κι ἀπροσχημάτιστος Οἰκουμενισμός καὶ πλήρης συμπόρευση καὶ συναγελασμός μετά τῶν αἱρετικῶν, ὅπως θεσπίστηκε, ἐπισήμως πλέον, στὶς «Σύνοδο» τῆς Κρήτης.

* * *

‘Αρχιμ. Ἰωάννου Κωστώφ, ‘Η ὑπαρξὶ τῆς ψυχῆς, Ἐκδόσεις «Ὑπακοή», Ἀθίνα 2017, σσ. 431.

Εἶναι γνωστό ὅτι οἱ μετανεωτερικός κόσμος στὸν ὅποιο τοῦμε ἔχει κολλήσει στὶν ὕλην, ὅπως τὸ στρεῖδι στὸ βράχο, ἴδιως τώρα πού οἱ ἀλεκτρονικοί ὑπολογιστές ἔχουν κυρίαρχο ρόλο στὸν καθημερινότητα, κι ὅλα θέλει νά τὰ ἔρμπονεύει ὑλιστικά. Ἀντιπαρατασσόμενος στὸ γίγαντα τοῦ ὑλισμοῦ ὁ καλός συγγραφέας εἶναι ἐξοπλισμένος μέ ἔνα πλήθος ἐπικειρημάτων πού ἀντιτεῖ ἀπό τὸν Ἀγία Γραφή ἀλλά καὶ τὴν διαχρονικήν ἀνθρώπινην πείρα κι ἐμπειρία.

Εἶναι γνωστό ὅτι οἱ ὑλιστές στὶς Σοβιετικὴν Ἐνωσην πολέμησαν μέ πάθος τὴν πίστη στὸ Θεό, τὴν μέλλουσαν ζωὴν καὶ τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς. Ἀναφέρει μεταξὺ ἀλλῶν: «‘Ο Ἀμερικανός πρόεδρος Θ. Ρούζβελτ σὲ μιά συνομιλία του μὲ τὸ Σοβιετικὸν ὑπουργό Λιτβίνωφ τὸν ρωτᾷ: – Κύριε Λιτβίνωφ, ὅταν ἀντιληφθεῖτε ὅτι ὁ θάνατός σας πλησιάζει, θά ἔχετε τὸ θάρρος, μιστὶ ὥρα πρὶν ἀπό αὐτὸν νά ἔξακολουθήπετε νά μήν πιστεύετε σὲ Θεό, σὲ μέλλουσαν ζωὴν καὶ στὶν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς; Κι ὁ Λιτβίνωφ κράτησε μελαγχολική σιωπήν».

Σ’ αὐτούς πού ταυτίζουν τὸν ἐγκέφαλο μέ τὴν ψυχικήν ζωὴν ἀπαντᾶ λέγοντας: «Μερικοί σ’ ὅδο τοὺς τὴν ζωὴν πνευματικά ὑγιεῖς, ἀποδείχθηκε σὲ νεκροτομία ὅτι εἶχαν σημαντικές βλάβεις τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τὸ ἀντίθετο, οἱ ἐγκέφαλοι μερικῶν ἀθερόπευτων παραφρόνων δέν εἶχαν ὑποστεῖ οὕτε τὸν παραμικρή βλάβην! Γιά νά γίνεται πλέον εὐλογπό ἀπό τὸν ἀναγνώστη τὸ βιβλίο εἶναι

μεθοδολογικά χωρισμένο σέ κεφάλαια. Μεγάλη έκταση δίνει στά τρία κεφάλαια πού έπιγράφονται «Έγκεφαλος καί ψυχή Α', Β', Γ'». Έκει άναφέρεται στους συσχετισμούς μεταξύ ήλεκτρονικού έγκεφαλου (κουμπιούτερ), άνθρωπινου έγκεφαλου καί ψυχῆς. Μ' ένα κείμαρρο παραδειγμάτων ἀπαντά στις ύλιστικές ἐνστάσεις καί μᾶς βοηθᾷ νά ἐννοήσουμε τή διαφορά έγκεφαλου καί ψυχῆς.

Ένδιαφέροντα πράγματα μαθαίνουμε ἀπό τό κεφάλαιο «Ἔμβρυα, βρέφη καί ψυχή». Περιγράφοντας τό γνωστό περιστατικό μέ τόν Τίμιο Πρόδρομο πού «σκίρτησε ἐν ἀγαλλιάσει» στήν κοιλία τῆς μπτέρας του τῆς Ἐλισάβετ (ὅπως άναφέρεται στό ίερό Εὐαγγέλιο) μᾶς μεταφέρει τό γεγονός ὅτι «ἔφτασε καί ή ἐπιστήμη στίς μέρες μας νά προσεγγίσει τό θέμα αὐτό: ὄλοφάνερη μάθηση τῆς ψυχῆς κατά τίν ἐμβρυική καί βρεφική ἡλικία. Ποιός μαθαίνει, ἀφοῦ ο ἔγκεφαλος δέν εἶναι πλήρως ἀνεπιγμένος; Ἀναμφίβολα ή ὑπάρχουσα ψυχή.»

«Οποιος, λοιπόν, ἔχει τίν δρεξη νά φυλλομετρήσει τό παρόν πόνημα τοῦ πανοσιολογιώτατου συγγραφέα θα γεμίσει τή φαρέτρα του με βέλη ἀλλά καί θά γνωρίσει ἐκ τοῦ σύνεγγυς τή φτώχεια τῶν ύλιστικῶν θεωριῶν.

* * *

Δημήτριου Χ. Καππαϊ, *Ἡ Ζωοπηγή καί τά ἐκκλησιαστικά της μνημεῖα*, Ἐκδοσι τοῦ Ιεροῦ Ναοῦ Ζωοδόχου Πηγῆς Ζωοπηγῆς Λεμεσοῦ, Λεμεσός 2017, σσ. 48.

«Οπως μᾶς ἀποκαλύπτει στόν Πρόλογο, ο καλός συγγραφέας ἐντόπισε ὅτι ἀξιόλογες ἐκκλησίες τοῦ μικροῦ ὀρεινοῦ χωριοῦ τῆς νότιας πλευρᾶς τῆς Πιτσλᾶς, πού φέρει τό ὄνομα Ζωοπηγή, δέν ἔτυχαν τῆς δεούστης προσοχῆς. Δέν τόν παρακάλεσαν οἱ κάτοικοι. Οἰκειοθελῶς κεκοπίακεν καί τούς προέτρεψε νά ἐκδώσουν τό μικρό αὐτό ἀλλά περιεκτικό βιβλίο, πού μᾶς φέρει σέ ἄμεση ἐπαφή μέ τά σεβάσματα ἡμῶν. «Οπως ἦταν φυσικό ἐνέταξε τό παρόν στή σειρά τοῦ *Ἐκκλησιαστικά μνημεῖα πόλης καί ἐπαρχία Λεμεσοῦ*.

«Οπως σπιειώνει εὔστοχα στό Χαιρετισμό του ο Μητροπολίτης Λεμεσοῦ Ἀθανάσιος, *«Ἡ Ζωοπηγή, τό ὅμορφο καί γραφικό χωριό τῆς Πιτσλᾶς, γεραίρεται γιά τόν ἀρχαῖο βυζαντινό ναό τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς. Τό μνημεῖο αὐτό περιγράφει μέ ἔξαιρετικό καί γλαφυρό τρόπο ο συγγραφέας καί προσφέρει στόν ἀναγνώστη, ὅχι μόνο πολύτιμες πληροφορίες, ἀλλά ἐνδυναμώνει τό αἴσθημα ἀγάπης, τιμῆς καί εὐλάβειας πρός τό πρόσωπο τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, στήν οποία εἶναι ἀφιερωμένος ο ἵερός αὐτός Ναός».*

«Ανηφορίζοντας μαζί μέ τό συγγραφέα στίς νότιες ὑπώρειες τοῦ Κυπριακοῦ Ολύμπου μαθαίνουμε τήν ιστορία τοῦ μικροῦ αὐτοῦ οἰκισμοῦ, ἀπό πού προέρχεται τό ὄνομά του, τή συνεισφορά του στόν ἀγώνα τῆς ΕΟΚΑ, ἀλλά καί γιά τό ἐκεῖ μουσεῖο Κουμανδαρίας. Ἀκολούθως μεταφερόμαστε στήν Κων/πόλη, ὅπου γινόμαστε μέτοχοι τῆς ιστορίας τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς καί τοῦ ἐκεί ναοῦ τῆς Θεοτόκου μέ τίς ιστορικές του περιπέτειες. Μαθαίνουμε, ἐπίσης, πλειστα ὅσα γιά τό ναοῦ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς τοῦ χωριοῦ, πού ἀνάγεται στό 13ο αἰώνα καί διαθέτει στό ἐστωρικό του ὥραιότατες τοιχογραφίες τοῦ αἰῶνος αὐτοῦ, ἀποσπασματικά δυστυχώς, λόγω τῶν πολλῶν φθορῶν. Ἐπισπάμαστε τόν *Ἄγιο Ρωμανό* τό Μελαδό, τή συγκάρωση τῆς μοιχαλίδος, τήν Κοίμηση τῆς Θεοτόκου (ἀποσπασματικά) πού ἀνήκει στό 15ο αἰώνα. Μεταξύ των φορητῶν εἰκόνων ἀξιόλογη εἶναι η τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου, τοῦ 16ου αἰῶνος.

«Ἡ ἐκκλησία τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς εἶναι ὄρθιογώνια, ξυλόστεγη μέ ἀμφικλινῆ στέγη καί ἀγκιστρωτά κεραμίδια, ἐνώ ή τοιχοδομή ἀποτελεῖται ἀπό ἀκατέργαστους λίθους τῆς περιοχῆς μαζί μέ σπασμένα κεραμίδια, ὅπως οι περισσότερες ἐκκλησίες τῆς Ὑροσειρᾶς.

Δέν παραλείπει ο κ. Καππαϊς τήν περιγραφή καί τῆς ἀλλης ἐκκλησίας τοῦ χωριοῦ, αὐτῆς τῆς Ἀγίας Μαρίνας. Πρόκειται γιά μεταγενέστερο κτίσμα πού τοποθετεῖται στό 18ο αἰώνα, τοῦ ἴδιου ἀρχιτεκτονικού ρυθμοῦ μέ τή Ζωοδόχο Πηγή.

Εὐχόμαστε στόν ὄτρυρό Θεολόγο νά συνεχίζει μέ ἐπάρκεια καί ἐνθεο πόθο τήν προσπάθειά του γιά τήν παρουσίαστον ἐκκλησιῶν πού ἔκπισαν ἀνά τούς αἰῶνες οι πρόγονοί μας, φανερώνοντας τήν πίστη τους στό Δεσπότη Χριστό καί τήν τιμή καί εὐλάβειά τους πρός τή Θεοτόκο καί τούς Ἀγίους.

* * *

Πέτρου Μπότση, *Όσιομάρτυρες τῆς Ὁπτινα, Οἱ Μάρτυρες τῆς Ἀνάστασης*, Ἀθήνα 2017, σσ. 142.

Στήν περιώνυμη ρωσική μονή τῆς Ὁπτινα μᾶς μεταφέρει πάλι ὁ κ. Πέτρος Μπότσης. Θυμίζω στούς ἀναγνώστες τὸ πρόφρατο ἔργο του γιὰ τὴ Μονὴ, ὑπὸ τὸν τίτλο «*Ο ποταμὸς τοῦ Θεοῦ*». Στούς πρόσφατους διώγμοις ἐναντίον τῆς Πίστης ἀναφέρεται τὸ βιβλίο. Ἀνάμεσα στά ἑκατομμύρια τῶν μαρτύρων πού ὀδηγήσαν στὸ θάνατο οἱ μπολσεβίκοι, τίνι ἐποκή πού κυριάρχησαν στὴ Ρωσία, ἔξέχουσα θέση κατέχουν οἱ πατέρες τῆς Ὁπτινα, πού ἀπὸ τὸ μαρτύριο τῆς συνειδήσεως προχώρησαν στὸ μαρτύριο τοῦ αἵματος. Γιά τοὺς νεομάρτυρες ὁ Ἅγιος Πλαΐσιος ὁ Ἅγιορείτης εἶπε σὲ κάποιο προσκυνητή: «Νά τιμᾶς τοὺς νεομάρτυρες. Εἶναι ζεχασμένοι, δέν τοὺς γνωρίζει ὁ κόσμος. Εἶναι ὅμως ἵσαξιοι μέ τοὺς παλαιούς Ἅγιους. Στό αἷμα τῶν νεομαρτύρων μας στηρίχθηκε ἡ Ὁρθοδοξία. Αὐτοὶ ἀποτελοῦν τίνι νέα βάση καὶ ἀσφάλεια τῆς Ἐκκλησίας μας».

Αὐτά, ὥπως εἶναι φυσικό, ἰσχύουν γιά τοὺς ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ νεομάρτυρες, περιλαμβανομένης τῆς ὁμοδόξου Ρωσίας. Βλέπουμε μέσα ἀπὸ τίς σελίδες τοῦ βιβλίου νά παρελαύνουν ἐνώπιόν μας οἱ πατέρες τῆς Ὁπτινα, πού μετά τὴ βίαιη διάλυση τῆς Μονῆς ἀπὸ τὸ ἀθεϊστικό σοβιετικό καθεστώς, ταλαιπωρήθηκαν ἀφάνταστα, ὀδηγήθηκαν σὲ φυλακές καὶ ἐξορίες «ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι». Οἱ περισσότεροι ἀπὸ αὐτούς ὑπέστησαν μαρτυρικό θάνατο.

Ἄξιζει νά ἀναφερθοῦμε σὲ μερικά ὄνόματα: ἴερομάρτυρες Ἀνατόλιος καὶ Σεραφείμ, ἴερομάρτυρας Νεκτάριος. Γί' αὐτούς μιλᾶ ἐν ἑκάσται τὸ α' κεφάλαιο τοῦ βιβλίου. Τό β' κεφάλαιο εἶναι ἀφιερωμένο σὲ νεομάρτυρες πού μαρτύρησαν προσφάτως, δηλαδή μετά τίνι ἀνασύσταση τῆς ὄνομαστῆς Μονῆς.

Ώς γνωστόν στά 1988, λίγα χρόνια πρίν ἀπὸ τίνι κατάρρευση τοῦ καθεστώτος τῶν μπολσεβίκων, ἡ Ὁπτινα εἶχε ἐπιστραφεῖ στίν *Ἐκκλησία*. Ἡταν ἐρειπωμένη ἀλλά οἱ νέοι πατέρες μέχιλο καὶ ἴδρωτα τίνι ἀνέστησαν μέσα ἀπὸ τὰ καλάσματα πού ἄφησε στὸ πέρασμα τῆς ἡ σοβιετική λαίπατα.

“Οπως σημειώνει ὁ συγγραφέας, «τό μίσος τῶν ἀθέων ἐνάντια στίν *Ἐκκλησία* τοῦ Χριστοῦ... ἦταν τόσο δυνατό ὅτε δέν ἐσθῆσε οὕτε καὶ μετά τίνι κατάρρευση τοῦ ἀθεϊστικοῦ καθεστώτος...». Αποτέλεσμα αὐτοῦ του ἀπύθμενου μίσους ἦταν καὶ ἡ ἄγρια δολοφονία τοῦ ἴερομόνακου Βασιλείου καὶ τῶν μοναχῶν Τροφίμου καὶ Θεράποντος τῇ νύκτᾳ τῆς Ἀνάστασης τοῦ 1993, τίνι ἄρα πού κτυποῦσαν καρμόσυνα τίς καμπίανες.

‘Αναντιλέκτως ὅσμη εὐωδίας πνευματικῆς ἀναδύεται μέσα ἀπὸ τίς σελίδες τοῦ βιβλίου. Οἱ νεομάρτυρες ἀποτελοῦν τίνι δόξα τῆς *Ἐκκλησίας*. Δέν ὑπέκυψαν, οὕτε ἐξομοίωσαν τίνη Πίστην τίνι ἀμώμητον μέ τίς αἱρέσεις καὶ τούς πάστης φύσεως κακόφρονες.

* * *

Φιλοκαλία τῶν Ἱερῶν Νηπτικῶν, Τόμος Ζ', ἐν *Ἀρκαδίᾳ*, 2016, παρά τῇ *Ἱερᾷ Μονῇ Κοιμήσεως Θεοτόκου Μπούρα*, σσ. 476.

Οἱ φιλοκαλοῦντες καὶ ἀντληταὶ ἔχοντες, κάραξαν τίς γραμμές αὐτές ἀντλήσαντες ἀπὸ φρέαρ βαθύ, ἤγουν ἐκ τῶν πηγῶν τοῦ σωτηρίου καὶ ποτίζουν, ὅχι τὰ πρόβατα τοῦ *Ἰοθώρ*, ἀλλά τὸ λαό τοῦ Θεοῦ ὕδωρ ζωηρόν. Μιλάμε πάντα γιά τὴ *Φιλοκαλία* τῶν *ἱερῶν νηπτικῶν*. ‘Ο Ζ’ στή σειρά τόμος ἀποτελεῖ ὡς καὶ οἱ πρό αὐτοῦ, ἔργον τῶν κειρῶν τῆς καλῆς συνοδείας τῆς *Ἱ. Μονῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Μπούρα*, πού ἐπιμελήθηκαν καὶ τῆς γλαφυρῆς νεοελληνικῆς μεταφράσεως. Ἀπό τίνι ἄλλη τά σχόλια καὶ οἱ περιλήψεις ἔχουν νά κάνουν μέ τόν κάλαμο τοῦ διαπρεποῦς *Καθηγητοῦ* κι ὁμολογητοῦ τῆς Πίστης κ. Δ. Τσελεγγίδην. Στό α' μέρος παρουσιάζονται οἱ θεοφιλεῖς διδαχές τοῦ μοναχοῦ καὶ πρεσβυτέρου *Νικίτα τοῦ Σπιθάτου*, μαθητοῦ γενομένου τοῦ Ἅγιου Συμεὼν τοῦ Νέου Θεολόγου. Προτάσσεται ἡ *Πρώτη πρακτικῶν κεφαλαίων ἔκατοντάς καὶ ἀκολουθεῖ ἡ Δευτέρα ἔκατοντάς φυσικῶν κεφαλαίων*. Ἀπό αὐτή παρουσιάζουμε ἔνα καρακτηριστικό ἀπόσπασμα: ‘Η ἀδιακρισία στά φαγητά καὶ ἡ πολυδάπανη δίαιτα καὶ αὐτή ἡ ἀκράτεια τῆς γλώσσης καὶ ἡ ἐλλειψη φυλακῆς στά μάτια διώχνουν τό φῶς τοῦ Ἅγιου Πνεύματος ἀπὸ τή ψυχή καὶ μᾶς κάνουν σκοτεινούς. ‘Οταν δέ ἐμεῖς γεμίσουμε ἀπὸ τό σκότος τότε

«ὅλα τά θηρία τοῦ ἄγροῦ» τῆς καρδίας μας καὶ τά μικρά λιονταράκια, οἱ λογισμοί τῶν παθῶν, περνῶνται μέσα μας ἀπό αὐτή μὲν βρυκηθμούς, ςπιώντας νά φάγουν τίν τροφή τῆς ἐμπάθειας καὶ νά «ἀρπάζουν» τό θησαυρό πού ἔχει ἀποθέσει μέσα μας τό «Ἄγιο Πνεῦμα» (Β' Φυσικῶν κεφαλαίων ἑκατοντάς, 47). Τά κείμενα τοῦ Ὁσίου περάνονται μέ τίν *Τρίτη ἑκατοντάδα γνωστικῶν κεφαλαίων*. Ο χειμάρρους τῆς τρυφῆς, πού φέρει τό σονομα Θεόλοππος Φιλαδελφείας, μᾶς δροσίζει μέ τή σειρά του μέ δύο Λόγους. Ο πρῶτος τίν ἐν Χριστῷ κρυπτήν ἐργασίαν διασαφῶν καὶ δεικνύων ἐν βραχεῖ τοῦ μοναδικοῦ ἐπαγγέλματος τόν κόπον, ἐνῶ δέ δεύτερος τιλοφορεῖται Περί μοναδικοῦ ἐπαγγέλματος. Γιά τόν ἀνώτερω ιεράρχην τοῦτο λέγω μόνον: ἀφοῦ ἀσκήθηκε στόν «Ἄθω καὶ ἀνεδείχθη ἐπίσκοπος, ἔχρημάτισε καθοδηγητής καὶ μυσταγωγός τοῦ ἐν Ἀγίοις Πατρός ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ. Ο παρών τόμος περάνεται μέ κείμενα τοῦ «Ἀγίου Νικηφόρου τοῦ μονάζοντος, πού ἔζησε τό 14ο αἰώνα. Καταγόμενος ἀπό τήν Ἰταλία νέος ἀπέπτυσε τή λατινική κακοδοξία καὶ τή δυτική ἀνταρσία κι ἀσκήθηκε στόν «Ἀθω. Ἐκεῖ ἔχρημάτισε διδάσκαλος τῆς νοερᾶς προσευχῆς Ἀπό τόν ἀγιασμένο τοῦ καλάμῳ προπλήθε «Λόγος περί νύψεως καὶ φυλακῆς καρδίας, μεστός οὐ τῆς τυχούστης ὠφελείας», στόν ὅποιο παρατίθενται σύν τοῖς ἄλλοις, πλειστες ὅσες θέσεις «Ἀγίων Πατέρων, ἀπό τόν «Ἀγίον Ἀντώνιο τό Μέγα μέχρι τόν «Ἀγιο Συμεών τό Νέο Θεολόγο». Ἐπειδή πᾶσα ἀπόπειρα ἐπαίνου τῆς Φιλοκαλίας προσομοιάζει ἀναντιλέκτως μέ παραβίαση ἀνοικτῆς θύρας, τοῦτο λέγω μόνο. Πρό ἡμῶν εὑρίσκεται τῆς ἀνωθεν σοφίας θησαύρισμα.

* * *

«Ἀγίου Ἀναστασίου τοῦ Σιναΐτου, Πᾶς δεῖ ἐν οἴκῳ Κυρίου ἀναστρέψεσθαι, Μετάφραστ Γεωργίου Β. Μαυρομάτη, Ἐκδόσεις Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γλυφάδας, Ἐλληνικοῦ, Βούλας καὶ Βάρης, σσ. 22.

«Δυστυχῶς στήν ἐποκή μας δέν μποροῦμε νά καυχηθοῦμε, οὔτε γιά τόν ἀριθμό τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀπό ἐκείνους πού δηλώνουν ὅτι εἶναι Χριστιανοί Ὁρθόδοξοι, οὔτε καί γιά τό ὅτι ὅσοι ἔκκλησιάζονται ἔχουν ἐπίγνωση τῆς προετοιμασίας καὶ τῆς ἰδίας της πράξεως τοῦ Ἐκκλησιασμοῦ».

Αὐτές οι διαπιστώσεις, τοῦ Μητροπολίτου Γλυφάδας Παύλου, δέν ἀπέχουν τῆς ἀληθείας. Γιά τήν ἀξία τοῦ ἐκκλησιασμοῦ ἀπαντᾶ τό παρόν πόνημα τοῦ «Ἀγίου Ἀναστασίου τοῦ Σιναΐτου, σέ νεοελληνική ἀπόδοση τοῦ Γ. Μαυρομάτη. Σημειώνει εὔστοχα, μεταξύ ἄλλων ὁ «Ἀγιος, ὅτι οἱ ἄνθρωποι ὅταν ἀσχολοῦνται μέ «τά θέατρα, τίς αἰσχρολογίες καὶ τά λοιπά ἔργα τοῦ διαβόλου» δέν κουράζονται, οὔτε βαριούνται «ένων στήν Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ καὶ στήν προσευχή καὶ στήν ἀνάγνωση δέν θέλουμε νά σταθοῦμε μπροστά στό Θεό οὔτε μιά ὥρα ἀλλά, ὅπως φεύγουμε ἀπό τή φωτιά, ἔτσι βιαζόμαστε νά βγοῦμε ἀπό τήν Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ. Καί ἄν ἡ περικοπή τοῦ Εὐαγγελίου εἶναι μεγαλύτερη, ἀγανακτοῦμε καὶ στριφογυρίζομε. Καί ὁ ἵερεας πού λέει τής Εὐκές, ἔάν λίγο παρατείνει, δυσανασκετοῦμε καὶ δείχνουμε ἀδιαφορία».

Μιά ἄλλη, πικρή διαπίστωση τοῦ «Ἀγίου, εἶναι ὅτι ἄλλοι πάλι ὅταν ἔρχονται στό ναό τοῦ Θεοῦ, δέν ἱσυχάζουν οὔτε μιά ὥρα, συζητώντας μεταξύ τους καὶ μᾶλλον φλυαροῦν παρά προσεύχονται».

«Ο «Ἀγιος τονίζει ἐπίσης τήν ἀπόλυτη ἀνάγκη τοῦ μυστηρίου τῆς Ἐξομολόγησης καὶ παρομοιάζει εὐλόγως ἐκεῖνον πού κοινωνεῖ ἀναξία μέ τόν Ιούδα. Πραγματικά σήμερα πλείστοι ὅσοι προσερχόμαστε κατά τή λατρεία στό μυστήριο τῆς θείας εὐχαριστίας. Τό ἐρώτημα τό βασικό, κύριο καὶ καίριο εἶναι: Πόσοι ἀπό ἐμάς είμαστε ἔτοιμοι, δηλαδή ἔχουμε προσέλθει προπογυμένως στό μυστήριο τῆς Ἐξομολόγησης;

Καίρια εἶναι ἡ νύχτη τοῦ «Ἀγίου Ἀναστασίου γιά τήν ἀναξιότητα τοῦ ἀνθρώπου νά ἐκστομίζει τήν Κυριακή Προσευχή: «Τί λές ἄνθρωπε: Γιατί συμπεριφέρεσαι τολμηρά σάν νεανίας μπροστά στό Θεό; Κρατᾶς μίσος ἐναντίον τοῦ ἀδελφοῦ σου, ἀκονίζοντας μακάρι καὶ ἐτοιμάζοντας πονηρίες ἐναντίον του καὶ ἔχοντας μέσα στήν καρδία σου φοβερό δηλητήριο, φωνάζεις στό Θεό: Συγχώρεσ τά κακά πού ἔκανα, ὅπως κι ἐγώ συγχώρεσα αὐτόν πού μου ἔκανε κακό; Ἡλθες στήν Ἐκκλησία γιά νά προσευχηθείς ἡ νά πεῖς φέμματα;»

Τό μικρό αὐτό τεῦχος τοῦ ἐν «Ἀγίοις Πατρός ἡμῶν Ἀναστασίου σάν σάλπιγγα πνευματι-

κτί μας φέρει ένώπιον των εύθυνῶν μας καὶ μᾶς βοηθᾶ νά μή ζοῦμε μέ ψέματα. Μικρό ἀναμφιβόλως ἔκτασί του, ἀλλά ἀντιστρόφως ἀνάλογη ἡ ἀξία του.

* * *

Δημητρίου Χ. Καππαὶ Δρος Θεολογίας, Ἱερός Ναός Παναγίας Καρμιώπισσας στά Πολεμίδια, Ἐκδοσι τῆς Ιεροῦ Ναοῦ Παναγίας Εὐαγγελίστριας Κάτω Πολεμιδιῶν, Λεμεσός 2017, σσ. 32.

Μεθοδικά, συστηματικά καὶ μέ ἀμείωτη ἐνταστή προχωρεῖ ὁ καλός συγγραφέας στήν παρουσίασθ τῶν ἐκκλησιαστικῶν μνημείων τῆς πόλης καὶ τῆς ἐπαρχίας Λεμεσοῦ στήν διμόνυμη σειρά πού ἐνκαινίασε, κι ἀν κρίνουμε ἀπό τήν ἐργατικότητα πού τὸν διακρίνει, θά τήν φέρει, σύν Θεῷ, εἰς πέρας.

Ἐνδεικτικά εἶναι αὐτά πού ὁ Μητροπολίτης Λεμεσοῦ κ. Ἀθανάσιος σημειώνει στό Χαιρισμό του: «Ἡ καταγραφή τῶν μνημείων αὐτῶν μέ σῆλα τά ιστορικά, ἀρχαιολογικά καὶ ἐκκλησιαστικά στοιχεία πού περιλαμβάνει, ἀποτελεῖ σημαντικό ἔγχειρομα τοῦ κ. Καππαὶ, τό ὅποιο συμβάλλει στήν ἀνάδειξη τῶν μνημείων αὐτῶν, ἀλλά καὶ στή δημιουργία τοῦ ἐνδιαφέροντος τῶν πιστῶν νά τά ἐπισκεφθοῦν, νά προσκυνήσουν καὶ νά ἀντλήσουν τήν θεία κάρη καὶ εὐλογία».

Τό παρόν ὀλιγοστέλιδο βιβλίο ἀποτελεῖ τό τρίτο ἔργο τοῦ συγγραφέα γιά τά Πολεμίδια Λεμεσοῦ κι ἀναφέρεται στήν ἐκκλησία τῆς Παναγίας τῆς Καρμιώπισσας. Τό κτίσμα ἀνάγεται στό ιδ' αἰώνα καὶ κατατάσσεται στό γοτθικό ρυθμό τῆς νότιας Γαλλίας. Ἀποτελεῖ στήν πραγματικότητα τμῆμα ἐρειπωθέντος μοναστηριακοῦ συγκροτήματος Καρμιλιῶν φραγκοκαλόγερων, πού ἔφτασαν στή φραγκοκρατούμενην Κύπρο ἀπό τήν Παλαιστίνην. Καλύπτεται μέ θολωτή στέγη καὶ δέν διαθέτει τοιχογραφίες. Ἡ ἐκκλησία μετατράπηκε σέ ὄρθοδοξο ναοῦ τῆς Θεοτόκου Ἐλεούσης ἐδῶ κι αἰώνες καὶ τελευταία συντηρήθηκε ἀπό τό Τμῆμα Ἀρχαιοτήτων. Πληροφορούμαστε ὅτι στά βόρεια τοῦ ναοῦ ὑπάρχει σπηλιά στήν ὅποια ἀναβλύζει τό Ἀγίασμα τῆς Παναγίας, τό ὅποιο παλαιότερα μεταφερόταν μέ αὐλάκι μέχρι τήν ἐκκλησία τῆς Ἀγίας Νάπας Λεμεσοῦ.

Ο συγγραφέας συμπληρώνει τό ὅλο ἔργο μέ τήν παράθεσην θεολογικῶν σκολίων γιά τό πρόσωπο τῆς Θεοτόκου καὶ σημειώνει καὶ θαύματα, πού συνέβηκαν προσφάτως σέ διάφορα πρόσωπα μέ τής πρεσβείες τῆς Θεοτόκου καὶ μητρός τοῦ Φωτός.

Εἶναι ἀπορίας ἄξιον πῶς ἔγινε δυνατόν οἱ βλάσφημοι Προτεστάντες ὅλων τῶν ἀποχρώσεων, πού ἐκφράζονται μέ τίς κειρότερες ἐκφράσεις γιά τό πάνσεπτο πρόσωπο τῆς Θεοτόκου, νά ἔχουν ἀναγορευθεῖ προσφάτως σέ «ετερόδοξες ἐκκλησίες καὶ Ὀμοιογίες»!

Ἐμεῖς εὐχαριστοῦμε ἀνενδοιάστως τόν ἀκαταπόντο συγγραφέα γιά τούς κόπους πού κατέβαλε κι εὐχόμαστε οἱ πρεσβείες τῆς Θεοτόκου νά σκέπουν, τόσο τόν ἴδιο καὶ τήν οἰκογένειά του.

* * *

Γεώργιου Ε. Κρασανάκη, Ὁμοτίμου Καθηγητή Ψυχολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης, Ἐξομολόγηση, Ἡ Χριστιανική Ψυχοθεραπεία, Ἐκδόσεις «Παρροσία», Α' ἔκδοση Αθήνα 2011, σσ. 69.

Τό παρόν ἀποτελεῖ, ὅπως μᾶς πληροφορεῖ ὁ συγγραφέας, εἰσήγηση σέ ιερατικά συνέδρια στή Σπετεία (2004) καὶ στό Ἀρκαλοχώρι Κρήτης (2011) μέ τήν εὐλογία τῶν ἐπικωφίων ἐπισκόπων. Ὁ κύριος Κρασανάκης ἀναλύει καὶ ἀρχάς τόν ὄρο ψυχοθεραπεία καὶ τίς ἐπί τοῦ θέματος θεωρίες τῶν Φρόύντ, Γιούγκ, Ἀντλερ καὶ Φράνκλ. Στέκεται περισσότερο στό Β. Φράνκλ διότι, ὅπως σημειώνει «πρόκειται γιά μά ψυχοθεραπευτική θεωρία πού πλησιάζει πολύ τής θεολογικές θεωρίες γιά τόν ἄνθρωπο καὶ τά προβλήματά του». Πιό κάτω κάνει τήν ἔξης σημαντική παρατήρηση: «Στό παρελθόν, λέει ὁ Φράνκλ, δύσοι ὑπέφεραν ἀπό τό συναίσθημα τοῦ ὑπαρξιακοῦ κενοῦ προσέφευγαν γιά θεραπεία στούς ιερεῖς. Σ' αὐτούς πρέπει νά προσφεύγουν καὶ σήμερα, ἀν θέλουν νά βροῦν τήν ψυχική τους ὑγεία». Ὁμως δ' αὐτά γιά τόν Καθηγητή Κρασανάκη εἶναι εἰσαγωγικά. Ὁ ιερέας εἶναι αὐτός πού θά ὁδηγήσει τόν ἄρρωστο ἄνθρωπο στή θεραπεία μέσω τοῦ μυστηρίου τῆς Ἐξομολογήσεως. Γράφει χαρακτηριστικά: «μπορεῖ ἔνας ιερέας νά μήν ἔχει δίπλωμα ψυχοθεραπευτή κατά τά κριτήρια τοῦ κόσμου, τά ἐπιστημονικά, εἶναι ὅμως ἔνας

χορηγός τῆς κάρφης τοῦ Θεοῦ πού ἀπορρέει ἀπό τὸ μυστήριο τῆς Ἱερᾶς Ἐξομολογίσεως». Καταρρίπτει οὕτω τίς καινοφανεῖς θεωρίες πού θέλουν τὸν ἰερέα κατά πρῶτον καὶ κύριον κατηρτισμένον στά τῆς ψυχοθεραπείας, δῆμος φρονεῖ ὁ π. Β. Θερμός κι οἱ ὄμόφρονες του. Φανταστεῖτε τὸν Ἀγιο Νικόλαο Πλανᾶ τὸν ὅλιγογράμματο, ἀλλά θαυματουργό, νά ὑστερεῖ ἔναντι ἐνός ἰερέως μέ διδακτορικό στή Ψυχοθεραπεία ἢ τὴ Ψυχιατρική! Ὁ κ. Κρασανάκης τονίζει ἐμφαντικά ὅτι στή Ψυχοθεραπεία «ἔχομε ἔνα ἔργο ἐντελῶς ἀνθρώπινο. ἔχομε μιά συνομιλία, μιά ἐπικοινωνία θεραπευτή – ἀρρώστου». Ἀπό τίν τὰλλη στίν Ἐξομολόγηση «ἔχομε κάτι ἄλλο, πιο μεγάλο. Εἶναι ἡ παρουσία τοῦ Θεοῦ». Ὁ κ. Κρασανάκης προτρέπει τοὺς ἰερεῖς νά μελετοῦν τὰ ἔργα τῶν Πατέρων, δημοροῦν νά βρίσκουν ἐξαπομικευμένες λύσεις. «Παράλληλα ἡ γνώση τῶν δεδομένων τῆς σύγχρονης ψυχοθεραπείας δέν θά βλάψει, ἀλλά θά ὀφελήσει τὸν ἰερέα» ἀναφέρει. Τητὰ νά δείχνουν ποδλή ἀγάπη πρός τὸν ἐξομολόγουμένο καὶ νά ἀσκοῦν ἔργο ἐξαπομικευμένο. Καὶ συμπληρώνει: «Ὦτε τὸ Μυστήριο τῆς Ἐξομολογίσεως πρέπει νά γίνεται ὅπος ορίζουν ἡ Εκκλησία καὶ οἱ Ἱεροί Κανόνες της». Στρέφεται ὅμως καὶ πρός τὸν ἐξομολογούμενο καὶ τοῦ ἐφιστᾶ τὴν προσοχή γιά τὴ σοφαρότητα τοῦ πράγματος καὶ τὸν καθιστᾶ ἔτοιμο νά προσέλθει στὸ Μυστήριο. Παραθέτει τέλος θέσεις τῶν συγχρόνων Ἀγίων Παιίσιου καὶ Πορφυρίου τῶν Ἀγιορείτῶν καὶ ἡ ὅδη συγγραφή κατακλείεται μὲ τὸν Ἀκολουθία τῶν Ἐξομολογουμένων. Χρήσιμο, συνοπτικό, σαφές καὶ ὑποβοηθητικό γιά ὅλους θά χαρακτηρίζει τὸ παρόν βιβλίο τοῦ Καθηγητή Κρασανάκη.

* * *

Έκφραση τημῆς στόν μακαριστό Γέροντα π. Γεώργιο Καψάνη, ἔκδοση Χριστιανικοῦ Ἰδρύματος Νεότηπος «Ο Παντοκράτωρ», Π. Φάληρο 2017, σσ. 101.

‘Ακούμη ἔνα βιβλίο μᾶς «ἀναγκάζει» ν’ ἀσχοληθούμε μέ τὸ βίο καὶ τὸν πολιτεία τοῦ μακαριστοῦ Ἀγιορείτη Καθηγουμένου Ἀρχιμ. Γεωργίου Γρηγοριάτου. Ως γνωστόν ὁ π. Γεώργιος κατείχε πολλὰ προτερήματα καὶ τὸν κοσμούσαν μείζονα χαρίσματα. Στό παρόν βιβλίο δημοσιεύεται τὸ περιεχόμενο τῆς εἰδικῆς ἐσπερίδας πού πραγματοποιήθηκε στὸ Ἰδρυμα στίς 17 Μαΐου 2015. Θεωρεῖται σάν συμπλήρωμα τῶν ὅσων δημοσιεύθηκαν ἀναφορικά μέ τὸν μακαριστό Καθηγούμενο, διότι ἀναφέρεται εἰδικότερα στὴ συνεισφορά του στὸ Χ.Ι.Ν. «Ο Παντοκράτωρ», πού, ὡς γνωστόν, ίδρυσε στὸ Παλαιό Φάληρο, ἀπ’ ὅπου καταγέται κι ὁ ἴδιος. Μεταξὺ τῶν προσώπων πού μιλούσαν γιά τὸ Γέροντα συγκατελέγονται ὁ μητροπολίτης Νέας Σμύρνης Συμεὼν, ὁ Πρόδεδρος τοῦ Ἰδρύματος Καθηγητής Νίκος Ζίας, ὁ ἀδελφός τοῦ Γέροντος Δημήτρης Καψάνης, ἀλλά κι ὁ Γρηγοριάτης ιερομόναχος π. Φιλόθεος. Ἰδιαίτερη ἐντύπωση προξενοῦν οἱ διηγήσεις τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Γέροντος Δημητρίου, πού σχετίζονται μέ τὰ παιδικά του χρόνια. Ἐν πρώτοις ἀναφέρεται στίν κατά Θεόν πορεία του ἀπό τὰ παιδικά του χρόνια καὶ μᾶς πληροφορεῖ γιά τὴν «ὑπερπερισσεύουσα ἀγάπη, τὴν ἀνυπόκριτη εὐγένεια καὶ τὴν γνήσια διάκριση» πού τὸν διέκρινε. Ἀναφέρει χαρακτηριστικά ὅτι «οἱ νέοι τὸν ἐμπιστεύθηκαν πάν’ ἀπ’ ὅλα γιατί ἔνοιωσαν τὴν ζεστασία μᾶς ἀθεντικῆς προσωπικότητας καὶ τὴν γνησιότητα τῶν αἰσθημάτων ἀγάπης πρός αὐτούς, πού προέρχονταν ἐκ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας του κι ὅχι ἀπό τὴν τυπική ἑκπλήρωση κάποιου καθήκοντος».

Στή λίαν ἐμπεριστατωμένη του εἰσίγνηση ὁ π. Φιλόθεος τόνισε, μεταξύ ἀλλων, ὅτι ὁ Γέροντας «ἀγωνίστηκε κατά τοῦ ἀθέου οὐμανισμοῦ, ὅπως καὶ μέχρι τέλους τῆς ζωῆς του ἐναντίον τοῦ Οἰκουμενισμοῦ, εἰσπράττοντας πολλές θλίψεις καὶ στενοχωρίες καὶ ἀπό ἐγκώριους ἡμετέρους θεολόγους, ὄμολογώντας ὅμως πάντοτε καὶ παντοιοτρόπως καὶ μέ τὴ δέουσα διάκριση τὴν ἀληθινήν Πίστην καὶ θεολογίαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἑκκλησίας μας, τῆς Μίας καὶ μόνης ἀληθινῆς Ἑκκλησίας τοῦ Χριστοῦ». Τῷ ὅντι τὸ ἀγωνίστικό φρόνημα ἀλλά καὶ ἡ παρροσία τοῦ ἀοιδίμου Γέροντος ἐνοχλοῦσε τοὺς ἀπαντακοῦ οἰκουμενιστές, πού τὸν εύρισκαν ἐμπόδιο στὰ σχέδια καὶ τοὺς σχεδιασμούς τους. Ἐμεῖς οἱ περιλειπόμενοι, ἀν τιμούμε τοὺς πράγματι τὸν Γέροντα, πρέπει νά τὸν ἀκολουθοῦμε ἔχοντας τὸ αὐτό πνεῦμα ὄμολογίας, μηδ συμπορευόμενοι μέ τίς ἀποφάσεις τοῦ Κολυμβαρίου. Ἐντυπωσιακό εἶναι ὡπωσδήποτε καὶ τὸ φωτογραφικό παράφημα, πού καταλαμβάνει ἄνω τῶν 30 σελίδων τοῦ βιβλίου.

* * *

† Ἀρχιμανδρίτου Γεωργίου, Καθηγουμένου Ἱερᾶς Μονῆς ὁσίου Γρηγορίου Ἀγίου Ὁρούς, Ὀμιλίες σε ἑορτές τοῦ Τριωδίου καὶ περὶ ἀρετῶν (τῶν ἐτῶν 1981-1991) Γ', ἔκδοσις Ἱερᾶς Μονῆς ὁσίου Γρηγορίου, Ἀγιον Ὅρος 2017, σσ. 250.

Ζῇ Γεώργιος καὶ θανὼν ἐν Κυρίῳ, ζῇ καὶ παρ' ἡμῖν ὡς λαλῶν ἐκ τῶν βίβλων. Μόλις παρέλαβα κομψό τόμο εὐγενῶς ἀποστάλεντα στὸν γράφοντα ἀπό τὴν Μονὴν Γρηγορίου τοῦ Ἀγιωνύμου Ὅρους. Ὁμως ἡ ἀξία τοῦ βιβλίου δὲν περιορίζεται στὸ ἔξωφυλλο. Παραφράζοντας τὸ ψαλμικό «πᾶσα ἡ δόξα τῆς θυγατρός τοῦ βασιλέως ἔσωθεν» καλῶ τὸν ἀναγνῶστιν νά φυλλομετρήσει τὸ παρόν, πού ἀποτελεῖ, κατὰ τὸν Καθηγούμενο τῆς Μονῆς Ἀρχιμανδρίτη Χριστοφόρο, «δημοσίευσι τῶν ὄμιλιῶν τοῦ Γέροντος πού ἔξεφώνησε στὶν Τράπεζα τῆς Μονῆς κατά τὴν περίοδο ἀπό τὸ 1981 ἕως τὸ 1991. Στὸν παρόντα τόμο περιέχονται ὄμιλίες πού ἀναφέρονται στὸ Τριώδιο καὶ στὸν ἀγώνα γιά τὴν ἀπόκτηση τῶν ἀρετῶν».

Καὶ σημειώνει πού κάτω ὁ Ἀρχιμ. Χριστοφόρος: «Ἡ μεγαλύτερη εὐλογία καὶ χαρά τοῦ Γέροντά μας, ὅπως φαίνεται ἀπό τοὺς λόγους του, ήταν νά μᾶς βλέπῃ νά προσδεύουμε πνευματικά καὶ νά ὠριμάζουμε κατά Θεόν». Μιλῶντας γιά τὴν Κυριακή τῆς Ὁρθοδοξίας ὡς ἀοιδίμοις Γέρων Γεώργιος (Καψάνης) πλέκει τὸ ἐγκάμιο τῶν μαρτύρων κι ὄμολογοπτῶν τῆς Πίστεως τῆς πατροπαραδότου, «οἱ ὅποιοι μέ πολλούς ἀγόνες, διωγμούς καὶ μαρτύρια διετήρησαν τὴν Ὁρθόδοξην Πίστην διά μέσου τῶν αἰώνων καὶ μάλιστα κατά τοὺς πολὺ δύσκολους χρόνους τῆς εἰκονομαχίας, ἡ ὅποια διήρκεσε ἐκατό περίπου ἔτη». Καὶ συνεχίζει πού κάτω: «Εἶναι πολὺ λυπηρό ὅτι αὐτοὶ οἱ ὅποιοι ἔκαναν αὐτό τὸ κακό στὶν Ἑκκλησίαν δέν ἦταν μόνο κοσμικοί ἄρχοντες... ἀλλὰ μεταξύ ἀυτῶν εὑρέθησαν καὶ ἐπίσκοποι καὶ θεολόγοι καὶ κληρικοί καὶ μοναχοί - μοναχοί βέβαια ἐλάχιστοι - οἱ ὅποιοι συνετάχθησαν μέ τὴν ἀρέσι τῶν εἰκονομάκων».

Σήμερα, τρία χρόνια μετά τὴν κοίμησην τοῦ Γέροντος Γεωργίου ἀντιμετωπίζουμε τὸν αἱρετικό οἰκουμενισμό, πού στίκωσε κεφάλι κι ἀπειλεῖ σάν τὸ βιβλικό Ναρουχοδονόσορα, ὅσους δέν προσκυνήσουν. Πρίν ἀπό ἓνα χρόνο, ὡς γνωστόν, στὸ Κολυμβάριο τῆς Κρήτης «ἔξηλθε δόγμα παρά» τῶν ἐκεὶ συνελθόντων, ὅτι οἱ ἀμετανόποιοι αἱρετικοί ἀποτελοῦν «ἐτερόδοξες Ἑκκλησίες καὶ Ὁμολογίες!!! Γράφει ὁ μακαρία τῇ λίγει Ἀρχιμανδρίτης γιά τὸν Προτεσταντισμό, πού ἀναγνωρίστηκε στὸ Κολυμβάριο, ὅχι ὡς σύνοδο αἱρέσεων καὶ αἱρετικῶν, ἀλλά ὡς μία ἀπό τὶς «ἐτερόδοξες Ἑκκλησίες καὶ Ὁμολογίες»: «Ἐξ ἀνιδράσεως πρὸς τὸν Παπισμόν προῆλθεν ὁ Προτεσταντισμός, ὁ ὄποιος μετέφερε τὸ «ἄλαθτον» ἀπό τὸν πάπαν εἰς ἔκαστον προτεστάντην, ἀφοῦ κάθε προτεστάντης θεωρεῖται ὅτι δύναται νά ἐρμηνεύει τὴν Ἀγίαν Γραφήν ὁρθῶς, ἀνεξαρτήριος τῆς παραδόσεως τῆς Ἑκκλησίας. Ἔτοι ὁ ἀνθρωποκεντρισμός τοῦ Παπισμοῦ, μέ ἀλλο χρῆμα εἰσῆλθε στὸν Προτεσταντισμό». Κρίμασιν οἵσεοι διόδει Κύριος, ὁ κραταιός αὐτός πολέμιος τοῦ οἰκουμενισμοῦ δέν ἦταν ἐν μέσω ἱμάντων στὶν τελευταία Σύναξη τοῦ Ἀγίου Ὅρους, γιά νά ἀκουστεῖ ἐκεὶ ἀπό τὸ στόμα του «μέλος ἐναρμόνιον Θεολογίας». Παριστάμενος, ὅμως, τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος εὔχεται νά ἀπαλλαγεῖ τάχιον ἡ Ἑκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ἡ Μία, Ἀγία, Καθολική καὶ Ἀποστολική, ἀπό τὴν λύμη τῶν συγκρητιστῶν.

* * *

Γεώργιου Β. Κρασανάκη, Ὁμοτίμου Καθηγούποτοῦ Ψυχολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης, *Oἱ Ἀρχιεπίσκοποι Κρήτης Εὐγένιος καὶ Τιμόθεος, Ἡράκλειον Κρήτης 2017*, σσ. 94.

“Οπλισμένος μέ τὰ κατάλληλα ἐφόδια, τουτέστιν τὰ ἐπιστημονικά δεδομένα τῆς Ψυχολογίας, ἀλλά καὶ τὴν γνωριμία του μέ τοὺς ἀνωτέρω πρωθιεράρχες τῆς ἐν Κρήτῃ Ἑκκλησίας, ὁ καλός συγγραφέας μᾶς παρουσιάζει μέ λόγο κατανοπτό, ἀλλά καὶ μεστό νοημάτων, τοὺς ἀοιδίμους ἀρχιεπισκόπους τῆς Νίσου Εὐγένιον καὶ Τιμόθεον. Πρόκειται γιά δύο εἰσηγήσεις τοῦ κ. Κρασανάκη σέ ισόριθμα συνέδρια, εἰς τιμῆν καὶ μνήμην τῶν δύο ἀρχιεπισκόπων, πού ἔγιναν στά 1998 καὶ 2016 ἀντιστοίχως. Καταθέτοντας τὴν ἐμπειρίαν ἀπό τὴν γνωριμία του μέ τὸν μακαριστὸ ἀρχιεπίσκοπο Εὐγένιο μᾶς τὸν παρουσιάζει μέ ἄνδρες πινελίες, κωρίς νά καταφεύγει σέ ἀκρείαστες κολακεῖς ἢ ὑπερβολές, πού σέ τελική ἀνάλυση ἀδικοῦν τὸ παρουσιαζόμενο πρόσωπο, διότι δημιουργοῦν κακοὶ ἐντύπωση στὸν ἀναγνώστη. «Ἡταν, λοιπόν, ἔνας γνήσιος ἐνδοστρεφής συναυθηματικός καὶ θρησκευτικός ἄνθρωπος. Ἡταν ἐκείνος πού μπροστά καὶ στὶς ποι κραυγαλέές συκοφαντίες καὶ ἀδικίες ἔχειρε νά σιωπᾶ καὶ νά προσεύχεται». Αὐτά σημειώνει μεταξύ ἄλλων γιά τὸν ἀρχιεπίσκοπο Εὐγένιο. Ἐπειδή ὁ γράφων ἔτυχε νά γνωρίσει, ἔτω

ἐκ τοῦ μακράν, τὸν ἀρχιεπίσκοπο Τιμόθεο, λόγῳ τῶν κηρυγμάτων του στὶ ΣΕΑΠ Ἡρακλείου μπορῶ νά προσυπογράψω ὅτι τὰ κηρύγματά του ᾔσαν «γεμάτα σοφία, φῶς, καί δύναμη σωτηρία», ὅπως σημειώνει ὁ κύριος Καθηγητής.

Ἄπο τὴν ἄλλη δέν κρύβω τὸ θαυμασμό μου γιά τὸ φιλανθρωπικό του ἔργο, τὸ ὅποιο εἰδα ἵδιοις ὅμμασι ὅταν ἐπισκέφθηκα τὴν Μονὴν Καλυβιανῆς, στίς Μοῖρες Ἡρακλείου. Γράφει ἐπ’ αὐτοῦ ὁ Καθηγητής Κρασανάκης: «Ἡταν φίλος καὶ πατέρας ὄλων, μάλιστα δέ τῶν ἀδυνάτων. Ἀκόμα καὶ σήμερα οἱ εὐεργετηθέντες ἀπό αὐτὸν τὸν ἀποκαλούν πατέρα τους. Καὶ ὅλα αὐτά παντοῦ, ἀλλά προπάντων στὶ «Νέα Βασιλειάδα», τὴν «Πολιτεία τῆς Ἀγάπης», παρά τὴν Ἱερά Μονὴ τῆς Παναγίας τῆς Καλυβιανῆς. Ἐκεῖ δημιουργήθηκε ἔνα ἔργο θρύλου, μέ όμπνευστή ἔνα ἰσχυρό ρασοφόρο, τὸ μητροπολίτην Γόρτυνος καὶ Ἀρκαδίας Τιμόθεο. Αὐτός τὴν καθιδηγοῦσε, τὴν φώτισε, τὴν πλοηγοῦσε». Ο συγγραφέας μᾶς πληροφορεῖ ἐπίσης ὅτι ὁ ἀρχιεπίσκοπος Τιμόθεος ᾔται καὶ ποιητής, μᾶς παραθέτει μάλιστα καὶ ὀρισμένα ἀπό τὰ ποιητικά του κείμενα. Τό βιβλίο διανθίζεται, τέλος, μέ χαρακτηριστικές φωτογραφίες τῶν δύο ἀοιδίμων ἀρχιεπισκόπων τῆς Κρήτης.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΥΡΙΑΚΟΥ

